

Çözümler 1

1. Türk kelimesine tarih boyunca yüklenen anlamlar şu şekildedir.

- Çin kaynakları – miğfer
- Uygur kaynakları- güçlü kuvvetli
- Herodot- deniz kenarında oturan adam
- Arap kaynakları- terk edilmiş
- Kaşgarlı Mahmut- olgunluk çağı
- Ziya Gökalp – töreli, Nizam sahibi
- Wambery – Türemek, çoğalmak

Türk kelimesinin anlamları arasında saygılı insan yoktur. Ayrıca ÖSYM bu tarz bir soruda seçeneklere savaşçı kelimesini de koyabilir. Türkler savaşçı bir toplum olmasına rağmen Türk kelimesine böyle bir anlam yüklenmemiştir.

Cevap: C

2. Orta Asya kültür merkezleri sırasıyla Anav, Afenesyova, Kelteminar, Andronova, Karasuk ve Tagar'dır. Anav kültürü Türkmenistan'ın başkenti Aşkabat yakınlarında bulunmuştur. Orta Asya'nın en eski kültür merkezidir. Bu kültür merkezinde ilk defa at evcilleştirilmiştir. Bu yönüyle Türklerin ataları oldukları düşünülmektedir. Lakin bu cümleden Türklerle ait olan en eski kültür merkezidir yorumu yapılamaz Türklerin en eski kültür merkezi Afenesyova kültürüdür.

Cevap: E

3. Orta Asya Türklerinin uzun bir dönem göçebe hayatı benimsemesinin iki temel nedeni vardır. Temel geçim kaynaklarının hayvancılık olması ve Orta Asya'nın ikliminin sert olması çünkü hayvanlarını otlatmak için yeterli otak bulamadıklarında yaz aylarında dağların yamaçlarına otlaklara yerleşmişlerdir. Kış aylarında ise soğuktan korunmak amacıyla vadilere yerleşmişlerdir. Bu durum beraberinde göçebe yaşamı getirmiştir. Çin'le sürekli mücadele halinde olmalarının göçebe yaşam ile bir ilgisi yoktur.

Cevap: D

4. Orta Asya'da Türkler MÖ. XVI. Yüzyıldan IX. Yüzyıla kadar dünyanın farklı bölgelerine göç etmişlerdir. Bu göçlerin siyasi nedenleri; Boylar arası mücadele, Cihan Hakimiyeti anlayışı, Çin ve Moğol baskısı, bağımsız yaşama arzusu ve yeni yurt edinme isteğidir. İklimin sertleşmesi ise göçlerin ekonomik ve sosyal nedenleri arasında yer alır. Ayrıca otlakların azalması, salgın hayvan hastalıkları ve artan nüfusa yeni yerler bulma isteği de göçlerin diğer ekonomik ve sosyal nedenleri arasındadır.

Cevap: D

5. İskitler döneminde göçebe yaşamdan dolayı taşınabilir sanat eserleri yapılmıştır. Hayvan üslubu sanat tarzını benimseyerek yaptıkları kılıç, mızrak, kalkan gibi eşyaların üzerine hayvan motifleri işlemişlerdir. Balbal adı verilen mezar taşları ilk defa İskitler döneminde yapılmaya başlanmıştır. Bu taşlara şekil verdikleri için heykeltiricilik sanatı Türklerde ilk defa bu dönemde gelişmeye başlamıştır. İskitler ayrıca dokumacılık ve madencilik sanatlarıyla da uğraşmışlardır. Bozkırın kuyumcuları olarak bilinirler.

Cevap: E

6. Asya Hun Devleti kurulduğu andan itibaren komşuları olan Çinliler, Yüençiler ve Tunguzlar ile mücadele etmişlerdir. Metehan döneminde Yüençiler ve Tunguzlar (Moğollar), Asya Hun Devletinin hakimiyeti altına girmişlerdir. Çin'i ise yenmesine rağmen Türk milletinin asilime olmasından korkarak topraklarına katmamış sadece vergiye bağlamakla yetinmiştir.

Cevap: E

7. Bizans ile ilk defa elçilik heyeti göndererek siyasi ilişkileri başlatan devlet I. Göktürk devletidir. Devletin batı kanadını yöneten İstemi Yabgu İpek Ticaret Yoluna hakim olabilmek için Sasaniler'e karşı Bizans ile ittifak yapmıştır. Bu ittifak için ilk defa Manyak adında bir elçiyi Bizans'a göndermiştir. Bizans'ın karşılık olarak gönderdiği elçi ise Zamarkos'tur.

Cevap: C

8. Moyen- Çor dönemi Uygurların en parlak olduğu dönemdir. Ayrıca Abbasiler ile Çin arasında gerçekleşen 751 Talas Savaşı bu döneme denk gelmektedir. Moyen- Çor Çin'le olan iyi ilişkilerini bozmamak amacıyla bu savaş sırasında Çin'i desteklemiştir. Manihaizm dinini kabul eden Uygur hükümdarı ise Bögü Kağan'dır. Tibet Seferi dönüşü bu dini kabul ederek Uygurların yaşam tarzını değiştirmiştir.

Cevap: E

9. Hakkında bilgiler verilen Türk Devleti Macarlardır. Arpat önderliğinde bu günkü Macaristan topraklarında kurulmuştur. Hristiyanlığın Katolik mezhebini benimsemişlerdir. Yaşadıkları bölgede Slavların birleşmesini engellemişler ve onları askeri alanda etkilemişlerdir. Macarlar zamanla Türklük özelliklerini kaybederek asimile olmuşlardır. 1526 Mohaç Meydan Savaşıyla Osmanlı Devleti'ne katılmışlardır. 1870 yılında Türk olup olmadıklarını araştırmak amacıyla dünyada ilk defa Türkoloji Enstitüsünü kurmuşlardır.

Cevap: A

10. Hazarlar, Hazar Denizinin batısından Avrupa'ya kadar geniş bir coğrafyada yaşamışlardır. Yaşadıkları bölge ticaret yollarının kesiştiği bir noktadır. Hem yaşadıkları coğrafyanın etkisi hem de hoşgörülü olmaları farklı dinleri tanımalarına ve kabul etmelerinde etkili olmuştur. Hazar ülkesinde İslamiyet, Hristiyanlık ve Musevilik bir arada yaşamıştır. Dinler arası çatışmaların çıkmamasından dolayı bu döneme Hazar Barış Çağı adı verilmiştir. Göçebe yaşam benimsemelerinin farkları dinleri kabul etmelerinde herhangi bir etkisi yoktur.

Cevap: D

11. Moğol hakimiyetine giren ilk Türk islam boyu Karluklardır. Ayrıca Moğol hakimiyetine giren ilk Türk boyu Kırgızlardır. Bu iki bilgiyi karıştırmamak gerekir. Uygurların yıkılmasında etkili olan Kırgızlardır. Tarihte ilk defa İstanbul'u kuşatan Avarlardır. İki defa kuşatmışlardır. Boğarık hatun adında kadın hükümdarı olan Türk boyu Sabirlerdir. Tabgaçlarla ilgili hiçbir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: C

12. Devletin dört temel unsuru; Ülke (toprak), kün (Halk), Teşkilat ve Oksızlık (Bağımsızlık)'tır. Burada dikkat edilmesi gereken teşkilat kelimesidir. Çünkü devletin bütün kurumlarını bünyesinde barındırır. Hükümdar, ordu teşkilatı hukuk sistemi gibi unsurların tamamı teşkilatın içinde yer alır. Tuğ ise sancak ya da bayrak anlamına gelir yine devletin unsurlarından teşkilatın içinde yer alır. O yüzden ayrı bir unsur gibi değerlendirilemez. Aynı zamanda hükümdarın kullandığı hakimiyet sembollerinden biridir.

Cevap: C

13. Türk veraset sistemi ülke hükümdar ve ailesinin ortak malıdır anlayışıdır. Bu sistem tahta kimin geçeceği öncesinden belli olmadığı için taht kavgalarına neden olmuştur. Ayrıca taht kavgaları devletlerin kısa sürede yıkılmasına neden olmuştur. Yine bu sistemde kadınlara hükümdarlık hakkı tanınmamıştır. Hükümdarlık sadece erkek bireyler üzerinden yürümektedir. Tomris Hatun, Boğarık Hatun gibi kadın hükümdarlar bulunmaktadır. Fakat bu kadınlar taht sırası kendilerine geçtikleri için tahta geçmemişler içinde buldukları koşullardan yararlanarak hükümdar olmuşlardır.

Cevap: E

14. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde yönetim anlayışında merkezi otorite güçlü değildir. Bunun iki nedeni vardır. Birincisi ikili teşkilatı kullanmalarıdır. Bu teşkilata göre ülkenin batısı yabgu adı verilen hanedan üyesi bir erkek yönetir. Ve hükümdar ile anlaşamadığında bağımsızlığını ilan edebilir. İkincisi ise boylar federasyonu şeklinde örgütlenmeleridir. Boy beyleri hükümdar ile anlaşamadıklarında devletten koparak devletin dağılmasına neden olabilirler. Bu iki durum merkezi otoritenin oluşmasını engellemiştir. Hükümdar tek başına tüm güce sahip değildir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

15. • Kargu – gözetleme kulesi
• Börü – asker, kurt
• Yarık – zırh
• Yelme – Öncü birlik

Cevap: D

16. Orta Asya'da Türklerin temel geçim kaynakları hayvancılıktır. Peşinden dokumacılık gelir Buna bağlı olarak ticarete canlı hayvan, hayvansal ürünleri ve dokudukları eşyaları ihraç etmişlerdir. Kendilerinde fazla bulunmayan tarım ürünleri, demir ve ipeği ise ithal etmişlerdir. Bu ticari faaliyetler İpek ve Kürk ticaret yolları üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Cevap: C

17. Türk tarihinde ilk defa parayı kullanan devlet Göktürklerdir. Böz, Kamdu ve Kuanpo adını verdikleri mühürlenmiş bez parçalarını ticarete değişim aracı olarak kullanmışlardır. Çav ise Uygurlar döneminde ilk defa kullanılan kâğıt paralardır. Ayrıca ilk defa kendi adına para bastıran Türk hükümdarı Türgiş hükümdarı Bağa Tarkan'dır. Yarmağ adı verilen madeni paralar bastırmıştır.

Cevap: D

18. Orta Asya'da göçebe yaşama bağlı olarak yaşam standartları oluşmuştur. Bunlardan en önemlileri halk arasında sosyal sınıf ayrımı yoktur, toy adı verilen şöenler sayesinde toplumsal dayanışmayı artırmışlardır. Halk ve hükümdar yazısız hukuk kuralları olan töre kurallarına uymak zorundadır. Bu yönüyle kanun üstünlüğünü uygulamışlardır. Tek eşlilik vardır. Ataerkil bir aile yapısı vardır. Fakat Türklerde İslamiyet öncesi dönemde ayrıcalıklı din adamları sınıfı oluşmamıştır.

Cevap: E

Çözümler 2

1. Metehan Asya Hun Devletine en parlak dönemini yaşatan hükümdardır. Döneminin önemli gelişmeleri şu şekildedir;

- İlk defa bütün Türkleri tek bir çatı altında toplamıştır. Böylece halkına vatan sevgisini aşmıştır.
- İpek ticaret yoluna büyük ölçüde hakimiyet sağlamıştır.
- Onluk sistemi kurarak Türk tarihinin ilk düzenli ordusunu kurmuştur.
- Tanhu ve Şanyü unvanlarını kullanmıştır.
- Çin'i vergiye bağlamıştır.

Fakat Çin Seddinin yapımı Teoman döneminde başlamıştır. Metehan döneminde yapımına devam edilmiştir.

Cevap: C

2. Avrupa Hun Devleti Balamir önderliğinde Avrupa'da kurulduktan sonra Uldız döneminde devletin politikasını belirleyerek Doğu Roma'yı düşman Batı Roma'yı dost olarak görmüşlerdir. Bu çerçevede Rua döneminde ise Bizans ilk defa vergiye bağlanmıştır. Atilla döneminde ise Bizans ile Anadolios ve Markos Antlaşmaları imzalanmıştır. Atilla dönemi en parlak dönemleridir. Bu dönemde Roma şehrini kuşatmışlardır. İlek ise son dönem hükümdarlarından biridir.

Cevap: C

3. I. Göktürk Devleti Bumin Kağan önderliğinde Avarların siyasi varlıklarına son vererek Ötüken merkezli olarak kurulmuştur. Bumin devleti kurulduktan sonra İl Kağan unvanını almıştır. En parlak dönemini Mukan Kağan zamanında yaşayan I. Göktürk Devleti Çin entrikaları sonrası Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılmış sonrada yıkılmıştır.

Cevap: B

4. Tapo Kağan'ın sözünden yola çıkarak töre kurallarına hükümdar dahil herkesin bağlı olduğunu ve bu durumun kanun üstünlüğünü kabul ettiklerini ortaya koyduğunu görüyoruz. Ayrıca Çin böyle bir istekte bulunarak hem Göktürk Devletinin iç işlerine müdahale etmiştir. Hem de onlara karşı üstünlük sağlamaya çalışmaktadır. Lakin öncülde verilen bilgidan Tapo Kağan'ın Budizm'i kabul etmek istediği anlamına ulaşamayız.

Cevap: D

5.. Uygurlar, Böğü Kağan döneminde Manihaizm dinini kabul ettikten sonra yerleşik hayata geçmişlerdir. Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir. Manihaizm dinin etkisiyle Stupa adı verilen tapınaklar inşa etmişlerdir. Ayrıca Fresko adı verilen duvar resimlerini yapmaya başlamışlardır. Hem tapınak şeklinde mimarinin olması hem de duvar resimleri yapmaları yerleşik hayata geçildiğine kanıt oluşturur. Lakin değirmenler yerleşik hayat kanıtı değildir. Çünkü taşınabilir değirmenlerde göçebe yaşam döneminde kullanılmaktadır.

Cevap: E

6. Müslüman Araplar ile Türkler arasında iki mücadele olmuştur. Bunlardan birinci Hz. Osman ile Hazarlar arasında gerçekleşen Belencer Savaşıdır. Savaşı Hazarlar kazanmış İslamiyet'in Kafkaslarda yayılması gecikmiştir. İkincisi ise Türgişler ile Emeviler arasında gerçekleşen Haristan Savaşıdır. Savaşı Türgişler kazanmış İslamiyet'in Orta Asya'da yayılması gecikmiştir. Talas Savaşı ise Abbasiler ile Çin arasında gerçekleşmiştir. Bir Türk boyu olan Karluklular savaş sırasında Abbasileri destekleyerek savaşın kazanılmasında rol oynamışlardır. Yani Müslümanlarla savaşmamış onlara destek vermişlerdir.

Cevap: D

7. İslamiyet Öncesi Türk tarihinde hükümdarlar unvan ve hakimiyet sembolleri kullanmışlardır. Hakimiyet sembolleri; Otağ, Örgin, Nevbet, Tuğ, Kotuz, Kamçı, Yay ve kılıçtır. Ok ise hakimiyet sembolü değildir. Çünkü oksızlık bağımsızlık anlamına gelirken ok kelimesi bağılılık anlamına gelir. Bağılılık bildiren bir nesne bağımsızlık sembolü olamaz.

Cevap: C

8. İslamiyet öncesinde hükümdarın erkek çocuklarına Tigin denir. Tiginlerin daha iyi eğitim alması için görevlendirilen eğitmenlerine Ataman, İnal ya da İnalıcık denir. Atabey ise Türk İslam devletlerinde hükümdarın çocuklarını yetiştiren eğitmenlere verilen isimdir.

Cevap: B

9. Töre kuralları yazısız hukuk kurallarıdır. Uygurlar döneminde ise yazılı hale getirilmiştir. Töre kuralları hükümdar ve kurultay tarafından değiştirilebilir. Buna rağmen dört kuralı vardır kimse değiştiremez. Bunlar;

- Konilik – Adalet
- Uzluk – İyilik
- Tüzlük – Eşitlik
- Kişilik – İnsanlık

Yusun ise Orta Asya'da gelenek göreneklere verilen bir isimdir.

Cevap: C

10. İpek Ticaret Yolu Çin'den başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan önemli bir ticaret yoludur. Bu yol sayesinde doğu batı kültürleri arasında bir etkileşim sağlanmıştır. Bu özelliğinden dolayı Unesco tarafından Diyalog yolu olarak isimlendirilmiştir. Ayrıca Kavimler Göçüne rehberlik etmiştir. Balamir bu yolu takip ederek Avrupa'ya kadar ilerlemiştir. Fakat İpek Ticaret yolunu oluşturan Asya Hun Devleti değil Çin'dir.

Cevap: D

11. Heykelticilik sanatı Türklerde ilk defa İskitler döneminde başlar mezar taşları olan balballara şekil vererek heykel sanatını başlatmışlardır. II. Göktürk Devleti döneminde Orhun Abideleri oluşturulmuştur. Bu abideler kaplumbağa şeklinin üzerine konulmuştur. Bu da heykel sanatına bir örnektir. Uygurlar döneminde ise At Başı Heykeli yapılmıştır. İslamiyet öncesinde gelişmeye başlayan heykel sanatı İslamiyet'in bu sanat dalını yasaklamasından dolayı İslamiyet'in kabulü ile gelişmemiştir.

Cevap: E

12. Topluluk veya devletlerin yaşadıkları coğrafya kültürel etkileşimin yaşanmasında fazlaca etkili olmuştur. Örneğin ticaret yolları üzerinde bulunan topluluklar bu yol sayesinde farklı kültürler ile karşılaşır. Seçeneklerde verilen Karluklular İslam kültüründen etkilenmişlerdir. Hatta İslamiyet'i kabul eden ilk Türk boyudur. Peçenekler Bizans'a yakın bir coğrafyada yaşadıkları için etkilenmişler ve Hristiyanlığı kabul etmişlerdir. Tabgaçlar, Asya Hun Devleti yıkılınca Çin'in kuzeyinde kurulmuştur. Çin'e çok yakın oldukları için ondan etkilenerek Budizm'i kabul etmişler ve zamanla asimile olmuşlardır. Macarlar ise Avrupa'da yaşadıkları için Slavlardan etkilenmişler hem Hristiyanlığı kabul etmişler hem de asimile olmuşlardır. Sabirler ise Sibirya bölgesinde yaşamışlardır. Yaşadıkları bölgede farklı topluluklar olmadığı için farklı kültürlerden etkilenmişlerdir.

Cevap: A

13. Orta Asya Türk tarihinde devlet yönetiminde tek bir ailenin etkili olması Veraset sistemi ve kut anlayışıyla açıklanır. Kut anlayışına göre Göktanrı devleti yönetme yetkisini kutlu aileye vermiştir. Veraset sistemine göre de devlet hükümdar ve ailesinin ortak malıdır. Bu iki anlayışla tek bir aile ülkeyi yönetmiştir. Göktürkleri yöneten Aşina soyudur. İkili Teşkilat, Veraset sisteminin bir sonucudur. Ailenin iki farklı bireyi doğu ve batı şeklinde ülkeyi birlikte yönetebilir. Göçebe yaşamın devlet yönetimiyle bir ilgisi yoktur.

Cevap: C

14. Türklerde ahiret inancının kanıtlarını tespit etmek için önce seçeneklerde verilen kavramları hatırlayalım. Balbal mezar taşlarıdır. Türk askerlerinin bu dünyada öldürdüğü düşman askeri sayısı kadar ahirette hizmetçisi olacağı inancından dikilmiştir. Kurgan oda şeklinde yapılan mezarlardır. Ölen kişinin tekrar dirileceğine inanarak eşyalarıyla gömülmüşlerdir. Uçmağ ve Tamu cennet ve cehennem anlamlarına gelir bu kavramlarda ahiret inancından dolayı kullanılmıştır. Şu ana kadar açıklanan kavramlar ahiret inancına kanıt oluşturur. Lakin yuğ cenaze töreni demektir. Çok fazla üzüldüklerini gösterir ahiret inancına kanıt olmaz

Cevap: C

15. Ergenekon Destanı Türklerin Kutsal olan dağdan demiri eriterek çıkmalarını ve devletleşmelerini anlatan destandır. Göktürlere aittir. Göktürlere ait olan bir diğer destan Bozkurt destanıdır. Manas Destanı Kırgınlara, Türeyiş ve Göç destanları ise Uygurlara aittir.

Cevap: C

16. Dokumacılık sanatı hem hayvancılıkla uğraştıkları için hem de göçebe yaşadıkları için gelişmiştir. Çünkü çadırları dokudukları kumaştan yapılır. Dünyanın en eski halısı olan Pazırık Halısı Türk topluluğu olan İskitlere aittir. Pazırık kurganından çıkartılmıştır. Ayrıca Türk düğümü adı verilen özel bir dokuma yöntemi kullanmışlardır.

Cevap: E

17. Tarihte ilk defa İstanbul'u kuşatan Avarlardır. İki defa kuşatmışlardır. İkinci kuşatmalarında Sasaniler ile birlikte hareket etmişlerdir. İstanbul'u kuşatan bir diğer devlet ise Tuna Bulgarlarıdır. Her ikisi de başarısız olmuşlardır. Peçenekler ise Çaka Beyliği ile birlikte İstanbul kuşatmasını planlamışlar lakin hayat geçirememişlerdir.

Cevap: D

18. Tarihte ilk defa Hristiyanlığı kabul eden Türk devleti Avarlar'dır. Avrupa'ya göç ettikten sonra kabul etmişlerdir. Hükümdarları Çar unvanını kullanan Türk devleti Tuna Bulgarlarıdır. Asparuh önderliğinde kurulan bu devlet Rus knezlerinin etkisinde kalarak Çar unvanını kullanmıştır. İlk defa Türkoloji Enstitüsünü açan Macarlardır. Macarlar zamanla asimile olmuşlar slavlaşmışlardır. 1870 tarihinde Türk olup olmadıklarını öğrenmek amacıyla enstitüyü kurmuşlardır. Altın Orda Devletinin İslamiyet'i kabul etmesinde etkili olan Kıpçaklardır. Altın Orda Kıpçak bölgesinde kurulduğu için onların etkisinde kalmışlardır. Peçeneklerle ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: D

Çözümler 3

1. Kaşgarlı Mahmut Türk kelimesini Divanı Lügat-it Türk isimli eserinde Olgunluk Çağı olarak tanımlamıştır. Ziya Gökalp yaptığı çalışmalarda Türk kelimesini töreli, nizam sahibi olarak tanımlamıştır. Herodots, Türklerden bahsederken deniz kenarında oturan adam olarak tanımlamıştır. Wambery ise türemek çoğalmak şeklinde tanımlamıştır. Fakat Namık Kemal'in Türk kelimesiyle ilgili bir tanımı ya da araştırması yoktur.

Cevap: C

2. Afanesyova kültürü Altay – Sayan Dağlarının Kuzeybatısında bulunmuştur. Türklerle ait olan en eski kültür merkezidir. Bu kültür merkezinde bakırdan yapılmış eşyalara rastlanmıştır. Madencilikle uğraşmışlardır. Fakat atın ilk defa evcilleştirildiği kültür merkezi Orta Asya'nın en eski kültür merkezi olan Anav kültürüdür.

Cevap: D

3. Türkler Ora Asya'nın bozkır olmasından ve hayvancılıkla uğraşmalarından dolayı göçebe bir yaşam sürdürmüşlerdir. Bu yaşam tarzının etkileri şu şekildedir.

- Çadırlarda yaşamışlardır. Bu nedenle mimari gelişmemiştir.
- Tarım gelişmemiştir.
- Uzun süreli hapis cezaları yoktur.
- Sosyal sınıf ayrımı yoktur. Bu sayede toplumsal dayanışma artmıştır.
- Toprak mülkiyeti gelişmemiştir.
- Töre kuralları gelişmiştir.
- Türklerin savaşçı özellikleri gelişmiştir.

Fakat boylar arası mücadele Türklerin Orta Asya'dan farklı bölgelere göç etmelerinin nedenlerinden biridir. Göçebe yaşamda bağlantısı yoktur.

Cevap: D

4. Firdevsi, İskitler döneminde değil Türk İslam devletlerinden biri olan Gazneliler döneminde yaşamıştır. Yazdığı Şehname isimli eserinde Alp Er Tunga'nın İran'la olan mücadelelerini anlatmıştır. Ayrıca eserinde Alp Er Tunga'dan Afrasyab adıyla bahsetmiştir. Firdevsi yazdığı eserini Gazneli Mahmut'a sunmuştur. Seçeneklerde verilen diğer bilgiler doğrudur. Ayrıca İskitler madencilikte ileri gitmişlerdir. Bozkırın Kuyumcuları olarak bilinirler.

Cevap: C

5. Atilla Avrupa Hun Devletine en parlak dönemini yaşatan hükümdarlarıdır. Fakat Atilla döneminde Anadolu akınların düzenlenmemiştir. Anadolu akınları Atilla'dan önce hükümdarları olan Uldız döneminde olmuştur. Hatta bu dönemde Türkler ilk defa Anadolu'ya ayak basmışlardır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur ayrıca Atilla Avrupa'da Cesur Kavimlerin Savaşçısı, Tanrının Kamçısı ve Tanrı Ares'in Kılıcı unvanlarıyla anılmıştır.

Cevap: C

6. I. Göktürk Devleti Bumin Kağan önderliğinde Ötüken merkezli olarak kurulmuştur. İkili teşkilat gereği Bumin Kağan ülkenin batısını kardeşi İstemi Yabgu'ya bırakmıştır. İstemi Yabgu İpek Ticaret Yoluna hakim olmak için önce Sasaniler ile ittifak yaparak yol üzerinde bulunan Akhunları yıkmıştır. Sonrada Bizans ile ittifak yaparak Sasanileri zayıflatmıştır. Böylece İpek Ticaret yoluna tek başına hakim olmayı başarmıştır. Bu durumda Akhunlar ile bir ittifakı yoktur. Ayrıca Bizans ile ittifak yaparken karşılıklı elçilik heyetleri gönderilmiştir. Böylece Bizans ile ilk elçilik faaliyetlerini başlatan Göktürkler olmuştur.

Cevap: D

7. Uygurlar, Böğü Kağan döneminde Manihazimi kabul etmişlerdir. bu din et yemeyi ve savaşmayı yasaklıyordu. Bundan dolayı tarımla uğraşmaya başlamışlar. Bu da yanında yerleşik hayatı getirmiştir. ve bir çok alanda değişiklik olmuştur. Fakat heykelcilik faaliyetleri Uygurlar öncesinde ilk defa İskitler döneminde babal adı verilen mezar taşlarının dikilmesiyle başlamıştır.

Cevap: E

8. İtil Volga Bulgarları Karadeniz'in kuzeyinde Volga nehri yakınlarında yaşamışlardır. İslamiyet'i kabul etme nedenleri arasında ticari faaliyetler vardır. Bu sayede İslamiyet'le karşılaşmışlardır. En önemli etken ise Arap Seyyah İbn Fadlan'ın bu ülkeye gelerek İslamiyet'e davet etmesidir. Fakat İtil Volga Bulgarları yaşadıkları bölgede Müslümanlar ile komşu değillerdir. Ayrıca İtil Volga Bulgarları ilk Türk İslam devletidir.

Cevap: D

9. İslamiyet öncesi dönemde kullanılan müzikle ilgili kavramlar aşağıdakilerdir.
 Ir → Beste
 Küg → Melodi
 Kithara → Türk kanunu
 Çevgan → Çingirdaklı asa
 Köpürge → Davul
 Obua → Zurna
 Kopuz → saz
 Fakat bu kavramlar arasında Kotuz yoktur. Kotuz diğer adıyla sorguç hükümdarların başlarına taktıkları hakimiyet sembollerinden biridir. **Cevap: C**
10. Orta Asya Türk tarihinde birçok devlet yönetim meclislerine farklı isimler vermiştir. Bunlar;
 • Tabgaçlar – Nazırlar Meclisi
 • Tuna Bulgarları – Millet Meclisi
 • Hazarlar – İhtiyarlar Meclisi
 • Peçenekler – Komenton Meclisi
 • Avrupa Hunları – Seçkinler Meclisi
 • Oğuzlar – Tirnek Meclisi **Cevap: E**
11. Uygurlar Böğü Kağan döneminde Manihaizm dininin etkisiyle yerleşik hayata geçmişlerdir. Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir. Yerleşik hayata geçince Ordubalık adı verilen şehirler inşa etmişlerdir. Bunların en önemlileri Karabalgasun (Başkentleri), Aksu, Yarkent ve Kaşgar'dır. Balasagun ise Karahanlılar döneminde başkent olarak kullanılan şehirdir. **Cevap: C**
12. **Nevruz:** baharın gelişini kutladıkları bayramdır.
Yuğ: cenaze töreni
Toy: şölen ya da devlet yönetimin yapıldığı meclis
Han-ı Yağma: hükümdarın toy adı verilen şölenlerde zenginliklerini halk ile paylaşması
 Yukarıda anlamını verdiklerimizin tamamı da sevinç ya da üzüntüyü paylaştıkları halkın arasında sosyal dayanışmayı artıran etkinliklerdir. Yarlığ ise hükümdar emri demektir. Sosyal dayanışmayla bir alakası yoktur. **Cevap: E**
13. Orta Asya'da otlakların azalması siyasi mücadeleler ve salgın hastalıklar gibi bir çok nedenden dünyanın farklı yerlerine göçler başlamıştır. Göç ettikleri bölgelerde farklı kültürleri etkilemişler ve etkilenmişlerdir. Türklerin dünyayı en çok etkilediği ya da en az etkilendikleri alan ordu ve devlet yönetimidir. Bunların dışında kalan kolonlarda farklı milletlerin etkisinde kalmışlardır. **Cevap: C**

14. Çadır göçebe yaşamın vazgeçilmez unsurudur. Hayvancılıkla uğraştıkları için dokuma yada deriden yaptıkları çadırlarda yaşamışlardır. Otağ, hükümdarın oturduğu çadırı ifade etmektedir. Kereğü ve yurt ise halkın kullandıkları çadırları ifade etmek için kullandıkları kavramlardır. **Cevap: E**
15. Orhun Abideleri II. Göktürk Devleti döneminde Bilge Kağan, Kültigin ve Vezir Tonyukuk adına dikilmiştir. Tonyukuk kendi kitabesini kendisi yazmıştır. Diğerlerini ise Yolluğ Tigin yazmıştır. Kitabelerin varlığından eserinde ilk defa bahseden Cüveynidir. Daha sonra Yardintsew tarafından bulunan kitabeler Danimarkalı Türkolog W. Thomsen tarafından okunmuştur. İlk okunan kelime Tengri kelimesidir. 41 defa geçmektedir. Buradan yola çıkarak Orhun Alfabeti çözülmüş ve kitabe okunmuştur. **Cevap: E**
16. Soğdlar Orta Asya'da yaşayan ticaretle uğraşan bir topluluktur. Uygurlar, Soğd Alfabetinden yararlanarak kendi alfabelerini oluşturmuşlardır. Göktürk Alfabetine göre daha az harf sayısına sahiptir. 14 – 18 harften oluşmaktadır. Uygurlar ayrıca matbaa ve kâğıdı kullanarak birçok yazılı eser oluşturmuşlardır. **Cevap: A**
17. Öncüde hakkında bilgi verilen destan Uygurlara ait olan Türeyiş destanıdır. Göç Destanı da Uygurlara aittir. Bereketli bir dağın Çin'e verilmesi üzerine yaşanan kıtlık ve bozkurt öncülüğünde göç yolculuklarını anlatır. Bozkurt Destanı yok olmak üzere olan Göktürklerin Bozkurt öncülüğünde kurtuluşlarını anlatır. Ergenekon Destanı Göktürklerin demir dağı eriterek çıkışlarını anlatır. Oğuz Kağan Destanı ise Hunlara aittir. Oğuz Kağanın canavarlara karşı geyiği yem olarak kullanması ve onları yok etmesini anlatılır. **Cevap: C**
18. Türk Kara Kuvvetlerinin kuruluş tarihi olan MÖ. 209 tarihi Metehan'ın tahta çıkış tarihidir. Düzenli orduyu tam olarak kaç tarihinde kurduğu bilinmediği için tahta çıkış tarihi aynı zamanda düzenli ordunun kuruluş tarihi olarak kabul edilmiştir. **Cevap: B**

Çözümler 4

1. Türk Kelimesine ilk defa Çin kaynaklarında rastlanmıştır. Türk kelimesinin geçtiği ilk milli kaynak ise Göktürkler döneminde oluşturulan Orhun Abideleridir. Türk Kelimesini coğrafi olarak ilk defa Bizans kullanmıştır. Türk adıyla siyasi olarak kurulan ilk devlet Göktürklerdir. Marco Polo Anadolu için küçük Türkiye Orta Asya içinse Büyük Türkiye tabirini kullanmıştır. Öncülde verilen bilgilerin tamamı doğrudur.

Cevap: E

2. **Anav:** Orta Asya'nın en eski kültür merkezidir. İlk defa atı evcilleştirmişlerdir.

Afanesyova: Türklerin en eski kültür merkezidir.

Kelteminar: öncülde hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Yerleşik hayatın izlerinin görüldüğü bir kültür merkezidir.

Andronova: Orta Asya'nın en geniş alana yayılan kültür merkezidir.

Tagar: Orta Asya'nın en gelişmiş kültür merkezidir. Günümüze tarihsel olarak en yakın olandır.

Cevap: E

3. Çin'li prensesle ilk evlenmek isteyen Metehan'dır fakat olmamıştır. Sonrasında tahta çıkan Ki-ok Çinli prensesle evlenmiştir. Böylece Asya Hunlarında yeni bir gelenek başlamıştır. Çinli Prenselerin yanlarında hizmetçi olarak getirdikleri aynı zamanda ajanlık faaliyeti yürütmüşlerdir. Ayrıca ülke içerisinde sürekli karışıklıklara neden olmuşlar tiginlerin birbirine düşürmüşlerdir. Bu da taht kavgalarının daha da artmasına neden olmuştur. Çıkardıkları iç karışıklıklar ve Türklerin İpeğe alışarak kültürlerini kaybetmeye başlamaları devletin yıkılış sürecini hızlandırmıştır. Fakat Çinli prensesler Asya Hun Devletinde din değiştirme konusunda etkili olamamışlardır.

Cevap: E

4. Avrupa Hunları Balamir önderliğinde bu günkü Macaristan topraklarında kurulmuştur. Balamir'den sonra tahta geçen Uldız döneminde keşif amacıyla Karadeniz'in kuzeyinden bu günkü Gürcistan topraklarına oradan da Anadolu'ya ayak basmışlardır. Kayseri yakınlarına kadar gelmişler ve geri dönmüşlerdir. Bu olaydan Urfa başpiskoposu 'Bunlar Yecücle Mecüc kavmidir. Küheylanların üzerinde fırtına gibi giderler geriye dönüp ok atarlar.' şeklinde bahsetmiştir. Türklerin Anadolu'ya ikinci kez keşif için gelmeleri ise Sabirler döneminde olmuştur.

Cevap: B

5. Kavimler Göçü Asya Hun Devletinin yıkılmasından sonra Batı Hunlarının Balamir önderliğinde başlattığı göç hareketidir. Hazar Denizi kuzeyinden Kara Deniz'in kuzeyine gelmişlerdir. Buradaki barbar kavimleri de önlerine katarak Avrupa'ya kadar devam etmişlerdir. Kavimler göçünün etkisiyle Avrupa'da derebeylik adı verilen toprak ağaları ortaya çıkmıştır. Bu toprak ağaları topraklarının etrafını surlarla kapatıp yerli halkı köle olarak kullanmışlar ve kendilerine ordu kurmuşlardır. Güçlerinden dolayı kral onlara dokunamamıştır. Devlet içinde devlet gibi oluşan bu yapıya Feodalite adı verilmiştir. Feodalitenin olduğu bir yerde merkezi krallık güçlenmez aksine derebeylere güç yetiremediği için zayıftır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

6. Göktürkler ilk defa Kamdu ve Böz adı verilen mühürlenmiş bez parçalarını ticarete değişim aracı olarak kullanmışlardır. Astronomi üzerine çalışarak ay yılı esaslı olan On İki Hayvanlı takvimi yapmışlardır. Ayrıca 38 harften oluşan Orhun Alfabetini oluşturmuşlardır. Böylece yazıyı, parayı ve takvimi kullanan ilk Türk devleti olmuşlardır.

Cevap: E

7. Türk tarihinde ilk defa din değiştiren Türk devleti Tabgaçlardır. Asya Hun Devletinin yıkılmasıyla Tabgaçlar Çin'in kuzeyinde kurulmuşlardır. Zamanla Çin etkisinde kalarak asimile olmuşlar ve Göktanrı inancını terk ederek Budizm'i kabul etmişlerdir. Ayrıca kendi kültürlerini milli kıyafetlerini terk ederek Çinliler gibi yaşamaya başlamışlardır. Orhun abidelerinde bu olay anlatılırken Çin'i ifade etmek için Tabgaç kelimesini kullanmışlardır.

Cevap: A

8. Peçenekler ve Oğuzların bir kısmı Orta Asya'yı terk etmişlerdir. Peçenekler Karadeniz'in kuzeyine Oğuzlar ise Romanya bölgesine yerleşmiştir. Her ikisi de yaşadıkları bölgede devletleşmemişlerdir. Bizans'ta ücretli askerlik yapmışlardır. 1071 Malazgirt Savaşı sırasında ise Bizans ordusundan ayrılarak Büyük Selçuklu ordusuna katılmışlar ve savaşın kazanılmasında etkili olmuşlardır. Ayrıca her iki toplulukta Avrupa'ya göç eden Hristiyanlaşmışlardır. Oğuzların Hristiyan olanlarına Uzlar denilmiştir.

Cevap: E

9. Türk teşkilatlanma yapısının en küçük birimi Oğuş adı verilen ailedir. Ailelerin evlilik yoluyla birleşmesi sonucu Urug adı verilen sülaleler oluşmuştur. Onlarında bir araya gelmesiyle Boy adı verilen yapı ortaya çıkmıştır. Boylar bey tarafından yönetilir kendilerine ait orduları ve kurultayları vardır. Boylar hiçbir yapıya bağlı kalmadan bağımsız yaşayabilirler Türklerin en küçük siyasi birimidir. Boyların bir araya gelmesiyle Urug adı verilen yapı ortaya çıkar millet oluşur ve en son Uruglarında bir araya gelmesiyle İl ya da el adı verilen devlet ortaya çıkar. Kısaca Türklerin en küçük birimi oğuş, en küçük siyasi birim ise boydur.

Cevap: C

10. Göktanrı tarafından Türk hükümdarlarına üç farklı yetki verilirdi. Birincisi Kut'tur. Gök Tanrı'nın hükümdar ve ailesine verdiği siyasi yetkileri ifade eder. İkincisi Ülüg ya da Ülüş'tür. Kelime anlamı olarak paylaşmak paylaşım anlamına gelmektedir. Göktanrı'nın hükümdar ve ailesine verdiği iktisadi yetkileri ifade eder. Üçüncüsü ise Küç'tür. Kelime anlamı olarak güç demektir. Göktanrı tarafından hükümdar ve ailesine verilen askeri yetkiyi ifade eder. Kut kimdeyse diğer iki yetkide ondadır. Asla görev paylaşımı yapılmaz.

Cevap: B

11. İslamiyet öncesi dönemde iki farklı kurum üzerinden devlet yönetilirdi. Birinci Kurultay'dır devletin yasama organıdır. Hükümdar başkanlığında toplanır. İkinci ise Ayukı adı verilen hükümettir. Aygucu (Vezir) başkanlığında toplanır. Devletin yürütme işlerinden sorumludur. Diğer seçeneklerde verilen kavramlar ise Yargu, mahkeme demektir. Kengeş kurultayın diğer adıdır. Divan ise İslamiyet'in kabulünden sonra devlet yönetiminin yapıldığı kurula verilen isimdir.

Cevap: C

12. Verilen kavramlardan tutuk vergi memuru değil askeri vali demektir. Vergi memuru anlamına gelen kelimeler ise Tudun ve İmga'dır.

Cevap: C

13. Uygurlar Böğü Kağan döneminde Manihaizm dinini kabul ettikten sonra yerleşik hayata geçmişlerdir. Yerleşik hayatta birlikte ticaret ciddi anlamda gelişmiştir. Ticari konularda yaşanan sorunları çözmek amacıyla ilk defa töre kurallarını yazılı hale getirmişlerdir. Ayrıca ilk defa bankacılık faaliyetlerini de başlatmışlardır. Din değiştirmeleri etken olamaz çünkü öncesinde din değiştiren Tabgaçlar Töre kurallarını yazılı hale getirmişlerdir.

Cevap: C

14. Esik kurganından altın elbiseli adam zırhı bulunmuştur. Bu durum madencilikte ileri gittiklerinin göstergesidir. Günümüzde Rusya'da Ermitaj müzesinde sergilenmektedir. Pazırık kurganından ise dünyanın en eski halısı olan Pazırık Halısı bulunmuştur. Bu durumda dokumacılıkta ileri gittiklerini göstermektedir. Günümüzde Kazakistan'da sergilenmektedir. Minyatür sanatı ise perspektifi olmayan iki boyutlu resimlerdir. İlk defa Uygurlar döneminde görülmüştür.

Cevap: D

15. Dede Korkut Hikayeleri Oğuzlar ile Kıpçaklar arasında yaşanan hakimiyet mücadelelerini anlatan sözlü edebiyat ürünüdür. Akkoyunlular döneminde ise Uzun Hasan Tarafından ilk defa yazıya aktarılmıştır. Ayrıca Dede Korkut Hikayeleri Unesco tarafından koruma altına alınmıştır.

Cevap: C

16. Üzengi ata binmede ve atın dengede kalmasını sağlayan araçtır. İlk defa İskitler tarafından kullanılmıştır. Fakat Avrupa'ya tanıtılan Avarlardır. Atın ilk defa evcilleştirilmesi Orta Asya'nın en eski kültür merkezi olan Anav kültüründedir. Bu yönüyle Anav kültürünün Türklerle ait olduğu düşünülmektedir. Anadolu'ya ilk defa akınlar Avrupa Hun Devleti hükümdarı Uldız döneminde gerçekleşmiştir. İkinci defa akın düzenleyenler ise Sabirlerdir.

Cevap: E

17. Macarlar, Avrupa'da yaşayan Türk devletlerinden biridir. Roma İmparatorluğun etkisinde kalarak Hristiyanlığın Katolik Mezhebini benimsemiştir. Katolik olan tek Türk devletidir. Zamanla asimile olunca Türklüklerini unuttmuşlardır. ve bunu araştırmak amacıyla dünyada ilk defa 1870'de Türkoloji Enstitüsünü kurmuşlardır. Hristiyanlığı ilk defa kabul eden ise Avarlardır. Bizans'ın etkisinde kalarak Hristiyanlaşmışlardır. Ayrıca tarihte ilk defa İstanbul'u kuşatan Türk devletidir. Frankların saldırılarıyla yıkılmışlardır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

18. Kutluk İtəriş Kağan dağınık halde yaşayan Türkleri tekrar bir araya getirerek devletini kurduğu sırada Tonyukuk'tan yardım almıştır. Devleti kurduktan sonra da vezirlik makamına getirmiştir. Devletin kuruluşundaki başarılarından dolayı Apa Tarkan unvanı verilmiştir. Ayrıca yine bu yönünden dolayı Türklerin Bismarck'ı olarak bilinir. Orhun Abidelerinden bir tanesi Tonyukuk adına dikilmiştir. Hatta kendi kitabesini kendisi yazmıştır. Bundan dolayı bilinen ilk Türk tarihçisi olarak anılır.

Cevap: E

Çözümler 5

1. II. Göktürk Devleti (Kutluk Devleti) Kutluk İltiş Kağan tarafından kurulmuştur. Bilge Kağan Döneminde en parlak devirlerini yaşamışlardır. Fakat Ozamış Han döneminde devlet zayıflamıştır. Bu dönemde devleti oluşturan boylardan olan Karluk, Basmil ve Uygurlar isyan ederek devleti yıkmışlardır. Hatta Uygurlar, aynı topraklarda kendi devletlerini kurmuşlardır.

Cevap: E

2. II. Göktürk Devleti Ötüken merkezli olarak kurulmuştur. Ötüken Türkler arasında Kutlu Vatan ya da Toprak Ana olarak anılmıştır. Fakat daha sonra başkentlerini Karakum'a taşımışlardır. Böylece ilk defa başkent değiştiren Türk devleti olmuşlardır. Uygurlar döneminde ise Karabalgasun başkent olarak kullanılmıştır.

Cevap: C

3. İbn Fadlan X. Yüzyılda yaşamış Arap seyyah ve din bilgini. Türk devletlerinden İtil – Volga Bulgarlarına Abbasi Halifesinin elçisi olarak gönderilmiş ve İslamiyet'i kabul etmelerinde etkili olmuştur. Hazarlar'ı ziyaret ederek onları da İslamiyet'e davet etmiştir ve her iki devletten de seyahatnamesinde bahsetmiştir.

Cevap: D

4. Şu Destanı İskitler ile Makedonya Kralı Büyük İskender arasında yaşanan mücadeleleri anlatmaktadır. İskitlerin bir diğer destanı olan Alp Er Tunga Destanı hükümdarlarının İran ile olan mücadelelerini anlatmaktadır. Bu olay daha sonra Firdevsi tarafından Şehname adında kaleme alınmıştır. Firdevsi eserini Gazneli Mahmut'a sunmuştur. Ergenekon Destanı Göktürlere aittir. Türeyiş ve Göç Destanları ise Uygurlara aittir.

Cevap: B

5. Akhunlar diğer adıyla Eftalitler Hunların yıkılmasından sonra Afganistan bölgesinde kurulmuşlardır. Sasaniler'de çıkan Mazdek İsyanının bastırılmasında etkili olmuşlardır. Göktürlükler ipek Ticaret yoluna hakim olmak amacıyla Sasaniler'le iş birliği yaparak Akhunlar'a son vermişlerdir.

Cevap: A

6. İslamiyet öncesi dönemde Hatunlar, hükümdar ile birlikte devlet yönetimine dahil olmuşlardır. Kurultay toplantılarında hükümdarın yanına oturur ve görüş bildirirler, yabancı ülkelerden gelen elçiler ilk olarak hatun tarafından karşılanırdı ve eğer oğlu küçük yaşta tahta çıkarsa hatun vekaleten ülkeyi yönetirdi. Yönetime katılması ile tahta geçmeyi karıştırmamak gerekir siyasi yetkileri vardır ama tahta geçme yetkisi yoktur. İskitlerde Tomris hatun ya da benzeri durumlar istisnadır. Fakat hatunun sarayının olması devlet yönetimine dahil olduğuna kanıt oluşturmaz.

Cevap: B

7. Orhun Abideleri II. Göktürk Devleti döneminde Bilge Kağan, Kültigin ve Vezir Tonyukuk adına dikilen dönemin siyasi olaylarını anlatan kitabelerdir. Bir yüzü Çince bir yüzü Göktürkçe yazılmıştır. Kitabelerin varlığından ilk defa bahseden Cüveyni'dir. Kitabeler ilk defa Moğolistan topraklarında bulan ise Rus komutan Yarıdintsev'dir. Orhun Alfebesini çözerek kitabeleri okuyan ise W. Thomsen'dir. İlk tengi (tanrı) kelimesini okumuş ve buradan çözmüştür.

Cevap: B

8. Türgişler Orta Asya'da Balasagun merkezli yaşanan Türk boylarından biridir. En önemli hükümdarları olan Baga Tarkan kendi adına Yarmağ adı verilen madeni paralar bastırmıştır. Böylece Türk tarihinde kendi adına para bastıran ilk hükümdar olmuştur. Göktürlükler ve Uygurlar da parayı kullanmışlardır. Fakat hükümdarları kendi isim yada mühürlerini taşıyan para bastırmamıştır. Bumin Kağan I. Göktürk Devletinin kurucusudur. Mukan Kağan da en parlak dönemlerini yaşatan hükümdarlarıdır. Bilge Kağan II. Göktürk Devletinin hükümdarlarından biridir. Moyen – Çor Uygurların en parlak dönemki hükümdarlarıdır.

Cevap: A

9. Kurultay, Toy ya da Kengeş Orta Asya Türk tarihinde devlet yönetiminin yapıldığı meclistir. Kurultay toplantıları ilk defa Asya Hun Devleti hükümdarı Metehan döneminde yapılmaya başlamıştır. Kurultayla ilgili diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

10. Veraset sistemi, ülke hükümdar ve ailenin ortak malıdır anlayışıdır. Bu anlayışa göre tahta kimin geçeceği önceden belirlenmediği için taht kavgalarına neden olmuştur. Aynı şekilde kut anlayışı Göktanrı'nın hükümdar ve ailesine verdiği siyasi yetkilidir. Yani tahta aileden bir kişi bulursa bile kut bütün aileyi kapsadığı için hükümdarın kardeşleri ya da çocukları hükümdara karşı kut yetkisini kullanarak isyan edebilirdi. Hem veraset sistemi hem de kut anlayışı taht kavgalarına neden olduğu için devletlerin kısa sürede yıkılmasında etkili olmuşlardır. Boylar Federasyonu yapısında devleti oluşturan boylar hükümdar ile anlaşamadığında isyan edebilir yada dağılılabildikleri bu durumda yine devletlerin kısa sürede yıkılmasına neden olmuştur.

Cevap: E

11. Bağımsızlık kavramının o dönemki ifade şekli oksizliktir. Aynı zamanda devletin unsurlarından biridir. Budun, boyların birleşmesiyle oluşan yapının adıdır. Kotuz hükümdarların başlarına taktıkları hakimiyet sembollerinden biridir. Kün halk anlamına gelmektedir. Ayuku ise hükümet demektir.

Cevap: A

12. Göktürkler Orta Asya'da kurulan Türk devletleri arasında en geniş sınırlara ulaşan devlettir. Parayı, takvimi ve yazıyı ilk defa kullanmışlardır.

Cevap: C

13. Hazarlar, Hazar Denizinin kıyılarından Karadeniz Kuzeyinden Avrupa'ya kadar geniş bir coğrafyaya hakim olmuşlardır. Ticaretle uğraşan Hazarlar da kültürel etkileşimin sonucunda üç farklı din görülmüştür. Bunlar İslamiyet, Hristiyanlık ve Museviliktir. Kardeşçe üç din bir arada yaşadığı için Hazarlar dönemine Hazar Barış Çağı adı verilmiştir. Museviliğe inanan Tek Türk devletidir. Hazarlar yine diğer Türk devletlerinden farklı olarak ordularında paralı asker bulundurmışlardır. Bu yönüyle de İslamiyet öncesi dönemde tek olmuşlardır. Her iki yönleriyle de diğer Türk devletlerinden farklı olmuşlardır. Yönetimde ise diğer Türk devletlerinde olduğu gibi Veraset Sistemini uygulamışlardır.

Cevap: D

14. Tarihte ilk defa parayı kullanan Türk devleti Göktürklerdir. Kamdu, Böz ve Kuanpo adı verilen mühürlenmiş bez parçalarını ticarete değişim aracı olarak kullanmışlardır. Uygurlar, Göktürk paralarını kullanmış ayrıca Çav adı verilen kağıt paraları oluşturmuşlardır. İlk defa yazıyı kullanan Türk devleti Göktürklerdir ve kendilerine ait Orhun alfabesini oluşturmuşlardır. Uygurlar da aynı şekilde yazıyı kullanarak kendi alfabesini oluşturmuşlardır. Her iki öncül Göktürk ve Uygurlar için ortakdır. Fakat Duvar resimleri sadece yerleşik hayata geçtikleri için Uygurlarda görülmektedir.

Cevap: D

15. Sav - atasözü, sagu- ağıt, koşuk- kopuz eşliğinde söylenen şiirler, Destan ise kahramanlık hikayeleridir. Saydıklarımızın tamamı sözlü edebiyat ürünüdür. Yuğ ise cenaze töreni anlamına gelmektedir.

Cevap: B

16. Türklerin dünyayı etkiledikleri en önemli iki konu askerlik ve teşkilatlanmadır. Bu ikisine bağlı olarak Avrupa'da üzenği ve at koşum takımları kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca Türklerden gördükleri hafif süvari birliklerini de kullanmaya başlamışlardır. Fakat Avrupa'da derebeylik rejiminin görülmesi Türklerden aldıkları bir unsur değildir. Kavimler göçünün sonucunda ortaya çıkan bir yapıdır.

Cevap: B

17. Orta Asya'da göçebe bir yaşam tarzının benimsenmiş olması Türklerin yazıyı geç kullanmalarına neden olmuştur. bu durumda sözlü edebiyatın gelişmesini sağlamıştır. Taşınabilir sanat eserleri yapmışlardır. Ayrıca yine yazı geç kullanmalarından dolayı yazılı olmayan hukuk kuralları olan Töre'yi geliştirmişlerdir.

Cevap: E

18. Orta Asya'da yaşayan Türklerin temel geçim kaynakları hayvancılıktır. Fakat Uygurlar Manihaizm dinin etkisiyle yerleşik hayata geçerek tarımla uğraşmaya başlamışlardır. Temel geçim kaynakları değişmiştir. Yerleşik hayata geçilmesi yaşam şartlarını da değiştirmiştir. Fakat veraset sisteminde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Cevap: D

Çözümler 1

1. Türkler 751 Talas Savaşı sonrasında Abbasiler ile yakın ilişkiler kurarak kitleler halinde İslamiyet'i kabul etmişlerdir. kabul etmelerinde aşağıdaki unsurlar etkili olmuştur.
 - Her iki dininde benzer ve tek tanrılı olması
 - Her iki dinde de ahiret inancının, kurban kesme geleneğinin olması
 - Cihan Hakimyeti Anlayışı ile Cihat anlayışının benzer olması
 - Her iki dinde de ayrıcalıklı din adamları sınıfının olmaması
 - İslamiyetin hoşgörülü olması
 - İslamiyet öncesindeki kamlık ve ozanlığın İslamiyet'teki şeyhlik ve dervişlik makamlarıyla benzer olması
 - Alplik ve gaziliğin bezer olması

Cevap: E

2. İlk – Türk İslam Devleti İtil Volga Bulgarlarıdır. Almış Han döneminde İslamiyet'i kabul etmişlerdir. İlk Türk İslam boyu Karluklulardır. 751 Talas Savaşı sırasında Çin'e karşı Abbasileri desteklemişlerdir. Bu sayede İslamiyet'i kabul etmişlerdir. Orta Asya'da kurulan ilk Türk – İslam Devleti Karahanlılardır. Mısır'da kurulan ilk Türk – İslam devleti ise Abbasilerden koparak kurulan Tolunoğullarıdır. Oğuzlar ilerleyen dönemde İslamiyet'i kabul etmişlerdir. Oğuzların İslamiyet'i kabul edenlerine Türkmen adı verilmiştir.

Cevap: D

3. Talas Savaşı sonrasında Müslüman Araplar Çin'den kâğıt, matbaa, barut ve pusulayı öğrenmişlerdir. Daha sonra da Haçlı Seferleriyle bu buluşlar Avrupa'ya taşınmıştır. Müslümanların ilk defa kâğıt ürettikleri yer Şehirlerin Şahı olarak bilinen Semerkant şehridir.

Cevap: A

4. Gazneliler Afganistan ve Pakistan topraklarında Sebük Tigin önderliğinde kurulmuştur. En parlak dönemlerini Gazneli Mahmut döneminde yaşamışlardır. Bu dönemde gaza ve cihat amacıyla Hindistan'a on yedi sefer düzenlenmiş böylece İslamiyet Hindistan'da yayılmaya başlamıştır. Gazneli devletin başkenti Gazne şehridir. Devlet ismini kurulduğu yerden almıştır.

Cevap: B

5. Karahanlılar'ın öz kimliklerini koruduklarına kanıt olması için İslamiyet öncesi dönemde Türk kültüründe var olan özelliklerin İslamiyet'in kabulünden sonra da devam etmesi gerekir. Bu çerçevede bakarsak soruya Karahanlılar, Bilge kül Kadir Han önderliğinde Karluk, Yağma, Çiğil, Tuhsi, Ezgiş ve Bulak Türk boylarının birleşmesiyle kurulmuştur. Boylar federasyonu teşkilatını devam ettirmişlerdir. Ayrıca ilk dönemlerinde Uygur Alfabetini kullanmışlardır. Ve değişiklik yaparak Kut İnancını devam ettirmişlerdir. Kut öncesinde hükümdarların Göktanrı'dan yönetme yetkisini aldıklarına inanır iken İslamiyet döneminde Allah'tan bu yetkiyi aldıklarına inanmışlardır.

Cevap: E

6. Büyük Selçuklu Devleti, Selçuk Beyle birlikte temelleri atıldıktan sonra ilk olarak Tuğrul Bey döneminde Nişabur'u başkent olarak kullanmışlardır. Daha sonra fetih bölgesine yakın olabilmek için değişiklik yaparak Merv, Rey ve İsfahan şehirlerini de başkent olarak kullanmışlardır. Fakat bu şehirler arasında Hemedan yoktur.

Cevap: B

7. Büyük Selçuklu Devleti ilk defa Tuğrul Bey döneminde Anadolu'ya keşif amacıyla 1048 Pasinler Savaşını gerçekleştirmiş ve kazanmıştır. Arkasından Alparslan Anadolu'ya yönelerek Ani ve Kars kalelerini fethetmiştir. Türklerin Anadolu'daki ilk hakimiyet bölgeleridir. Bu başarısından dolayı Abbasi halifesi tarafından Alparslan'a Ebul Feth (Fetihlerin babası) unvanı verilmiştir. 1071 yılında da Malazgirt Meydan Savaşıyla birlikte Türkler akın akın Anadolu'ya yerleşmeye başlamışlardır.

Cevap: A

8. Tolunoğulları, Tolunoğlu Ahmet tarafından Kahire merkezli olarak Abbasilerden koparak kurulmuştur. Halkının Arap yöneticilerinin Türk olmasından dolayı halk devleti benimsememiş ve uzun ömürlü olamamışlardır. Toplunoğulları tarımı geliştirerek Mısır'a altın çağını yaşatmışlardır. Maristan adı verilen hastaneleri vardır. Resmi dilleri Arapçadır. Fakat saray ve orduda Türkçe konuşmuşlardır. Kutsal topraklara ilk defa hakim olan Türk devleti Tolunoğulları yıkıldıktan sonra aynı topraklarda kurulan İhşidler'dir.

Cevap: D

9. Moğollar Timuçin önderliğinde Karakum merkezli olarak kurulmuştur. Timuçin bütün Moğolları tek çatı altında toplamış ve ismini Cengizhan olarak değiştirmiştir. İmparatorluk haline geldikten sonra Harzemşahlar ile Otrar Faciasını yaşamıştır. Bu olaydan sonra Harzemşahlar'ın peşine düşerek batıya doğru hareket etmeye başlamıştır. Harzemşahlar Batıya doğru kaçarak Ahlat'a yerleşmişlerdir. Bunun üzerine Ahlat'a hâkim olan Anadolu Selçuklu Devleti 1230 Yassıçemen Savaşıyla Harzemşahlar'ı yıkmışlardır. Anadolu Moğol istilasına açık konuma gelmiştir. Karşısında durduracak bir kuvvet olmayınca Anadolu topraklarına kadar gelmişler 1243 Köseadağ Savaşıyla Anadolu işgaline başlamışlardır. Fakat Memlûklüler Aynı Calud ve Elbistan Savaşlarıyla Moğolları durdurmuşlardır.

Cevap: E

10. Timur Moğol Devletlerinden biri olan Çağatay Devletinde komutan iken içeriden çıkarttığı bir ayaklanma ile Çağataylara son vererek onun topraklarında kendi devletini kurmuştur. Timur hanedan soyundan gelmediği için doğrudan tahta geçememiş Çağatay Hanedanından bir kişiyi sembolik olarak tahta geçirmiş kendisi de ülkeyi emir unvanıyla yönetmiştir.

Cevap: C

11. Taç Mahal, Babür hükümdarı Şah Cihan tarafından ölen eşi Begüm Banu (Mümtaz Mahal) için yaptırmış olduğu anıt mezarıdır. Yapımı sırasında dünyanın birçok yerinden mimarlar davet edilmiştir. Osmanlı Devletinden Mehmet Efendi ve İsa Efendi mimar olarak Serdar Efendi ise hat ustası olarak Taç Mahal'in yapımına katkıda bulunmuşlardır. Eserin yapımı ortalama 22 yıl sürmüştür.

Cevap: A

12. Türkler, 751 Talas Savaşından sonra Abbasilerin hizmetinde İslamiyet'e hizmet etmeye başlamışlardır. Gazneliler döneminde Abbasilerin başkenti Şii Büveyhoğulları tarafından kuşatılmıştır. Gazneli Mahmut yardıma giderek halifeyi bu baskıdan kurtarmıştır. Böylece İslam dünyasının koruyuculuğunu Türkler üstlenmişlerdir. Selçuklular döneminde Abbasiler yine Şii Büveyhoğulları tarafından kuşatılınca bu kez Tuğrul Bey 1055 Bağdat Seferi ile halifeyi kurtarmıştır. Halife bunun karşılığında Tuğrul Bey'e 'doğunun ve batının sultanı' unvanını vermiştir. Bu unvanla İslam dünyasının siyasi liderliği Türklerle geçmiştir. Memlûklüler ise Abbasiler yıkılınca halifeyi koruma altına almışlardır.

Cevap: B

13. Türkler İslamiyet'in kabulü ile birlikte hakimiyet sembolü olarak hutbe, tiraz (halifenin gönderdiği üzerinde ayetler yazılı giyişi), Menşur (halifenin gönderdiği onay belgesi), Hilat (Halifenin gönderdiği hediye paketi), para bastırmak ve Cetr (Saltanat şemsiyesi) kullanmaya başlamışlardır. Ayrıca İslamiyet öncesinde var olan otağ, örgin, yay, kılıç, kotuz ve sancakta kullanılmaya devam edilmiştir.

Cevap: D

14. İktâ Sistemi ilk defa Büyük Selçuklu Devletinde vezir Nizamülmülk'ün önerisiyle kullanılmaya başlanmıştır. Bu sistemde toprak devlete aittir işletme hakkı köylüye ve alınan vergiler ile hem memur maaşları ödenir hem de asker yetiştirilir. Böylece taşrada güvenlik sağlanmış olur. Fakat bu sistem gelirin eşit dağıtılmasını sağlamaz.

Cevap: C

15. Akkoyunlular Kara Yölk Osman tarafından Diyarbakır Merkezli olarak kurulmuştur. En parlak dönemini Uzun Hasan döneminde yaşamışlardır. Bu dönemde doğu Anadolu hakimiyet mücadelesinden dolayı Osmanlı Devleti ile 1473 Otluk Beli Savaşını gerçekleştirmişlerdir. Savaşta yenilen Akkoyunlular zayıflama sürecine girmişlerdir. Safeviler tarafından yıkılmıştır. Akkoyunlular, Dede Korkut Hikayelerini yazıya aktarmışlardır. Ayrıca Kuran'ı Türkçeye çevirmişlerdir.

Cevap: D

16. Türk İslam Devletinde kullanılan hakimiyet sembollerinden Tuğ (sancak), kotuz, Yay, Kılıç, Örgin, taht hem İslamiyet öncesinde hem de Türk İslam devletlerinde kullanılmıştır. İslamiyet'le birlikte Cetr (Saltanat şemsiyesi) ve Hutbe (hükümdar ve halife adına Cuma namazı sırasında okunur) kullanılmaya başlanmıştır. Halife'nin gönderdiği hakimiyet sembolleri ise Menşur (onay belgesi), Tiraz (üzerinde ayetler yazılı giysi) ve Hilat (hediye paketi) yer alır.

Cevap: A

17. Türk – İslam tarihinde Karahanlılar'da vezire Yuğruş, Gazneliler de ise Hacı-i buzurg adı verilmiştir. Ayrıca vezirin devlet yönetimi için topladığı divana Divanı Vezaret denir. Aygucu ise İslamiyet öncesinde veziri ifade etmek için kullanılan bir kavramdır.

Cevap: C

18. İktâ sistemi ilk defa Büyük Selçuklu Devletinde vezir Nizamülmülk'ün önerisiyle uygulanmıştır. Bu sistemde toprağı işletme hakkı köylünün toprağın mülkiyeti devletindedir. Köylü toprağı işler vergisi verir alınan vergiler ile hem asker yetiştirilir hem de devlet memurlarının maaşları ödenir. Köylü asla toprağı miras bırakamaz ancak kullanım hakkını devlet izin verirse çocuklarına devredebilir. Ayrıca bu sistem üretimde sürekliliği sağlamıştır. Çünkü köylü toprağı işlemezse toprak elinden alınır.

Cevap: E

Çözümler 2

1. Türklerin İslamiyet'e hizmetleri arasında İslamiyet'in Avrupa'da ilk defa yayılması yoktur. Çünkü bunu Müslüman Araplar gerçekleştirmişlerdir. Tarık Bin Ziyad komutasındaki Araplar Cebeli Tarık boğazından geçerek İspanya topraklarında İslamiyet'i yaymaya başlamışlardır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

2. Karahanlılar İslamiyet'in etkisiyle birçok yeniliği başlatan devlet olmuştur. Askeri olarak Gulam Sistemini uygulamışlardır. Ticaret alanında ilk defa Ribat adı verilen kervansaraylar inşa etmişlerdir. Ekonomi alanında da İslamiyetin etkisiyle Öşür, Haraç ve Cizye gibi yeni vergiler alınmaya başlamıştır.

Cevap: E

3. Gazneli Mahmut, Abbasi halifesini Şii Büveyhoğullarının baskısından kurtarmıştır. Bu başarısından dolayı halife tarafından Sultan unvanı verilmiştir. Sultan unvanını kullanan ilk hükümdardır. Hindistan Seferlerinden dolayı halife tarafından Seyfud Devle vel İslam unvanı verilmiştir. İslam dünyasına olan hizmetlerinden dolayı ise Yemin ed devle emin el mille unvanı verilmiştir.

Cevap: B

4. 1048 Pasinler Savaşı Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı Tuğrul Bey'in Anadolu akınları sırasında Bizans ve Gürcüler ile yaptığı mücadeledir. Mücadeleyi kazanmıştır. Hittin Savaşı Eyyübilerin Hükümdar Selahattin Eyyübî'nin Kudüs'ü Haçlıların elinden almak amacıyla yaptığı mücadeledir. Her iki savaşta Gayrimüslim devletlerle yapıldığı için Gaza Cihat amacına uygundur. Fakat 1040 Dandanakan Savaşı Gazneliler ile Büyük Selçuklu Devleti arasında olmuştur. İki tarafta Müslüman olduğu için gaza ve cihat amacıyla yapılmamıştır. Cihan hakimiyeti anlayışıyla yapılmıştır.

Cevap: C

5. Tarihte ilk defa kutsal topraklara hâkim olan Türk devleti Abbasilerden koparak Mısır topraklarında Muhammed Bin Togaç tarafından kurulan İhşidlerdir.

Cevap: B

6. Memlûklüler. İlk olarak 1260 Aynı Calud sonrasında da 1277 Elbistan Savaşlarıyla Moğolları yenerek durdurmuşlardır. Moğolların batıya ilerleyişini durduran ilk devlet Memlûklülerdir. Yassı Çemen Savaşı ise Harzemşahlar ile Anadolu Selçuklu Devleti arasında gerçekleşmiştir. Bu savaşla Harzemşahlar yıkılmıştır.

Cevap: D

7. Altın Orda Devleti Cengizhan'ın torunu Batuhan tarafından Kıpçak bölgesinde kurulmuştur. Kıpçaklar sayesinde İslamiyet'i kabul etmişlerdir. İslamiyet'i kabul eden ilk Moğol devletidir. Timur, Altın Orda Devletine son vermiştir ve topraklarını boş bırakmıştır. Bu durum Rusların güçlenmesine ve güneye inmesine neden olmuştur.

Cevap: E

8. Harzemşahlar, Memlûklüler ile değil Anadolu Selçuklu Devleti ile yaptıkları 1230 Yassıçemen Savaşını kaybederek yıkılmışlardır. Hatta Harzemşahlar'ın yıkılması Anadolu'yu Moğol istilasına açık konuma getirmiştir. Bunu fırsat bilen İlhanlılar 1243 Köseadağ Savaşı ile Anadolu'yu işgal etmişlerdir. Harzemşahların Memlûklülerle herhangi bir olayı yoktur.

Cevap: D

9. Türk İslam devletlerinde yönetim merkez ve taşra teşkilatı olarak ikiye ayrılır. Camedar, hükümdarın kıyafetlerinden sorumlu olan görevlidir. Devaddar, hükümdarın yazı takımlarından sorumlu olan görevlidir. Hansalar, Saray mutfağı ve hükümdarın sofrasından sorumlu olan görevlidir. Emiri Şikar, hükümdarın av işlerinden sorumlu olan görevlidir. Şu ana kadar açıkladıklarımız merkez teşkilatındaki saray görevlileridir. Şihne ise eyaletlerin yönetiminden sorumlu askeri validir. Taşra teşkilatı görevlilerindedir.

Cevap: E

10. Türk İslam Devletleri hükümdarın başkanlığında toplanan Divanı Saltanat adı verilen büyük bir divanda yönetilirdi. Ve bu divana bağlı diğer divanlar bulunurdu. Bunlar; devletin yazışmalarından sorumlu olan başında Münşi adında görevlisi olan Divanı İnşa, devletin mali işlerinden sorumlu olan başında Müstevfi'nin bulunduğu Divanı İstifa, Devletin denetim mekanizması olan başında Müşrif'in bulunduğu Divanı İşraf ve devletin askeri işlerinden sorumlu olan başında Arzulceğş ya da Emiri Arz'ın bulunduğu Divanı Arz'dır. Divanı Pervane ise Anadolu Selçuklu Devletinde toprak kayıtlarından sorumlu olan divandır. Başındaki görevliye Pervaneci denir.

Cevap: A

11. Türk İslam Devletinde iki farklı hukuk kuralı vardır. Birincisi İslamiyet’le birlikte gelen Şerri Hukuktur. İkincisi Örfi hukuktur. Örfi Hukuk; Töre kuralları, hükümdarın emirleri ve divan kararlarından oluşur. Şerri Hukukun başında Kadiul Kudat, Örfi Hukukun başında Emiri Dad ya da Dadbeg vardır. Şerri Hukuk toplumsal düzeni sağlarken örfi hukuk daha çok yönetimle ilgilidir.

Cevap: E

12. Gulam sisteminde savaş esirleri Pençik sistemine göre beşte bir oranında alınır. Alınan bu esirler Gulamhane adı verilen okulda eğitilir. Hem askeri eğitim verilir hem de Türk kültürü ve İslamiyet öğretilir. Yetiştirilen askerler Gulamanı Saray olarak yani Saray muhafızı olarak hükümdarın en yakınında görevlendirilir. Taşrada görevlendirilmeyenler çünkü taşrada asker ihtiyacı İktidar sisteminden karşılanır. Gulam Askerleri üç ayda bir Bistanani adında maaş alırlar. Doğrudan padişaha bağlı oldukları için merkezi otoritenin artmasını sağlamışlardır. Bu sistem ilk defa Karahanlılar döneminde uygulanmıştır. Osmanlı Devleti’nde de Kapıkulu Ocağı adıyla devam ettirilmiştir.

Cevap: C

13. Vakıflar genellikle devlet ya da zenginler tarafından halkın ihtiyaçlarını doğrudan karşılamak amacıyla yapılan kurumlardır. Vakıf olarak medrese yapılarak ücretsiz eğitim verilir. Misafirhane (Tabhane), aşevi (İmarthane) ve Darüşşifa (hastane) yapılabilir. Burada önemli olan kervansaraydır. Kervansaray ticaretle ilgili gibi durmasına rağmen yol üzerinde yolculuk yapanların üç gün ücretsiz kalmalarını sağladığı için kervansaraylarda vakıfla yapılabilir fakat Bedesten yapılamaz. Çünkü bedesten üzeri kapalı değerli malların satıldığı yerlerdir. Doğrudan ticaretle ilgilidir.

Cevap: E

14. Atabeyler Türk İslam devletlerinde hükümdarın erkek çocuklarının eğitimlerine verilen isimdir. Devlet bu görevlileri geniş yetkilerle donatmıştır. Onlarda devletin zayıfladığı zaman bu yetkileri kullanarak bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir.

- Zengiler – Musul
- İldenizoğulları – Azerbaycan
- Begteginioğulları – Erbil
- Salgurlular – Fars
- Böriler - Şam

Samanoğulları ise Abbasilerden koparak kurulan bir devlettir.

Cevap: C

15. Eyyubiler, döneminde Kıpçakların yaşadığı yerden Türk çocukları getirilerek köleleştirilmiş ve asker olarak yetiştirilmişlerdir. Zamanla Eyyubilerdeki kölemen askerin sayısı artmıştır. Bu kölemen komutanlardan biri olan Aybeg Eyyubilere karşı bir isyan başlatır. Ve Eyyubileri yıkarak yerine kendi devletini kurar. Bu devlete köleler tarafından kurulduğu için Kölemenler ya da diğer adıyla Memlûklülük denir. Bu sebepten Memlûklülükte veraset sistemi yoktur komutanlar kurduğu için devleti güçlü olan komutan yönetmiştir. Timur ve Harzemşahlar da ise veraset sistemi uygulanmıştır. (Timur devletini, Timur emir unvanıyla yönetmiştir. Bu sizi yanıltmasın Timur vekaleten ülkeyi yönetir tahta hanedan üyesi bir kişiyi geçirmiştir. Veraset sistemi uygulanmıştır)

Cevap: A

16. İlanlılar Hülagü Han tarafından İran topraklarında Tebriz merkezli olarak kurulmuştur. İlk olarak 1243 Köseadağ Savaşıyla Anadolu Selçuklu Devletini yenerek Anadolu topraklarını işgal etmişlerdir. 1256 yılında Hasan Sabbah’ın Batınlık faaliyetlerine son vermişlerdir. Ve son olarak 1258 yılında Bağdat’ı alarak Abbasiler devletini yıkmışlardır. Bu devletin yıkılmasıyla halifelik Memlûklü Devletine geçmiştir.

Cevap: E

17. 751 Talas Savaşı Abbasiler ile Çin arasında Orta Asya hâkimiyeti için yaşanan mücadeledir. Bu savaş sırasında Karluklular Abbasileri destekleyerek hem savaşın kazanılmasını sağlamışlar hem de İslamiyet’i kabul etmişlerdir. İlk Türk İslam boyu Karluklulardır. Hemen arkasından Yağma ve Çiğil Türkleri de İslamiyet’i kabul etmişlerdir. Hatta bu üç Türk boyu Ezgiş ve Bulakları da yanlarına alarak Karahanlı Devletini oluşturmuşlardır.

Cevap: E

18. Kaşgarlı Mahmut eserinde ilk defa dünya haritasına değil Türk dünyası haritasına yer vermiştir. Çizdiği haritada sadece Türklerin yaşadıkları bölgeleri göstermiştir. İlk defa dünya haritasını çizen Batlambus’tur. Türk tarihinde ise Piri Reis tarafından ilk dünya haritası çizilmiştir.

Cevap: D

Çözümler 3

1. Çağdaş demek aynı anda yaşayan devletler demektir. Bu tarz sorularda tarih ezberlemekten çok devletlerin birbirleriyle ilişkilerine bakarsanız soruları daha rahat çözebilirsiniz. ÖSYM bu tarz sorularında bu duruma dikkat ediyor. Bu çerçevede Harzemşahlar'ın ilk olarak Moğollar ile Otrar Faciasını yaşadığını biliyoruz bu durumda bu iki devlet aynı dönemde yaşamıştır. Aynı şekilde Anadolu Selçuklu Devletiyle de 1230 Yassıçemen Savaşını yapmış ve yıkılmıştır. Yine bu bilgiden aynı dönemde yaşadıklarını anlıyoruz. Lakin Babür devleti ile herhangi bir ilişkileri yoktur. Ayrıca Babür Devleti 1526 tarihinde kurulmuştur. Yani hiçbir Türk İslam devletiyle çağdaş değildir. Osmanlı'nın çağdaşı olan bir devlettir.

Cevap: C

2. Utbi Gazneliler döneminde yaşamış bir tarihçidir. Tarihi Yemin adında eseri vardır. Firdevsi'nin Alp Er Tunğa'nın hayatını anlattığı Şehname adında bir eseri vardır. O da Gazneliler döneminde yaşamıştır. Her ikisi de yazdıkları eserlerini Gazneli Mahmut'a sunmuşlardır. Gazali ise Büyük Selçuklu Devletinde yaşamış Nizamiye Medreselerinde müderrislik yapmıştır. En önemli eserleri ise ihya-ul ulumiddin'dir.

Cevap: D

3. 1040 Dandanakan Savaşı Gazneliler ile Selçuklular arasında gerçekleşir savaşı Selçuklular kazanır. Böylece Selçuklu devleti kesin olarak kurulmuştur. Gazneliler ise yıkılma sürecine girmiştir. Fakat yıkılmamıştır. Yıkılması Afganistan'ın yerlisi Gurlular tarafından olacaktır. Bunun dışında Selçuklular bu savaşı kazanınca batıya yönelmiştir. Ayrıca Tuğrul ve Çağrı Bey ülkeyi birlikte yönetiyorken savaştan sonra Tuğrul Bey tek başına hükümdar olmuştur.

Cevap: D

4. Memlûklüler, İlhanlıların Abbasileri yıkması sonucunda Abbasi halifesini koruma altına almışlardır. Ama asla Memlûklü hükümdarları Abbasi halifesini ortadan kaldırıp kendilerini halife ilan etmemişlerdir. Halife unvanını kullanmamışlardır. Hükümdarlar siyasetten sorumluymken koruma altına alınan halifede dini işleri yürütmüştür. Fakat Osmanlı Devleti Memlûklüleri yıkınca hükümdarları doğrudan kendilerini halife ilan etmişlerdir. Şu ayrım önemlidir. Memlûklüler Halifeliği koruma altına almışlardır. Osmanlı doğrudan yönetimde kullanmıştır.

Cevap: C

5. Kubilay Devleti. Cengizhan'ın torunu Kubilay tarafından Çin topraklarında Pekin merkezli olarak kurulmuştur. Çin etkisinde kalarak Budizm'i benimsemişlerdir. Coğrafi olarak İslam toprağı olmadığı için İslamiyet'i benimsemeyen tek Moğol Devletidir. Ayrıca İtalyan Seyyah Marco Polo Kubilay ülkesini ziyaret etmiştir. Ve uzun sürede burada yaşamıştır. Bu durum Hristiyanlığı Kubilay Devletinde yayılmasına neden olmuştur.

Cevap: C

6. Hindistan'a ilk defa hakim olan ve İslamiyet'i yayan Gazneliler hükümdarı Gazneli Mahmut'tur. Düzenlediği on yedi seferle bunu büyük oranda başarmıştır. Gurlular, Gaznelileri yıkınca Gurluların bir emiri tarafından Hindistan'da kurulan ilk Türk devleti Delhi Türk sultanlığıdır. Timur'un torunu olan Babürşah da Delhi Türk Sultanlığı yıkarak Hindistan'da siyasi birliği sağlayan ilk Türk devleti olan Babür Devletini kurmuşlardır.

Cevap: A

7. Seçeneklerde verilen saray görevlilerinden Hansalar yanlış tanımlanmıştır. Hansalar, Saray mutfağı ve hükümdarın sofrasından sorumlu olan görevlidir. Hükümdarın yazı işlerinden sorumlu olan görevli ise Devadardır.

Cevap: D

8. İkili Teşkilata göre Devlet Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılır. Doğu kutsaldır. Bundan dolayı hükümdar batıyı yönetir. Batıya ise hanedan üyesi bir kişiyi gönderir. Bu sistem İslamiyet öncesinde birçok devlet tarafından kullanılmıştır. Türk - İslam döneminde ise son kez kullanan Karahanlılar olmuştur. İlk kullanmayan ise Gaznelilerdir. Ayrıca Büyük Selçuklu Devletinde kısa sürede olsa Tuğrul ve Çağrı Beyler ülkeyi birlikte yönetmişlerdir. Buradaki tam anlamıyla ikili teşkilat değildir. Çünkü doğu batı ayrımı yoktur.

Cevap: B

9. Soruda verilen görevlilerden Amid yanlış verilmiştir. Amid sivil yöneticidir. Vergiden sorumlu olan ise Amil'dir. Ayrıca taşra görevlileri arasında adaletten sorumlu olan kadı ve yönetimden sorumlu Meliklerde vardır.

Cevap: C

10. Örfi hukuk; törenin, hükümdar emirlerinin ve divan kararlarının birleşiminden oluşan hukuk kurallarıdır. Kapsamında ise yönetim, güvenlik, asker ve mali konular yer almaktadır. Şerri Hukuk ise İslamiyet'in getirdiği kurallardır. Evlenme, boşanma, nafaka, miras, vakıf ve ticaret gibi konular şerri Hukukun kapsamındadır.

Cevap: E

11. Türk İslam devletlerinde hükümdar Divanı Mezalim adı verilen divanda yargılama yapabilir. Hükümdara karşı ağır bir suç işlenirse kendi yargılar ve cezasını belirler bu durum yargı yetkisini elinde tuttuğuna kanıttır. Divanı Saltanat devlet yönetiminin yapıldığı divandır. Hükümdar ya da vezir başkanlığında toplanır. Divanı Berid posta divanıdır. İlk defa Karahanlılar döneminde oluşturulmuştur. Divanı Vezaret vezirin başkanlığında toplanan yönetimle ilgili divandır. Divanı Arz ise ordu-dan sorumludur. Başındaki görevliye Emiri Arz ya da Arzulceş adı verilir.

Cevap: B

12. Gulam Sistemi ilk defa Karahanlılar döneminde uygulanmıştır. Bu sisteme göre savaş esirleri Pençik sistemine göre beşte bir oranında alınır. Gulamhane adı verilen okulda dini, askeri ve Türk kültürü eğitimi verildikten sonra Gulamı Saray olarak görevlendirilir. Devşirme sistemi Osmanlı Devleti'nde uygulanan bir sistemdir. Balkanlardan kırkta bir oranında çocukları toplayıp yetiştirmişlerdir. Gönüllü olarak Gulam askeri olunamaz.

Cevap: A

13. Öşür vergisi Müslümanlardan onda bir oranında alınan ürün vergisidir. Haraç Vergisi Gayrı Müslimlerden beşte bir oranında alınan ürün vergisidir. Cizye ise gayrı Müslimlerden askerlik yapmadıkları için alınan vergidir. Öşür Müslümanlardan alınıyorken haraç ve cizye gayrı Müslimlerden alınmıştır. Ayrıca üç vergide şerri hukuka göre alınmıştır.

Cevap: A

14. Büyük Selçuklu Devletinde Nizamiye Medreseleri Batınlık ile mücadele etmek amacıyla Nizamülmülk'ün önerisiyle açılmıştır. Gazali nizamiye medreselerinde müderrislik yapmıştır. Ayrıca Nizamiye medreselerinde dini bilimlerin yanında pozitif bilimlerde okutulmuştur. Bu yönüyle kendinden önceki medreselerden ayrılır.

Cevap: E

15. Seçeneklerde verilen sanat dallarından künde-kari yanlış verilmiştir. Künde-kari ahşap oyma sanatıdır. Cam süsleme sanatı ise vitraydır.

Cevap: E

16. Ahmet Yesevi Karahanlılar döneminde yaşamış ilk Türk mutasavvufudur. Piri Türkistan olarak bilinir. Türklere İslamiyet'i öğretmek amacıyla Divanı Hikmet kitabını yazmıştır. Ayrıca bu kitap sayesinde Türkçeyi tasavvuf dili haline getirmiştir. Edip Ahmet Yükneci ve Yusuf Has Hacib de Karahanlılar'da yaşayan diğer bilginlerdir. Mahmut Zemaşeri Harzemşahlar döneminde yaşamıştır.

Cevap: A

17. Memlûklüler 1250 – 1517 yılları arasında Mısır'da kurulan Suriye ve Hicaz bölgesine hüküm süren bir Türk devletidir. Memlûklülerin bir diğer adı Ed Devletül Türkiye'dir. Bu isminden dolayı Memlûklüler döneminde Mısır topraklarına Türkiye denilmiştir. Ayrıca Memlûklülerin bir diğer adı Kölemenlerdir.

Cevap: E

18. Türk İslam devletlerinde ilk defa Karahanlı hükümdarı Tabgaç Buğra Han (Uluğ Kara Buğra Han) döneminde Semerkant Medresesi açılmıştır. Bu medresede aynı zamanda ilk defa burslu eğitim verilmiştir. Bilge kül Kadir Han Karahanlılar'ın kurucusudur. Satuk Buğra Han döneminde İslamiyet'i resmi din olarak kabul etmişlerdir. Ebu Nasır Ahmet Han ise Abbasi halifesi tarafından tanınan ilk Karahanlı hükümdarıdır.

Cevap: D

Çözümler 4

1. Ömer Hayyam Büyük Selçuklu Devletinde Melikşah döneminde yaşamış bir bilgidir. Melikşah adına hazırlanan Celali Takvimini hazırlamıştır. Ayrıca Rubailer adında dörtlüklerden oluşan bir kitabı bulunmaktadır. Siyasetname ise Nizamülmülk tarafından yazılmıştır.

Cevap: C

2. İktâ Sistemi ilk defa Hz. Ömer tarafından İslam dünyasında uygulanmıştır. Türklerde ise ilk defa Nizamülmülk'ün önerisi ile Büyük Selçuklu Devletinde uygulanmıştır. Bu sisteme göre devlet kendi arazisini köylüye dağıtır alınan vergilerle hem devlet memurlarının maaşları ödenir. Hem de İktâ Askerleri adında asker yetiştirilir. Bu sistem Büyük Selçuklu ve sonrasında devletler tarafından kullanılmıştır. Harzemşahlar ve Anadolu Selçukluları uygulamışlardır. Hatta Osmanlı Devleti'nde de Tımar sistemi adıyla uygulanmıştır.

Cevap: E

3. Büyük Selçuklu Devleti Selçuk Bey tarafından temelleri atılan bir Türk devletidir. Alparslan'dan sonra tahta çıkan Melikşah döneminin önemli gelişmeleri şunlardır;

- Devlete en parlak dönemini yaşattır. (I)
- Amcası Kavurd isyanını bastırmıştır. Kavurd ilk olarak Alparslan döneminde isyan ettirmiştir. Buradaki bastırılan ikinci isyanıdır kesin olarak bastırılmıştır. (III)
- Kutalmışoğlu Süleyman Şah Anadolu'ya fetihler yapması için gönderilmiştir.
- Kudüs ve Şam Selçuklunun hakimiyetine girmiştir.
- Ömer Hayyam bu dönemde yaşamıştır.
- Melikşah'ın ölümünden sonra dört kardeşi arasında taht kavgaları başlamıştır. (II)

Cevap: E

4. Hoca Dehhani XIV. Yüzyılda III. Alaeddin Keykubat döneminde Anadolu topraklarına gelerek burada divan edebiyatının ilk örneklerini vermiştir. İlk defa gazel ve kasideler yazarak bu tarzın Anadolu'da yayılmasına öncülük eden edebiyatçıdır. Divan edebiyatının Anadolu'daki bir diğer temsilcisi ise Germiyanlı Ahmedî'dir. En önemli eseri Cemşid-i Hurşid'dir. Mevlâna, Yunus Emre ve Aşık Paşa ise yine Anadolu'da yaşamış Tasavvuf edebiyatının temsilcilerindendir.

Cevap: A

5. Karahanlılar döneminde ilk defa Türk - İslam tarzı mimari eserlerin yapımı başlamıştır. Seçeneklerde verilenlerden Leşke-i Bazar Camii Gazneliler dönemine aittir. Onun dışındaki eserler. Karahanlılar döneminde inşa edilmiştir.

Cevap: D

6. Büyük Selçuklu Devleti ile Gazneliler arasında 1035 Nesa ve 1308 Serrah Savaşları yapılır. Bu iki savaşın tam kazananı yoktur. Ama üçüncü savaş olan 1040 Dandanakan Savaşı ile Büyük Selçuklu Devleti kesin olarak kurulurken Gazneliler yıkılma sürecine girmişlerdir. Ayrıca Dandanakan Savaşından sonra Tuğrul Bey tek başına Büyük Selçuklu hükümdarı olmuştur ve batı fetihlerine önem vermeye başlamışlardır.

Cevap: C

7. 1025 yılında Gazneli Mahmut ve Karahanlı hükümdarı arasında Büyük Selçuklu tehdidine karşı Maverünnehir görüşmeleri yapılmıştır. Böylece Büyük Selçuklulara karşı bir ittifak kurmuşlardır. Bu ittifaktan sonra Gazneli Mahmut kurduğu bir planla Büyük Selçuklu hükümdarı Arslan Yabgu'yu esir ederek Kalınca Kale-sinde esir olarak tutmuştur.

Cevap: A

8. Türk İslam devletleri döneminde yapılan mimari yapılar dini, sivil ve askeri olarak üç parçaya ayrılır. Kümbet, Medrese, külliye, Tekke, zaviye, camii ve mescit dini yapılar içerisinde yer alırken Ribat sivil mimari içerisinde yer alır. Ribat ticaret yolları üzerindeki konaklama merkezleridir. Aynı zamanda karakol olarak da kullanılmıştır. İlk örneklerini yapan Karahanlılar'dır.

Cevap: E

9. Tehafüt'ü Felasife eseri İbn Rüşd değil Gazali tarafından yazılmıştır. Bu eserinde felsefeyi eleştirmiştir. Bu esere karşılık olarak ta İbn Rüşd tarafından Tehafüt'ü Tehafüt eseri yazılmıştır. Diğer eser eşleştirmeleri doğru verilmiştir.

Cevap: D

10. Kutadgu Bilig Yusuf Has Hacip tarafından yazılan ilk siyasetname özelliği taşıyan eserdir. Devlet adamlarına öğütler içeren kitapta dört önemli karakter üzerinden hikayeler anlatılmıştır. Bunlar; Gündoğdu, hükümdardır. Kanun ve adaleti temsil eder, Aydıldu, vezirdir mutluluğu temsil eder. Ögdülmüş, akıl ve bilimi temsil eder ve son olarak Ogdurmuş hayatın sonunu temsil eder. Eser Karahanlı hükümdarı Tamgaç Buğra Han'a sunulmuştur. Divanı Lügatit Türk Kaşgarlı Mahmut'a, Divanı Hikmet Ahmet Yesevi'ye ve Siyasetname Nizamülmük'e aittir.

Cevap: B

11. Hacibül hüccab; Karahanlılar'da Tayangu, Selçuklular-da ise Uluğ Hacib olarak geçen görevlidir. Protokolde vezirden sonra üçüncü sırada yer alan Hacibül hüccab, Hükümdar ile halk arasındaki iletişimden sorumludur. Saray işlerine bakar. Toplu törenlerde protokol işleri yürütür. Ayrıca haksızlığa uğrayanların Divanı Mezalim'e çıkmalarını sağlamıştır.

Cevap: E

12. Karahanlılar en parlak dönemlerini Yusuf Kadir Han döneminde yaşamışlardır. Ölümünden sonra ise yaşanan iç karışıklıklardan dolayı Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılmışlardır. Doğu Karahanlılar'a bir Moğol kabilesi olan Karahitaylar, Batı Karahanlılara ise Harzemşahlar son vermişlerdir.

Cevap: D

13. 1071 Malazgirt Savaşı Bizans ile Büyük Selçuklu hükümdarı Alparslan arasında gerçekleşmiştir.

- Türkiye Tarihi başladı.
- Selçukluların İslam dünyasındaki etkinliği arttı.
- Anadolu'da Türk kültürü ve İslamiyet yayılmaya başladı.
- Haçlı seferlerine neden oldu.
- Anadolu'da Beylikler kuruldu.

Fakat Anadolu'da İslamiyet ilk defa yayılmaya başladı diyemeyiz çünkü İslam devletleri Hz. Muhammed döneminden itibaren sahabelerini Anadolu'ya göndererek İslamiyet'i yaymaya başlamışlardır. Malazgirt Savaşı bu süreci hızlandırmıştır.

Cevap: D

14. Buhara'nın unvanı İslam'ın Roma'sıdır. Dârül mülk olarak bilinen şehir Konya'dır. Diğer seçenekler verilenler doğrudur.

Cevap: D

15. Memlüklüler Moğollar ile yaptıkları 1260 Aynı Calud Savaşı ile ilk defa batıya ilerleyişini durdurmuşlardır. İkinci mücadele ise 1277 yılında Anadolu Selçuklu Devletini isteği üzerine yapılan Elbistan savaşıdır. Bu savaşla da Moğolların Anadolu'daki ilerleyişleri durdurulmuştur. 1230 Yassışçemen Savaşı ise Anadolu Selçuklu Devletinin Harzemşahları yaktığı savaştır. Savaşın sonunda Anadolu Moğol istilasına açık konuma gelmiştir.

Cevap: D

16. Berke Han, bir Moğol devleti olan Altın Orda Devletinin hükümdarıdır. Satuk Buğra Han Karahanlı Devletinin hükümdarıdır. Almış Han ise İtil - Volga Bulgarlarının hükümdarıdır. üç hükümdarda yaşadıkları dönemde İslamiyet'i resmi din olarak benimsemişlerdir. Hatta Satuk Buğra Han Müslüman olunca ismini Abdülkerim olarak değiştirmiştir.

Cevap: E

17. Otağ (Çadır), Sancak (Tuğ), Yay ve Nevbet (davul) hem İslamiyet öncesinde hem de Türk İslam devletlerinde kullanılan hakimiyet sembollerindedir. Çetr (saltanat şemsiyesi) ise ilk defa Türk İslam devletlerinde kullanılmaya başlanmıştır. Bunun dışında Hilat, Menşur, Tiraz, hutbe ve unvan alma da ilk defa Türk İslam devletlerinde kullanılmıştır.

Cevap: D

18. **Vitray**; renkli camların birleştirilmesiyle oluşturulan cam süsleme sanatıdır. Genelde camilerde kullanılmıştır.

Malakari; Duvar süsleme sanatıdır.

Telkari; Altın ve gümüş gibi değerli madenleri işleme sanatıdır.

Ebru; su üzerine toz boylarla resim yapma sanatıdır.

Fresk; alçıdan yapılan duvar kabartma sanatıdır.

Kündekari; Ahşap oyma sanatıdır.

Cevap: C

Çözümler 5

1. Sebük Tegin tarafından çocuklarının eğitimi için hazırlanan kitap Pendname'dir. Asarül Bakiye, Biruni'nin eseridir. Gazneli Mahmut döneminde yazılmıştır. Gazneli Mahmut Biruni için 'Sarayımın en değerli hazinesidir.' demiştir. Siyasetname Nizamülmülk'ün eseridir. Şehname Firdevsi'nin eseridir. Gazneli Mahmut'a sunulmuştur. Tarihi Yemin ise Utbi'ye aittir. Bu eserde Gazneli Mahmut'a sunulmuştur.

Cevap: C

2. Abbasilerin başkenti Bağdat Şii Büveyoğulları tarafından baskı altına alınınca Halife Tuğrul Bey'den yardım istemiştir. Tuğrul Bey 1055 Bağdat Seferini düzenleyerek Şii Büveyoğullarını yıkmış böylece Abbasileri en büyük düşmanlarından kurtarmışlardır. Halife bu olaydan sonra Tuğrul Bey'e Doğunun ve Batının Sultanı unvanını vermiştir. Bu unvanla birlikte İslam dünyasının siyasi liderliği Tuğrul Bey'e geçmiştir. Böylece Tuğrul Bey İslam dünyasının koruyucusu haline gelmiştir. Dini yetkiler ise Halifede kalmıştır. Halifelik makamı işlevsiz duruma gelmemiştir. Sadece siyasi yetkilerini kaybetmiştir.

Cevap: D

3. Büyük Selçuklu hükümdarı Alparslan, Atsız Bey'i Kudüs ve Şam bölgesinin fethi için görevlendirmiştir. Fakat kısa bir süre sonra vefat etmiştir. Atsız Bey, hükümdar Melikşah döneminde Kudüs ve Şam'ın fethini gerçekleştirmiştir.

Cevap: B

4. Mısırda kurulan Tolunoğulları ve İhşidler Abbasilerden koparak kurulmuşlardır. Yıkılmalarında ise Halkın Arap yöneticilerinin Türk olması etkili olmuştur. Çünkü halk devleti benimsememiştir. Tolunoğulları'na Abbasiler, İhşidler'e ise Fatimiler son vermiştir. Eyyubilerde ise böyle bir durum söz konusu değildir.

Cevap: E

5. Harzemşahlar, Anuş Tigin tarafından Harezim bölgesinde 1092'de temelleri atılmış bir Türk devletidir. Büyük Selçuklu topraklarında kuruldukları için kendilerini Selçukluların devamı olarak görmüşlerdir. Veraset sistemini uygulamıştır. Ömer Hayyam'ın Melikşah için hazırladığı Celali Takvimini kullanmışlardır. ve Selçuklular'da ilk defa uygulanan ikta sistemini devam ettirmişlerdir.

Cevap: E

6. Vezir, hükümdardan sonra gelen en yetkili kişidir. Aynı zamanda devletin yönetildiği Divanı Saltanat'a başkanlık eder. Kendi divanına ise Divanı Vezaret denir. Karahanlılar'da vezire Yuğruş, Gazneliler'de ise Hacı Buzurg denilmiştir. Aygucu ise Orta Asya Türk tarihinde vezir anlamında kullanılan bir kavramdır.

Cevap: D

7. Atabeyler, geniş yetkilerle donatılan hükümdarın erkek çocukları olan Meliklerin eğitiminden sorumlu olan görevlilerdir. İlk defa Büyük Selçuklu Devleti döneminde oluşturulmuştur. İlk Türk atabeyi Nizamülmülk'tür. Selçukluların zayıfladığı dönemde ise Atabeyler ellerindeki geniş yetkileri kullanarak buldukları bölgelerde bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Bunlar Zengiler, İldenizoğulları, Begteginioğulları, Salgurlular ve Fars Atebeyliğidir.

Cevap: C

8. Ahi Teşkilatı Abbasilerden örnek alınarak Ahi Evran tarafından kurulmuştur. Ahi Evran'ın Anadolu'da ilk defa yerleştiği yer Kırşehir'dir. Ahi Teşkilatı; Konya, Ankara, Kırşehir ve Kayseri gibi şehirlerde etkili olmuştur. Ahi Teşkilatı Esnaf arasında iş birliğini sağlar, üretici ve tüketiciyi korur. Ahi teşkilatında sadece mesleki değil ahlaki ve dini eğitimde verilir. Teşkilatın fiyat belirleme politikasına Narh Sistemi denir. Esnaflara verilen iş yeri açma iznine ise Gedik denir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

9. Yunus Emre Anadolu'da yaşamış önemli Türk tasavvuf şairlerinden biridir. Taptuk Emre dergahında eğitim alan Yunus Emre yazdığı şiirlerini Risaletün Nushiye adındaki eserinde toplamıştır. Diğer seçeneklerde verilen eserler ise Makalat Hacı Bektaşî Veli'ye, Çarhname Ahmet Fakih'e, Rubailer Ömer Hayyam'a ve Divanı Kebir Mevlana'ya ait olan eserlerdir.

Cevap: A

10. Hasan Sabbah'ın batınlık faaliyetlerine son veren devlet İlhanlılardır. Hülagü Han Alamut kalesine yıkarak faaliyetlerine son vermiştir.

Cevap: B

11. Farabi Avrupa'da Alfarablus olarak bilinir. Felsefe, astronomi ve müzikle uğraşmıştır. İlk defa Milletler Cemiyeti fikrini ortaya atmıştır. Ayrıca Yunan felsefesini İslam dünyasına aktarmıştır. Bu yönünden dolayı Muallimi Sani (İkinci Öğretmen) unvanı verilmiştir. Farabi yaptığı çalışmalarında aklı ön planda tutmuştur. İhsaul ulum isimli eserinde ilk defa bilimleri sınıflandırmıştır. El Medinetül Fazıla ve Kitabul Musıka diğer önemli eserleridir.

Cevap: A

12. Öncülde verilen eserler Büyük Selçuklu Devletine aittir. İsfahan Mescidi Cuma'sı ilk camileridir. Nişabur Medresesi ise ilk medreseleridir. Türk İslam'ın ilk medresesi ise Karahanlılar tarafından yapılan Semerkant Medresesidir. Bunların dışında Damgan Mescidi Cuma, Sultan Kale, Nizamiye Medreseleri ve Sultan Sencer Türbesi Büyük Selçukluların diğer eserleri arasında yer alır.

Cevap: C

13. 1141 Katvan Savaşı Selçuklu hükümdarı Sencer ile Moğol devletlerinden biri olan Karahitaylar arasında gerçekleşmiştir. Moğolların kazandığı savaşın sonunda Selçuklular yıkılma sürecine girmişlerdir. Fakat yıkılmamıştır. Selçukluların yıkılması Oğuzların isyanı ile olmuştur. Sencer Selçukluların son hükümdarıdır.

Cevap: E

14. Ahi Teşkilatı esnaflar arasında dayanışma ve iş birliği sağlayan Ahi Evran tarafından kurulmuş teşkilattır. Teşkilat içerisinde yeni yetişenlere usta çırak ilişkisine göre mesleki eğitim verilir. Bunun yanında din ve ahlak eğitimi de verilmiştir. Eğitimi tamamlayarak Gedik adında iş yeri açma izni verilir. Ahi Teşkilatı aynı zamanda bütün esnaflar kazanabilsin diye üretilen malları ihtiyaca göre ayarlamıştır. Ve rekabeti önlemek amacıyla da Narh kesmek adıyla üretilen mallarını fiyatlarını belirlemiştir.

Cevap: E

15. Maristan, Tolunoğulları döneminde inşa edilen hastanelerdir. Bimarsitan ise Karahanlılar döneminin hastaneleridir. Darülşifa ise yine hastane anlamına gelen kavramlardan biridir. Bunların dışında Bimarhane kelimesi de kullanılmıştır. Bimarhaneler daha çok akıl hastalarının tedavileri için uğraşmıştır.

Cevap: E

16. Mevlâna I. Alaeddin Keykubat döneminde Anadolu'ya gelerek Konya'ya yerleşmiştir. Tasavvuf alanında faaliyetlerde bulunmuştur. Mevlana'nın fikirleri oğlu Sultan Veled tarafından Mevlevilik tarikatı kurularak devam ettirilmiştir. Mevlana'nın eserleri Mektubat, Fihi Mafih, Mesnevi, Meclisi Saba ve Divanı Kebir'dir. Makalat ise Hacı Bektaşî Veli'nin eserlerinden biridir.

Cevap: B

17. Gazali Büyük Selçuklu Devletinde yaşamış kalamcıdır. Bağdat Nizamiye Medresesinde müderrislik yapmış Batınlık ile mücadele etmiştir. İslam'a olan katkılardan dolayı Haccetül İslam (İslam'ın delili) unvanı verilmiştir. Önemli eserleri Kimya Saadet, İhya-ül ulumid-din ve Tehafüt'ü Felasifa yer alır.

Cevap: C

18. Türk İslam Devletlerinden Karahanlılar'ın resmi dili Türkçedir. Mısır'da kurulan Türk devletlerinden Tolunoğulları, İhşidler ve Eyyubilerin resmi dili Arapçadır. Memlûklülerin ise Türkçedir. Saydıklarımızın dışında kalan Türk - İslam Devletlerinin başta Büyük Selçuklular olmak üzere resmi dilleri Farsçadır. Ayrıca bu devletlerin bilim ve edebiyat dilleri Arapçadır.

Cevap: C

Çözümler 1

1. Türklerin Anadolu'ya gelişleri keşif ve yurt edinme şeklinde iki başlık halinde incelenir. Avrupa Hunları ve Sibiryalılar Anadolu'ya keşif amacıyla gelmişlerdir. Toprak kazanmak gibi bir amaçları olmamıştır. Büyük Selçuklu Devletinin yaptığı akınlar ise yurt edinmek amacıyla. İlk olarak Tuğrul Bey 1048 Pasinler Savaşında Bizans ve Gürcüleri yenerek Anadolu'ya yurt edinmek için ilk keşif savaşını gerçekleştirmiştir. İkinci olarak Alparslan Ani ve Kars kalelerini alarak Türklerin Anadolu'daki ilk yurtlarını elde etmiştir. Ve son olarak 1071 Malazgirt Savaşı ile Türkler Anadolu'da I. Beylikleri kurmuşlardır. Böylece Türkiye tarihi başlamıştır.

Cevap: E

2. Danişment Ahmet Gazi kendi adıyla anılan beyliğini Sivas merkezli olarak kurduktan sonra kendi adına para bastırmıştır. Böylece Anadolu'da kendi adına para bastıran ilk hükümdar olmuştur. Danişmentliler I. Beyliklerin en güçlüsüdür. Haçlılara karşı Anadolu'yu savunmuşlardır. Anadolu Selçuklu hükümdarı II. Kılıç Arslan bu beyliğe son vermiştir.

Cevap: B

3. Saltuklular Erzurum merkezli kuruldukları için burada bulunan bir çok eser Saltuklular'a aittir. Fakat Erzurum Çifte minare Anadolu Selçuklu Devleti tarafından yapılmıştır. Saltuklular'a ait değildir. Aynı şekilde Erzurum Yakutiye Medresesi de İlhanlılar'a aittir.

Cevap: C

4. Artuklular, Artuk Bey'in çocukları İl Gazi ve Sökmen tarafından Diyarbakır, Mardin ve Harput bölgesinde kurulmuştur. Kurulduktan kısa bir süre sonra üç kola ayrılmıştır ve her bir koluna farklı devletler son vermiştir. Hasankeyf koluna Eyyubiler, Mardin koluna Akkoyunlular ve Harput koluna Anadolu Selçuklu Devleti öncülde verilenlerin hepsine Artukluların yıkılmasında etkili olmuşlardır.

Cevap: E

5. Çaka Beyliği Çaka Bey tarafından İzmir merkezli olarak kurulmuştur. İlk Türk denizci beyliğidir. Bu sebeple günümüzdeki Türk Deniz Kuvvetlerinin kuruluş tarihi Çaka Beyliğinin kuruluş tarihi olan 1081 alınır. Çaka Beyliği Peçenekler ile birlikte İstanbul kuşatmasını planlamıştır. Fakat Bizans'ın Anadolu Selçuklu Devletini Çaka beyliği üzerine kışkırtması sonucu I. Kılıç Arslan kayınpederi olan Çaka Beyi öldürmüş böylece beylik yıkılmıştır.

Cevap: E

6. Haçlı Seferleri Papa'nın önderliğinde doğunun zenginliklerine ulaşmak ve Anadolu'daki Türk nüfusunu yok etmek amacıyla düzenlenen seferlerdir. I. Haçlı Seferi, I. Kılıç Arslan dönemine denk gelmiştir. Haçlılar ile I. Dorleon Savaşını gerçekleştirmiş ve kaybetmiştir. Haçlılar Anadolu üzerinden Kudüs'e kadar ilerlemişlerdir. I. Kılıç Arslan bu savaştan sonra devletin başkentini İznik'ten Konya'ya taşımıştır. II. Haçlı Seferi düzenlendiği sırada hükümdar I. Mesut'tur. Haçlılara karşı II. Dorleon Savaşını gerçekleştirmiştir. II. Kılıç Arslan döneminde herhangi bir haçlı seferi gerçekleşmemiştir.

Cevap: D

7. Hakkında bilgiler verilen Türk devleti Karakoyunlular'dır. Akkoyunluların saldırıları ile yıkılmışlardır. Eratna Devleti Sivas merkezli olarak kurulan bir Türk devletidir. Onun yıkılmasıyla topraklarında Kadı Burhaneddin Devleti kurulmuştur. O da Timur tehlikesinden Osmanlı'ya katılmıştır. Celayiroğulları ise Irak topraklarında kurulmuş bir Moğol hanedanlığıdır.

Cevap: C

8. Osmanlı Devleti'ne ilk katılan beylik Balıkesir ve Çanakkale bölgesinde kurulan Karesioğullarıdır. Osmanlı Devleti'ne katılan son beylik Adana ve çevresinde kurulmuş olan Ramazanoğullarıdır. Osmanlı'ya para ile toprak satan beylik Isparta ve çevresinde kurulan Hamitoğullarıdır. Osmanlı'ya çeyiz yoluyla katılan beylik ise Kütahya ve çevresinde kurulan Germiyanoğullarıdır. Germiyanoğulları aynı zamanda hükümdarlarının ölümü üzerine vasiyet yoluyla tamamen Osmanlı'ya katılmışlardır. Öncülde Saruhanoğulları ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: A

9. Karamanoğulları, Karamanoğlu Mehmet Bey tarafından Konya ve çevresinde kurulmuştur. Anadolu Selçuklu Devletinin başkentinde kurulduğu için kendilerini Selçukluların devamı olarak görmüşlerdir. II. Beyliklerin en güçlüsüdür. Osmanlı'yı en çok uğraştıran beyliktir. Ayrıca Mehmet Bey 1277'de Türkçeyi resmi dil ilan etmiştir. II. Bayezid döneminde Karamanoğulları tamamen Osmanlı'ya katılmışlardır.

Cevap: D

10. Kervansaray ticaret yolları üzerindeki konaklama merkezleridir. Türkiye Selçukluları II. Kılıç Arslan döneminde Anadolu'da ticareti geliştirmek amacıyla Kayseri - Aksaray arasına Alay Han'ı inşa etmişlerdir. Ayrıca yine bu dönemde ilk defa Gümüş ve Altın paralar basılmıştır.

Cevap: B

11. Bir bölgenin alınmasının Anadolu Türk siyasi birliğine katkı sağlaması için Türklerin yaşadığı bir yer olması gerekir. Sivas ve Malatya Danışmentlilerden alınmıştır. Erzincan Mengüceklilerden alınmıştır. Erzurum ise Saltuklulardan alınmıştır. Bunların tamamı Türk beyliklerinden alındıkları için Türklerin yaşadığı bölgelerdir. Samsun ise Trabzon Rum İmparatorluğundan alındığı için Türklerin değil Rumların yaşadığı bölgedir. Bu nedenle Türk siyasi birliğine katkı sağlamaz.

Cevap: B

12. Saadettin Köpek, I. Alaeddin Keykubat ve II. Gıyaseddin Keyhüsrev dönemlerinde vezirlik yapmıştır. Hatta kötü yönetimi devletin yıkılmasına neden olmuştur. Celalettin Karatay müşterek saltanatın uygulanması önerisinde bulunan vezirleridir. Muhittin Pervane Köseadağ Savaşı sonrası vezirlik yapmıştır. Hatta devletin yıkılmasıyla Pervaneoğulları beyliğini kurmuştur.

Cevap: E

13. Marco Polo Avrupa'dan yola çıkarak ilk olarak Anadolu topraklarına gelmiş ve Türkiye Selçukluları hükümdarı I. Alaeddin Keykubat'ı ziyaret etmiştir. Daha sonra Artuklular beyliği ziyaret etmiş en son Kubilay ülkesini ziyaret etmiştir. Hatta 17 yıl kadar burada kalmış Hristiyanlığın bu bölgede yayılmasında etkili olmuştur. ayrıca siyasetnamesinde doğunun zenginliklerinden bahsetmesi Haçlı Seferlerinin düzenlenmesine neden olmuştur.

Cevap: E

14. Anadolu Selçuklu Devleti I. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Antalya'yı alarak ilk defa donanma sahibi olmuşlardır. Daha sonra I. İzzettin Keykavus döneminde Sinop'u alarak kendi tersanelerini yapmışlar ve ilk defa tersane sahibi olmuşlardır.

Cevap: D

15. Anadolu Beyliklerinin deniz kenarında kurulanlarının büyük çoğunluğu denizcilik faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Karesioğulları Balıkesir ve Çanakkale bölgesi, Menteşeoğulları Muğla ve çevresi, Aydınoğulları Aydın ve çevresinde kurulmuş ve denizcilik faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Saruhanoğulları Manisa bölgesinde kurulmasına rağmen zamanla İzmir'e hakim olmuşlar ve denizcilik faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Ramazanoğulları ise Adana ve çevresinde kurulmuşlardır. Denize yakın olmalarına rağmen denizcilik faaliyetlerinde bulunmamışlardır.

Cevap: C

16. Niyabeti Saltanat hükümdar yokken vekaleten onun yerine devlet yönetimini yapan divandır başındaki görevliye Naibi Sultan denir. Divanı Pervane toprak kayıtlarının tutulmasından sorumlu olan divandır. Başındaki görevliye pervaneci denir. Her iki divanda sadece Türkiye Selçuklularında kullanılmıştır. Divanı Berid ise posta divanıdır. İlk defa Karahanlılar döneminde oluşturulmuştur. Bütün Türk islam devletlerinde ve Türkiye Selçuklularında kullanılmıştır.

Cevap: C

17. Rasathane gökyüzünü gözlemlemek ve astronomik çalışmalar için yapılan binalardır. Anadolu'da Türklerin yaptığı ilk rasathane Türkiye Selçukluları döneminde Kırşehir'de yapılan Caca Bey Rasathanesidir.

Cevap: E

18. Anadolu'da ilk defa kendi adına para bastıran hükümdar Danışment Ahmet Gazi'dir. Türkiye Selçuklularında ise ilk defa Bakır paraları bastıran I. Mesut'tur. İlk defa altın ve gümüş paralar ise II. Kılıç Arslan döneminde bastırılmıştır. Paranın değerli madenlerden basılması ticari olarak güçlendiklerinin kanıtıdır. I. Alaeddin Keykubat döneminde ise ilk defa bastırılan para yoktur.

Cevap: D

Çözümler 2

1. Danışmentliler Danışment Ahmet Gazi tarafından Sivas merkezli olarak kurulmuştur.
 - Haçlılar ile mücadele etmişlerdir. (I)
 - Beyliklerin en güçlüsüdür
 - Danışment Ahmet Gazi Anadolu'da kendi adına para bastıran ilk hükümdardır.
 - II. Kılıç Arslan tarafından yıkılmıştır. (III)
 - Anadolu'daki ilk Türk medresesi olan Niksar Yağlıbasan Medresesini inşa etmişlerdir. (II)Danışmentliler hiçbir zaman iki kolay ayrılmamışlardır.

Cevap: E

2. I. Beylikler genellikle iç Anadolu'nun bir kısmı ve Anadolu'nun doğusunda kurulmuşlardır. Çankırı ve Sivas'ta Danışmentliler, Divriği'de Mengücekliler, Mardin'de Artuklular hüküm sürmüşlerdir. Bu bölgelerde Türklerin yaptığı mimari eserler bulunmaktadır. Fakat I. Beylikler döneminde Samsun'a hakim olan bir beylik yoktur. İlk defa Samsun Anadolu Selçuklu devleti döneminde Türk hakimiyetine girmiştir. O dönemden itibaren imar faaliyetleri başlamıştır.

Cevap: E

3. Türk veraset sistemine göre ülke hükümdar ve ailesinin ortak malıdır. Hükümdarlık erkekler üzerinden devam etse de gerektiğinde hanedan üyesi kadınlar ülkelerini yönetmişlerdir. İskitlerde Tomris Hatun, Sabirler'de Boğank Hatun bunun örnekleridir. Erzurum merkezli kurulan Saltuklular'da Mama Hatun hükümdarlık yapmıştır.

Cevap: B

4. Malazgirt Meydan savaşından sonra kurulan I. Beylikler Anadolu'da varlıklarını koruyabilmek amacıyla Ermeniler, Gürcüler, Bizans ve Haçlılar ile mücadele etmişlerdir. Lakin bu mücadele edilenler arasında Moğollar yer almamaktadır. Moğollar 1243 Köseadağ Savaşı ile Anadolu'yu işgale başlamışlardır. O dönemde Anadolu'da beylikler değil Anadolu Selçuklu Devleti hüküm sürmekteydi.

Cevap: E

5. Aydınöğulları, Mehmet Bey tarafından Aydın ve çevresinde kurulmuştur. Gazi Umur Bey döneminde Anadolu'nun en güçlü donanmasına sahip olmuşlardır. Hatta Ege denizinde Bizans'a karşı faaliyetlerde bulunmuşlardır. Ayrıca İsa Bey Camii ve Birgi Ulu Camii önemli mimari eserleri arasında yer alır. Çaka Beyliği ilk Türk denizci beyliğidir. Diğer seçeneklerde verilen beylikler Anadolu'da kurulmuş denizcilikle uğraşan beyliklerdir.

Cevap: A

6. Türkiye Selçukluları II. Kılıç Arslan döneminden itibaren Anadolu'da ticaretin gelişmesi için çalışmalar yapmışlardır. II. Kılıç Arslan döneminde Anadolu'nun ilk kervansarayı olan Alay Han inşa edilmiştir. I. İzzettin Keykavus döneminde hem sigortacılık sistemi başlatılarak ticaret kervanı zarar uğrayanların zararları karşılanmış hem de Kıbrıs ve Venedik ile ticaret antlaşmaları yapılmıştır. I. Alaeddin Keykubat döneminde Ahi teşkilatı kurularak esnaflar arasında hem bir dayanışma oluşturulmuş hem de üretilen mallar kontrol altına alınmıştır. Fakat bu çalışmalar arasında kâğıt paraların bastırılması yoktur.

Cevap: E

7. Celalettin Karatay'ın önerisi ile taht kavgalarını önlemek amacıyla 1249 – 1254 tarihleri arasında II. İzzettin Keykavus, II. Alaeddin Keykubat ve IV. Rükneddin Kılıçaslan ülkeyi birlikte yönetmişlerdir. Bu yönetim şekline Müşterek Saltanat ya da Üçlü Saltanat adı verilmiştir.

Cevap: E

8. Pervaneoğulları Anadolu Selçuklu Devletinin vezirlerinden olan Muhiittin Pervane tarafından 1243 Köseadağ Savaşından sonra Sinop ve çevresinde kurulmuştur. Diğer seçeneklerde verilenler doğrudur.

Cevap: D

9. Türklerde Uygurlar döneminde resim sanatı gelişmeye başlamıştır. Özellikle Manihaizm'in etkisiyle duvar resimleri yapılmaya başlanmıştır. Lakin İslamiyet'in resim sanatını yasaklamasından dolayı Türkler İslamiyet'i kabul edince bu sanat dalıyla uğraşmayı bırakmışlardır. Buna rağmen Türkiye Selçukluları resim sanatını yeniden başlatarak bu sanat dalıyla uğraşmışlardır.

Cevap: C

10. Osmanlı'ya katılan ilk beylik Orhan Bey döneminde katılan Karesioğullarıdır. Germiyanlıları, ilk topraklarının bir kısmını Osmanlı'ya satmıştır daha sonrasında vasiyet yoluyla Osmanlı'ya katılmıştır. Ankara Savaşından sonra ilk katılan beylik Saruhanlılarıdır. Kendilerini Anadolu Selçuklu Devletinin devamı olarak gören beylik ise Karamanoğullarıdır. Öncülde Ramazanoğullarıyla ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Cevap: D

11. Seçeneklerde verilenlerden Münşi devletin yazı işlerinden Müstevfi, mali işlerden Emiri Arz ordudan ve Müşri denetim işlerinden sorumludur. Bu saydıklarımız Divanı Saltanatın üyeleridir. Fakat Camedar hükümdarın kıyafetlerinden sorumlu olan saray görevlisidir. Divan üyesi değildir.

Cevap: C

12. Büyük Selçuklu Devleti 1040 Pasinler Savaşıyla Anadolu'ya keşif amacıyla gelmişler ve Bizans ile ilk defa savaşmışlardır. 1071 Malazgirt Savaşıyla birlikte Türkler Anadolu'yu yurt edinmeye başlamışlardır. Bizans bu süreçte Türkleri atmak amacıyla sürekli taarruz halindedir. Fakat Türkiye Selçukluları 1176 Miryokefalon Savaşıyla Bizans'ı yenilgiye uğratmışlardır. Bu mücadeleden sonra Türkleri Anadolu'dan atamayacağını anlayan Bizans savunmaya geçmiştir. Yassıçemen Savaşı Harzemşahların yıkıldığı savaştır. Katvan Savaşı ise Büyük Selçuklu Devletinin yıkılma sürecine girmesine neden olan savaştır.

Cevap: D

13. ilk defa donanmaya sahip olan devlet Türkiye Selçuklularıdır. Reisul Bahr deniz komutanı demektir. Emirul Sevahil ise sahilde güvenliği sağlayan komutandır. İkisi de Türkiye Selçuklularında donanma komutanlarıdır. Sultanul Bahreyn ise denizlerin sultanı demektir. Hükümdarların kullandığı unvanlardan biridir.

Cevap: D

14. Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'da kurulan beyliklere I. Beylikler denir. 1243 Köseadağ Savaşından sonra Anadolu Selçuklu Devletinin zayıflamasıyla kurulan beyliklere II. Beylikler denir. Eşrefoğulları, Tacedinoğulları, Hamitoğulları ve İnançoğulları II. Beylikler arasında yer alır. Çubukoğulları ise Harput ve çevresinde kurulan I. Beyliklerden biridir.

Cevap: D

15. Baba İshak isyanı Türkiye Selçuklu hükümdarlarından II. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde çıkmıştır. Anadolu'da çıkan ilk dini ve sosyal içerikli isyandır. İsyân devletin zayıflamasına neden olmuştur. Bunu fırsat bilen İlanlılar 1243 Köseadağ Savaşıyla Anadolu topraklarını işgal etmişlerdir.

Cevap: E

16. Anadolu Selçuklu Devletinin ilk medresesi I. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde yaptırılan Kayseri Koca Hasan Medresesidir. En büyük medreseleri ise Erzurum Çifte Minare Medresesidir. Bunların dışında Konya Çifte Minare Medresesi ve Karatay Medresesi de Türkiye Selçuklularına aittir. Yağlıbasan Medresesi ise Danişmetnliler döneminde yapılan Anadolu'daki ilk Türk medresesidir.

Cevap: B

17. Türk İslam Devletlerinde toprak miri ve mülk arazi olarak iki kısma ayrılır. Miri arazi devlete ait olan arazidir. Kendi içerisinde Has, İkta ve Vakıf olarak üç bölüme ayrılır. Has arazinin gelirleri doğrudan hükümdara gönderilir. İkta arazide İkta sistemi uygulanarak memur maaşları ödenir ve İkta askerleri yetiştirilir. Vakıf arazinin ise gelirleri ile sosyal kurumların masrafları karşılanır. Mülk arazi şahıslara ait olan arazidir. Kendi içerisinde öşri ve Haraci olarak ikiye ayrılır. Öşri arazi Müslümanlara ait olan arazidir. Haraci arazi gayrimüslimlere ait olan arazidir.

Cevap: E

18. 1243 Köseadağ Savaşı Türkiye Selçukluları ile İlanlılar arasında yaşanmıştır.

- Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur.
- Batı Anadolu'nun Türkleşmesi hızlanmıştır.
- II. Beylikler kurulmuştur.
- Anadolu Moğollar tarafından işgal edilmiştir.
- Fakat Büyük Selçuklu Devleti yıkılmamış, Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. Devletin yıkılması 1308'de sultan II. Mesut'un ölümüyle olmuştur.

Cevap: C

Çözümler 1

1. Kayı Kelimesi, Sağlam güçlü, kuvvetli anlamlarına gelmektedir. Ayrıca Kayıların bayrağı ok ve yaydan oluşur. Kayıların ongunu (kutsal hayvanı) şahindir.

Cevap: A

2. Kayılar Ertuğrul önderliğinde ilk olarak I. Alaeddin Keykubat zamanında Ahlat'a yerleşmişlerdir. Daha sonra buradan Ankara yakınlarındaki Karacadağ bölgesine göç etmişlerdir. Sonrasında da söğüt ve Domaniç'e gelerek bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Mahan ise Kayıların Anadolu'ya gelmeden önce İran'da yaşadıkları bölgenin adıdır. Yarhisar Osman Bey döneminde Bizans'tan alınan bölgelerden biridir.

Cevap: B

3. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde birçok etken vardır. Bunlardan en önemlisi coğrafi konumudur. Bizans'a yakın olması Osmanlı'nın Gaza ve Cihat anlayışıyla hareket etmesini sağlamıştır. Ayrıca o dönemde Bizans'ın taht kavgalarıyla uğraşması Osmanlı'nın ilerleyişini kolaylaştırmıştır. Ahiler Anadolu Selçuklu Devleti döneminde oluşturulan esnaf teşkilatıdır fakat Osmanlı Devleti'ni kuruluş döneminde askeri olarak desteklemişlerdir. Ayrıca doğuda Moğolların etkisinden dolayı Türkler Batı Anadolu'ya göç etmekteydi. Bu durum Osmanlı'nın nüfusunun artmasına olanak sağlamıştır. Öncülde verilenlerin tamamı Osmanlı'nın kısa sürede büyümesine olanak sağlamıştır.

Cevap: E

4. İskân Politikası göç ettirme politikasıdır. Osmanlı Devleti fethettiği bölgelere Anadolu'daki Türk ve Müslüman aileleri göndererek o bölgelerin İslamiyet ve Türk kültürü öğrenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca halkın kültürü benimsemesi fetihlerin kalıcı olmasını sağlamıştır. İskan politikasından Anadolu'dan göç ettirilecek aileler belirlenirken göçebelere seçilmesine dikkat edilmiş böylece onların göç ettikleri bölgede yerleşik hayata geçmeleri sağlanmıştır. Fakat İskan politikasının içinde eski yöneticilerin görevlendirilmesi yoktur. Bu uygulama İskân'dan farklıdır. Amaç yine bölgenin Osmanlı'ya olan bağlılığını artırmaktır. Sadece balkanlarda değil Afrika'da da fethedilen bölgelerde aynı politika uygulanmıştır.

Cevap: D

5. Kanuni döneminde Haçlılar ile ilk olarak 1538 Preveze Deniz Savaşı gerçekleşmiştir. Barbaros Hızır Hayrettin Paşa komutasında Osmanlı donanması yenmiştir. Böylece Akdeniz Türk gölü haline getirilmiştir. İkinci olarak Haçlılarla 1559 Cerbe Deniz Savaşı yapılmıştır. Yine Osmanlı'nın zaferiyle sonuçlanmıştır. Fakat İnebahtı Deniz Savaşı II. Selim döneminde Kıbrıs'ın Osmanlı tarafından fethedilmesi üzerine yapılmıştır. Haçlılar Osmanlı donanmasını yakmışlardır.

Cevap: D

6. İbn Batuta'nın Türkmen hükümdarlarının en ulusudur şeklinde tanımladığı Osmanlı hükümdarı Orhan Beydir. Ayrıca Orhan Bey Osmanlı'yı beylikten devlete taşıyan hükümdardır.

Cevap: B

7. I. Murat döneminde 1363 Sazlıdere Savaşıyla Edirne fethedilmiştir. Fakat güvenli olmadığı için başkent yapılmamıştır. 1364 yılında ise Haçlılarla Sırp Sındığı Savaşı yapılmıştır. Osmanlı Devleti Haçlıları burada yenilgiye uğrattıktan sonra artık Edirne'nin güvenli bir yer olduğuna karar vermiş ve 1365 yılında başkent olarak kullanmaya başlamıştır. II. Çirmen Savaşı, Sırsındığı Savaşı'nın intikamını almak isteyen Sırplarla yapılmış ve yenilgiye uğratılmışlardır. I. Kosova Savaşı yine Haçlılarla yapılmıştır. Zafer kazanılmasına rağmen I. Murat savaş sonunda şehit edilmiştir. Niğbolu Savaşı ise yine Haçlılarla I. Bayezid döneminde yapılan bir savaştır.

Cevap: B

8. 1402 Ankara Savaşı öncesi Celayiroğulları'nın Bağdat hükümdarı Ahmet Celayir ve Karakoyunluların hükümdarları olan Kara Yusuf Timur'dan kaçarak Yıldırım Bayezid'e sığınmışlardır. Timur'un geri istemesine rağmen Yıldırım Bayezid iade etmemiştir. Bu durum Ankara Savaşının önemli nedenlerinden biri haline gelmiştir. Ayrıca iki hükümdarın birbirlerine üstünlük kurmaya çalışmaları. Timur'un Sivas'ı tahrip etmesi ve Anadolu Beyliklerinin Timur'dan yardım istemeleri savaşın diğer nedenleridir. Osmanlı Devleti savaşı kaybetmiş Yıldırım Bayezid esir düşmüştür. Osmanlı fetret devrine girmiştir.

Cevap: D

9. Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs'ı fethetmesi üzerine Haçlılar; İspanya, Venedik, Malta, Ceneviz ve Papalık'tan oluşan bir donanma oluşturarak Osmanlıya saldırmışlardır. Yaşanan İnebahtı Deniz Savaşında Haçlıların Osmanlı donanmasını yakması üzerine Osmanlı savaşı kaybetmiştir. Preveze Deniz Savaşını İnebahtı ile bir ilgili yoktur. Donanması yanması savaşın nedeni değil sonucudur.

Cevap: B

10. II. Murat, 1443 yılında Gaza ve Cihat amacıyla Sırp ve Macarlar üzerine sefere çıkmıştır. Osmanlı'nın seferde olduğunu öğrenen Karamanoğulları Osmanlı'ya saldırmıştır. II. Murat iki ateş arasında kalınca Haçlılar ile Edirne Segedin Antlaşmasını yaparak geri çekilmiş ve Karamanoğulları üzerine giderek itaat altına almıştır. Antlaşma 10 yıl geçerli olacaktır. Fakat Haçlılar Antlaşmanın süresi dolmadan II. Mehmet'in küçük yaşta tahta çıktığını görünce yeniden Osmanlı'ya saldırmışlardır. Bu durum Varna Savaşının yaşanmasına neden olmuştur. Buçuk Tepe İsyanı Antlaşmadan sonra çıkan Yeniçeri İsyanıdır. Antlaşmanın yapılmasında etkili olmamıştır. Şehzade Mustafa isyanı ise II. Murat'ın İstanbul Kuşatması sırasında yaşanan bir gelişmedir.

Cevap: B

11. I. Selim'den sonra Kanuni'nin tahta çıkmasıyla doğan otorite boşluğundan dolayı dört farklı isyan çıkmıştır. 1521 Canberdi Gazali İsyanı, Memlûklüleri yeniden kurmak amacıyla Mısır topraklarında isyan etmiştir. 1522 Ahmet Paşa, Sadrazamlık hakkının elinden alındığını söyleyerek Mısır'da isyan etmiştir. 1524 Kalender Çelebi İsyanı, Anadolu'da tımarların haksız dağıtıldığını iddia ederek isyan etmiştir ve son olarak 1528 Baba Zunnun İsyanı Safeviler'inde etkisiyle yüksek vergileri gerekçe göstererek isyan etmiştir. Fakat Katırcıoğlu İsyanı XVII. Yüzyılda çıkan Celali İsyanlarından biridir.

Cevap: C

12. Osman Bey döneminde Karacahisar'a atanan ilk kadı Dursun Fakih'tir. Molla Fenari II. Murat döneminde atanan Osmanlı'nın ilk şeyhülislamıdır. Hoca Saadettin Osmanlı kuruluş döneminin tarihçilerindedir. Davud'u Kayseri Orhan Bey döneminde atanan Osmanlı'nın ilk müderrisidir. Şeyh Edebalı ise Osman Bey döneminde Ahi Teşkilatının lideridir. Kızı Bala Hatun ile Osman Bey evlenmiştir. Böylece Ahilerin desteği alınmıştır.

Cevap: B

13. Karesioğulları Orhan Bey döneminde Osmanlı Devleti'ne bağlanmıştır. Beyliğin alınmasıyla Osmanlı'da ilk defa denizcilik faaliyetleri başlamıştır. Karesioğulları'nın denizci beyleri olan Evronos Bey, Hacı İlbey, Ece Halil gibi denizciler Osmanlı hizmetine girmişlerdir. İskan Politikası ise Karesioğulları'nın alınmasıyla değil Çimpe Kalesinin alınmasıyla başlamıştır. Karesioğulları halkı zaten Türk ve Müslümandı bu sebeple buraya iskan yapılamaz.

Cevap: D

14. Yavuz Sultan Selim, Kutsal topraklara hâkim olmak ve Baharat Ticaret yolunu kontrol altına almak amacıyla Mercidabık ve Ridaniye Savaşlarını gerçekleştirmiştir.

- Suriye, Lübnan, Filistin, Mısır ve Hicaz bölgesi Osmanlı'nın kontrolüne geçmiştir.
- Halifelik Makamı Osmanlı'ya geçmiştir.
- Kuzey Afrika'da Osmanlı hâkimiyeti başlamıştır.
- Baharat ticaret yolu kontrol altına alınmıştır.
- Kutsal emanetler İstanbul'a getirilmiştir.

Fakat Şii tehlikesinin ortadan kaldırılması Yavuz Sultan Selim'in 1515 Çaldıran Savaşında Safevilerin yenilmesiyle gerçekleşmiştir.

Cevap: D

15. Yıldırım Bayezid İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır. Dört defa kuşatmış lakin başarılı olamamıştır. Hatta kuşatmalar sırasında İstanbul Boğazının Anadolu yakasına İstanbul'a gelecek yardımları engellenebilmek için Anadolu Hisarını yaptırmıştır. Başarısız olmasının sebepleri;

- Karamanoğullarının kuşatma sırasında bunu fırsat bilerek Osmanlı'ya saldırması (III)
- Bizans'ın Haçlılardan yardım istemesi ve Haçlıların Niğbolu Savaşı için harekete geçmesi (II)
- Osmanlı toplarının yetersiz olması
- Timur'un Sivas'ı tahrip etmesi ve Ankara Savaşı (I)

Cevap: E

16. Yavuz Sultan Selim 1514 Çaldıran Savaşının geri dönüşünde Şah İsmail ve Memlûklülerle Osmanlı'ya karşı iş birliği yaptıkları gerekçesiyle 1515 Turnadağ Savaşıyla Dulkadiroğulları Beyliğine son vermiştir. Böylece Anadolu Türk siyasi birliği sağlanmıştır. Fakat Anadolu'daki bütün beylikler Osmanlı'ya katılmıştır diyemeyiz Adana ve çevresinde yaşayan Ramazanoğulları I. Ahmet döneminde Osmanlı'ya katılmışlardır. Osmanlı'ya katılan en son beyliktir. Burada şuna dikkat edilmesinde yarar vardır. Ramazanoğulları Beyliği halkı Araplardan oluşur Türkler çok azdır. Bu sebeple Dulkadiroğulları'nın alınmasıyla Anadolu Türk siyasi birliği sağlanır ama Osmanlı'ya en son katılan beylik Ramazanoğulları'dır.

Cevap: C

17. 1538 Preveze Deniz Savaşı Haçlılar ile Kanuni döneminde Barbaros Hızır Hayrettin Paşa'nın komutasında gerçekleşmiştir. Kazanılan bu zaferin sonunda Akdeniz Türk denizi haline gelmiştir. Zaferin kazanıldığı 28 Eylül tarihi günümüzde Türk donanma günü olarak kutlanmaktadır. Kıbrıs 1571'de alınmıştır. Bu durum İnebahtı Deniz Savaşının yaşanmasına neden olmuştur.

Cevap: D

18. Osmanlı Devleti ilk defa Haçlılarla I. Murat döneminde mücadele etmeye başlamıştır. Sırp sındığı ve I. Kosova Savaşlarını gerçekleştirmiş ikisini de kazanmıştır. Yıldırım Bayezid döneminde Haçlılar ile Niğbolu Savaşı gerçekleştirilmiştir ve II. Murat döneminde Haçlılar ile Varna ve II. Kosova Savaşları yapılmıştır. II. Kosova Savaşıyla Haçlıların taarruzu sona ermiştir. Bundan sonraki süreçte onlar savunmada Osmanlı taarruzda olacaktır.

Cevap: E

Çözümler 1

1. Orhan Bey zamanında Karesioğulları Beyliğinin alınmasıyla hem donanma sahibi olunmuş hem de Çanakkale boğazının Anadolu yakası Osmanlı'nın eline geçmiştir. Böylece Rumeli'ye geçişin ilk basamağı oluşturulmuştur. Çimpe Kalesi Bizans tarafından Orhan Bey'e hediye edilmiştir. Böylece Osmanlı ilk defa Rumeli'ye ayak basmış ve fetih hareketlerini başlatmıştır. Ayrıca düzenli ordunun olması ve Rumeli'ye Süleyman Paşa komutasında Evladı Fatihan adı verilen askerlerin gönderilmesi de fetihlerin hızlanmasında etkili olmuştur.

Cevap: E

2. Karamanoğulları Beyliği kendisi Anadolu Selçuklu Devletinin devamı olarak gördüğü için Osmanlı'yı en çok uğraştıran beylik olmuştur. Karamanoğullarıyla ilk savaş I. Murat döneminde yaşanmıştır. II. Bayezid'e kadar ara ara mücadeleler devam etmiştir. II. Bayezid ise kardeşi Cem'e destek verdikleri gerekçesiyle Karamanoğulları beyliğine son vermiştir. Böylece Anadolu Türk siyasi birliğinin önündeki en büyük engel kaldırılmıştır. Fatih dönemiyle ilgili diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

3. II. Bayezid döneminde İstanbul'da çok büyük bir deprem yaşanmıştır. Artçıları bir ay boyunca devam etmiştir. İnsanlar kıyametin geldiğini düşünerek bu depreme Küçük Kıyamet adını vermişlerdir. Bu depremin zararlarını karşılamak amacıyla Avarız vergisi çıkartılmıştır. İlk dönemlerde olağanüstü durumlarda alınan bir vergi olsa da XVII. Yüzyıldan sonra hazinenin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla düzenli olarak toplanmaya başlanmıştır.

Cevap: B

4. Niğbolu Savaşından sonra Halifenin verdiği Sultanı İklimi Rum unvanı Anadolu'nun Sultanı demektir. Yıldırım Bayezid bu unvanı kullanarak Anadolu Beyliklerine hızlıca son verme yoluna gitmiş ve birçok beyliği Osmanlı Devleti'ne bağlamıştır. Kısaca bu unvan Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama çabalarını meşrulaştırmıştır.

Cevap: A

5. I. Süleyman (Kanuni) tahta geçtikten sonra Macarların Osmanlı'ya ödemeleri gereken vergiyi ödememesi üzerine sefere çıkarak Belgrad'ı almıştır. Bu tarihten sonra Orta Avrupa'ya yapılacak seferler için askeri üs olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bundan dolayı Dârül Cihat (cihat evi) olarak anılmaya başlanmıştır.

Cevap: A

6. Şeyh Bedreddin sosyalizme benzer düşüncelerini yaymak amacıyla müridleri olan Torlak Kemal ve Börklüce Mustafa ile birlikte isyan etmiştir. Çelebi Mehmet isyanı kısa bir süre içerisinde bastırmıştır. Şeyh Bedreddin İsyanı Osmanlı'da çıkan ilk dini ve sosyal içerikli isyandır. Ayrıca Şeyh Bedreddin'in varidat adında düşüncelerini anlattığı eseri bulunmaktadır. Düzmece Mustafa isyanı yine Çelebi Mehmet zamanında kardeşinin çıkarttığı isyandır. Buçuk Tepe İsyanı Osmanlı'da çıkan ilk yeniçeri isyanıdır. Babai İsyanı Anadolu Selçuklu Devletinde çıkan Anadolu'daki ilk dini ve sosyal içerikli isyandır.

Cevap: B

7. Osman Gazi döneminde;

- İlk defa Bac-ı Bazar vergisi toplanmıştır. (Vergi)
- İlk defa kadı ataması yapılmıştır. İlk Osmanlı kadısı Dursun Fakih'tir. (Adalet)
- İlk defa bakır paralar bastırılmıştır. (Ekonomi)
- İlk defa Subaşı ataması yapılmıştır. (Güvenlik)

Fakat Osman Bey döneminde yönetimle ilgili bir gelişme söz konusu değildir. Yönetimle ilgili yenilikler Orhan bey döneminde ilk defa Divan toplantılarının yapılmasıyla başlamıştır.

Cevap: E

8. Coğrafi Keşiflerin gerçekleşmesiyle birlikte Osmanlı'nın Akdeniz, İpek ve Baharat ticaret yollarını önemini kaybetmiştir. Sokullu Mehmet Paşa Don- Volga projesiyle Hazar Denizi ve Kara Denizi birleştirerek İpek Ticaret yolunu canlandırmayı Süveyş Kanalı projesiyle Kızıl Deniz ve Akdeniz'i birleştirerek Baharat Ticaret yolunu canlandırmayı amaçlamıştır. Marmara Karadeniz Projesi ise İznik gölü üzerinde ikinci bir boğaz açma projesidir. Amaç İstanbul Boğazı trafiğini rahatlatmaktır. Fakat burada ticareti geliştirme amacı yoktur. Çünkü boğazda ticaretin gelişmesi için önce Akdeniz ticaretinin canlanması gerekmektedir.

Cevap: D

9. Avusturya'nın Erdel'in iç işlerine müdahale etmesi sonucu Kanuni Sultan Süleyman 1566 Zigetvar Seferine çıkmıştır. Kuşatma sırasında vefat etmiştir. Zigetvar Kalesi alınsa da istenilen başarı sağlanamadığı için sefer başarısız sayılmıştır. Na'şının İstanbul'a kadar getirilmesi zor olacağından iç organları Macaristan'da bir bölgeye defnedilmiş, bedeni ise İstanbul'a getirilerek defnedilmiştir. Sonuç olarak iki mezarı bulunmaktadır. Macaristan'daki mezarı günümüzde kayıptır. Bulma görevi TİKA'ya verilmiştir.

Cevap: C

10. II. Mehmet vefat edince çocukları Cem ve Bayezid taht mücadelesine başlamıştır. II. Bayezid daha erken İstanbul'a gelerek hükümdarlığını ilan etmiştir. Cem bu durumu öğrenince Bursa'da hükümdarlığını ilan etmiştir. İki kardeş ilk olarak Bursa'da savaştılar. Cem Sultan bu savaşı kaybedince Konya'ya kaçarak Karamanoğulları'ndan destek almıştır. Fakat buradaki mücadeleyi de kaybedince Memlûklülere sığınarak onlardan destek almıştır. Fakat burada daha fazla kalamayacağını anlayınca Rodos Şövalyelerine sığınmıştır. Rodos Şövalyeleri II. Bayezid'in Rodos'u kuşatma ihtimalinden dolayı Cem Sultanı Avrupa'ya göndermişlerdir. Sonuç olarak üçü de destek olmuşlardır.

Cevap: E

11. Osmanlı Devleti'nde ilk defa Kanunname hazırlayan II. Mehmet'tir. Hazırladığı kanunnamede kardeşi katli, müsadere sistemi, sancak sistemi ve cülus bahşişini yasal hale getirmiştir. Devşirme kanunu yasal hale getiren ise II. Murat'tır.

Cevap: C

12. Fatih Sultan Mehmet döneminde Venedik'le Ege'deki çıkarların çatışmasından dolayı 16 yıl boyunca mücadele edilmiştir. Bu savaşların sonunda Osmanlı Ege denizinde büyük oranda hakimiyet sağlamıştır. Savaşın sonunda 1479 İstanbul Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla birlikte Venedik'e ticari ayrıcalıkları verilmiştir. Bunun nedeni Akdeniz ticaretini canlandırmak ve Venedik'le ilişkileri geliştirerek Osmanlı'ya karşı oluşabilecek bir Haçlı birliğini parçalamaktır. Bu nedenler arasında Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkisi olamaz çünkü Coğrafi Keşiflerin zararları Osmanlı'yı Kanuni döneminde etkilemeye başlayacaktır. Ayrıca yapılan antlaşma ile Venedik Osmanlı'da elçilik açan ilk devlet olmuştur.

Cevap: A

13. Bulgaristan tamamen Osmanlı toprağı olması I. Bayezid döneminde Haçlılar ile gerçekleştirilen 1396 Niğbolu Savaşıyla olmuştur. Edirne'nin alınması I. Murat döneminde 1363 Sazlıdere Savaşıyla gerçekleşmiştir. Haçlılarla yapılan ilk mücadele yine I. Murat döneminde yaşanan 1364 Sırpındığı Savaşıdır. Balkanların kesin olarak Türk yurdu olması II. Murat döneminde yapılan 1448 II. Kosova Savaşıyla olmuştur. Öncülde I. Kosova Savaşıyla ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. I. Kosova I. Murat döneminde Haçlılarla yapılan mücadeledir. I. Murat savaş sonunda şehit edilmiştir.

Cevap: D

14. 1444 II. Kosova Savaşı II. Murat ile Haçlılar arasında yaşanmıştır. Osmanlı Haçlıları ağır bir yenilgiye uğratmıştır. Bu mücadeleden sonra Haçlılar Osmanlı'yı Balkanlardan atamayacaklarını anlayarak savunmaya Osmanlı ise 1683 II. Viyana Kuşatmasına kadar sürecek taarruza geçmiştir. 1176 Miryokefalon Savaşıyla ile Anadolu Kesin olarak Türk yurdu haline gelmiştir. II. Kosova Savaşı ile de Balkanlar böylece sonuçları bakımından benzerlik göstermektedirler.

Cevap: E

15. Baba Zunnun İsyanı Kanuni Sultan Süleyman döneminde Bozok bölgesinde Safevilerin etkisinde (Şii) vergilerin ağır olduğu gerekçesiyle çıkmıştır. Kısa sürede bastırılmıştır. Şah Kulu İsyanı, II. Bayezid döneminde Safeviler Anadolu'da Şiiliği yaymak amacıyla çıkartmışlardır. Gökçay Meydan Muharebesiyle bastırılmıştır. Her iki isyan da Şii etkisinden söz edilebilir fakat Bozoklu Celal İsyanı, Yavuz Sultan Selim döneminde vergilerin ağır olduğu iddiasıyla çıkan isyandır. Şii etkisi yoktur. Ayrıca XVII. Yüzyılda görülen Celali İsyanlarının adı bu isyandan gelmektedir.

Cevap: D

16. 1302 Koyunhisar (Bafeon) Savaşı Osman Bey ile Bizans Tekfurları arasında gerçekleşmiştir. Osmanlı'nın zaferiyle sonuçlanmıştır. İlk Osmanlı - Bizans savaşıdır. Savaş sırasında Osmanlı Devleti beyliklerden destek almamıştır. Beyliklerden destek alınan ilk mücadele Haçlılar ile yapılan I. Kosova Savaşıdır. Bizans'ın Osmanlı'ya karşı savunmaya geçmesi ise Orhan Bey döneminde gerçekleşen 1329 Maltepe (Palekanon) Savaşından sonra olacaktır.

Cevap: A

17. I. Murat Osmanlı'da teşkilatlanmaya en çok katkı sağlayan hükümdarlardan biridir. Fakat Sancak Sistemi ni ilk defa uygulayan Orhan Bey'dir. İlk defa sancağa çıkan şehzade ise I. Murat'tır. Sancak sistemini yasal hale getiren ise II. Mehmet'tir. Kaldıran hükümdar ise III. Mehmet'tir. Diğer seçeneklerde verilenler ise doğrudur.

Cevap: E

18. Kuzey Afrika fetihleri ilk olarak Mercidabık ve Ridaniye Savaşlarıyla Mısır'ın fethiyle başlar bu süreç III. Murat döneminde Vadi-üs Seyl Savaşında Fas'ın alınmasına kadar devam eder. Fas Kuzey Afrika'nın en batı ucunda Cebeli Tarık Boğazının bulunduğu noktadadır.

Cevap: E

Çözümler 1

1. Osmanlı Devleti kuruluşundan 1876'a kadar mutlak monarşi ile yönetilmiştir. Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sonucu halifeliğinde Osmanlı'ya geçmesiyle birlikte Osmanlı tamamen teokratik bir yapıya kavuşmuştur. 1876 yılında II. Abdülhamit Meşrutiyeti ilan ederek Meşrutî Monarşiyi getirmiştir. Sonuç olarak Mutlak monarşi (saltanat), Teokrasi (Devletin din kurallarıyla yönetilmesi) ve Meşrutî Monarşi (Hükümdar, meclis ve anayasa) rejimleri Osmanlı Devleti'nde uygulanmıştır.

Cevap: E

2. Osmanlı Devleti, Söğüt ve Domaniç merkezli olarak kurulmuştur. İlk başkentleridir. Osman Bey daha sonra başkenti Karacahisar'a sonra da demir madeninden dolayı Bilecik'e taşımıştır. Orhan Bey ise ilk olarak Bursa'yı fethetmiş başkenti buraya taşımış sonra da İznik'i alarak burayı başkent yapmıştır. I. Murat ise başkenti Edirne'ye taşımıştır ve son olarak II. Mehmet döneminde İstanbul başkent yapılmıştır.

Cevap: B

3. Hakkında bilgiler verilen hükümdarın kısaca memurları atama yetkisi Berat'tır. Ferman, hükümdarın yazılı emirleridir. Adaletname, hükümdarın bir bölgede yaşayan insanları yöneticilere karşı korumak amacıyla yayınladığı belgedir. Tevki, kadınlara gönderilen hükümdar emirleridir. Yasakname ise hükümdarın herhangi bir konuda koyduğu yasaklardır.

Cevap: B

4. Türk İslam Devletleri de Osmanlı Devleti de tiraz, Hilat, cetr ve hutbe okutmayı hakimiyet sembolü olarak kullanmışlardır. Fakat Cülus Bahşişi sadece Osmanlı'da kullanılan hakimiyet sembollerinden biridir. Hükümdarın tahta çıkarken bir defaya mahsus Yeniçeri askerlerine dağıttığı bahşiştir.

Cevap: E

5. Müsadere kelime anlamı olarak ısrarla istemek anlamına gelir. Müsadere sistemi ise devlet memurlarının emekli olduklarında ya da herhangi bir sebeple görevden alındıklarında mal varlıklarına devlet tarafından el konulmasıdır. Kuruluş döneminde sadece asiler için uygulanan bu sistem II. Mehmet döneminde Kanunname-i Âli Osman ile yasal hale getirilmiştir. İlk defa İstanbul'un fethinden sonra Çandarlı ailesi için uygulanmıştır. Bu sistem padişaha karşı sorumluluk getirdiği için merkezi otoriteyi artırmaktadır. Haksız yolla zenginleşmenin önüne geçmektedir. Çünkü ömrü boyunca aldığı maaşların hesabını vermiş olacak geri devlete teslim ederken aynı zamanda bu sistem devlet memurlarının devletten çalmasını da önlemektedir. Bu yönüyle devlet mallarını korumaktadır.

Cevap: E

6. Surre Alayları, Hacca gitmek isteyenleri ya da gidemeyip de oradaki insanlara yardım etmek isteyen insanların yardımlarını götürken kervandır. İlk defa Çelebi Mehmet döneminde uygulanan bu sistem Yavuz'un kutsal topraklara hakim olmasıyla daha da sistemli hale getirilmiştir.

Cevap: A

7. Osmanlı'da Orhan Bey döneminde Sancak Sistemi ilk defa uygulanmaya başlamıştır. İlk sancağa çıkan şehzade I. Murat'tır. İlk dönemler eski başkentler Bursa, İznik gibi sancak merkezi olarak kullanılsa da daha sonra şehzadelerin güçlenip isyan etmesinin önüne geçmek amacıyla bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Manisa, Amasya, Trabzon, Amasra, Çorum, Bolu gibi Anadolu'daki bölgeler sancak merkezi olarak kullanılmıştır. Anadolu dışındaki tek sancak merkezi Kefe'dir. Sadece Kanuni Sultan Süleyman sancak beyliği yapmıştır. Şunu da bilmekte yarar vardır. Yavuz, Babası II. Bayezid'e karşı isyan edince bir dönem Semendire'ye sancak beyi olarak atanmıştır. Lakin buradaki durum farklıdır. Doğrudan sancak merkezi değildir.

Cevap: C

8. Osmanlı Şehzadeleri babalarının ölüm haberini aldıktan sonra doğrudan başkente gelirler. Yeniçeri ve Ulemanın desteğini alan tahta çıkar. İlk olarak devlet adamlarının karşısında kılıç kuşanırlar bu törene Kılıç Alayı denir. Daha sonra Yeniçeri askerlerinin Cülus bahşişi verilir. Böylece o kişi yasal olarak hükümdarlığını ilan etmiş olur. Fakat Cuma Selamlığı sadece tahta çıkarken yapılan bir uygulama değildir. Padişahlar Cuma namazına giderken halkını selamlar şikayetlerini dinler her hafta tekrarlanan bu olaya Cuma Selamlığı denir.

Cevap: D

9. Osmanlı Devleti'nin ilk sarayı Orhan Bey döneminde yaptırılan Bursa Bey Sarayıdır. Daha sonra Edirne'de saray yaptırılmıştır. İstanbul'da ise fetihten sonra Topkapı Sarayı yaptırılmış Abdülmecid dönemine kadar 380 yıl kullanılmıştır. Enderun, Birun ve Harem olarak üç bölümden oluşmaktadır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

10. Osmanlı Devleti'nde ilk defa Orhan Bey döneminde vezir atanmıştır. İlk vezir Alaeddin Paşa'dır. İlk dönemlerinde hükümdarın doğrudan yardımcısı olarak görev yaparken Sadrazamlık makamının kurulmasıyla onun yardımcılığını yapmaya başlamışlardır. Sınırların genişlemesine bağlı olarak yönetimi kolaylaştırmak amacıyla sayıları artırılmıştır. Eğer bir vezir ordu komutanı olarak görevlendirilirse Serasker olarak göreve gider. Diğer seçeneklerde verilen Nişancı devletin yazışmalarından Kazasker eğitim ve adalet işlerinden, Yeniçeri ağası Yeniçeri askerlerinden sorumludur.

Cevap: B

11. İstanbul'un yönetim görevlileri şu şekildedir.
Sadrazam: Genel yönetimden sorumludur.
Asesbaşı: Ases bekçi demektir. İstanbul'un gece güvenliğinden sorumludurlar.
Taht Kadısı: Adalet işlerinden sorumludur. Aynı zamanda İstanbul'un en yüksek mülki amiridir. Brokrasi işlerini yürütür.
Şehremini: Belediye işlerinden sorumludur.
Mimarbaşı: İmar faaliyetlerinden sorumludur.
 Kazasker'in İstanbul yönetiminde herhangi bir görevi yoktur. Eğitim ve adaletten sorumlu divan üyesidir.

Cevap: C

12. Salyaneli (Yıllıklı) Eyaletler merkeze uzak olan Tımar sistemi yerine İltizam sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. En önemlileri; Bağdat, Cezayir, Habeş, Mısır, Trablusgarp, Yemen ve Tunus'tur. Salyanesiz (Yıllıksız) Eyaletler ise merkeze yakın olan Tımar Sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. En önemlileri; Halep, Şam, Sivas, Musul, Erzurum, Kıbrıs, Van, Trabzon, Rumeli, Karamandır.

Cevap: B

13. Devşirme sistemiyle alınan çocuklar ilk olarak Kapıkulu Ocağına getirilir. Burada İslamiyet, Türk kültürü ve askerlik eğitimi verilir. Hatta din ve kültür eğitimi için Türk ailelerin yanına belirli bir süre evlatlık olarak verilir. Eğitimini tamamlayanlardan zeki olanlar devlet memuru olabilmesi için Enderun'a gönderilir. Buradaki eğitimini tamamlayanlar yönetici sınıflardan olan Seyfiye ve Kalemiyede görev alabilirlerdi. Ama İlmiye sınıfına asla giremezler çünkü ilmiye din ve eğitim işlerinin yürütüldüğü sınıftır. Doğuştan Müslüman olmayanlar buraya alınmazdı.

Cevap: A

14. Kapıkulu Ocağı ilk defa I. Murat döneminde Çandarlı Kara Haili Paşa ve Karamani Molla Rüstem önerisiyle kurulmuştur. Türk - İslam devletlerinde uygulanan Gulam sisteminin devamı niteliğindedir. Pençik ve Devşirme sistemiyle alınan esirler Kapıkulu Ocağında asker olarak yetiştirilir. Zeki olanları ise devlet memuru olabilmesi için Enderun'a gönderilir. Molla Fenari ise II. Murat döneminde ataması yapılan Osmanlı'nın ilk Şeyhülislamıdır.

Cevap: D

15. Ocaklık Arazi, geliri ile kale muhafızı ve tersane masraflarının giderildiği arazidir.
 Dirlik Arazi, üzerinde Tımar sistemi uygulanan arazidir. Alınan vergiler ile hem Cebelü askerleri yetiştirilen hem de memur maaşlarının ödendiği arazilerdir. Gelirine göre Has, Zeamet ve Tımar olarak üç bölüme ayrılır. Arpalık Arazi, geliri emekli olan üst düzey devlet memurlarına emekli maaşı olarak verilen arazilerdir. Yurtluk Arazi, geliri sınır bölgesindeki askere verilen arazilerdir.
 Malikane Arazi, hükümdara yakınlık gösteren kişilere ömür boyu verilen arazilerdir.

Cevap: C

16. Divanı Hümayun ilk defa Orhan Bey döneminde toplanmıştır. İlk dönemler toplantılar Topkapı Sarayının birün bölümünün Kubbealtı adı verilen yerinde yapılmışken XVIII. Yüzyılda Bab-ı Âli adı verilen sadrazam konağında toplanmaya başlanmıştır. XIX. Yüzyılda ise II. Mahmut döneminde Divanı Humayun kaldırılarak yerine Meclisi Vükela kurulmuştur. Yani Meşrutiyetten önce kaldırılmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

17. Tanzimat dönemine kadar Osmanlı ekonomisinin üç temel politikası bulunur. Birinci devletin gelirlerini en yüksek düzeyde tutmak olan Fiskalizmdir. İkinci toplumda yeterli miktarda ve kalitede malı bulundurmak olan İaşeciliktir. Üçüncü ise ekonomide var olan dengeyi korumak olan Gelenekçiliktir. Tanzimat dönemi bu politikalar terk edilmiştir. Osmanlı devletinin bu üç politikayı uyguladığı dönem Avrupa'da Merkantilizm uygulanmaktaydı. Merkantilizm ulusların zenginliğinin sahip oldukları altın veya gümüşle ölçülmesidir. Mekkari Taifesi ise ticaret yolları üzerinde taşımacılık yapan gruplara verilen isimdir.

Cevap: A

18. Seçeneklerde verilen vergilerden biri olan Cerime, suçlu kimselerden alınan vergidir. Düzenli olarak belirli aralıklara toplanmaz sadece suç işleyen kimselerden bir defaya mahsus alınmaktadır. Günümüzdeki trafik cezaları gibi düşünülebilir. Öşür, Müslümanlardan ürün üzerinden onda bir oranında alınan vergidir. Avarız, olağanüstü durumlarda alınan vergidir. Bive, dul kalan kadınlardan alınan vergidir. Reftiye ise dış gümrük vergisidir.

Cevap: B

Çözümler 2

1. Osman Bey döneminde ilk olarak Söğüt ve Domanıç merkezli olarak devlet kurulmuştur. Daha sonra başkent Karacahisar'a taşınmıştır. Buradan da demir madeninin fazla olmasından dolayı başkent Bilecik'e taşınmıştır. Orhan Bey döneminde önce Bursa daha sonra İznik başkent olarak kullanılmıştır. I. Murat döneminde Edirne'ye taşınmıştır. II. Mehmet döneminde ise İstanbul başkent yapılmıştır. Bunlar arasında demir madenin ön plana çıktığı tek yer Bilecik'tir. Sürekli başkent değiştirmelerinin nedeni ise fetih alanına yakın olma isteğidir.

Cevap: A

2. Sadrazam ataması ilk defa Orhan Bey döneminde değil I. Murat döneminde yapılmıştır. İlk Osmanlı sadrazamı Çandarlı Kara Haili Paşadır. Orhan Bey döneminde ise ilk vezir olan Alaeddin Paşa atanmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: A

3. Nişancı, Osmanlı Devleti'nde iç ve dış yazışmalardan sorumlu olan padişahın tuğrasını çeken toprak kayıtlarını tutan divan üyesidir. Kendine bağlı alt birimleri bulunmaktadır. Bunlar

Tahvil Kalemî, Üst düzey devlet memurlarının atamalarını yapan kalemîdir.

Ruus Kalemî, Alt düzey devlet memurlarının atamalarını yapan kalemîdir.

Amedi Kalemî, Reisülküttabın özel kalem müdürüdür.

Beylikçi Kalemî, divan kayıtlarını yazan kalemîdir.

Teşrifat Kalemî, resmi merasimleri düzenleyen kalemîdir.

Cevap: A

4. Şeyhülislam Osmanlı Devleti'nde ilmiye sınıfının başıdır. Fetva verme yetkisine sahiptir. Divanı Hümayun üyesi değildir sadece gerek görüldüğü dönemlerde divan toplantılarına katılabilir. Önemli görevlerinden biri divanda alınan kararların dine uygun olup olmadığını kontrol etmesidir. İlk defa Şeyhülislam ataması II. Murat zamanında yapılmıştır. Molla Fenari ilk şeyhülislamdır. Davudu Kayseri Osmanlı'nın Orhan Bey döneminde atanan ilk müderrisidir. Dursun Fakih Osman bey döneminde atanan ilk kadıdır. Ebussud Efendi Kanuni döneminin önemli şeyhülislamlarından biridir. Zembill Ali Efendi Yavuz döneminin önemli şeyhülislamıdır.

Cevap: C

5. Osmanlı Devleti'nde yönetim işlerinin yapıldığı Divanı Hümayunun dışında ona bağlı yardımcı divanlar bulunur. Bunlar;

İkinci Divanı, Divanı Hümayunda yarım kalan meselelerin görüşüldüğü divandır.

Çarşamba Divanı, İstanbul'un yönetimi ve Örfi hukukla ilgili düzenlemelerin yapıldığı divandır.

Cuma Divanı, Divanı Hümayuna gelen davalara bakılan divandır.

Ulufe Divanı, Yeniçeri askerlerinin ulufe maaşlarının dağıtıldığı divandır.

Galebe Divanı, Elçilerin ağırlandığı divandır.

Cevap: B

6. Millet Sistemi Osmanlı Devleti'nde toplumun dinine ya da mezhebine göre sınıflara ayrılmasıdır. Yahudi Cemaati, Ortodoks Cemaati gibi ayrımlar yapılır Bu ayırım vergi düzenlemesinde, hukuk kurallarında da etkili olmuştur. Fakat bu ayırmada ırkları ya da yaşadıkları bölgeye göre yapılmamıştır. Bir kişi Hristiyan olarak İstanbul'da yaşıyor olsa bile kendi dini mensupları içerisinde dahil edilir. Bu sistemi ilk defa oluşturan II. Mehmet olmuştur. Tanzimat dönemine kadar uygulanmaya devam edilmiştir.

Cevap: A

7. Osmanlı Devleti'nde üç farklı hukuk kuralı uygulanmıştır. Bunlardan birisi olan Örfi hukuk; hükümdarın emirleri, divan kararları ve töre kurallarının birleşmesinden oluşur. Daha çok ordu, güvenlik ve yönetim gibi konuları kapsar örfi hukukun en üst düzey görevlisi Nişancıdır. İkincisi ise Şerri Hukuktur. İslamiyet'in getirdiği hukuk kurallarıdır. Evlenme, boşanma, nafaka, miras gibi konularla ilgilidir. Kazasker ve şeyhülislam Şerri hukukun üst düzey temsilcileri arasında yer alır. Üçüncüsü ise fethedilen yerlerin hukukudur. Osmanlı fethettiği bölgelerde kendinden önceki hukuk kurallarını devam ettirmiştir. Amaç bölge halkının Osmanlı'ya olan bağına artırmaktır.

Cevap: A

8. Kapıkulu Ocağının üç farklı gelir kaynağı vardır. Birincisi her hükümdar değişikliğinde bir defaya mahsus verilen Cülus Bahşişidir. İlk defa Yıldırım Bayezid döneminde verilmiştir. II. Mehmet döneminde yasal hale getirilmiştir. İkincisi üç ayda bir aldıkları ulufe maaşlarıdır. Üçüncüsü de Sefer akçesi adı verilen sefere çıkarken verilen harçlıktır. Bistegani ise Türk – İslam devletlerinde uygulanan Gulam Sistemindeki Gulamı Saray askerlerine üç ayda bir verilen maaştır.

Cevap: D

9. Malikane Sistemi hükümdara yararlılık gösteren kimselere bir arazinin vergi işlerinin ömür boyu tahsis edilmesidir. XVII. Yüzyılda savaşların kaybedilmesi ve hazinenin dara düşmesinden dolayı Malikane sistemi yaygınlaştırılmıştır. Bu durum ilk olarak toprak ağalarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Büyük malikane sahipleri topraklarında yaşayan insanlardan devletin belirlediği miktardan daha fazla vergi toplamışlardır. Bu iki durum feodalite tarzı bir yapının ortaya çıktığını gösterir. Malikane sahiplerinin vergileri kafalarına göre değiştirmeleri ve topraktan ömür boyu sorumlu olmalı merkezi otoritenin zayıfladığının göstergesidir. Daha önceleri tımar sistemi uygulanan arazilerin Malikane yapılması asker sayısının azalmasına neden olmuştur.

Cevap: E

10. Osmanlı ekonomisinin temeli tarıma dayanmaktadır. Dirlik arazide uygulanan Tımar sistemi sayesinde hem memur maaşları ödenmekte hem de cebelü adı verilen askerler yetiştirilmekteydi. Bu sistemin sürekliliği için köylünün sürekli tarım yapması gerekiyordu bunu sağlamak için ilk olarak toprağının sebepsiz yere boş bırakan köylüden çiftbozan vergisi alınmıştır. Eğer üç yıl boyunca sebepsiz boş bırakırsa toprak köylünün elinden alınıp başka bir köylüye verilmiştir. Bir köylü haber vermeden toprağını terk ederse köylüden sorumlu olan Tımarlı Sipahi köylüyü 15 yıl içerisinde yakalayıp geri getirme hakkına sahipti. Burada amaç köylünün toprağını terk etmesini önlemektir.

Cevap: E

11. Amediye, ticaret yapanlardan alınan iç gümrük vergisidir. Reftiye, ticaret yapanlardan alınan dış gümrük vergisidir. Müruriye ise transit ticaret yapandan alınan vergidir. Üçü de ticaret üzerinden alınmaktadır.

Cevap: E

12. **Müderri:** Medrese öğretmeni

Muid: Müderrislerin yardımcılara verilen isim

Suhte: Medrese öğrencilerine verilen isim.

Danışment: Yükseköğrenim düzeyindeki öğrencilere verilen isim

Ehli Hibre: Lonca teşkilatı içerisinde üretilen malların denetimini yapan gruptur. Eğitim sistemiyle herhangi bir ilgisi yoktur.

Cevap: E

13. Matrakçı Nasuh, XVI. Yüzyılda yaşamış bir bilgidir. Minyatür, matematik ve astronomi üzerine çalışmalar yapmıştır. Matematikle ilgili çalışmalarını Yavuz Sultan Selim'e sunmuştur. Kanuni döneminde İran seferine katılarak gördüklerini minyatürler şeklinde Beyanı Menazili Irakeyn isimli eserinde anlatmıştır. Fuzuli XVI. Yüzyılda yaşamış divan şairidir. Kanuni'nin doğu seferini anlatan Bağdat Kasidesi adında eseri vardır. Levni, XVIII. Yüzyılda III. Ahmet döneminde yaşamış minyatür ustasıdır. En önemli eseri Surnamedir. Evliya Çelebi, XVII. Yüzyılda yaşamış seyahatnamesi olan bilgidir. Aşıkpaşazade ise Osmanlı kuruluş dönemi tarihçilerindendir. Tevahi Âli Osman adında eseri vardır.

Cevap: B

14. Osmanlı Devleti mali kayıtlarda gizliliği sağlayabilmek amacıyla zor okunan bir yazı türü olan Siyakat yazısını kullanmıştır. Matbuu, matbaa yazısını ifade etmektedir. Ta'lik, Şeyhülislamın hazırladığı belgelerde kullanılan yazı türüdür. Nesih, resmi kayıtlarda en yaygın kullanılan yazı türüdür. Divani ise ferman ve divan kararlarının yazılmasında kullanılan hat türüdür.

Cevap: C

15. Minyatür sanatı perspektifi olmayan iki boyutlu resimlerin çizilmesiyle oluşan sanattır. İlk defa Uygurlar döneminde görülür İslamiyet'in resim sanatını yasaklamasıyla birlikte gelişmeye başlamıştır. Resim gerektiren her yerde minyatür sanatını kullanmaya başlamışlardır. Kitap resimlerinde kullanılmıştır. Ayrıca minyatürlerde dönemin sosyal ve siyasi hayatı hakkında bilgiler bulunmaktadır.

Cevap: E

16. Fatih Sultan Mehmet Osmanlı Devleti'nde ilk defa kendi portresini çizdiren padişahdır. İtalyan ressam Gentile Bellini'ye çizdirmiştir. Ayrıca İtalya'ya resim alanında eğitim alması için gönderdiği Sinan Beye de gül koklayan Portresini çizdirmiştir. Matrakçı Nasuh, XVI. Yüzyılda yaşamış minyatür, matematik ve astronomi ile uğraşmış bilgidir. Şeker Ahmet Paşa XIX. Yüzyılda yaşamış Osmanlı Devleti'nde ilk resim sergisini açan ressamdır. Nakkaş Osman önemli minyatür ustalarından biridir.

Cevap: B

17. Klasik dönem mimarisinin ilk yapısı mimar Hayrettin tarafından yapılan Bayezid Külliyesidir. II. Bayezid döneminde yapılmıştır. II. Bayezid döneminde çok fazla külliye yapıldığı için bu döneme Büyük külliyeler Devri denilmiştir. Klasik dönem Osmanlı mimarisinin önemli mimarları Mimar Sinan ve Sedefkar Mehmet Ağadır. Bursa Ulu Camii, Anadolu Hisarı, Ankara Hacı Bayram Veli Camii ve Edirne Sarayı Osmanlı erken dönem mimari eserleri arasında yer alır.

Cevap: B

18. Mimar Sinan 1488 – 1588 tarihleri arasında yaşamıştır. Mimarbaşı olarak Kanuni, II. Selim ve III. Murat dönemlerinde bulunmuştur. Mimar Sinan'ın ilk eseri Haseki Hürrem Sultan Camiidir. Çıraklık eseri Şehzade Camiidir. Kalfalık eseri Süleymaniye Camiidir. Ustalık eseri ise Edirne'de bulunan Selimiye Camiidir. Bu eserlerin dışında da bir çok eseri bulunmaktadır.

Cevap: E

Çözümler 3

1. Osmanlı Devleti'nde hükümdarın halkını yöneticilerine karşı korumak amacıyla yayınladığı belgelere adalet-name adı verilir. Eğer bir yönetici halka zulmetmeye kalkarsa halk o kişiyi şikâyet edebilirdi. Ferman, hükümdarın yazılı emirleridir. Ahidname, hükümdarın herhangi bir şahış dini grup yada devlete verdiği ayrıcalıklardır. Amanname, hükümdarların yabancılara verdiği Osmanlı topraklarında yaşayabilme hakkıdır. Tuğra ise hükümdarın imzasıdır.

Cevap: B

2. Sancak Sistemini ilk defa uygulayan hükümdar Orhan Bey'dir, oğlu I. Murat'ı sancağa göndermiştir. Bu sistem sayesinde şehzadeler buldukları sancağı yöneterek devlet yönetiminde tecrübe sahibi olurlardı. Lala adı verilen hocaları eğitimlerini üstlenirdi. Anadolu'daki Şehzadeler şehri olarak bilinen iki önemli yer Amasya ve Manisa'dır. Tahta geçmesi istenen şehzadeler buralara gönderilirdi.

Cevap: D

3. Divanı Hümayun toplantıları ilk defa Orhan Bey döneminde yapılmaya başlanmıştır. II. Mehmet döneminde kadar hükümdarlar başkanlık etmiştir. Lakin II. Mehmet bu görevi Sadrazama bırakmıştır. Bundan sonraki süreçte çok önemli konular görüşülmediği sürece hükümdarlar divan toplantılarına katılmamışlardır. Bu uygulama ile hükümdar kendisi divanın üzerine çıkartarak merkezi otoritesini güçlendirmiştir. Ayrıca hükümdarların başkanlık etmemesi divan üyelerinin görüşlerini daha rahat ifade etmelerini sağlamıştır. Fakat bu uygulamanın amacı divanın önemini azaltmak değildir. Ayrıca hükümdarlar divan toplantılarına doğrudan katılmasalar da Kasr-ı Adl adı verilen bir odada küçük bir pencere aracılığı ile divan toplantılarını dinlemişlerdir. Böylece kontrolü ellerinde tutmaya devam etmişlerdir.

Cevap: B

4. Osmanlı Devleti'nde taşra teşkilatının yönetimi, güvenliği ve adalet işleri aşağıdaki tablodaki gibi yapılmaktadır.

Yönetim birimi	Yönetim	Güvenlik	Adalet
Eyalet	Beylerbeyi	Subaşı	Kadı
Sancak	Sancak Beyi		
Kaza	Kadı	Yiğit başı	Kadı naibi
Köy	Köy Kethüdası		

Cevap: B

5. Osmanlı Devleti'nde fethedilen bölgeler Nişancı tarafından Tahrir Defterlerine kaydedilmiştir. Bu defterlerde bölge halkının uğraşı, gelir kaynakları, dinleri ve tarım arazileri kaydedilmiştir. Tahrir Defterleri iki şekilde hazırlanmaktadır. Ayrıntılı şekilde oluşturulanlarına Mufassal, özet şeklinde oluşturulanlarına İcmal denir. Tereke, miras kayıtlarının yazıldığı defterlerdir. Mühimme, divan kararlarının yazıldığı defterlerdir. Ahkam Defterleri olarak da geçmektedir. Şer'iyye Sicilleri, kadılar tarafından mahkeme kayıtlarının yazıldığı defterlerdir. Eşkal Defterleri, Devşirme olarak alınan çocuklarının kayıtlarının tutulduğu defterlerdir.

Cevap: C

6. Kapıkulu Askerleri doğrudan hükümdara bağlı olarak yetiştirilen başkentte bulunan askerlerdir. Kendi içerisinde Süvari ve piyade olarak iki bölüme ayrılmaktadırlar. Kapıkulu piyadeleri; Yeniçeriler, Cebeciler, Bostancılar, Topçular, Top arabacılar ve Lağımıcılardan oluşmaktadırlar. Kapıkulu Süvarileri ise Sipahtar ve Silahtar, Sağ ve Sol Ulufeciler ve Sağ ve Sol Gariplerden oluşmaktadırlar.

Cevap: B

7. Osmanlı ordusu içerisinde bilmemiz gereken üç farklı Hristiyan askerlerden seçilen birlik vardır. Birincisi yol açmak, siper kazmak ve ordu ağırlıklarını taşımakla görevli olan Cerahorlardır. İkincisi geçitlerde güvenliği sağlayan ve istihbarat toplayan Martulozlardır. Üçüncüsü ise Balkanlarda Osmanlı ordusunun atlarının bakımından sorumlu olan Voynuklardır. Diğer seçeneklerde verilen Ribahorlar faiz işleriyle uğraşan zenginlerdir. Derbentçiler ise geçitlerde güvenliği sağlayan askeri birliklerdir.

Cevap: A

8. Nişancı, hükümdarın tuğrasını çeken iç ve dış yazışmalardan sorumlu olan toprak kayıtlarını tutan görevlidir. Bütün bürokrasi onun kontrolünde olduğu için kendine bağlı kalemler bulunur. Bunlar
- Beylikçi kalemi, divan kayıtlarının tutulmasından sorumludur.
- Amedi Kalemi, Reisülküttabın özel kalem müdürüdür.
- Tahvil Kalemi, üst düzey memurların atama işlemlerini yapar
- Rus Kalemi, düşük dereceli memurların atama işlemlerini yapar
- Tereke Defterleri ise kadı tarafından miras kayıtlarının yazıldığı defterlerdir.

Cevap: C

9. İltizam sisteminde bir bölgeden alınacak vergi ihaleye çıkartılır ihaleyi kazanan kişi o bölgenin vergilerini toplama hakkını elde eder. Bir yıllık verginin büyük bir kısmını peşin olarak hazineye gönderir kendisi yıl boyunca halktan vergiyi toplar ödediği bedelden devletin belirlediği oranda fazlasını toplayarak kendi kazancını da çıkarır. Bu sistem devletin nakit ihtiyacını karşılar. Tarım yapıma zorunluluğu olmadığı için tarımda devlet denetimi azalır ve Tımar sistemi uygulanmadığı için asker ihtiyacı ortaya çıkar.

Cevap: E

10. Osmanlı Devleti'nde peygamber soyundan gelenlere vergi alınmaması gibi bazı ayrıcalıklar verilmiştir. Bu ailelerin takibi içinde Yıldırım Bayezid döneminde Nakibül Eşraf oluşturulmuştur. Ailelerin soy kütüğünü yazarak takip edilmesini sağlamaktadır.

Cevap: A

11. Osmanlı Devleti Tunus, Trablusgarp ve Cezayir'i aynı statü içinde değerlendirerek Garp Ocakları olarak nitelendirmiştir. Aynı şekilde Eflak ve Boğdan da Memleketeyn olarak nitelendirilmiştir.

Cevap: E

12. Kadılar, taşrada örfi ve şerri hukuka göre yargılamaları yapan görevlidirler. Kadılar, asla devletten maaş almazlar taşrada görevli oldukları için maaşlarını tımar sisteminden almaları gerekir bu durumda kadılar tımar sahibine ayrıcalık tanıyabilirler bu durumda adaletin şaşmasına neden olur bunun önüne geçmek amacıyla kadılara maaş verilmemiştir. Kadılar, Kalemiye sınıfı değil İlimiye sınıfının içerisinde yer almaktadırlar. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

13. Dirlik arazide tımar sistemi uygulanmıştır. Dirlik arazi gelirine göre Has, Zeamet ve Tımar olarak üç parçaya ayrılmaktadır. Tımar da kendi içinde eşkinci, Mustahfız ve Hizmet tımarı olarak tekrar üç bölüme ayrılmaktadır. Eşkinci Tımarı gelirleri tımarlı sipahilere, Mustahfız tımar gelirleri kale muhafızlarına, Hizmet tımarı gelirleri de saray çalışanlarına maaş olarak verilmektedir.

Cevap: E

14. Osmanlı'da donanma askerlerine Levent denir. Azaplar ise Anadolu'dan bekar erkekler arasından seçilen sınır bölgelerini korumakla görevli askerlerdir. XVI. Yüzyılda donanmaya önem verilince levent askerleri yetersiz kalmıştır. Bu eksikliği azap askerlerinden tamamlayarak donanmada da görevlendirmişlerdir. Beşliler, sınır bölgelerini korumakla görevli ailelerdir. Donanmada görev almamışlardır.

Cevap: D

15. Şerif, kutsal toprakları (Mekke – Medine) yönetenlere verilen unvandır. Voyvoda, Eflak ve Boğdan'ı yönetenlere verilen unvandır. Giray ise Kırım'ı yönetenlere verilen unvandır. Her üç bölgede imtiyazlı eyaletler statüsünde yer almaktadır. Hicazdan asker ve vergi alınmamıştır. En fazla imtiyaza sahip olandır. Kırım'dan asker alınmış vergi alınmamıştır. Eflak ve Boğdan'dan ise vergi de asker de alınmıştır. Tek imtiyazları iç işlerinde serbest dış ilişkilerde merkeze bağlı olmalarıdır.

Cevap: E

16. Devşirme sistemi ilk defa Çelebi Mehmet (I. Mehmet) döneminde uygulanmıştır. Devşirme kanununun çıkarılması ise II. Murat döneminde. Yeniçeri Ocağı II. Mahmut döneminde kaldırılana kadar bu sistem uygulanmaya devam edilmiştir.

Cevap: C

17. Büyük külliye Devri diye anılan dönem II. Bayezid dönemidir. Bu zamanda yapılan önemli külliyelerden biri mimar Hayrettin tarafından yapılan Bayezid Külliyesidir. Aynı zamanda bu eser klasik dönem Osmanlı mimarisinin ilk eseridir.

Cevap: B

18. Lonca Teşkilatı esnaf arasında dayanışma ve iş birliğini sağlamak amacıyla kurulan teşkilattir. Esnaf ile devlet arasında iletişimi sağlar fakat devletin resmi bir kurumu değildir. Bu nedenle vergileri belirleyemez yada toplayamaz, esnaf arasında yargılama yapamaz bu ikisi devletin görevidir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: C

Çözümler 4

1. Kazasker, eğitim ve adalet işlerinden sorumlu divan üyesidir. Kazasker olmanın şartı medrese mezunu olmaktır. Yani sadece Türkler Kazaskerlik makamına gelebilir devşirmeler gelemmez, ayrıca Kazasker kadı ve müderrislerin atamalarını yapar divana gelen davalara bakar Osmanlı'nın ilk Kazaskeri I. Murat döneminde atanan Çandarlı Halil Hayrettin'dir.

Cevap: E

2. İltizam, Salyaneli (Yıllıklı) eyaletlerde uygulanan sistemdir. Bir yıllık vergi ihaleye çıkartılır. İlaheyi alan kişiye Mültezim denir. İhaleye girmek için ödenen peşin bedele Muaccele denir. Ribahor, faiz işleriyle uğraşan zengilerdir. Vezzan, hazinede basılan paraların maden oranlarını belirleyen görevlidir. Mekhari, ticaret yolları üzerinde yolcu ve yük taşımakla görevli gruptur.

Cevap: A

3. Osmanlı Devleti kurulduğu andan itibaren Şerri ve Örfi hukuk kurallarını uygulamıştır. Fakat zamanla Balkanlarda ilerledikçe fethedilen bölgeler Hristiyanların yaşadıkları yerler olduğu için her iki hukuk kuralında yetersiz kalmıştır. Bu durum karşısında her yeni fethettiği bölgede kendinden önceki hukuk kurallarını uygulamaya başlamıştır. Böylece bölge halkının Osmanlı'ya olan bağı artırılmıştır. Bu yapılan hoşgörü (istimalet) politikası içerisinde de değerlendirilebilir ve Osmanlı'nın fetih bölgelerinde kalıcı olmasını sağlamıştır.

Cevap: E

4. Yeniçeri Askerleri göreve başladıkları andan itibaren Esame Defterlerine kaydedilirdi. Görevleri, bağlı oldukları birlik ve maaş kayıtları bu defterlerde bulunurdu. Tereke Defterleri miras kayıtlarının yazıldığı defterlerdir. Şeriyeye Sicilleri kadının mahkeme kayıtlarını yazdığı defterlerdir. Mühimme Defterleri divan kayıtlarının yazıldığı defterlerdir. Eşkal Defterleri ise Devşirme Sistemi içerisinde alınan çocuklarının kayıtlarının tutulduğu defterlerdir.

Cevap: D

5. Buldukları bölgede akınlar düzenleyen askeri birlik akıncılardır. Ordusunun su ihtiyacını karşılayanlar Sakalardır. Geçitlerde güvenliği sağlayan Derbentçilerdir. Ordu içerisinde haberleşmeyi sağlayanlar ulaklardır. Cebelü ise Tımar sistemi içerisinde taşrada yetiştirilen askerlere verilen isimdir. Ordunun en kalabalık bölümünü oluştururlar. Savaş zamanı merkez ordu içerisinde savaşa giderler barış dönemlerinde buldukları bölgenin güvenliğini sağlarlar.

Cevap: D

6. Reisülküttap, Nişancıya bağlı olarak çalışan dış yazışmalardan sorumlu görevlidir. XVIII. Yüzyılda diplomasinin önem kazanmasıyla birlikte önemi artmaya başlamıştır. XIX. Yüzyılda II. Mahmut döneminde ise Hariciye Nezareti (Dışişleri Bakanlığı)'ne dönüştürülmüştür.

Cevap: B

7. Osmanlı'da Orhan Bey döneminde Karesioğulları beyliğinin alınmasıyla denizcilik faaliyetleri başlar ilk tersane Karesioğulları'ndan alınan Karamürsel Tersanesidir. İlk büyük tersaneleri Yıldırım Bayezid döneminde yapılan Gelibolu tersanesidir. En büyük tersane ise Haliç'tir. Rusçuk ve İnebolu ise diğer tersaneler arasındadır.

Cevap: C

8. Hükümdarın hazinesi, Enderun (iç) Hazine ya da Hazine-i Hassa olarak geçmektedir. Hükümdarın şahsi hazinesidir. Onun izni olmadan para çıkışı yapılamaz, Birun (dış) hazine ise devletin resmi hazinesidir. Devlet giderleri buradan karşılanmaktadır. Enderun hazinesinin temel görevlerinden biri Birun Hazinesi dara düştüğünde ona borç vermektir. Yedek hazine gibi kullanılmıştır.

Cevap: D

9. **Öşür:** Müslümanlardan onda bir oranında alınan ürün vergisidir.

Haraç: Gayrimüslimlerden beşte bir oranında alınan ürün vergisidir.

Bennak: Bekar olan çiftçiden alınan vergidir.

Resmi Çift: Müslüman arazi sahiplerinden arazi üzerinden alınan vergidir.

Tanımlı verilen vergilerin tamamı tarım üzerinden alınmaktadır. Bive ise dul kalan kadınlardan alınan vergidir.

Cevap: E

10. Hakkında bilgiler verilen tıp bilgini Sabuncu Şerafettin'dir. Aynı zamanda plastik cerrahinin kurucuları arasında kabul edilmektedir. Akşemseddin, Mikroorganizmadan ilk defa bahseden bilginidir. Altunizade, üroloji alanında çalışmış bilginidir. Ahi Çelebi ise böbrek taşı üzerine çalışmalar yapmıştır. Bahsedilen bilginler Fatih döneminde yaşamışlardır. Celalettin Hızır ise Yıldırım Bayezid döneminde yaşamış tıp bilginidir.

Cevap: C

11. Seçeneklerde verilen İdris Bitlisi, Aşıkpaşazade, Naima ve Neşir Osmanlı Devleti tarihçileri arasında yer alır. Molla Fenari ise II. Murat döneminde göreve getirilen ilk Şeyhülislamdır.

Cevap: E

12. Hat, Arap harfleriyle güzel yazı yazma sanatıdır. Minyatür, perspektifi olmayan iki boyutlu resimlerdir. Tezhip ise kitap süsleme sanatıdır. Altın tozuyla kitap sayfaları süslenir. Üçüne de kitap süslemelerinde kullanılır. Hat ile yazılar yazılabilir. Minyatür ile kitap içine resimler çizilebilir.

Cevap: E

13. Abdülmecid döneminde Osmanlı ilk defa İngiltere sermayesi ile Bank-ı Osmani kurulmuştur. Daha sonra bankaya Fransızlarında ortak olmasıyla bankanın adı Bank-ı Osman-ı Şahane olarak değiştirilmiştir. Bank-ı Dersaadet 1847'de açılan ilk Osmanlı Bankasıdır. Ziraat Bankası, II. Abdülhamit döneminde Memleket ve Emniyet Sandıklarının birleştirilmesiyle açılan ilk milli bankadır. Osmanlı İtibarı Milli Bankası İttihat ve Terakki döneminde milli ekonomi oluşturmak amacıyla açılmıştır. Adapazarı Ticaret Bankası 1913 yılında açılmıştır.

Cevap: B

14. II. Mehmet döneminde hazırlanan Kanunnameyle kardeş katli yasal hale getirilmiştir. II. Mehmet bununla taht kavgalarının önüne geçmeyi amaçlamıştır. Tahta çıkan kişinin başka rakibi kalmayacağı için taht kavgası yaşanmayacaktır. Bu durum aynı zamanda merkezi otoriteyi de artırmaktadır. Fakat burada amaç tahta geçecek kişiyi önceden belirlemek değil güçlü olanın tahta geçmesini sağlamaktır.

Cevap: C

15. Mimar Sinan'ın İstanbul'daki ilk eseri Kanuni döneminde yaptığı Haseki Hürrem Sultan Camiidir. Çıraklık eseri Şehzade Camiidir. Kalfalık eseri Süleymaniye Camiidir. Ustalık eseri ise II. Selim döneminde Edirne'de yaptığı Selimiye Camiidir. Sultan Ahmet Camii I. Ahmet döneminde Mimar Sedefkar Mehmet Ağa tarafından yapılmıştır.

Cevap: D

16. Buharizade Mustafa İtri Efendi 1640 – 1711 tarihleri arasında yaşamış müzisyendir. Bestelediği Segah Tekbiri 2017 yılından itibaren Türkiye'nin yeni cenaze marşı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca Nekavar makamı ve Tut-i mucize-i Guyem de İtri'ye aittir. Suzi Dilara makamı III. Selim tarafından bestelenmiştir. Namelerin külliyyatı Abdülkadir Merai'nin eseridir. Nakış ise Tamburi Cemil Efendi tarafından bestelenmiştir.

Cevap: A

17. Ebüssüd Efendi, Kanuni döneminde ilk olarak Kazaskerlik sonra da şeyhülislamlık makamına gelmiş hukukçu ve tefsircidir. Kanuni dönemi Kanunnamelerini yazmıştır. Kanuni, Ebüssüd Efendiye verdiği önemden dolayı protokol bakımından Sadrazamla aynı konuma getirmiştir. Mollo Fenari, II. Murat döneminde atanan ilk Şeyhülislamdır. Davud-u Kayseri Orhan Bey döneminde atanan ilk müderristir. Zembilli Ali Efendi ve Molla Lütfi hukuk ve din alanında çalışmalar yapan bilginler arasında yer alır.

Cevap: B

18. Piri Reis, Osmanlı Devleti'nde Kaptanı Deryalık yapmış önemli denizcilerden biridir. İlk defa Dünya Haritasını çizmiştir. Bu eserini Yavuz Sultan Selim'e sunmuştur. Bir diğer eseri Kitabı Bahriye'dir. Bu eserini de Kanuni Sultan Süleyman'a sunmuştur. Hint Deniz Seferlerine katılmış fakat buradaki başarısızlığından dolayı Kanuni döneminde idam edilmiştir. Miratül Mermalik, Kanuni dönemi denizcilerinden Seydi Ali Reis'e aittir. Hint Deniz Seferlerine katılmış fakat yaşadığı sorunlardan dolayı Hindistan'a sürüklenmiştir. Hindistan'dan İstanbul'a kadar olan yolculuğunu anlattığı eseridir. Memleketlerin aynası anlamına gelir eserini Kanuni'ye sunmuştur.

Cevap: D

Çözümler 5

1. Divanı Hümayun ilk defa Orhan Bey döneminde toplanan siyasi, askeri ve iktisadi konuların görüşüldüğü devlet yönetiminin yapıldığı yerdir. Aynı zamanda en yüksek mahkemedir. Görevlerinin çok olmasından dolayı alt birimlere ayrılmıştır. Bunlar;

İkinci Divanı: Divanı Hümayunda yarım kalan meseleler görüşülür.

Ayak Divanı: Olağanüstü durumlarda toplanır.

Ulufe Divanı: Yeniçeri askerlerinin maaşları dağıtılır.

Cuma Divanı: Divanı Hümayuna gelen davalara bakılır.

Berid Divanı Türk İslam devletlerinde kullanılan posta divanıdır. Osmanlı Devleti'nde kullanılmamıştır.

Cevap: B

2. Veraset Sisteminde ilk değişikliği yapan I. Murattır. Ülke hükümdar ve ailenin ortak malıdır anlayışını ülke hükümdar ve çocuklarıdır şeklinde değiştirmiştir. İkinci değişiklik II. Mehmet döneminde yapılmıştır. Ülke hükümdarıdır şeklinde değiştirilmiştir. En son olarak I. Ahmet döneminde Ekber ve Erşed sistemi getirilmiştir. Böylece tahta akli başında olan en büyük çocuğun çıkmasına karar verilmiştir. Taht kavgalarının önüne geçilmiştir. Fakat zeki ve güçlü olanın değil sırası gelenin tahta geçtiği bir düzenleme olmuştur.

Cevap: E

3. Devşirmeler padişahın Kulluk Hakkıyla direk ödüllendirildiği yada cezalandırıldığı gruptur. Bu haktaki amaçlardan biri doğrudan padişaha bağlı onun emirlerini sorgulamadan yerine getiren bir askeri sınıf oluşturmaktır. Fakat burada asla sosyal sınıf oluşturma amacı yoktur. Çünkü devşirmeler sadece asker değil devlet memuru da olma hakkına sahiptir ve Sadrazamlığa kadar yükselmişlerdir. Bu durum sosyal sınıf ayrımının olmadığını göstermektedir.

Cevap: D

4. Topkapı Sarayı Enderun, Birun ve Harem olarak üç bölümden oluşmaktadır. Enderun, devlet memurlarının yetiştirildiği saray okuludur. Devşirmeyle alınan çocuklardan zeki olanları buraya gelir ve devlet memuru olarak yetiştirilir. Eğitimini tamamlayanlar Seyfiye ya da Kalemîye sınıfında memur olarak görevlendirilir. II. Mahmut dönemine kadar bu uygulama devam etmiştir.

Cevap: E

5. Divanı Hümayunun daimî üyeleri, Sadrazam, vezirler, Reisülküttap, Nişancı, Kazasker ve Defterdardır. Yeniçeri Ağası Divanın daimî üyesi değildir. Sadece askeri konular görüşüldüğünde divan toplantılarına katılabilirdi. Aynı şekilde Şeyhülislam'da divanın daimî üyesi değildir. O da dini konular görüşüleceği zaman divana katılırdı.

Cevap: A

6. Rumeli Beylerbeyliği kurulduktan sonra I. Murat tarafından ilk Rumeli Beylerbeyi olarak Lala Şahin Paşa görevlendirilmiştir. Yıldırım Bayezid döneminde de Anadolu Beylerbeyliği kurulmuştur. İlk Anadolu Beylerbeyi Timurtaş Paşadır. Süleyman Paşa, Orhan Bey döneminde Çimpe Kalesi alınınca Rumeli'de fetihler yapması için görevlendirilen paşadır. Alaeddin Paşa Orhan Bey döneminde atanan ilk vezirdir. Çandarlı Kara Halil Paşa I. Murat döneminde göreve gelen Osmanlı'nın ilk sadrazamıdır.

Cevap: B

7. Osmanlı'da Eyaletler Salyaneli, Salyanesiz ve imtiyazlı şeklinde üç bölüme ayrılır. Tımar Sisteminin uygulandığı merkeze yakın olan ve doğrudan merkeze bağlı eyaletlere Salyanesiz (Yıllıksız) Eyaletler denir. Merkeze uzak olan ve iltizam sisteminin uygulandığı eyaletlere ise Salyaneli (Yıllıklı) eyaletler denilmektedir. Salyaneli eyaletler bir yıllık vergisini merkezi hazineye peşin gönderir, Salyanesiz eyaletlerde ise merkeze vergi gönderilmez tımar sisteminden dolayı alınan vergi maaşların ödenmesi ve asker yetiştirilmesinde kullanılır. İmtiyazlı Eyaletler ise Kırım, Eflak, Boğdan, Hicaz gibi yönetsel ayrıcalık verilen eyaletlerdir. Yurtluk ise Miri arazinin bölümlerinden biridir. Geliri sınır bölgesindeki askerlere verilen arazidir.

Cevap: D

8. Osmanlı toplumsal yapısında var olan ilk defa II. Mehmet döneminde oluşturulan Millet sisteminde halk ırkına göre değil dinine göre sınıflara ayrılmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

9. Osmanlı Devleti kuruluşundan Tazimat Fermanına kadar olan dönemde üç farklı mahkeme kullanmıştır. Şerri Mahkemeler, Müslümanlar arasındaki davalara bakar, Cemaat Mahkemeleri Gayrimüslimler arasındaki davalara bakar, Konsolosluk Mahkemeleri ise Osmanlı'da yaşayan yabancıların davalarına bakar. 1839 Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Devleti'nde Müslüman ve Gayrimüslimler eşit konumuna getirilmiştir. Bu değişiklikten sonra Ticaret Mahkemeleri, Nizamiye Mahkemeleri gibi yeni mahkemeler açılmaya başlanmıştır.

Cevap: E

10. Kapıkulu Piyadeleri içerisinde el bombası yapan ve kullanan sınıf Humbaracılarıdır. Cebeciler, silahların yapım ve bakımından sorumlu olan sınıftır. Lağımçılar, kale kuşatmaları sırasında tünel kazmak ve kale surlarını yıkmakla görevli askeri sınıftır. Bostancılar, saray ve köşkerin güvenliğinden sorumludur. Topçular, topların yapım ve kullanımından sorumludur.

Cevap: B

11. Sadrazam konağında toplanan Kazasker tarafından yargılamaların yapıldığı Divanu Hümayunun altı divanı Cuma Divanıdır. Çarşamba Divanı, İstanbul'un işinin görüldüğü ve Örfi Hukukla ilgili düzenlemelerin yapıldığı divandır. Galebe Divanı, elçilerin hükümdarın huzuruna çıkmadan önce karşılandığı divandır. Ulufe Divanı, Yeniçeri askerlerinin maaşlarının dağıtıldığı divandır.

Cevap: B

12. Osmanlı'da devleti yönetenler; İlimiye, Seyfiye ve Kalemîye olarak üç bölüme ayrılmaktadır. Seyfiye, idari ve askeri işlerden sorumlu olan sınıftır. Seyf kelimesi kılıç anlamına gelmektedir. Seyfiye elinde kılıç olanlar anlamına gelir. Genelde Enderun'dan mezun olanlar bu sınıfın içerisinde yer alır. Vezir, Subaşı, Sipahi ve Sadrazam seyfiye sınıfındadır. Fakat Nişancı, bürokratik işlerden sorumlu olan Kalemîye sınıfı içerisinde yer alır.

Cevap: D

13. Ocaklık Arazi: Geliri kale muhafızları ve tersane giderlerine ayrılan arazidir.

Yurtluk Arazi: geliri sınır bölgesindeki askerlere verilen arazidir.

Paşmaklık Arazi: Geliri hanedan soyundan olan kadınlara verilen arazidir.

Metruk Arazi: Tarım arazisi olmasına rağmen tarım yapılmayıp halkın ortak kullanımına ayrılan arazidir.

Mukataa Arazi: Bir yıllık vergisi İltizam Sistemiyle ihaleye verilen arazidir.

Cevap: B

14. Resmi Çift: Müslümanlardan alınan arazi vergisidir.

Öşür: Müslümanlardan onda bir oranında alınan ürün vergisidir.

İспенç: Gayri Müslim'den alınan arazi vergisidir.

Cevap: D

15. Osmanlı Devleti'nin en yaygın eğitim kurumu medreselerdir. Bu günkü orta okuldan yüksek öğrenime kadar hepsinin karşılığıdır. İlk defa Orhan Bey döneminde açılmıştır. İlk Müderris Davud-u Kayseri'dir. Osmanlı'nın önemli medreselerinden bazıları Sahnı Seman Medresesi, Süleymaniye Medresesi ve Selimiye Medresesidir. Medreselerin masrafları vakıf araziden karşılanır ve ücretsiz eğitim verilir. Fakat medreselerde karma eğitim verilmez. Osmanlı'da karma eğitimin verildiği tek yer ilkokul basamağındaki Sıbyan Medreseleridir. Ayrıca XIX. Yüzyıla kadar kızların Sıbyan Mektebi dışında herhangi bir okulda okuma hakları yoktur.

Cevap: B

16. Beylerbeyleri XVIII. Yüzyılda görev yerlerine gitmeyecek vekaleten Mütessellim adı verilen görevlileri göndermeye başlamışlardır. Bu durum merkezi otoritenin bozulduğuna kanıttır. Diğer seçeneklerde verilen Mülazım, Medrese mezunlarının atanmak için bekledikleri sırayı ifade eder. Mültezim, İltizam sisteminde ihaleyi alan ve vergileri toplamakla görevli olan kişileri ifade eder. Kethüda ve Muid yardımcı demektir. Birçok devlet görevlisi için bu ifadeler kullanılmıştır.

Cevap: C

17. Ali Kuşçu matematik ve astronomi alanında ün yapmış bir Türk alimidir. İlk olarak Timur Devletinde yaşamıştır. Daha sonra Akkoyunlu Devletine geçmiştir. Uzun Hasan tarafından himaye altına alınmıştır. II. Mehmet 1473 Otluk Beli Savaşı sonrası Ali Kuşçu'yu İstanbul'a getirmiştir. Sahnı Seman Medreselerinde müderrislik yapmıştır. Osmanlı'da matematiğin temellerini atmıştır. Ayrıca boylam daireleriyle ilgili çalışmalar yapmış başlangıç meridyenini Ayasofya'nın kubbesinden geçirmiştir. En önemli eseri Risaletül Fethiyye'dir. Sinan Paşa Fatih dönemi matematikçilerindedir. Matrakçı Nasuh Kanuni döneminde yaşamış minyatür, matematik ve astronomi alanlarında çalışmalar yapmıştır. Akşemseddin yine Fatih dönemi tıp bilginidir. Takiyyüddin Mehmet ise III. Murat döneminde Osmanlı'nın ilk rasathanesini açan bilginidir.

Cevap: B

18. Minyatür, perspektifi olmayan iki boyutlu resim çizme sanatıdır. Minyatür sanatına nakış ya da tasvir denir. Ustasına ise nakkaş ya da müsavver denir.

Cevap: D

Çözümler 6

1. II. Mehmet, ülke hükümdar ve çocuklarıdır anlayışını ülke hükümdarında şeklinde değiştirmiştir. Böylece hükümdar tahta iken çocuklarının ona karşı isyan etmesini ortadan kaldırmıştır. Böylece taht kavgalarının önüne geçilmek istenmiştir. Taht kavgalarını azaltmak adına yapılan değişiklikler merkezi otoriteyi de artırmaktadır.

Cevap: E

2. Surname, eğlence, tören gibi önemli olayların minyatür sanatıyla resmedildiği bir eser türüdür. Levni'nin bu tarzda eseri vardır. Hatta Levni'nin Surnamesi minyatürden resim sanatına geçişinin ilk basamağı kabul edilmektedir. Sefaretname elçilerin yazdığı raporlardır. Şehzadegan, şehzadelerin sarayda ilk eğitim aldığı kurumdur. Tarihî âli Osman ise Osmanlı Tarihi anlamına gelir.

Cevap: B

3. Medrese mezunları ilmiye sınıfında müderris, imam ya da kadı olarak görevlendirilmektedir. Her mezun olan ataması gelene kadar Mülazemet adı verilen listeye kaydolur. Bu adaya Namzet denir. Muid müderrislerin yardımcısıdır. Tetimme ise II. Mehmet döneminde açılan Sahnı Seman medresesinin hazırlık okuludur.

Cevap: A

4. Divanı Hümayun toplantılarına Fatih dönemine kadar hükümdarlar başkanlık yapıyordu. Fatih bu uygulamayı değiştirerek sadrazamlara bırakmıştır. Bu durum hükümdarın gücünü artırmıştır. Çünkü kendisi divanın üzerinde bir yere konumlandırmıştır. Fakat divanın sadrazam konağında toplanması sarayda olmaması hükümdarın divan üzerindeki etkisini azaltmıştır. Ayrıca divanın etkinliği azalmıştır yorumunu da yapabiliriz. Çünkü son söz hükümdara aittir yani yasama yetkisi sadrazama geçmemiştir halen daha hükümdarın elindedir.

Cevap: D

5. Taşra teşkilatında 1864 yılında yayınlanan Vilayet Nizamnamesi ile aşağıdaki sistem oluşturulmuştur.

Vilayet	Liva	Kaza	Köy
Vali	Kaymakam	Müdür	Muhtar

Yapılan bu düzenlemeye daha sonra 1871 yılında Nahiyeye eklenmiştir. Kazadan küçük köyden büyük yönetim yerlerini ifade etmektedir.

Cevap: C

6. Osmanlı Devleti'nde merkez ordusu Kapıkulu Piyadeleri ve Kapıkulu Süvarileri şeklinde ikiye ayrılır. Seçeneklerde verilen askeri birliklerin görevleri şu şekildedir.

Silahtar ve Sipahtar: Savaş sırasında hükümdarın çadırını korumakla görevlidirler.

Sağ ve Sol Ulufeciler: Savaş sırasında saltanat sancığını korurlar

Sağ ve Sol Garipler: Savaş sırasında ordu ağırlıklarını ve hazineyi korurlar

Cebelüler: Tımar sistemi içerisinde yetiştirilen askerlerdir.

Humaracılar: el bombası yapmak ve kullanmakla görevli askeri sınıftır.

Cevap: C

7. Miri arazi içerisinde tarım arazisi olmasına rağmen halkın ortak kullanımına ayrılan arazilere Metruk arazi denir. yol, mera, bahçe gibi alanlar için kullanılır. Mevat arazi hiçbir amaca uygun olamayan ölü arazidir. çöl, kayalık gibi yerler buna örnektir. Arpalık arazi geliri emekli olan devlet memurlarına emekli maaşı olarak verilen arazidir. Paşmaklık arazi geliri hanedan üyesi kadınlara verilen arazidir.

Cevap: A

8. Osmanlı Mahkemeleri Tanzimat öncesi ve sonrası diye ikiye ayrılmaktadır. Çünkü Tanzimat öncesinde Müslümanlar Gayri Müslimlerden daha fazla haklara sahiptir mahkemeler de bu duruma göre düzenlenmiştir. Tanzimat öncesi mahkemeler ise Müslümanların davalarına bakan Şerri Mahkemeler, Gayri Müslimlerin davalarına bakan Cemaat Mahkemeleri ve yabancıların davalarına bakan Konsolosluk Mahkemeleri şeklinde üçe ayrılır. Tanzimat fermanı ile birlikte Müslüman ve Gayri Müslim eşit konuma getirilmiştir. Bu düzenleme ile açılan mahkemelerden biri Osmanlı vatandaşları ile yabancıların davalarına bakan Ticaret Mahkemeleridir.

Cevap: C

9. Sıbyan Mektepleri diğer adıyla Taş Mektep olarak bilinir. Her mahallede bir tane bulunmaktadır. İlk okul basamağındaki okullardır. Okuma yazma ve Kuran eğitimi verilmektedir. Eğitim masrafları vakıflar tarafından karşılandığı için eğitim ücretsizdir. Ve ergenlik dönemine denk geldiği için bu okullarda karma eğitim verilmiştir. II. Mahmut döneminde sadece İstanbul'da zorunlu hale getirilmiştir.

Cevap: E

10. Eyaletlerde Salyaneli (yıllıklı) ve Salyanesiz (yıllıksız) ayrımı vergilerini ödeme şekline göre yapılmaktadır. Salyaneli Eyaletler iltizam sistemi sayesinde bir yıllık vergisini merkezi hazineye peşin ödeyen eyaletlerdir. Salyanesiz eyaletler ise Tımar Sisteminin uygulandığı bir yıllık vergisinden merkezi hazineye para gitmeyen eyaletlerdir. Çünkü alınan vergileri ile hem bölgede asker yetiştirilir hem de bölgedeki devlet memurlarının maaşları ödenmektedir.

Cevap: A

11. Kadılar Osmanlı Devleti'nde hem yargılamalardan hem vergilerin düzenli toplanmasından hem de Kazaların idari yönetiminden sorumlu görevlilerdir. Özellikle yargılamalarda kimseye ayrıcalık tanınmaması için Kadıların bir bölge de üç yıldan fazla kalmasına izin verilmemiştir. Böylece bölge halkıyla kaynaşması engellenmiştir. Yaptıkları yargılamalara daha sonra halkın Divanı Hümayuna giderek itiraz edebilme hakkının olması yine kadıların adaletsizlik yapmalarının önüne geçen bir uygulamadır. Ayrıca kadılar devletten maaş almazlar baktıkları davaların karşılığında harç alırlar yine buradaki amaç maaş aldıkları tımar sahibine ayrıcalık tanımalarını engellemektedir.

Cevap: E

12. Osmanlı Devleti'nde hasta olanların tedavilerini yapan hastalık nedeniyle kendine bakamayacak durumda olan ve bakacak kimsesi olmayanların bakımlarını yapan kimsesizlerin ve yetimlerin korunmasını üstlenen kurum Avarız Vakıflarıdır. Tekke, dönemin şeyh veya dervişlerinin din eğitimi verdikleri kurumlardır. İmarethane, aşevidir. Darüşşifa, hastanedir. Bedesten, değerli eşyalarını satışının yapıldığı üstü kapalı ticaret merkezleridir.

Cevap: B

13. Osmanlı Devleti Tanzimat dönemine kadar İaşecilik, Fiskalizm ve Gelenekçilik politikalarını ekonomide uygulamıştır. Fiskalizm devletin gelirlerini en yüksek düzeyde tutma politikasıdır. Gelenekçilik ekonomide var olan dengeyi koruma politikasıdır. Bu iki politikada sosyal devlet anlayışı yoktur. İaşecilik ise toplumda yeterli miktarda ve kalitede malı uygun fiyata bulundurmaktır. Bu politika sayesinde Osmanlı'nın en uzak bölgesinde yaşayanlar bile uygun fiyata kaliteli mala ulaşabilmektedir. Bu durum sosyal devlet anlayışına örnek gösterilebilir.

Cevap: B

14. Osman Bey döneminde ilk bakır paralar bastırılmıştır. Orhan bey döneminde ilk defa gümüş paralar bastırılmıştır. II. Mehmet döneminde ekonominin güçlenmesine bağlı olarak ilk defa altın paralar bastırılmıştır. Abdülmecid döneminde ise hem kağıt paralar bastırılmıştır. Hem de mecidiye adıyla altın paralar bastırılmıştır. I. Ahmet döneminde böyle bir gelişme yoktur.

Cevap: D

15. Paranın içerisindeki değerli maden oranının düşürülmesine Tağdiş uygulaması denir. Bu uygulamayla paranın sayısı artsa da alım gücü azalmıştır. İlk defa III. Murat döneminde yeniçeri maaşlarını ödeyecek para olmadığı için uygulanmıştır. Yeniçerilerin isyanıyla karşılaşmıştır. Vezzan, paranın içerisindeki maden değerini belirleyen görevlidir. Ribahor, faizcilerdir. Hirfet, Lonca Teşkilatında üretilen malların kontrolünü yapan görevlilerdir. Mekkari ise ticaret yolları üzerinde yolcu ve yük taşıyan gruptur.

Cevap: B

16. Evlilikte kız tarafından bir defaya mahsus alınan vergi Bivedir.

Müslümanlardan onda bir oranında alınan ürün vergisi öşürdür.

Olağanüstü durumlarda alınan vergi Avarız vergisidir. İlk defa II. Bayezid döneminde alınmıştır.

Gayri Müslümlerden askerlik yapmadıkları için alınan vergi cizyedir.

Öncülde hakkında bilgi verilmeyen İspençtir. Gayri Müslimlerden arazi üzerinden alınan vergidir.

Cevap: A

17. Muhibbi mahlasını kullanan Kanuni (I. Süleyman)'dır. Diğer önemli mahlaslar ise; II. Mehmet – Avni, I. Ahmet – Bahti, III. Ahmet – Necib, II. Mahmut – Adli, III. Selim – İlhami, II. Osman – Farisi'dir.

Cevap: C

18. Mimar Sinan ilk olarak Kanuni döneminde baş mimarlığa getirilmiştir. II. Selim ve III. Murat döneminde de bu görevine devam etmiştir. Mimar Sinan'ın ilk eseri Haseki Hürrem Sultan Camiidir. Çıraklık eseri Şehzade Camiidir. Kalfalık eseri Süleymaniye Camiidir. Ustalık eseri ise Edirne'de yaptığı Selimiye Camiidir. Sultan Ahmet Camii I. Ahmet döneminde mimar Sedefkar Mehmet Ağa tarafından yapılmıştır.

Cevap: C

Çözümler 1

1. XVII. Yüzyılda paranın değer kaybetmesinin nedeni Coğrafi Keşifler sonucu Avrupa'da altın ve gümüş miktarının artmasıdır. Bunun yanında yapılan savaşların kaybedilmesi, kapitülasyonların olumsuz etkileri de gösterilebilir Lonca Teşkilatının görevini yerine getiremeyecek hale gelmesi XIX. Yüzyılda Baltalimanı Ticaret Antlaşmasıyla olacaktır. Sanayi İnkılabının gerisinde kalması ise yine XIX. Yüzyılda Osmanlı'yı etkileyecektir.

Cevap: B

2. Acemioğlanlar Ocağında eğitimini tamamlayanların zeki olanları devlet memuru olabilmek amacıyla Enderun'a gönderilir orada eğitimlerine devam ederlerdi. Asker olacaklar ise Yeniçeri Ocağına gönderilirdi. Bu işleme kapiya çıkma yada Bedergah adı verilmiştir. Kalyoncu, deniz kuvvetlerinde görevli bahriyeli askerlerinden biridir. İcazet, kelime anlamı olarak izin demektir. İcazetname şeklinde diploma anlamında kullanılmıştır. Bistegani, Türk - İslam devletlerinde Gulam askerlerinin üç ayda bir aldıkları maaşlardır. Mütevellî ise vakıf yöneten heyete verilen isimdir.

Cevap: A

3. Hint Deniz Ticaret Yolu Kanuni döneminde önem kazanmış Hindistan'da denizden gidilebilmeyi sağlamıştır. Kanuni döneminde bu yola hakim olabilmek için dört sefer düzenlenmiştir. Lakin Portekizlilerin elinden alınamamıştır. Bu ticaret yolunun ticari anlamda bize artışı olmamıştır. Fakat diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

4. Şeker Ahmet Paşa (1841 - 1906) batıda resim eğitimi almış ilk ressamdır. Paris'teki eğitimini tamamlayıp Osmanlı'ya geri döndüğünde II. Abdülhamit döneminde Osmanlı'nın ilk resim sergisini açmıştır. Önemli eserleri arasında Orman ve Geyik, Manzara ve Ormanda Yol yer alır. Osman Hamdi Bey tarafından açılan Sanayii Nefise Mektebi Osmanlı'nın ilk sanat okuludur. Cumhuriyetin ilk yıllarında Güzel Sanatlar Akademisine dönüştürülmüştür. Yine Osmanlı'nın ilk Arkeoloji Müzesi de Osman Hamdi Bey tarafından açılmıştır.

Cevap: A

5. Tımar sisteminin uygulandığı arazi Miri arazinin bir bölümü olan Dirlık arazidir. Toprağın mülkiyeti devlete aittir. İşletme hakkı ise köylüdedir. Bu sebeple köylü bu araziye alamaz, satamaz, miras bırakamaz ve vakfedemez çünkü mülkiyeti kendisinde değildir. Ancak Mülk arazi için bu durumlar geçerlidir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

6. Osmanlı Devleti'nde Şerri Hukuk, Örfi Hukuk ve Fethedilen yerlerin hukuku olmak üzere üç farklı hukuk kuralları bulunmaktadır. Bunlardan biri olan Örfi Hukuk töre kuralları, hükümdarın emirleri ve divanda alınan kararlardan oluşmaktadır. Daha çok güvenlik, yönetim ve askeri gibi konularla ilgilenen hukuk kurallarıdır. Şerri Hukuk ise İslamiyet'le gelen hukuk kurallarıdır. Şerri Hukukla ilgili görüş bildirme yetkisi Şeyhülislamdadır. Fetva yetkisini kullanarak hüküm verebilmektedir.

Cevap: C

7. İlk olarak çiftçinin ekonomik durumunu toparlamak ve uyguna kredi verebilmek amacıyla Mithat Paşa önderliğinde Abdülaziz döneminde 1863'te Memleket Sandıkları kurulmuştur. Bu kurumun çiftçiye fayda sağladığını görünce 1868 yılında Emniyet Sandıkları açılmıştır. Ve bu iki kurum II Abdülhamit döneminde 1888'de birleştirilerek Ziraat Bankasına dönüştürülmüştür. Aynı zamanda Osmanlı'nın ilk milli bankasıdır. Avarız Sandıkları ise Avarız vergisinin toplanmasında kullanılan kurumdur.

Cevap: E

8. Erken dönem mimari Osmanlı kuruluşundan II. Bayezid dönemine kadar olan mimari dönemdir. Bursa Ulu Camii ve Anadolu Hisarı (Güzelce Hisar) Yıldırım Bayezid döneminde yapılmış erken dönem mimari eserleridir. Selimiye Camii ise II. Selim döneminde Edirne'de Mimar Sinan tarafından yapılmıştır. Bu eser aynı zamanda Mimar Sinan'ın ustalık eseridir.

Cevap: D

9. Osmanlı Devleti'nde ilk olarak Fatih döneminde yarı resmi tarihçilik olan Şehnamecilik başlamıştır. Fakat daha sonra Vakanüvistik kurularak devletin resmi tarih yazıcılığı başlamıştır. Osmanlı'nın ilk vakanüvisti Mustafa Naima Efendi'dir. Son vakanüvisti Abdurrahman Şeref Bey'dir. Diğer seçeneklerde verilenler Osmanlı dönemi tarihçileridir.

Cevap: A

10. Şeyhülislam ilmiye sınıfının başındaki görevlidir. Divanda alınan kararların dine uygun olup olmadığını kontrol eder. Fakat divanın daimî üyesi değildir. Gerek görüldüğünde toplantılara katılabilmektedir. Ayrıca Şerri Hukuka göre Fetva yetkisini kullanarak görüş bildirir ya da hüküm verebilir. Fakat divana gelen davalara bakmak Kazaskerin görevidir.

Cevap: E

11. Enderun Mektebi ilk defa II. Murat döneminde Edirne'de devlet memuru yetiştirmek amacıyla açılmıştır. Öğrenci kaynağı devşirme sistemidir. Buradan mezun olanlar Seyfiye ve Kalemîye sınıfında görevlendirilmişlerdir. II. Mahmut döneminde Yeniçeri Ocağının kapatılmasıyla devşirme sistemi de son bulmuştur böylece Enderun kapatılmıştır. Yerine Mektebi Maarifi Adliye açılmıştır. Abdülmecid döneminde ise Mektebi Mülkiyeler açılmıştır. Bahsedilen okulların tamamı da devlet memuru yetiştirmektedir.

Cevap: E

12. Osmanlı Devletindeki ilk tiyatro eseri olan Şair Evlenmesi Şinasi tarafından kaleme alınmıştır. Fakat oynanmamıştır. Oynanan ilk tiyatro eseri ise Namık Kemal tarafından kaleme alınan Vatan Yahut Silistre'dir. Kırım savaşını anlatmaktadır.

Cevap: A

13. Deliler Osmanlı eyalet askerlerinden biridir sınır bölgesinde görev yaparlar aynı zamanda keşif birliğidir. Ordunun geçeceği güzergahı önceden belirlenmiş güvenliği sağlarlar ayrıca savaş sırasında düşmanla ilk karşılaşan askeri birliktir. Bu sebeple ürkütücü kıyafetler giyinir düşmanı korkuturlar

Cevap: A

14. Osmanlı Devleti'nde ilk defa Milli Olimpiyatlar Cemiyetinin kurulmasına öncülük eden kişi Selim Sırrı Tercan'dır. Osmanlı'nın 1912 Stockholm olimpiyatlarına katılmasını sağlamıştır. Osmanlı'nın katıldığı ilk olimpiyatlardır.

Cevap: A

15. II. Abdülhamit döneminde yetim ve kimsesizleri korumak amacıyla Dârül Aceze açılmıştır. Dârül Elhan, XX. Yüzyılda açılan Osmanlı'nın ilk resmi resim okuludur. Dârül Şafaka, Abdülaziz döneminde yetim kalan zeki çocukların eğitim masraflarını üstlenmek amacıyla açılmıştır. Dârül Eytam, Balkan Savaşları sırasında yetim kalan çocukları himaye etmek amacıyla açılmıştır. Dârül Bedayi ise XX. Yüzyılda açılan konservatuardır.

Cevap: D

16. Sadrazamlık makamı ilk defa I. Murat döneminde oluşturulmuştur. Osmanlı'nın ilk sadrazamı Çandarlı Kara Halil Paşa'dır. Sadrazam vezirlerin başındaki sorumludur ve bir tanedir. Sayısı hiçbir zaman artmamıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: C

17. Anadolu Beylerbeyliği Yıldırım Bayezid döneminde Anadolu'nun yönetimini kolaylaştırmak amacıyla Kütahya merkezli olarak kurulmuştur.

Cevap: D

18. Osmanlı Devleti'nde kunduracı, derici ya da demirci gibi küçük el sanatlarıyla uğraşan kişiler Hirfet olarak isimlendirilmiştir. Debbağ, dericilik mesleğiyle uğraşanlara verilen isimdir. Hâcegan, Osmanlı merkez teşkilatı bürokrasisinde görevli kişilere verilen isimdir. Lonca, esnaflar arasında oluşturulan iş birliği ve düzeni sağlayan teşkilattir. Mekkari, ticaret yolları üzerinde yolcu ya da ticaret mallarının taşınmasından sorumlu olan sınıftır.

Cevap: C

Çözümler 1

1. Merkezi Otoritenin bozulması duraklamanın en önemli nedenlerinden biridir. Bozulma nedenleri; hükümdarların ordunun başında sefere gitme geleneğini terk etmesi, saray kadınlarının devlet yönetiminde söz sahibi olmaları, sancak sisteminin terk edilmesi vardır. Ulufe ve Cülus Bahşışı giderlerinin artması maliyenin bozulma nedenlerinden biridir. Merkezi otorite ile ilgili değildir.

Cevap: D

2. Amasya Antlaşması Kanuni döneminde İran'la yapılan ilk resmi antlaşmadır. Doğuda en geniş sınırlara II. Murat döneminde İran ile imzalanan 1590 Ferhat Paşa Antlaşmasıyla ulaşılmıştır. Fakat bu uzun soluklu olmamıştır. Çünkü hemen arkasından imzalanan 1611 Nasuh Paşa Antlaşmasıyla Ferhat Paşa'da kazanılan yerler geri verilmiştir. Bu durum doğuda ilk toprak kaybıdır. Kasrı Şirin IV. Murat döneminde İran'la imzalanan antlaşmadır. Bu antlaşmayla çizilen sınırlar günümüze kadar ufak değişikliklerle gelmiştir. Bucaş Antlaşması ise batıda en geniş sınırlara ulaşılan antlaşmadır.

Cevap: B

3. Köprülü ailesi ilk defa IV. Mehmet döneminde Sadrazamlık yapmaya başlamıştır. İlk gelen Köprülü Mehmet Paşa'dır. Ölümünden sonra oğlu Köprülü Fazıl Ahmet Paşa gelmiştir. 1672 yılında Lehistan üzerine sefere çıkarak başarılı olmuş ve 1576 Bucaş Antlaşmasının imzalanmasını sağlamıştır. Böylece Osmanlı batıda en geniş sınırlara ulaşmıştır. 1662 yılında Avusturya üzerine sefere çıkmış ve Uyvar kalesini almayı başarmıştır. Bu mücadelenin sonunda Avusturya ile 1664 Vasvar Antlaşması imzalanmıştır. Osmanlı Avusturya'dan son kez toprak kazanmıştır. Girit Kuşatması 1545'te başlamış lakin alınamamıştır. Köprülü Fazıl Ahmet Paşa bu kuşatmanın başına geçerek 1669'da Girit'in alınmasını sağlamıştır. Girit Osmanlı'nın aldığı en son adadır.

Cevap: E

4. Ruslar, Osmanlı ile sınırlarında bulunan Kazaklara saldırmışlardır. Bunun üzerine Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Rusya üzerine bir sefere çıkmıştır. Seferin sonunda 1678 Çehrin (Bahçesaray) Antlaşması imzalanmıştır. Dinyeper nehri iki ülke arasında sınır olarak kabul edilmiştir.

Cevap: A

5. XVII. Yüzyılda Osmanlı Devleti sınır komşusu olması ve vergileri düzenli ödememesinden dolayı Avusturya'yla, Girit Adasını fethetmek için Venedik'le, Sınır bölgesindeki Kazaklara saldırmasından dolayı Rusya'yla ve Kutsal ittifak Savaşları sırasında Haçlıların safından yer aldığı için Malta ile mücadele etmiştir. Fakat bu dönemde Ceneviz'le savaş yapılmamıştır.

Cevap: E

6. III. Mehmet döneminde Avusturya'nın Osmanlı'ya ödemesi gereken vergileri ödememesi üzerine Tiryaki Hasan Paşa komutasında sefere çıkmıştır. Kanice ve Estergon kaleleri alınarak Haçova Meydan Savaşında büyük bir zafer kazanılmış ve sonrasında Avusturya'yla 1606 Zıtatorok Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Kanuni döneminde Avusturya'ya karşı elde edilen üstünlük kaybedilmiş ve Avusturya Arşidükü Osmanlı padişahına denk sayılmıştır. Ayrıca bu antlaşma ile son kez Avusturya'dan toprak kazanılmıştır.

Cevap: E

7. İstanbul isyanları Yeniçeriler tarafından çıkartılan isyanlardır. Devşirme sisteminin bozulmasıyla askerlikle alakası olmayan insanlar yeniçeri ocağına alınmış ve asker sayısı bir anda artmıştır. Bu durum Ulufe maaşlarının ödenmesinde aksamalara neden olmuştur. Yeniçeri askerleri bu durumu bahane ederek merkezi otoritenin zayıflamasını da fırsat bilerek sürekli isyan etmişlerdir. İltizam sisteminin yaygınlaşması ve Haçova Savaşından kaçan askerlerin eşkıyalık yapmaları Anadolu'da yaşanan Celali İsyânlarının nedenleri arasında yer almaktadır.

Cevap: A

8. III. Murat döneminde yeniçeri maaşlarını ödeyecek paranın hazinede bulunmaması üzerine Tağdiş uygulamasına gidilmiş paranın içindeki değerli maden oranı düşürülmüştür. Bu paralara kırpık akçe ya da Züyuf Akçe adı verilmiştir. Bu uygulama ile paranın sayısı artsa da alım gücü azalmıştır. Yeniçeri askerleri bu paralar ile maaşları ödenince isyan etmişlerdir. Tağdiş uygulaması fikrini öne attığı gerekçesiyle Rumeli Beylerbeyini idam etmişlerdir. Bu olay tarihe Beylerbeyi Olayı olarak geçmiştir. Vakayı Vakvakiye IV. Mehmet döneminde çıkan yeniçeri isyanıdır. Otuz kadar devlet adamı idam edilmiştir. Gürcü Nebi, Karayazıcı ve Kartırcıoğlu isyanları Celali İsyânları arasında yer almaktadır.

Cevap: A

9. XVIII. Yüzyılın ilk yıllarından Osmanlı'nın temel amacı 1699 Karlofca ve 1700 İstanbul Antlaşmasıyla kaybettiği yerleri geri almaktır. Bu amaçla ilk olarak 1711 Prut Seferini düzenleyerek Rusya'yı yenilgiye uğratmış ve mücadelenin sonunda 1711 Prut Antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşma ile 1700 İstanbul Antlaşmasında Rusya'ya kapırdığı Azak kalesini geri almıştır. Bu durum kaybettiği toprakları geri alabileceğini ümidini artırmıştır.

Cevap: B

10. Edirne yada Cebeci Olayı sonrasında III. Ahmet tahta geçmiştir. III. Ahmet'in tahttan indirilmesinde de 1730 Kabakçı Mustafa İsyânı etkili olmuştur.

Cevap: A

11. I. Mahmut döneminde Rusya'nın sıcak denizlere inmek isteyerek Kırım'ı işgal etmesi üzerine 1736'da savaş başlamış 1739'da Osmanlı'nın zaferiyle sonlanmıştır. Savaşın sonunda 1739 Belgrad Antlaşması imzalanmıştır. Antlaşmaya göre Rusya Karadeniz'de donanma bulundurmaz böylece Karadeniz son kez Türk gölü haline gelmiştir. Osmanlı'nın XVIII. Yüzyılda imzaladığı en karlı antlaşmadır. Antlaşmanın yapılmasında Fransa aracı olmuştur. buna karşılık olarak ta Kanuni döneminde Fransa'ya verilen kapitülasyonlar 1740'da sürekli hale getirilmiştir.

Cevap: E

12. III. Mustafa döneminde Lehistan Kralının Rusya'dan kaçarak Osmanlı'ya sığınması üzerine 1768'da Osmanlı - Rus savaşı başlamıştır. Savaş devam ederken Rusya Çeşme'de Osmanlı Devleti'nin donanmasını yakmıştır. Savaşı kaybeden Osmanlı 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasını imzalamak zorunda kalmıştır. Bu antlaşmayla ilk defa halkı Türk ve Müslüman olan bir toprak parçası olan Kırım kaybedilmiştir. Lakin Rusya'ya verilmemiştir. Bağımsız bir devlet haline gelmiştir. Rusya'nın Kırım'ı topraklarına katması 1792 Yaş Antlaşmasıyla olacaktır.

Cevap: C

13. Rusya ve Avusturya Grek Projesini gerçekleştirmek amacıyla 1787'de Osmanlı'ya savaş ilan etmişlerdir. Savaş devam ediyorken Fransız ihtilalinden dolayı Milliyetçilik fikir akımı Avrupa'da yayılmaya başlamıştır. Bu durumdan etkilenen Avusturya, Osmanlıyla olan savaşını 1791 Zıştovi Antlaşmasıyla bitirmiştir. Böylece Avusturya savaştan çekilmiş Osmanlı sadece Rusya ile bir yıl daha savaşa devam etmiştir. Avusturya antlaşmadan sonra devam eden savaşta antlaşma gereği tarafsız kalmış ve Osmanlı üzerindeki emellerinden vazgeçmiştir. Fakat Avusturya, Osmanlı'nın değil Rusya'nın müttefikidir. Rusya yalnız kalmıştır.

Cevap: D

14. XVII. Yüzyılda ordunun bozulmasında ilk olarak Tımar sisteminin bozulması etkili olmuştur. Çünkü bu sistemin en büyük faydalarından biri Cebelü askerlerinin yetiştirilmesidir. III. Murat döneminde Devşirme sisteminin bozularak askerlikle alakası olmayan insanların askere alınması, yeniçerilerin farklı işlerle uğraşması ve askerlerin siyasete dahil olmaya çalışması ordunun bozulduğunu gösteren diğer nedenler arasındadır. Fakat ulufe ve Cülus bahşişi giderlerinin artması maliyenin bozulmasının nedenlerinden biridir.

Cevap: D

15. Osmanlı Devleti III. Murat döneminde İran'la Ferhat Paşa Antlaşmasını imzalayarak doğuda en geniş sınırlara ulaşmıştır. Fakat İran kaybettiği toprakları geri almak için Osmanlı'ya tekrar 1603'de savaş açmış ve kazanmıştır. Mücadelenin sonunda imzalanan Nasuh Paşa Antlaşmasıyla Ferhat Paşa'da alınan yerler geri verilmiştir. Böylece doğuda ilk defa toprak kaybedilmiştir.

Cevap: B

16. Girit Adası 1645'de I. İbrahim döneminde kuşatılmış 24 yıllık bir sürecin sonunda IV. Mehmet döneminde Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın çabalarıyla 1669'da alınabilmiştir. Osmanlı devletinin aldığı en son adadır. Ayrıca kuşatmanın çok uzun sürmesi Osmanlı donanmasının zayıfladığının bir göstergesidir.

Cevap: E

17. Rusya, sıcak denizlere inebilmek amacıyla XVIII. Yüzyılda Kırım'ı almak için harekete geçmiştir. İlk olarak 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasıyla Kırım bağımsız olmuştur. Böylece Rusya, Kırım'ı Osmanlı'dan koparmayı başarmıştır. 1779 Aynalı Kavak Tenkihnamesiyle Kırım'ın başına Rus yanlısı olan Şahin Giray getirilmiştir. Kırım bir adım daha Rusya'ya yaklaşmıştır. 1792 Yaş Antlaşmasıyla ise Kırım tamamen Rus toprağı haline gelmiştir.

Cevap: E

18. Osmanlı Devleti 1683 yılında II. Viyana kuşatmasını gerçekleştirmiştir. Fakat burada başarısız olması Avrupalı devletleri cesaretlendirmiş ve kendi aralarında Kutsal İttifak oluşturarak Osmanlı'ya saldırmışlardır. 16 yıl süren mücadelelerin sonunda Osmanlı ağır yenilgiler almış ve 1699 Karlofca Antlaşması imzalanmıştır. İlk defa büyük çapta toprak kaybedilmiştir. Bu mücadeleden sonra Avrupa saldırıya Osmanlı ise savunmaya geçmiştir. Osmanlı'nın Avrupa'dan çekilme süreci başlamıştır. Ayrıca bu antlaşmayla gerileme dönemi başlamıştır.

Cevap: A

Çözümler 2

1. III. Selim Yeniçeri Ocağına alternatif olarak Nizamı Cedid ordusunu kurmuş masraflarını karşılamak içinde İradı Cedid hazinesini oluşturmuştur. Bu dönemde Fransa 1798'de Mısır'ı işgal etmiştir. III. Selim Fransızlarla mücadele etmesi için Cezar Ahmet Paşa komutasında Nizamı Cedid ordusunu gönderir. Cezar Ahmet Paşa Fransızları Akka'da yenilgiye uğratar böylece Mısır Fransa işgalinden kurtarılır. Fakat yeniçeri askerlerinin isyanı sonrasında Nizamı Cedid ordusu kaldırılır. Nizamı Cedid ordusunun ilk ve tek zaferi Fransızlara karşı kazandığı mücadele olur.

Cevap: A

2. IV. Murat döneminde İran üzerine Revan ve Bağdat seferleri düzenlemiştir. Bu seferlerin sonunda Zağnos dağları sınır olacak şekilde Kasrı- Şirin Antlaşması imzalanmıştır. Bundan sonraki süreçte XVIII. Yüzyılda İran'la savaşlar devam etmiş ama en nihayetinde 1746 Kerden Antlaşmasıyla Zağnos Dağları sınır kabul edilmiş ve günümüze kadar çok az değişiklik gelmiştir. Bu sınıra tekrar dönülmesinin ve bozulmamasının nedeni doğal sınırların çizilmiş olmasıdır. Bu ikisi dışındaki antlaşmalarda siyasi sınırlar çizilmiş bu sınırlara da uzun süre uyulamamıştır.

Cevap: A

3. XVII. Yüzyılda Yeniçeri isyanlarının artmasının temel nedeni merkezi otoritenin bozulmasıdır. Devşirme sistemi bozulduğu için bu dönemde Yeniçeri Ocağına çok fazla asker alınmıştır. Hem asker sayısının fazla olması hem de hazinenin yıpranmış olması Ulufelerin ve Cülus bahşişlerinin ödenmesinde aksaklıkların yaşanmasına neden olmuştur. Yeniçeriler bu durumu bahane ederek isyan etmişlerdir. Ayrıca Yeniçeriler XVII. Yüzyıla kadar Ocak devlet içindir mantığı ile hareket ediyorken XVIII. Yüzyılda devlet ocak içindir demeye başlamışlardır. Bu anlayışla kendilerini devletin önünde görmüşler ve isyan etmekte sakınca görmemişlerdir.

Cevap: E

4. Osmanlı Devleti II. Viyana Kuşatmasında başarısız olunca Avrupa'dan Viyana'ya yardım için gelen Kutsal İttifak ordusuyla 16 yıl savaşmak zorunda kalmıştır. Savaşın sonunda Avusturya, Venedik, Malta ve Lehistan ile 1699 Karlofca Antlaşmasını Rusya ile de 1700 İstanbul Antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşma ile Karadeniz'in kuzeyinde yer alan Azak kalesi Rusya'ya verilmiştir. Lakin bu durum Karadeniz'in Türk gölü olma özelliğini bozmaz çünkü antlaşmada Rusya Karadeniz'de tersane ya da donanma bulundurabilir maddesi yoktur. Karadeniz'in Türk gölü olma özelliği 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasıyla bozulmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: A

5. İlk defa Avrupa'nın üstünlüğü III. Ahmet döneminde Avusturya ve Venedik'le imzalanan 1718 Pasarofça Antlaşması ile kabul edilmiştir. Hatta Osmanlı'da Lale Devri başlamıştır. İran'la yapılan son antlaşma I. Mahmut döneminde imzalanan 1746 Kerden (II. Kasrı- Şirin) Antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile ilk Kasrı Şirin'deki sınırlara geri dönmüş bir daha da bozulmadan günümüze kadar gelmiştir. Aynı zamanda İran'la yapılan son antlaşmadır. Kırım'ın Rusya'ya ait olduğu III Selim döneminde imzalanan 1792 Yaş antlaşmasıyla olmuştur. Osmanlı'nın ilk defa savaş tazminatı ödemesi ise 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasında gerçekleşmiştir. Öncülde hakkında bilgi olmayan antlaşma Avusturya ve Rusya ile imzalanan 1739 Belgrad Antlaşmasıdır. XVIII. Yüzyılın en karlı antlaşması olarak bilinir. Karadeniz son defa Türk gölü haline gelmiştir.

Cevap: B

6. Lale Devri III. Ahmet döneminde 1718 Pasarofça Antlaşmasıyla başlar 1730 Patrona Halil İsyanıyla biter. Bu dönemde yapılan yenilikler şu şekildedir.

- İbrahim Müteferrika ve Said Efendi tarafından ilk özel Türk matbaası açılmıştır. (Teknik)
- İlk defa Avrupa devletlerinde geçici elçilikler açılmıştır. (Diplomasi)
- İlk defa çiçek aşısı uygulanmıştır. (Sağlık)
- İlk defa Barok tarzı mimari eserler yapılmaya başlanmıştır. (Mimari)

Fakat bu yenilikler arasında siyasi bir islahat yoktur.

Cevap: A

7. I. Mahmut 1730 Patrona Halil İsyanından sonra tahta çıkmış 1754 tarihine kadar tahtta kalmıştır. Bu dönemde Avrupa'nın askeri alandaki üstünlüğü kabul edilmiş ve askeri ıslahatlar yapması için Avrupa'dan uzmanlar getirilmiştir. İlk defa teknik subayı olan Hendesehane açılmıştır. Fakat Osmanlı'nın ilk defa iç borçlanmaya gitmesi I. Abdülhamit döneminde olmuştur.

Cevap: C

8. XVIII. Yüzyılda Halil Hamit Paşa I. Abdülhamit'in sadrazamı olarak ıslahatlara destek vermiştir. Cezayirli Gazi Hasan Paşa III. Mustafa döneminde Deniz Mühendishanesinin kurulmasında etkili olmuştur. Koca Ragıp Paşa yine III. Mustafa dönemi sadrazamı ve ıslahatçıları arasındadır. Humbaracı Ahmet Paşa I. Mahmut döneminde Avrupa'dan getirilen uzmandır asıl adı Kont Dö Bonneval'dir. Fakat Tarhuncu Ahmet Paşa XVII. Yüzyılda IV. Mehmet döneminde yaşamıştır. Osmanlı Devleti'nde ilk modern bütçeyi oluşturan ıslahatçıdır.

Cevap: D

9. XVIII. Yüzyılda III. Ahmet döneminde batının etkisiyle yapılan ilk eser Sadabat Kasrıdır. Onun dışında III. Ahmet çeşmesi de batının etkisiyle yapılmıştır. Yine aynı dönemde Avrupa'ya gönderilen Yirmi Sekiz Mehmet Çelebi Paris Sefaretnamesi eserinde Fransız mimarisinden bahsetmiştir. Bundan dolayı Fransız mimarı tarzı olan Barok ve rokoko Tarzı mimari Osmanlı'da görülmeye başlamıştır. Barok tarzının ilk eseri ise Nur-u Osmaniye Camiidir. Batının etkisiyle ilk yapılan saray Ağrı Doğubayazıt'ta bulunan İshak Paşa sarayıdır. Ahır Kapı Deniz Feneri III. Osman döneminde yapılan Osmanlı'nın ilk deniz feneridir.

Cevap: B

10. Celali isyanları XVII. Yüzyılda Anadolu'da görünen isyanlardır. Nedenleri arasında Haçova Savaşından kaçan askerlerin eşkıyalık yapmaları, İltizam sisteminin yaygınlaşması, Tımar sisteminin bozulması ve vergilerin artması vardır. İsyân sırasında köylü toprağını terk etmek zorunda kalmıştır. Fakat bu isyanların nedenleri arasında Safevilerin Şii propagandası yer almamaktadır. Şii etkisinin görüldüğü en önemli isyan II. Bayezid döneminde çıkan Şah Kulu İsyanıdır.

Cevap: B

11. Halifelik Osmanlı Devleti'ne Yavuz Sultan Selim döneminde Memlûklü'lerin yıkılmasıyla geçmiştir. Hükümdarlar her ne kadar Halife unvanını kullansalar da bundan siyasi olarak yararlanma gereği duymamışlardır. Fakat 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasıyla ilk defa halkı Türk ve Müslüman olan Kırım bağımsız olunca Osmanlı Kırım'la olan dini ve kültürel bağlarının kopmasını önlemek amacıyla Kırım dini yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacaktır maddesini antlaşmaya eklemiştir. Böylece halifelikten ilk defa siyasi olarak yararlanılmıştır.

Cevap: C

12. III. Selim döneminde 1798'de Fransa'nın Mısır'ı işgal etmesi üzerine Osmanlı Devleti ilk defa denge politikasını uygulayarak İngiltere ve Rusya'dan Fransa'ya karşı destek istemiştir. Karada III. Selim'in gönderdiği Nizamı Cedid ordusu Cezar Ahmet Paşa komutasında Fransızları yenmiş denizde de İngiltere ve Rusya'dan gelen destek Fransızları ağır yenilgiye uğratmıştır. Ayrıca Rusya'dan destek gelirken ilk defa Rus donanmasını boğazlardan geçmiştir.

Cevap: D

13. Dakya Projesi XVIII. Yüzyılda Rusya ve Avusturya tarafından ortaya atılmıştır. Amaçları Osmanlı'nın Balkan topraklarında kendi denetimlerinde Dakya Devleti kurmaktır. Grek Projesi ise yine Avusturya ve Rusya tarafından İstanbul merkezli bir Grek Devleti kurmak amacıyla ortaya atılmıştır. Hatta bu devletin başına Rus prensi Potemkin'in geçmesine karar verilmiştir ve bu projeyi hayata geçirmek amacıyla Avusturya ve Rusya 1787'de Osmanlı'ya savaş açmışlardır. Osmanlı savaşı kaybetse de proje gerçekteşmemiştir. şark Meselesi ise ilk defa 1815 Viyana kongresinde ortaya atılmıştır. Türkleri Avrupa'dan atarak Orta Asya'ya gönderme projesidir.

Cevap: D

14. XVII. Yüzyılda yapılan ışlahatlarda Avrupa örnek alınmadan geçmişe duyulan özlemlerle yüzeysel ışlahatlar yapılmıştır. Yapılan ışlahatları halk desteklememiştir. Aksine halkın tepkisiyle karşılaşılmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

15. III. Ahmet döneminde 1718 Pasarofça Antlaşmasıyla ilk defa Avrupa'nın üstünlüğü kabul edilmiştir. Bu gelişme üzerine Avrupa'da yaşanan gelişmeleri takip etmek amacıyla ilk defa geçici elçiler gönderilmeye başlanmıştır. İlk geçici elçi İbrahim Paşa'dır Viyana'ya gönderilmiştir. En önemli geçici elçi ise Yirmi Sekiz Mehmet Çelebi'dir. Paris'e gönderilmiştir. Paris Sefaretnamesi adında eseri vardır. Yusuf Agah Efendi ise III. Selim döneminde Londra'ya gönderilen Osmanlı'nın ilk daimi elçisidir.

Cevap: D

16. XVIII. Yüzyılda I. Mahmut döneminde ilk defa Avrupa'nın askeri üstünlüğü kabul edilmiş ve askeri uzman getirilmiştir. İlk olarak Fransız asıllı Cont De Bennoval getirilmiştir. Humbaracı Ocağını yeniden düzenlemiştir. Zamanla İslamiyet'i kabul etmiş ve ismi Humbaracı Ahmet Paşa olarak değiştirilmiştir. III. Mustafa döneminde ise Baren De Tott getirilmiştir. Sürat Topçu Ocağını kurmuştur. Thomas Allom ise İngiliz bir mimardır.

Cevap: E

17. II. Osman, yaptığı ışlahatlarda şeyhülişlamin yetkilerini kısıtlayarak yada saray dışı evlilik yaparak İlimiye sınıfının ve Saray kadınlarının gücünü kırmıştır. Böylece merkezi otoriteyi artırmıştır. Saraydan değil de şeyhülişlamin kızıyla evlenmesi toplumsal alanda ışlahat yaptığının göstergesidir. Yeniçeri Ocağını kaldırarak yerine yeni bir ordu kurmayı planlamıştır. Yaptığı ışlahatlara bakıldığında radikal bir özellik taşımamaktadır. İlk defa radikal ışlahatlar yapmaya çalışan padişah III. Selim'dir. Nizamı Cedid ordusu bunun en güzel göstergesidir.

Cevap: E

18. III. Ahmet döneminde İbrahim Mütefferika ve Said Efendi Osmanlı Devleti'nin ilk özel Türk matbaasını açmışlardır. Matbaa batıdan alınan ilk teknik araçtır. Basılan ilk eser ise Vankulu Lugatı'dır. Dönemin şeyhülişlami Yenişehirli Abdullah Efendi dini kitapların dışında kalan kitapların matbaada basılmasına dair fetva vermiştir. Matbaanın açılmasına Hattatlar, Mütensihler ve Ulema tepki göstermiştir.

Cevap: E

Çözümler 3

1. Osmanlı Devleti'nde şehzadeler Orhan Bey döneminde itibaren Sancak Sistemine göre yetiştirilmiştir. Bu sistem sayesinde devlet yönetimi konusunda tecrübeli olan kişiler devleti yönetmişlerdir. Fakat I. Ahmet döneminde Kafes Sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Bu sisteme göre şehzadeler sarayın şimşirlik adı verilen bölümünde bekletilmiş sırası gelen tahta çıkmıştır. Bu durum tecrübesiz kişilerin tahta çıkmasına neden olmuştur. Şehzadelerin uzun yıllar şimşirlik kalmaları akıl sağlıklarını yitirmelerine neden olmuştur. Ayrıca sarayda uzun süre kalmaları saray görevlileri ile çok fazla yakınlaşmasına neden olmuş tahta geçtikten sonra da onların etkisine kalmaya devam etmişlerdir. Bahsedilen bütün olumsuzluklar merkezi otoritenin de bozulmasını beraberinde getirmiştir.

Cevap: E

2. XVIII. Yüzyılda III. Ahmet döneminde 1718 Pasarofça Antlaşmasıyla Osmanlı Devleti Avrupa'nın üstünlüğünü kabul etmiştir. Böylece III. Ahmet döneminden itibaren Avrupa'yı takip etme süreci başlamış ilk olarak Avrupa'da geçici elçilikler açılmıştır. III. Selim döneminde ise daimi elçilikler açılmıştır. Bu elçilikler sayesinde Avrupa'da yaşanan ilerlemenin Osmanlı Devleti'ne aktarılması örnek alınması amaçlanmıştır.

Cevap: E

3. III. Selim dönemine Nizamı Cedid adı verilmiştir. III. Selim'in tahta çıkmasından 1807 Kabakçı Mustafa İsyanına kadar devam etmiştir. Bu dönemde yapılan yenilikler arasında Deniz mühendishanesinin kurulması yoktur. Deniz Mühendishanesi III. Mustafa döneminde kurulmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

4. Azak Kalesinin yıkılmak şartıyla Rusya'ya verilmesi I. Mahmut döneminde Rusya ve Avusturya ile imzalanan 1739 Belgrad Antlaşmasının bir maddesidir. Hatta Belgrad Antlaşması XVIII. Yüzyılın en karlı antlaşmasıdır. Diğer seçeneklerde verilenler doğrudur.

Cevap: A

5. XVII. Yüzyılda yapılan ıslahat çalışmalarında Avrupa örnek alınmamıştır. Çünkü Osmanlı kendini Avrupa'dan üstün görmekteydi. Yapılan ıslahatların temel amacı Kanuni Kadime geri dönmektir. Yani Kanuni döneminde güce yeniden ulaşmaktır. Fakat XVIII. Yüzyılda Avrupa'nın üstünlüğü kabul edilmiş ve yapılan ıslahat çalışmalarında örnek alınmaya başlanmıştır. Askeri ıslahatlara ağırlık verilmesi ve ıslahatların kesintiye uğraması her iki yüzyıl içinde ortak sorunlardır. ıslahatların kesintiye uğramasındaki en temel etken Yeniçerilerin ıslahatlara karşı çıkmalarıdır.

Cevap: A

6. 1593 - 1606 Haçova Meydan Savaşı Avusturya'nın ödemesi gereken vergiyi ödememesi sebebiyle yapılmıştır. Tiryaki Hasan Paşa sefere çıkarak Kanije ve Estergon kalelerini fethetmiştir. Savaş III. Mehmet döneminde başlamıştır. Bu süreçte Eğri Kalesinin alınmasından dolayı III. Mehmet'e Eğri Fatih denilmiştir. Savaşın sonunda 1606 Zitvatorok Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmada yer alan Avusturya arşidükü Osmanlı padişahına denk sayılacak maddesiyle Kanuni döneminde Avusturya'ya karşı kurulan üstünlük sona ermiştir. Fakat bu mücadele Avusturya ile olan son savaş değildir. Son antlaşma 1791 Zıstovi Antlaşmasıdır.

Cevap: B

7. İlk defa iki ve tütünün yasaklanması I. Ahmet döneminde olmuştur. Çok daha katı bir şekilde yasaklanması ise IV. Murat döneminde olmuştur.

Cevap: B

8. Ekber ve Erşed Sistemi ilk defa I. Ahmet döneminde getirilmiştir. Bu kurala göre en büyük şehzade eğer akli başındaysa tahta geçecektir. Böylece taht kavgalarının önüne geçilmiştir. Fakat bu sistem kardeşler arasında en yetenekli ve cesur olan yerine yaşı büyük olanı tahta çıkarttığı için yeteneksiz kişilerinde tahta çıkmasına neden olmuştur. Çünkü öncesinde uygulanan Sancak Sistemi ve Taht kavgalarında en güçlü ve zeki olan kardeşlerini bertaraf ederek tahta çıkmaktaydı. Ayrıca bu yeni uygulama ile kardeş katli de ortadan kaldırılmıştır.

Cevap: E

9. İlk olarak Osmanlı Devleti'nin Kıbrıs'ı almasından dolayı 1571 İnebahtı Deniz Savaşında Osmanlı donanması Haçlılar tarafından yakılmıştır. Lakin burada Rusların etkisi söz konusu değildir. İkinci olarak 1770 yılında Rusya ile savaş halindeyken Çeşme'de yakılmıştır. XIX. Yüzyılda Kırım Savaşı sırasında Rusya Sinop'ta yine Osmanlı donanmasını yakmıştır. Toplamda Osmanlı donanması dört defa yakılmıştır. Burada bahsedilmeyen 1827 Rum İsyanı sırasında Navarin'de İngiltere, Fransa ve Rusya tarafından yakılmasıdır.

Cevap: D

10. XVII. Yüzyılda ekonominin bozulmasında öşür arazilerin yani tarım arazilerinin iltizam sistemine bırakılması ve mültezimlerin vergiyi toplaması etkili olmuştur. Hem ülkede tarım kontrolden çıkmış ve bitme noktasına gelmiştir. Hem de mültezimlerin vergileri artırmalarından dolayı köylü toprağını terk etmiştir. Fransa'ya verilen kapitülasyonların sürekli hale getirilmesi yerli esnafın durumunu düzeltmesini engellemiş ve Avrupa'dan gelen mallarla rekabet edemez hale getirmiştir. XVII. Yüzyılda Celali İsyanları sırasında köylü rahatsız olarak toprağını terk etmiş ve şehirlere yerleşmiştir. Bu olaya Büyük Kaçgun adı verilir. Köylünün bu şekilde toprağını terk etmesi tarımı dolayısıyla ekonomiyi olumsuz etkilemiştir.

Cevap: E

11. XVII. Yüzyılda eğitimini bozulduğunun en güzel göstergelerinden biri Beşik ulemalıdır. Bu sisteme göre alimin çocuğu alimdir. Hiçbir eğitim almaya bile bir çocuk ilmiye sınıfındaki babasının mesleğini yerine getirebiliyordu. Bu durum eğitim sisteminin bozulduğunu gösterir. Müderris sayısının artması yine eğitim sisteminin bozulduğunun ve ihtiyacın çok daha ötesinde müderris yetiştirildiğinin göstergesidir. Fakat iltizam sistemi ekonomiyi ilgili bir durumdur. Eğitim sistemiyle bağlantısı bulunmamaktadır.

Cevap: D

12. Koçi Bey, Osmanlı Devleti'nin neden duraklama dönemine girdiğini ortaya koymak amacıyla bir Risale hazırlamıştır. Bu risalesini IV. Murat ve Sultan İbrahim (I. İbrahim)'e sunmuştur. Hazırladığı raporda Tımar Sisteminin bozulma nedenlerine vurgu yapmıştır.

Cevap: D

13. IV. Mehmet döneminde Avusturya'nın Osmanlı sınırı olan Erdel'e saldırması üzerine 1662 - 1664 tarihleri arasında savaş yaşanmıştır. Bu mücadele sırasında çok zor şartlar altında olmasına rağmen Köprülü Fazıl Ahmet Paşa Uyvar Kelesini almayı başarmıştır. Bu durum Avrupa'da 'Uyvar önünde bir Türk gibi güçlü' ifadesinin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Savaşın sonunda Avusturya'yla Vasvar Antlaşması imzalanmıştır. Avusturya'dan son defa toprak kazanılmıştır.

Cevap: A

14. Tarhuncu Ahmet Paşa IV. Mehmet dönemi devlet adamlarındandır Osmanlı Devleti'nin ilk modern bütçesini oluşturmuştur. Bunu yaparken bütçeyi denkleştirmek ve giderleri azaltmak amacıyla saray masraflarını kısmıştır. Fakat bu durum saray tarafından hoş karşılanmamış ve idam edilmesine neden olmuştur.

Cevap: D

15. IV. Murat döneminde siyasete karıştığı gerekçesiyle ilk defa dönemin Şeyhülislamı olan Ahizade Hüseyin Efendi idam edilmiştir.

Cevap: A

16. XVIII. Yüzyılda III. Selim döneminde ilk defa radikal ıslahatlar yapılmaya başlanmıştır. III. Selim döneminde yapılan ıslahatlar dönemine Nizamı Cedid adı verilmiştir. Bu dönemde en fazla Fransa örnek alınmıştır. Hatta askeri okullarda yabancı dil olarak Fransızca öğretilmeye başlanmıştır.

Cevap: B

17. Malikane Sistemi, bir bölgenin hükümdara yakınlık gösteren kimselere ömür boyu tahsis edilmesidir. Bu sistemin yaygınlaşmasının temel nedenlerinden biri bir yıllık verginin peşin olarak hazineye aktarılmasıdır. Fakat bu neden sistemin uygulanma nedenidir. Uygulandığı için ortaya çıkan bir olumsuzluk değildir. Tımar sisteminin yerine malikane sisteminin uygulanması tarımın kontrolden çıkmasına neden olur. Ayrıca malikane sisteminde Tımar olduğu gibi asker yetiştirilmez bu durum taşrada merkezi otoritenin zayıflamasına neden olmaktadır.

Cevap: D

18. III. Selim dönemine Nizami Cedid dönemi denir. bu dönemde ilk defa radikal ıslahatlar yapılmaya başlanmıştır. Yapılan ıslahatlar Yeniçeri ve ulema tarafından tepkiyle karşılanmış halk tarafından tam olarak benimsenememiştir. 1807 yılında Kabakçı Mustafa isyanıyla bu döneme son verilmiş, III. Selim tahttan indirilmiştir. İsyanın temel nedenleri arasında Nizamı Cedid ordusu için oluşturulan İradı Cedid hazinesinin ağır vergiler alması, İlimiye sınıfı yani Ulemanın ıslahatlardan rahatsız olması, Yeniçerilerin kendilerine alternatif bir ordu kurmasından huzursuz olması sayılabilir.

Cevap: E

Çözümler 1

1. XIX. Yüzyılda Osmanlı'nın temel problemlerinden biri 1789 Fransız İhtilali sonrası yayılmaya başlayan milliyetçilik fikir akımıdır. Çok uluslu bir yapıya sahip olmasından dolayı kendi topraklarında yaşayan Ermeni, Sırp ve Rum gibi topluluklar isyan etmişlerdir. Bir diğer sorun 1815 Viyana Kongresinde şark meselesinin ortaya atılmasıdır. Bu fikre göre Osmanlı Avrupa'dan, Balkanlardan ve en son Anadolu'dan atılarak Orta Asya'ya geri gönderilecektir. Son önemli mesele ise Rus Çarı I. Nikola tarafından Osmanlı'nın hasta adam ilan edilmesi ve bir an önce yıkmak için girişimlerde bulunmasıdır. Bu sorunlara karşı Osmanlı denge politikasını uygulayarak varlığını korumaya devam edecektir.

Cevap: E

2. Osmanlı Devleti'nde milliyetçiliğin etkisiyle ilk isyan eden topluluk Sırp olmuştur. Kara Yorgi önderliğinde isyan etmişlerdir. Bir diğer isyan eden ise Rumlardır. Her ikisi de çıkarttıkları isyanlar ve Avrupalı devletlerin desteği sonucu bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Fakat Arnavutluk herhangi bir isyanda bulunmamıştır. XX. Yüzyılda I. Balkan Savaşı sırasında bağımsızlığını ilan etmiştir.

Cevap: D

3. Yunanlılar ilk olarak 1820'de Eflak'ta bağımsızlık için isyan etmişlerdir. Osmanlı bu isyanı bastırınca ikinci isyanlarını 1821 yılında Mora'da çıkartmışlardır. Bu isyan sırasında İngiltere, Fransa ve Rusya Rum isyanını destekleyerek Osmanlı isyanı bastırmasını diye 1827'de Navarin'de Osmanlı donanmasını yakmışlardır. Donanmanın yanması Osmanlı - Rus savaşının başlamasına neden olmuştur. Savaşı kaybeden Osmanlı 1829 Edirne Antlaşmasıyla Yunanistan'ın bağımsızlığını kabul etmek zorunda kalmıştır. Yine donanmanın yanmasını fırsat bilen Fransa, 1830'da Cezayir'i işgal etmiştir. Her iki toprak parçası da donanmanın yanmasından dolayı kaybedilmiştir. Girit ise 1908'de II. Meşrutiyetin ilanı sırasında Yunanistan tarafından işgal edilmiştir.

Cevap: D

4. Rum isyanını Avrupa Devletlerinin neredeyse tamamının desteklemesinin temel nedeni Yunanistan'ın Helenizm kültürüne sahip olmasıdır. Çünkü Helenizm kültürü Avrupa kültürünün temelini oluşturur bu sebepten dolayı Avrupa'da Yunanlılara karşı bir hayranlık bulunmaktadır.

Cevap: C

5. Baltalimanı Ticaret Antlaşması II. Mahmut döneminde hem Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa hem de Rusya'ya karşı İngiltere ile yapılan bir ittifak antlaşmasıdır.

Fakat Osmanlı bu ittifak için ekonomik tavizler vermek zorunda kalmış İngiltere ve bütün Avrupa'ya ticari ayrıcalıklar tanımış gümrük vergilerinde ciddi indirimler yapmıştır. Bu durum sanayi mallarının çok uygun fiyata Osmanlı'ya gelmesine neden olmuştur. Yerli esnaf teşkilatı olan Lonca bu durum karşısında dağılmak zorunda kalmıştır. Yani Osmanlı üretimini etkilemiştir. Bu durum ticareti de olumsuz etkilemiştir. Tımar sistemi ise tarımla alakalı bir sistemdir. Bu antlaşmadan etkilenmesi söz konusu değildir. Ayrıca II. Mahmut döneminde bu sistem kaldırılmıştır.

Cevap: B

6. II. Mahmut, Mısır valisi Kavalı Mehmet Ali Paşa'yla olan mücadeleyi kaybedince Avrupalı devletlerinde destek olmaması üzerine denize düşen yılanı sarılır diyerek Rusya'dan yardım istemiş ve karşılıklı Hünkar İskelesi Antlaşması imzalanarak bir ittifak yapılmıştır. Bu antlaşmanın maddelerinden biri Rusya'ya bir saldırı olursa Osmanlı boğazları kapatacaktır. Bu madde Avrupalı devletleri rahatsız etmiştir. Bu maddeden dolayı Hünkar İskelesi Antlaşmasıyla birlikte boğazlar sorunu ilk defa ortaya çıkmıştır. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesiyle de uluslararası bir boyut kazanmıştır.

Cevap: C

7. II. Mahmut döneminde Mora'da 1821'de ikinci defa Rum isyanı çıkmıştır. II. Mahmut isyanı bastırmak amacıyla Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemiştir. Mora ve Girit valiliklerinin kendisine gelmesi karşılığında donanmasıyla yardıma gelmiştir. Fakat 1827'de Navarin'de İngiltere, Rusya ve Fransa'nın Osmanlı donanmasını yakması üzerine isyan bastırılmamış peşinden başlayan Osmanlı - Rus savaşı sonrası Yunanistan Mora'yı da alarak bağımsız olmuştur. Kavalalı Mora'yı alamayacağını anlayınca yerine Suriye ve Şam valiliklerini istemiştir. II. Mahmut'un bu isteklerini kabul etmemesi üzerine Kavalalı sorunu başlamıştır. Fakat yaşanan bu süreçte Kavalalı'nın bağımsız olmak istemesi etkili olmamıştır.

Cevap: D

8. II. Mahmut Kavalalı sorununu çözmek için Rusya'yla 1833 Hünkar İskelesi Antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşma ile Rusya'yı koruma altına almıştır. Bu durumdan rahatsız olan İngiltere ve Fransa antlaşmanın sekiz yıllık süresi dolduğunda Osmanlı'ya başvurarak boğazlar konusunu yeniden görüşmek istemişlerdir. Bunun üzerine 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi imzalanmıştır. Bu sözleşmeyle boğazlar uluslararası bir statüye kavuşturulmuş, Osmanlı'nın boğazlar üzerindeki tek başına egemenlik hakkı sona ermiştir. Fakat bu sözleşmeyle boğazlar komisyonu kurulmamıştır. 1923 Lozan Antlaşmasıyla komisyon oluşturulacaktır. Ayrıca antlaşmada boğazların silahlanmasıyla ilgili bir madde yoktur.

Cevap: B

9. 1853 – 1856 arasında Rusya'nın sıcak denizlere inmek istemesi ve Osmanlı'yı hasta idam ilan ederek parçalamak istemesinden dolayı Abdülmecid döneminde Kırım Savaşı yaşanmıştır. Savaşı İngiltere ve Fransa'nın desteğini alan Osmanlı kazanmıştır. Savaştan sonra yapılan 1856 Paris Antlaşmasında ise Osmanlı'nın Karadeniz'de tersane bulunduramayacak olması yenik devlet olarak muamele gördüğünün göstergesidir. Ayrıca Osmanlı'nın Avrupalı devlet sayılması da Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü tek başına korumayacağını göstergesi olmuştur.

Cevap: A

10. II. Abdülhamit döneminde 1876'da Osmanlı'nın Balkanlardaki durumunu görüşmek amacıyla Avrupalı devletler ve Osmanlı arasında Tersane Konferansını düzenlemiştir. Konferansa Sırbistan, Karadağ topraklarının genişletilmesi, Bulgaristan ve Bosna Hersek'e özerklik verilmesi kararı alınmıştır. Osmanlı Devleti'nin bu kararları kabul etmemesi üzerine Rusya'yla 1877 – 1878 Savaşı (93 Harbi) başlamıştır. Savaşın bir diğer önemli nedeni ise Rusya'nın Panslavizm politikasını gerçekleştirmek istemesidir. Fakat Sinop'ta Ruslar tarafından Osmanlı donanmasının yakılması Abdülmecid döneminde yaşanan Kırım Savaşı sırasında olmuştur.

Cevap: D

11. Senedi İttifak 1808'de II. Mahmut ile Ayanlar arasında yapılan sözleşmedir. Bu sözleşmeyle Ayanlar resmi olarak tanınmıştır. Buldukları bölgede vergilerin toplanması ve düzenin sağlanması konusunda hükümdara yardımcı olacaklardır. Böylece hükümdar yetkilerinin bir kısmını Ayanlar ile paylaşmıştır. İlk defa padişahın yetkileri kısıtlanmıştır. Ayanlara haklar verilmesi hükümdarın bazı yetkilerini halkla paylaştığını gösterir bu durum demokratikleşme yolunda atılan ilk adım olarak yorumlanmaktadır. İmzalanmasında Avrupa'nın ya da fikir akımlarının herhangi bir etkisi olmamıştır.

Cevap: B

12. 1833 Hünkâr İskeleyi Antlaşması II. Mahmut döneminde Kavalalı Mehmet Ali Paşa'ya karşı yapılan ittifak antlaşmasıdır. Bu antlaşmayla iki ülke arasında karşılıklı korumaya dayalı bir ittifak kurulmuştur. Osmanlı'nın gerektiğinde boğazları kapatacağını belirtmesi Rusya'yı koruma altına almıştır. Fakat bu antlaşmayla Osmanlı boğazlar üzerindeki egemenlik haklarını kaybetmemiştir. Bu durum Hünkâr İskeleyi Antlaşmasının süresi dolmasıyla beraber imzalanan 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesiyle olacaktır.

Cevap: A

13. Merkezi otoritenin artması hükümdarın güçlenmesi olarak yorumlanabilir. Köy ve mahallelere muhtarlıkların kurulması hükümdarın gücünü o noktaya kadar taşıyacağı için merkezi otoriteyi artırır. Devlet dairelerine portresini asması yine merkezi otoriteyi artırır fakat ilk defa nüfus sayımının yapılması merkezi otorite için değil yeni kurulan Asakiri Mansureyi Muhammediye ordusuna asker kaynağı oluşturabilmek içindir.

Cevap: E

14. Yeniçeri Ocağının XVII. Yüzyılda bozulmaya başlamasıyla birlikte ilk olarak II. Osman döneminde kaldırılması gündeme gelmiştir. Fakat bu mümkün olmamıştır. II. Osman'ın ölümüne neden olmuştur. III. Selim ise Yeniçeri Ocağını kaldırmak yerine ona alternatif Nizamı Cedid ocağını oluşturmuştur. Fakat Kabakçı Mustafa İsyanı sonucu bu ordu kapatılmıştır. İkinci olarak II. Mahmut Eşkinici Ocağını ve Sekbanı Cedid'i kurmuştur ikisi de Yeniçeri isyanları sonucunda kapatılmıştır. Bunun üzerine II. Mahmut 1826'da Yeniçeri Ocağını kaldırarak yerine Asakiri Mansureyi Muhammediye ordusunu kurmuştur.

Cevap: E

15. Öncülde verilen gelişmeler Abdülmecid döneminde yaşanmıştır. Abdülmecid döneminin en önemli olayı Tanzimat ve Islahat Fermanlarının ilan edilmesidir. İlk dış borç bu dönemde Kırım Savaşı devam ederken İngiltere'den alınmıştır. Osmanlı'nın ilk bankası olan Bankı Dersaadet açılmıştır ve ilk defa demiryolu hattı İskenderiye – Kahire arasında oluşturulmuştur. Anadolu'daki ilk demir yolu hattı ise İzmir – Aydın arasında oluşturulmuştur.

Cevap: B

16. XIX. Yüzyılda hukuk işlerini modernize etmek amacıyla ilk olarak II. Mahmut döneminde Meclisi Valayı Ahkamı Adliye açılmıştır. Abdülaziz döneminde ise bu kurum iki bölüme ayrılmıştır. Birincisi günümüzdeki Yargıtay'ın temellerini oluşturan Divanı Ahkamı Adliyedir. İkinci günümüzdeki Danıştay'ın temellerini oluşturan Şurayı Devlettir.

Cevap: D

17. Milliyetçilik fikir akımının etkisiyle ilk isyan eden Sırplar olmuştur. Sırplar, 1815 Bükreş Antlaşmasıyla ayrıcalık, 1829 Edirne Antlaşmasıyla özerklik ve 1878 Berlin Antlaşmasıyla bağımsızlıklarını elde etmişlerdir. İlk bağımsızlığını elde eden ise Rumlardır. 1829 Edirne Antlaşmasıyla bağımsız olmuşlardır. Rumların bağımsız olması diğer milletlere örnek teşkil etmiş ve milliyetçilik isyanlarının artmasına neden olmuştur.

Cevap: A

18. Abdülaziz Osmanlı Devleti'nde ilk defa yurt dışı gezileri düzenleyen padişah'tır. Bunun nedenleri ilk olarak borç para bularak hazineyi rahatlatmak ve Osmanlı'nın itibarını toparlamaktır. Ayrıca Rusya'ya karşı denge politikası gereği ittifak bulmaya çalışmıştır.

Cevap: E

Çözümler 2

1. Mısır Sorunu, II. Mahmut döneminde Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın isyanı ve Osmanlı'ya savaş açmasıyla başlayan sorundur. Kavalalı'ya karşı hem Hünkar İskelesi Antlaşmasıyla Rusya'nın hem de Balta Limanı Ticaret Antlaşmasıyla İngiltere'nin desteğini alan II. Mahmut sorunun çözümü için uluslar arası bir konferans istemiştir. İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya'nın katıldığı 1840 Londra Konferansında sorun görüşülmüştür. Buraya katılan devletler arasında Fransa yoktur. Çünkü Kavalalı'yı desteklemektedir. Asıl amacı ise bu sorundan yararlanarak Mısır'ı işgal etmektir. Konferansın sonunda Mısır valiliği Kavalalı'nın soyuna verilmiş elde ettiği diğer valilikler ise Osmanlı'ya geri verilmiştir. Ayrıca bu sorunun uluslararası bir konferansta çözülmesi meseleyi iç sorun iken dış sorun haline getirmiştir.

Cevap: B

2. Abdülmecid döneminde Rusya'yla yaşanan 1853 - 1856 Kırım Savaşının nedenleri,
 - Rusya'nın sıcak denizlere inmek istemesi
 - Kudüs'ün din işlerinde sorumlu olmak istemesi (Kutsal yerler sorunu)
 - Rus Çarı I. Nikola'nın Osmanlı'yı hasta adam ilan etmesi
 - Rus elçisinin İstanbul'da saygısız davranışlarıİngiltere ve Fransa'nın desteğini alan Osmanlı savaşı kazanmıştır. Savaş sırasında Sinop'ta Osmanlı donanması Ruslar tarafından yakılmıştır. Savaşın sonunda 1856 Paris Antlaşması imzalanmıştır.

Cevap: E

3. II. Abdülhamit döneminde Osmanlı'nın Balkanlardaki durumunu görüşmek üzere toplanan 1876 Tersane Konferansından Osmanlı'nın aleyhine kararlar çıkmıştır. Osmanlı'nın kararları kabul etmemesi üzerine 93 Harbi patlak vermiştir. Savaş sırasında Gazi Osman Paşa batıda Plevne Kalesini Ruslara karşı aylarca savunmayı başarmıştır. Bu durum Rusların ilerleyişini yavaşlatmıştır. Plevne Kahramanı olarak bilinir. Doğuda ise Ruslar bölgede yaşayan Ermenileri Osmanlı'ya karşı kıskırtmıştır. Hem Ruslar hem Ermeni isyanlarıyla uğraşan Osmanlı Aziziye Tabyalarında Ermenilere karşı mücadele vermiştir. Nene Hatun Erzurum'da Ermeni isyanlarına karşı mücadele eden kadın kahramandır. Savaşın sonunda 1878 Ayastefanos Antlaşması imzalanmıştır. Fakat daha sonra İngiltere'nin arabuluculuğu ile Berlin Antlaşması yapılmıştır.

Cevap: E

4. 1833 Hünkar İskelesi Antlaşmasıyla Osmanlı Devleti Rusya'ya karşı bir saldırı olursa boğazları kapatmayı vaat ederek Rusların desteğini almıştır. Bu durum Avrupalı devletleri rahatsız etmiştir. Böylece boğazlar sorunu ilk defa ortaya çıkmıştır.

Osmanlı Boğazlar üzerindeki egemenlik anlayışını son kez tek başına kullanmıştır. Boğazlar sorunun uluslararası bir boyut kazanması ise 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesiyle boğazların savaş gemilerine kapatılmasıyla olmuştur. Osmanlı boğazlar üzerindeki tek başına egemenlik hakkını kaybetmiştir. Rusya'yla yapılan bu ittifak Mısır sorunu çözmemiş çözümünde etkili olmuştur. Ruslara kapitülasyon verilmesi 1774 Küçük Kaynarca Antlaşmasıyla gerçekleşmiştir.

Cevap: B

5. XIX. Yüzyılda İmparatorluğun dağılmasını önlemek Avrupalı devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine karışmasına engel olmak ve azınlık isyanlarını engellemek amacıyla ilk defa yönetim ve hukuk alanında düzenleme yapılmıştır. Bu dönemde Tanzimat Fermanıyla kanun üstünlüğü tanınmış Meşrutiyetin ilanı ile birlikte rejim değiştirilmiş halk devlet yönetimine dahil edilmiştir. Askeri ıslahatlar ise XVII. Yüzyılda yapılmaya başlanmıştır.

Cevap: D

6. II. Abdülhamit döneminde 93 Harbi ağır kayıplara neden olmuştur. Savaşın sonunda Rusya'yla Ayastefanos Antlaşması imzalanmıştır. Fakat bu antlaşma Rusya'nın Balkanlarda güçlenmesini neden olmaktadır. İngiltere, bu durumdan rahatsız olarak Kıbrıs'ın geçici olarak kendisine verilmesi karşılığında Ayastefanos Antlaşmasından Osmanlı'yı kurtaracağını bildirir Osmanlı'nın kabul etmesiyle Ayastefanos yürürlüğe girmez yerine Berlin Antlaşması imzalanır. İki antlaşma arasında Osmanlı'nın tek kazancı Doğu Beyazıt'tır.

Cevap: B

7. Yeniçeri Ocağı II. Mahmut döneminde 1826'da kaldırılmıştır. Kaldırılmasıyla birlikte yeniliklerin önündeki en büyük engel yok olmuştur. Yeniçeriler Bektaşî tarikatına bağlı oldukları için kaldırılmasıyla bu tarikatında gücü kırılmıştır. Ve en önemlisi merkezi otorite artmıştır. Çünkü Yeniçeriler, sürekli olarak hükümdarlara karşı isyan etmekte ve birçoğunun tahttan indirilmesinde etkin rol oynamaktaydı.

Cevap: E

8. Islahat Fermanı hem azınlık isyanlarının önüne geçmek hem de 1856 Paris Barış Konferansında Osmanlı'nın lehine kararlar çıkmasını sağlamak amacıyla 1856'da Abdülmecid tarafından ilan edilmiştir. Fermanla birlikte Gayri Müslimlere Müslümanlardan daha fazla haklar verilmiştir. Fakat bunlar arasında ibadet özgürlüğünün tanınması yoktur. Osmanlı kurulduğu andan itibaren istimalet politikası uygulayarak Gayri Müslimlere ibadet özgürlüğü tanımıştır. Diğer seçeneklerde verilen maddeler doğrudur.

Cevap: D

9. Müsadere Sistemi el koymak anlamına gelmektedir. Devlet memurlar emekli olduklarında yada her hangi bir sebeple görevden alındıklarında mal varlıklarına el konulurdu. Bu sistemi yasal hale getiren de ilk defa uygulayanda II. Mehmet'tir. Çandarlı ailesi için uygulamıştır. II. Mahmut döneminde ilk defa büyük ölçüde kaldırılmıştır. Daha sonra Abdülmecid Tanzimat Fermanıyla birlikte tamamen kaldırmıştır. Müsadere sisteminin kaldırılması özel mülkiyetin gelişmesini sağlamıştır.

Cevap: D

10. Abdülmecid döneminde İl Genel Meclisleri kurularak halk ilk defa yönetimde söz sahibi olmaya başlamıştır. Bu kurumlar ve devamında gelen belediye teşkilatları sayesinde buldukları yerin yöneticilerini seçme hakkını elde etmişlerdir. Islahat Fermanıyla bu hak Gayri Müslimlere de verilmiştir. II. Abdülhamit döneminde ise 1876 Meşrutiyet ilan edilerek halk devlet yönetimine dahil olmaya başlamıştır.

Cevap: B

11. Abdülmecid döneminde Rusya'nın sıcak denizlere inmek istemesi ve Hasta Adam politikasından dolayı Kırım Savaşı başlamıştır. Savaş sırasında Fransız Florence Nightingale Selimiye kışlasındaki yaralı Osmanlı askerlerini tedavi etmiştir. Lambalı kadın olarak anılmıştır. Bu çalışmalarından dolayı modern hemşireliğin kurucusu sayılır. Doğum tarihi olan 12 Mayıs günü Hemşireler Günü olarak kutlanmaktadır.

Cevap: A

12. Tanzimat Fermanı Abdülmecid döneminde Mustafa Reşit Paşa'nın çalışmalarıyla ilan edilmiştir. Fermanla birlikte dine dayalı ayırım (Millet sistemi) sona ermiştir. Ayrıca vatandaşlık bilinci oluşturulmuş insanların can, mal ve namus güvenliği sağlanmıştır. Bu ferman dine dayalı ayırımları ortadan kaldırdığı için Osmanlıcılık fikri devlet politikası haline getirilmiştir. Fakat fermanla birlikte egemenlik anlayışı değişmemiştir. Egemenlik anlayışı yönetim şekli demektir. 1876 I. Meşrutiyet'in ilanıyla değişecektir.

Cevap: E

13. Osmanlı Devleti Abdülmecid döneminde Kırım Savaşı sırasında ilk defa İngiltere'den dış borç almıştır. Bu borçlar zamanla artarak gitmiş ve ödemekte zorluk yaşanmıştır. Abdülaziz döneminde 1875'te Ramazan Kararnamesi ile aldığı borçların ödenmesinde hazinenin yetersiz olduğu ilan edilmiş ve taksitler yarıya indirilmiştir. II. Abdülhamit döneminde ise 1881'de Muharrem Kararnamesi yayınlanarak borçların ödenemeyeceği bildirilmiştir. Bu iki gelişme üzerine alacaklı devletlerin dahilinde Duyunu Umumiye İdaresi kurularak Osmanlı'nın belirli gelir kaynaklarına el konulmuştur.

Cevap: E

14. Rumlar ilk olarak II. Mahmut döneminde bağımsız olmak amacıyla isyan etmişler 1829 Edirne Antlaşmasıyla da bağımsız olmuşlardır. II. Abdülhamit döneminde Osmanlı'nın Rusya'yla 93 Harbini yaşıyor olmasını fırsat bilerek Girit'i Yunanistan'a bağlamak için yeniden isyan etmişlerdir. II. Abdülhamit savaşın devam etmesinden dolayı isyanı bitirmek amacıyla 1878 Halepa fermanını yayınlayarak Girit'e özerklik vermiştir. II. Meşrutiyetin ilan sırasında ise Yunanistan 1908'de Girit'i işgal etmiştir. I. Balkan Savaşının sonunda imzalanan 1912 Londra Antlaşmasıyla Osmanlı Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu kabul etmiştir.

Cevap: B

15. Osmanlı Devleti'nde XVII. Yüzyıla kadar taht değişikliklerinde çok isyan görülmemiştir. Fakat XVII. Yüzyılda Yeniçeriler güçlenmeye başlayınca yapılan ıslahat çalışmalarından rahatsız olduklarında sürekli isyan ederek taht değişikliğine neden olmuşlardır. Bu isyanlar gerici olarak değerlendirilebilir. XIX. Yüzyıla gelindiğinde ise Genç Osmanlılar Osmanlı Devleti'nin meşrutiyetle yönetilmesi için II. Abdülhamit'in tahta çıkmasında etkili olmuşlardır. Böylece ilk defa aydınlar taht değişikliğini sağlayarak yenilikleri desteklemişlerdir.

Cevap: D

16. Mebussan Meclisi 1876'da II. Abdülhamit döneminde I. Meşrutiyet'in ilanıyla açılmıştır. Üyeleri halk tarafından dört yıllığına seçimle belirlenmiştir. Seçilmek için emlak sahibi olmak ve vergi vermek şartı aranmıştır. Gayri Müslimlere bu mecliste kendilerini temsil etme hakkı tanınmıştır. Fakat I. Meşrutiyet döneminde siyasi partilere yer verilmemiştir. Siyasi partiler II. Meşrutiyet döneminde etkili olacaktır. Hatta Türk tarihinin ilk çok partili hayatı yaşanacaktır.

Cevap: C

17. II. Abdülhamit döneminde kimsesiz ve yetimler için Dâr'ül Aceze açılmıştır. Dâr'ül Şafaka, Abdülaziz döneminde kimsesiz ve yetimlerin eğitim masraflarını karşılamak amacıyla açılmıştır. Dâr'ül Elhan 1917'de açılan ilk resmi müzik okuludur. Dâr'ül Bedai, 1914'de açılan konservatuardır. Daha sonra tiyatro eğitimi verilmeye başlanmıştır. Dâr'ül Eytam, Balkan Savaşları sırasında yetim kalan çocuklarını bakımlarını üstlenmek amacıyla açılmıştır.

Cevap: D

18. İngiltere, Rusya'ya karşı bir denge unsuru olarak Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü korumuştur. Çünkü Rusya'nın hem Balkanlarda güçlenmesini hem de sıcak denizlere inmesini istemiyordu. Hatta 1856 Paris Antlaşması ile Osmanlı'yı Avrupalı bir devlet sayarak toprak bütünlüğü koruma altına almışlardır. Fakat II. Abdülhamit döneminde Osmanlı - Almanya yakınlaşması İngiltere'yi rahatsız etmiş Osmanlı'nın toprak bütünlüğünü korumaktan vazgeçmiştir. 93 Harbinden sonra İngiltere'nin aracılığı ile imzalanan Berlin Antlaşmasında bu durum görülmüştür.

Cevap: C

Çözümler 3

1. II. Mahmut Tımar sistemini kaldırmıştır. Tımar sisteminden oluşan ekonomik açığı merkezi hazineden devlet memurlarını maaşa bağlayarak gidermiştir. Asker açığını ise Anadolu'da Redif Birlikler kurarak Balıklarda da Müşirlikler kurarak gidermiştir.

Cevap: A

2. Abdülaziz döneminde 1869 Maarif Nizamnamesiyle eğitim sisteminde yeniden yapılanmaya gidilmiştir. Böylece ilkokul basamağında İptidailer, orta okul basamağında Rüştiyeler, lise basamağında idadi ve sultaniler açılmıştır. Ayrıca Darülfünun adıyla Osmanlı'nın ilk üniversitesi bu dönemde kurulmuştur.

Cevap: D

3. Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanuni Esasi II. Abdülhamit döneminde Şuray Devlet'te Mithat Paşa önderliğinde Belçika ve Prusya Anayasaları örnek alınarak oluşturulmuştur. 1876'da I. Meşrutiyet'le birlikte kullanılmaya başlanmıştır. Fakat 93 Harbi gerekçesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. II. Meşrutiyet'in ilanı ile 1908'de tekrar yürürlüğe girmiştir. 1909'da ise üzerinde değişiklik yapılarak demokrasi güçlendirilmiştir. 1924 Anayasası'nın ilanına kadar kullanılmaya devam edilmiştir.

Cevap: D

4. Abdülmecid döneminde Kırım Savaşı devam ediyorken ilk defa İngiltere'den dış borç alınmıştır. Daha sonra bu borçlar artarak devam etmiştir. Ödenmesinde sorunlar yaşanmaya başlanmıştır. Ramazan ve Muharrem Kararnameleriyle Osmanlı iflasını bildirmiştir. Bunun üzerine Duyunu Umumiye İdaresi kurularak Osmanlı'nın gelir kaynaklarına el konulmuştur.

Cevap: A

5. Osmanlı Devleti'nde ilk defa II. Mahmut döneminde Avrupa'ya eğitim amacıyla öğrenci gönderilmiştir. Abdülaziz döneminde geri dönen bu gençlere Jön Türkler ya da Genç Osmanlılar adı verilmiştir. Bunlar arasında Şinasi, Mithat Paşa, Ali Suavi ve Namık kemal bulunmaktadır. Bu kişiler aynı zamanda Osmanlılık fikir akımını savunmuşlardır. Sait Hali Paşa ise İslamcılık fikrinin temsilcileri arasında yer almaktadır.

Cevap: B

6. İstibdat Dönemi II. Abdülhamit döneminde 1878'de meclisin kapatılmasıyla başlayıp II. Meşrutiyetin ilanına kadar geçen 30 yıllık sürece verilen isimdir. Seçenekler arasında verilen Şeker Ahmet Paşa'nın ilk resim sergisini açması İstibdat döneminde değil Abdülaziz döneminde yaşanan gelişmedir. Diğer seçenekler doğrudur.

Cevap: B

7. Osmanlı Devleti ilk olarak Abdülmecid döneminde dış borçlanmaya giderek İngiltere'den borç almıştır. Fakat Abdülaziz döneminde ödeyemez hale gelmiş ve Ramazan Kararnamesiyle bu durumu bildirmiştir. Hemen arkasından da II. Abdülhamit döneminde Muharrem Kararnamesiyle borçların ödenemeyeceği belirtilince Osmanlı, İngiltere, Almanya, Hollanda, Fransa, İtalya ve Avusturya'nın üyesi olduğu Duyunu Umumiye İdaresi kurulmuş ve Osmanlı'nın tuz, balık, ipek, tütün, pul ve alkol gelirlerine el konulmuştur. Cizye vergisi ise Abdülmecid döneminde İslahat Fermanıyla kaldırılmıştır.

Cevap: B

8. Sırlar, milliyetçilik fikir akımının etkisiyle ilk defa isyan eden topluluktur. İlk olarak 1812 Bükreş Antlaşmasıyla imtiyaz elde etmişlerdir. 1829 Edirne Antlaşmasıyla özerklik elde etmişlerdir ve son olarak 93 Harbinden sonra imzalanan 1878 Berlin Antlaşmasıyla bağımsız olmuşlardır.

Cevap: C

9. 1908'de Selim Sırrı Tercan tarafından Osmanlı Milli Olimpiyatlar Cemiyeti kurulmuştur. Osmanlı ilk defa 1912 Stockholm Olimpiyatlarına katılmıştır.

Cevap: A

10. 1821 Rumlar, Mora'da isyan edince II. Mahmut, Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan donanmasıyla gelip yardım etmesini istemiştir. Kavalalı ise Mora ve Girit valiliklerinin kendisine verilmesi karşılığında yardıma geleceğini bildirmiştir. II. Mahmut kabul etmiştir. Fakat 1827 Navarin'de Osmanlı donanmasının yanması üzerine isyan bastırılmamıştır. II. Mahmut Kavalalı'ya isyanı bastıramadığı için istediklerini vermeyince Kavalalı isyan etmiş ve Kütahya'ya kadar ordusuyla gelmeyi başarmıştır. Bunun üzerine 1833 Kütahya Antlaşmasıyla II. Mahmut Suriye ve Girit valiliklerini Kavalalı'ya vermek zorunda kalmıştır.

Cevap: D

11. Kara Yorgi önderliğinde isyan eden azınlık Rumlar değil Sırplardır. Sırp, milliyetçilik fikir akımının etkisiyle ilk isyan eden azınlıktır. Rumlar ise ikinci isyan edenlerdir. Fakat ilk bağımsızlığı Rumlar kazanmışlardır.

Cevap: C

12. Ermeniler, ilk defa II. Abdülhamit döneminde yaşanan 93 Harbi (1877 – 1878 Osmanlı – Rus Savaşı) sırasında Rusların kışkırtmaları sonucunda isyan etmişlerdir. Savaşın sonunda imzalanan Berlin Antlaşmasıyla Ermenilerin yaşadığı bölgelerde ıslahat yapılması kararı alınmıştır. Bundan sonraki dönemde Kurtuluş Savaşı yıllarına kadar Ermeni isyanları devam etmiştir.

Cevap: C

13. Abdülmecid döneminde Ruslarla olan Kırım Savaşı devam ederken cephe haberlerine hızlıca ulaşmak amacıyla ilk defa İstanbul – Edirne – Şumnu hattına telgraf oluşturulmuştur. Ayrıca bu savaş sırasında ilk defa İngiltere’den dış borçta alınmıştır.

Cevap: E

14. II. Mahmut Divanı Hümayunu kaldırarak Meclisi Vükele denilen Bakanlar Kurulunu oluşturmuştur. Böylece Osmanlı Devleti ilk defa kabine sistemine geçmiştir. Böylece divan üyeleri bakanlıklara dönüştürülmüştür.

Sadrazam – Başvekalet

Defterdar – Maliye

Sadaret Kethüdası – İçişleri (Dahiliye) Bakanlığı

Reisülküttap – Dışişleri (Hariciye) Bakanlığı

Vakıflar – Evkafı Hümayun

Cevap: C

15. Abdülmecid döneminde 1839’da Mustafa Reşit Paşa’nın çalışmalarıyla Tanzimat Fermanı ilan edilmiştir. Böylece ilk defa kanun üstünlüğü kabul edilmiştir. Fermanlar Müslüman – Gayrimüslim ayrımı ortadan kaldırılmıştır. Fakat vergide eşitlik değil adalet getirilmiştir. Herkes gelire göre vergi ödemekle yükümlü kılınmıştır. Herkes mal mülk edinme hakkının verilmesi özel mülkiyet anlayışının gelişmesinde etkili olmuştur.

Cevap: D

16. Osmanlı Devleti ilk olarak Abdülmecid döneminde dış borçlanmaya giderek İngiltere’den borç almıştır. Fakat Abdülaziz döneminde ödeyemez hale gelmiş ve Ramazan Kararnamesiyle bu durumu bildirmiştir. Hemen arkasından da II. Abdülhamit döneminde Muharrem Kararnamesiyle borçların ödenemeyeceği belirtilince Osmanlı, İngiltere, Almanya, Hollanda Fransa, İtalya ve Avusturya’nın üyesi olduğu Duyunu Umumiye İdaresi kurulmuş ve Osmanlı’nın tuz, balık, ipek, tütün, pul ve alkol gelirlerine el konulmuştur.

Cevap: C

17. II. Mahmut döneminde denge politikası gereği İngiltere’yle 1838 Baltalimanı Ticaret Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla birlikte Osmanlı Devleti İngiltere’ye gümrük vergilerinde büyük indirimler yapmıştır. Bu durum ekonominin bozulmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti Avrupa’nın sömürgesi haline getirilmeye çalışılmıştır.

Cevap: B

18. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi, Rusya’yla yapılan 1838 Hünkâr İskelesi Antlaşmasının süresi dolması üzerine Avrupalı devletlerin katılımı ile toplanmıştır. Boğazlar uluslararası bir yapıya kavuşturulmuştur. Burada alınan kararlar arasında Boğazlar komisyonunun kurulması yoktur. Boğazlar herkese açık ama Osmanlı’nın kontrolünde bırakılmıştır. Komisyon kurulması fikri ilk defa I. Dünya Savaşı yıllarında gündeme gelmiştir.

Cevap: B

Çözümler 4

1. XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak amacıyla ortaya atılan fikir akımlarından ilki Abdülmecid döneminde Tanzimat Fermanıyla hayata geçirilmeye çalışılan Osmanlılık fikir akımıdır. I. Meşrutiyet döneminde de yine aynı fikir akımı etkili olmuştur. İstibdat döneminde İslamcılık II. Meşrutiyet döneminde ise Türkçülük etkili olmuştur. Fakat Senedi İttifak Ayanlarla II. Mahmut arasında yapılan bir sözleşmedir. İmzalanmasında herhangi bir fikir akımının etkisi yoktur.

Cevap: D

2. 1821 Mora'da Rumlar ikinci defa bağımsızlıklarını kazanmak amacıyla Osmanlı'ya karşı isyan etmişlerdir. II. Mahmut İsyanı bastırabilmek amacıyla Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan Mora ve Girit valiliklerini ona vermek karşılığında yardım istemiştir. Osmanlı isyanı bastırmak üzereyken Avrupalı Devletler Yunanlıları destekleyerek 1827'de Navarin'de Osmanlı donanmasını yakmışlardır. İsyana bastırılmamıştır. Mehmet Ali Paşa'ya isyan bastırılmadığı için istedikleri verilince II. Mahmut'a karşı savaş ilan etmiştir. II. Mahmut bu durum karşısında Rusya'dan yardım istemiş 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması imzalanarak Osmanlı - Rus İttifakı yaşanmıştır. Bu ittifakla Osmanlı Devleti Rusya'ya karşı bir saldırı olursa Boğazları kapatacağını kabul etmiştir. Avrupalı Devletler bu antlaşmadan rahatsız olmuş sekiz yıllık süresi bitince boğazlar konusunun tekrar görüşülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Böylece 1834 Londra Boğazlar sözleşmesi imzalanmış boğazlar uluslararası bir yapıya kavuşmuştur. Anlaşılacağı üzere bütün olaylar birbirinin neden - sonuç ilişkisi içerisinde ilerlemektedir. Fakat ilk defa bir azınlığa ayrıcalık verilmesi 1815 Bükreş Antlaşmasıyla gerçekleşmiştir. Rum isyanından önce yaşanan bir gelişmedir.

Cevap: E

3. II. Mahmut döneminde İstanbul'a giriş çıkışları kontrol etmek amacıyla Mürur Tezkeresi hazırlanmıştır. Ayrıca yine bu dönemde ülkeye giriş çıkışta pasaport uygulamasıyla kontrol altına alınmıştır.

Cevap: A

4. Müsadere Sistemi ilk defa II. Mehmet döneminde uygulanmıştır. II. Mahmut döneminde büyük ölçüde kaldırılmıştır. Abdülmecid döneminde ilan edilen Tanzimat Fermanıyla tamamen kaldırılmıştır. Böylece özel mülkiyet gelişmeye başlamıştır.

Cevap: B

5. Abdülmecid döneminde il genel meclisleri kurularak halkın ilk defa yerel yönetimlere katılmasına hak tanınmıştır. İlk belediye teşkilatları da bu dönemde kurulmuştur. Halk kendi bölgesindeki yöneticileri seçme hakkına sahip olmuştur. İslahat Fermanıyla birlikte bu hak Gayrimüslimlere de verilmiştir. Halkın milletvekillerini seçme hakkı ise 1876 I. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte olmuştur.

Cevap: B

6. Tanzimat Fermanı, Abdülmecid döneminde ilan edilmiştir. Fermanla herkes gelirine göre vergi ödeyecek diyerek vergide adalet sağlanmıştır. Askerlik vatan görevi haline getirilmiştir. Müsadere kaldırılarak özel mülkiyet geliştirilmiştir. Müslümanla Gayrimüslim arasındaki farklar kaldırılarak eşitlik sağlanmıştır. Fakat basın özgürlüğü getirilmemiştir. Bu durum azınlık isyanlarından dolayı sakıncalı görülmüştür.

Cevap: B

7. Tanzimat dönemi 1839 Tanzimat Fermanının ilanı ile başlayıp 1876 I. Meşrutiyetin ilanına kadar geçen dönemdir. Dönemin padişahları Abdülmecid, Abdülaziz ve V. Murat'tır. Bu üç hükümdar döneminde yaşanan bütün olaylar Tanzimat döneminde sayılır. Seçeneklerde verilen Sanayi Nefise Mektebi Osman Hamdi Bey tarafından II. Abdülhamit döneminde açılmıştır. Tanzimat döneminin dışında kalmaktadır.

Cevap: E

8. II. Abdülhamit döneminde Genç Osmanlıların baskısıyla Meşrutiyet ilan edilmiştir. Fakat 93 Harbi çıkınca II. Abdülhamit meclisi kapatmıştır. Genç Osmanlılardan biri olan Ali Suavi, II. Abdülhamit'i tahttan indirmek ve yerine V. Murat'ı tahta çıkartarak İstibdat dönemini bitirip Meşrutiyetin ilanını sağlamak amacıyla Çırağan Baskını düzenlemiştir. Başarısız olmuştur. Bu baskın meşrutiyetin ilanı için yapıldığından yenilik taraftarı olarak değerlendirilir.

Cevap: E

9. Yeniçeri Ocağı 1826 yılında II. Mahmut tarafından kaldırılmıştır. Yerine Asakiri Mansureyi Muhammediye ordusu kurulmuştur. Ordunun asker ihtiyacını karşılamak amacıyla ilk defa 1831'de Nüfus sayımı yapılmıştır. Redif Birlikleri ise Tımar sisteminin kaldırılmasından dolayı Anadolu'da güvenliği sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Cevap: C

10. Süveyş Kanalı projesi ilk defa Sokullu Mehmet Paşa tarafından Kızıl Deniz ve Akdeniz'i birleştirmek amacıyla ortaya atılmıştır. 1869 Abdülaziz döneminde ise Fransa Osmanlı ortaklığı İngiltere kredileri ile açılmıştır. İstibdat döneminde yaşanan bir gelişme değildir. Diğer seçeneklerde verilenler doğrudur.

Cevap: B

11. I. Meşrutiyet dönemi II. Abdülhamit döneminde 1876 – 1878 tarihleri arasında Meşrutiyeti ilan ederek yönettiği dönemdir. Meşrutiyetle birlikte Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanuni Esasi yürürlüğe girmiştir. Mebussan ve Ayan Meclisleri açılmıştır. Mebussan Meclisi üyelerini halk dört yıllığına seçmiştir. Meşrutiyetin ilan edilmesinde Genç Osmanlılar etkili olmuştur. Fakat I. Meşrutiyet döneminde siyasi partilere yer verilmiştir. II. Meşrutiyet döneminde ilk defa çok partili hayat yaşanmıştır.

Cevap: B

12. Tanzimat Döneminde eski ve yeni kurumların birlikte olması ikiliklerin yaşanmasına neden olmuştur. Eğitimde bir taraftan Osmanlı klasik eğitim kurumları olan Medreseler bir tarafta modern okullar ikiliği beraberinde getirmiştir. Hukuk alanında hem klasik dönem mahkemeleri olan Şerri ve Cemaat Mahkemeleri hem de batı tarzı açılan Ticaret ve Nizamiye mahkemeleri ikiliklerin yaşanmasına neden olmuştur. Fakat yönetim alanında herhangi bir ikilik yaşanmamıştır.

Cevap: C

13. II. Mahmut döneminde Osmanlı'da ilk yayınlanan gazete Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Mısır'da yayınladığı Vakayı Mısıriye'dir. Yine aynı dönemde yayınlanan ilk resmî gazete ise Takvimi Vakayıdır. Tercümanı Ahval Abdülaziz döneminde yayınlanan ilk özel gazetedir. Ceride-i Mehakim yine Abdülaziz döneminde mahkeme kayıtlarını duyurmak amacıyla çıkartılan gazetedir. Diojen Osmanlı'nın ilk mizah dergisidir.

Cevap: A

14. Islahat Fermanı azınlık isyanlarının önüne geçmek ve devletin dağılmasını engellemek amacıyla Abdülmecid döneminde 1856'da ilan edilmiştir. Fermanla birlikte Gayrimüslimlere Müslümanlardan daha fazla haklar verilmiştir. Mustafa Reşit Paşa Islahat değil Tanzimat Fermanının ilan edilmesinde etkili olmuştur.

Cevap: B

15. Abdülaziz döneminde Teodor Kasap tarafından yayınlanan ilk mizah dergisi Diojen'dir. Mecmua-i Fünun Abdülmecid döneminde yayınlanan ilk bilim dergisidir. Vakayı Tıbbiye yine Abdülmecid döneminde yayınlanan ilk tıp dergisidir. Demet ve Şüküfezar II. Abdülhamit döneminde yayınlanan kadınların yazarlığını yaptığı dergilerdir.

Cevap: A

16. Terekkiyi Muhadderat, Abdülaziz döneminde yayın hayatına başlayan kadınlar tarafından çıkartılan ilk dergidir.

Cevap: C

17. II. Abdülhamit döneminde Meşrutiyet Haliç konferansından Osmanlı lehine kararlar çıkması amacıyla ilan edilmiştir. Fakat sonuç böyle olmamış Osmanlı'nın Balkanlardan çekilmesini istemişlerdir. Osmanlı'nın kararları kabul etmemesi üzerine Rusya'yla 93 Harbi başlamıştır. Savaşın başladığını gören II. Abdülhamit meclisi kapatarak Kanuni Esasiyi yürürlükten kaldırmıştır. Böylece Meşrutiyet rejimine son verilmiştir.

Cevap: B

18. İlk Türk medeni kanunu olan Mecelle, I. Meşrutiyet döneminde değil Abdülaziz döneminde hazırlanmaya başlanmıştır. Son şeklini alması ise II. Abdülhamit dönemidir. Mecelle şeriatla birlikte kullanılan bir medeni kanundur. Bu nedenle kişi, aile ve miras hukukuna yer verilmemiştir.

Cevap: D

Çözümler 1

1. 1896 yılında Askeri Tıbbiye öğrencileri Meşrutiyet'in yeniden ilanı için İttihatı Osmanî Cemiyetini kurmuşlardır. Daha sonra bu cemiyet Genç Osmanlılar ile birleşerek İttihat ve Terakki adını almıştır. II. Meşrutiyet'in ilanında etkili olmuşlardır. Fikir akımları Türkçülüktür. Mizan ve Meşveret adında yayın organları vardır. Halkararı Zabitan Grubu ise II. Meşrutiyet döneminde kurulan Hürriyet ve İtilaf Fırkasının askeri birlikleridir.

Cevap: D

2. 31 Mart Olayı, II. Meşrutiyetin ilanından sonra meşrutiyet rejimini istemeyenlerin çıkarttığı isyandır. Volkan Gazetesinin baş yazarı Derviş Vahdeti insanları isyana kışkırtmıştır. Fakat Hareket ordusu isyanı bastırılmış ve Meşrutiyet rejimini korumuştur. Türk tarihinde rejime karşı çıkan ilk isyandır.

Cevap: A

3. İtalya, Hammadde kaynağı elde etmek amacıyla kendisine coğrafi olarak yakın olan Trablusgarp'ı işgal etmek için ilk olarak İngiltere ve Fransa'nın desteğini almıştır. Hemen arkasından Rusya'yla Racconigi Antlaşmasını yapmışlardır. Antlaşmaya göre Rusya, İtalya'nın Trablusgarp işgaline karışmayacak İtalya'da Rusya'nın Balkan politikasına karışmayacaktır.

Cevap: A

4. I. Balkan Savaşı sırasında Yunanistan'ın Ege Adalarına saldırması üzerine Rauf Orbay Hamidiye Kruvazörü olarak mücadele etmiştir. Ege Adalarını başarılı bir şekilde savunmasından dolayı Hamidiye Kahramanı unvanı verilmiştir. Fakat savaşın sonunda imzalanan Londra Antlaşmasıyla Ege Adalarının durumu Avrupalı devletlerin kararına bırakılmıştır. Osmanlı mücadele sırasında adaları korumayı başarmasına rağmen antlaşmada elimizden çıkmıştır.

Cevap: A

5. I. Dünya Savaşının genel nedenleri; sömürgecilik, hammadde arayışı, devletler arası bloklaşma ve aşırı silahlanmadır. Devletleri ilgilendiren meseleler savaşın özel nedenleridir. Rusya'nın sıcak denizlere inmek istemesi Rusya için savaşın özel nedenidir.

Cevap: D

6. Mustafa Kemal, I. Dünya Savaşı sırasında Kafkas Cephesinde XVI. Kolordu komutanı olarak mücadele etmiştir. Muş ve Bitlis'i Rus işgalinden kurtardığı için Altın Kılıç Madalyası verilmiştir. Ayrıca buradaki başarısından dolayı rütbesi generalliğe çıkartılmıştır. Mareşallik rütbesini ise Kurtuluş Savaşı yıllarında Sakarya Savaşından sonra verilmiştir.

Cevap: A

7. İtilaf Devletleri Rusya'ya yardım götürmek ve Osmanlı Devleti'ne bir an önce saf dışı bırakmak amacıyla Çanakkale Savaşını başlatmışlardır. Osmanlı'nın zaferiyle sonuçlanınca İngiltere'de hükümet değişikliği yaşanmıştır. Rusya'ya yardım götürülememiştir. Bu ikisi savaşın doğrudan sonuçları arasında yer alır. Fakat Rusya'da ihtilalin yaşanması savaşın dolaylı sonucudur. Çünkü savaş 1915'de kazanılmıştır. İhtilal 1917'de gerçekleşmiştir.

Cevap: C

8. İttihat ve Terakki Cemiyeti, II. Meşrutiyetin ilanı için kurulmuştur. Bab-ı âli Baskınıyla devlet yönetiminde etkin olmaya başlamıştır. Talat Paşa cemiyetin siyasi liderliğini üstlenmiştir. Enver ve Cemal Paşalarda askeri liderliği üstlenmişlerdir. I. Dünya Savaşının sonlarına doğru cemiyetin kapatılmasıyla üyeleri devlet yönetiminden çekilmişlerdir.

Cevap: E

9. I. Dünya Savaşının ülkelere göre özel nedenleri aşağıdaki gibidir.

Rusya: Sıcak denizlere inmek ve Panslavizm'i gerçekleştirmek

Japonya: Uzak doğuda güç kazanmak ve yeni sömürgeler elde etmek

Bulgaristan: II. Balkan Savaşında kaybettiği yerleri geri almak

Almanya: İngiltere'nin sömürgelerini ele geçirmek

Öncülde nedeni verilmeyen ülke İngiltere'dir. Amacı sömürgelerini korumak ve yeni sömürgeler elde etmektir.

Cevap: B

10. Ermeni isyanları ilk defa 93 Harbi sırasında Rusya'nın kışkırtmalarıyla başlamıştır. I. Dünya Savaşı sırasında da Kafkas Cephesinde devam etmiştir. İsyancıların büyüdüğünü gören Osmanlı Devleti 24 Nisan 1915 günü Ermeni isyanlarını engellemek amacıyla Ermeni komitelerini kapatmıştır. Ermeniler bugün soykırım günü ilan ederek bir milyona yakın Ermeni'nin öldürüldüğünü iddia etmişlerdir. 27 Mayıs 1915 günü ise Tehcir Kanunu çıkartılarak yine isyanları engellemek amacıyla bölgedeki Ermeniler geri dönmek koşuluyla Suriye ve Lübnan bölgesine göç ettirilmiştir.

Cevap: A

11. I. Dünya Savaşı yıllarında İngiltere ve Fransa, Rusya'ya Hazar denizi üzerinden yardım götürmek, Musul petrolerine sahip olmak ve Hindistan sömürge yolu üzerindeki güvenliği sağlamak amacıyla Irak Cephesini açmışlardır. Osmanlı Devleti Halil Paşa'yla Kut'ül Amare'de bir başarı yakalasa da bölgeye yeni kuvvetlerin gelmesiyle Osmanlı Devleti kaybetmiştir. Musul hariç bütün Irak toprakları kaybedilmiştir.

Cevap: E

12. Osmanlı Devleti ilk olarak Mısır'ı geri alabilmek amacıyla Kanal Cephesini açmıştır. Fakat burada Araplarla İngilizlerin iş birliği yapması sonucu ağır kayıplar verilince geri çekilmek zorunda kalmıştır. Böylece Suriye – Filistin Cephesi açılmıştır. Yıldırım Ordularıyla İngilizlere karşı mücadele edilmiştir. Cephenin önemli komutanlarından biri Mustafa Kemal'dir. Savaş tam anlamıyla sonuçlanmadan Mondros Ateşkes Antlaşmasının imzalanmasıyla cephe kapanmıştır. En fazla toprak kaybının yaşandığı cephedir.

Cevap: E

13. İttihatçıların kurucuları arasında Prens Sebahattin yoktur. Ahrar Partisinin kurucusudur. İttihat ve Terakki ise Askeri Tıbbiye öğrencilerinde İbrahim Temo, İshak Sukuti ve Abdullah Cevdet tarafından kurulmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: C

14. I. Dünya Savaşı sırasında İtilaf Devletleri gizli antlaşmalarla Osmanlı topraklarını kendi aralarında paylaşmışlardır. Bu antlaşmalardan biri olan 1915 Londra Antlaşmasıyla İtalya'ya On iki Ada, Rodos ve Antalya bölgesini vadedmişlerdir. O da bunların karşılığında İtilaf blokuna geçmiştir. İzmir ise bir diğer gizli antlaşma olan Saint Jean de Maourienne'yle İtalya'ya verilmiştir.

Cevap: D

15. Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp Savaşında olmasını fırsat bilen Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ Osmanlı'ya saldırarak I. Balkan Savaşını başlatmışlardır. Osmanlı Balkan devletleriyle uğraşırken Arnavutluk fırsattan yararlanarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Böylece Balkanlarda kaybedilen son toprak parçası Arnavutluk olmuştur. Ayrıca Arnavutluk'un bağımsız olması İslamcılık fikir akımına zarar vermiştir.

Cevap: B

16. Kafkas Cephesi Osmanlı Devleti'nin Turancılık idealini gerçekleştirmek amacıyla açtığı cephedir. Fakat Enver Paşa'nın Sarıkamış Harekâtı başarısız olunca Ruslar bölgede işgallere başlamıştır. Savaş devam ederken Rusya'ya 1917 Bolşevik İhtilali yaşanmış ve rejim değişmiştir. Bunun üzerine Rusya ilk olarak Osmanlı Devleti'yle Erzincan Ateşkesi imzalanmış hemen arkasından da Brest – Litovsk Antlaşmasıyla I. Dünya Savaşından çekilmiştir. Kafkas Cephesi Osmanlı Devleti'ni resmi olarak kapanan ilk cephesidir.

Cevap: D

17. Bulgaristan, Osmanlı Devleti Çanakkale Savaşını kazanana kadar tarafsız kalmıştır. Fakat Osmanlı'nın kazanmasıyla İttifak Devletlerinin savaşı kazanacağını düşünerek savaşa ittifak Blokunda dahil olmuştur. Osmanlı Devleti Bulgaristan'ın kendi yanında savaşa girmesi için Dimetoka'yı vermiştir.

Cevap: A

18. Prens Sabahattin kurduğu ilk muhalefet partisi Ahrar Fırkasıdır. Diğer seçeneklerde verilenler yine II. Meşrutiyet döneminde kurulmuş partilerdir.

Cevap: A

Çözümler 2

1. Trablusgarp Savaşı İtalya'nın hammadde ihtiyacını karşılamak için Trablusgarp'ı işgaliyle başlamıştır. Osmanlı Devleti karadan Mısır'ın İngiltere işgalinde olmasından dolayı denizden de İtalya'nın On İki Ada ve Rodos'u işgal etmesinden dolayı yardım gönderememiştir. Gizlice bazı subaylarını göndererek direniş başlatmıştır. Bunlardan biri Gazeteci Şerif Bey ismiyle giden Mustafa Kemal'dir. Diğeri de Tüccar Hamdi Bey takma ismiyle giden Enver Paşa'dır.

Cevap: A

2. II. Meşrutiyet'in ilan edilmesindeki ilk etken 1908'de İngiltere ve Rusya arasında gerçekleşen Reval Görüşmeleridir. Osmanlı'nın Makedonya'daki durumu ve Boğazlar görüşülmüştür. Osmanlı buradan kendi lehine kararlar çıkması için II. Meşrutiyeti ilan etmiştir. Bir diğeri etken ise İttihat ve Terakki Cemiyetidir. Meşrutiyetin ilanı için kurulan bu cemiyetin II. Abdülhamit'e baskı yapması Meşrutiyetin yeniden ilanında etkili olmuştur. Haliç Konferansı ise 1876'da I. Meşrutiyetin ilanında etkili olan bir gelişmedir.

Cevap: D

3. Osmanlı Devleti'nin Balkan savaşını kaybetme nedenleri şu şekildedir. Ordunun siyasetle uğraşması, aynı anda dört farklı cephede savaşılması, mühimmat eksikliği ve savaş öncesi 65 bin kişilik ordunun terhis edilmesi bu nedenlerden dolayı Birinci Balkan Savaşında ağır kayıplar verilmiştir.

Cevap: E

4. Türkçülük fikir akımı II. Meşrutiyet yıllarında İttihat ve Terakki'nin benimsediği düşüncedir. Balkan Savaşları sonrasında önem kazanmış Kafkas Cephesinde savaşın kaybedilmesiyle önemini kaybetmiştir. Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı öncesinde aldığı önlemler arasında gösterilemez.

Cevap: E

5. Kafkas Cephesi, Osmanlı Devleti'nin Turancılık idealini gerçekleştirmek amacıyla açtığı cephedir. Fakat Sarıkamış Harekatının başarısız olması üzerine savaş kaybedilmeye başlanmıştır. Cephenin kapatılmasında Osmanlı'nın barış istemesi değil Rusya'da 1917 Bolşevik İhtilalinin yaşanması etkili olmuştur. Erzincan Ateşkesi ve Brest – Litovsk Antlaşmasıyla cephe kapanmıştır.

Cevap: E

6. II. Meşrutiyet'in ilanı Osmanlı Devleti'nde zorlu geçen bir dönemdir. İttihat ve Terakki'nin Meşrutiyet'in ilanı için baskı yapması II. Abdülhamit'in ilan etmek istemesi ülkede karışıklıkların yaşanmasına neden olmuştur. bu dönemde Bulgaristan bağımsızlığını ilan etmiştir. Bosna – Hersek, Avusturya tarafından işgal edilmiştir. Girit ise Yunanistan tarafından işgal edilmiştir.

Cevap: E

7. Çanakkale Savaşı itilaf Devletlerinin Rusya'ya yardım götürmek ve Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak amacıyla açtıkları cephedir. Fakat ne deniz ne de karadan Çanakkale Cephesini geçememişlerdir. Savaşın kazanılması I. Dünya Savaşının süresinin kısalmasına değil uzamasına neden olmuştur. Diğeri seçenekler verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

8. Irak Cephesinde Kut'ul Amare'de mücadele eden Osmanlı subayı Halil Paşa'dır. Buradaki başarılarından dolayı Kut soyadı verilmiştir. Cemal Paşa, Kanal Cephesi komutanıdır. Enver Paşa Kafkas Cephesinde Sarıkamış Harekatını yapan komutandır. Fahrettin Paşa Hicaz – Yemen Cephesi komutanıdır.

Cevap: B

9. Suriye – Filistin Cephesinde Yıldırım Ordularının savaş boyunca üç komutanı olmuştur. Bunlar; Limon Von Sanders, Falkerhaym ve Mustafa Kemal'dir. Mustafa Kemal cepheye iki defa gelmiştir. Birincisinde Yıldırım Orduları Grup komutanı olarak ikincisinde ise doğrudan Yıldırım Orduları komutanı olarak görev yapmıştır. Enver Paşa Kafkas Cephesinin komutanıdır.

Cevap: C

10. İtilaf Devletlerinden olan İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya savaş süresince Osmanlı topraklarını kendi aralarından paylaşmışlardır. Fakat bu devletlerden biri olan Rusya, Bolşevik İhtilaliyle savaştan çekilince İtilaf Devletleriyle zıt düşmüştür ve gizli antlaşmaları tüm dünyaya duyurmuştur. Gizli antlaşmalar en fazla tepki gösteren devlet ise ABD olmuştur.

Cevap: C

11. I. Dünya Savaşı'nın başlarından Almanya'nın amacı Akdeniz'e hâkim olmak değil İngiltere sömürgelerini ele geçirmektir. Akdeniz'e hâkim olmak isteyen devlet İtalya'dır.

Cevap: B

12. 31 Mart Olayı II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Meşrutiyet yönetimi istemeyenlerin mutlak monarşiye geri dönüşün diye çıkarttıkları isyandır. İsyanın çıkmasında Volkan Gazetesinin Başyazarı Derviş Vahdeti etkili olmuştur. İsyan sırasında Meşrutiyeti destekleyen yazarlarından dolayı Serbesti Gazetesinin Başyazarı Hasan Fehmi öldürülmüştür. İlk basın şehidi olarak bilinmektedir. İsyan Hareket Ordusunun müdahalesiyle bastırılmıştır. 31 Mart Olayı Türk tarihinde rejime karşı çıkan ilk isyandır.

Cevap: A

13. Fikir akımları XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak amacıyla ortaya atılmışlardır. Genel olarak başlangıç ve bitişlerini hatırlayacak olursak Osmanlılık Tanzimat Fermanıyla başlar Balkan Savaşlarında önemini kaybeder. Türkçülük Balkan Savaşları sırasında başlar Kafkas Cephesinde önemini kaybeder. İslamcılık II. Abdülhamit döneminde İstibdat yıllarında başlar Kanal Cephesinde önemini kaybeder. Çanakkale Savaşında önemini kaybeden bir fikir akımı yoktur.

Cevap: D

14. Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşına dahil olunca dönemin Şeyhülislamı Mustafa Hayri Efendi bütün Müslümanlara çağrı yaparak Osmanlı yanında mücadeleleye davet etmiştir. Fakat Müslüman Araplar bu çağrıya uymayarak İtilaf devletlerine destek vermişlerdir. Bunun en önemli nedenlerinden biri Thomas Edward Lawrence'nin Arap topraklarında milliyetçilik fikir akımını yaymaya çalışmasıdır. Bunun sonucunda Arap milliyetçisi önem kazanmıştır. Ve halifelik makamı önceden olduğu kadar önemsenmemiştir.

Cevap: D

15. Üç Tarzı siyaset eseriyle Türkçülük fikir akımını savunan yazar Yusuf Akçura'dır. II. Meşrutiyet yıllarında araştırmalar yaparak Türkçülük fikir akımının etkili olabilmesi için mücadele etmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler Türkçülük akımını savunan o dönemin düşünürleridir.

Cevap: B

16. I. Dünya Savaşı başladığı sırada dönemin padişahı V. Mehmet Reşat, dönemin sadrazamı Sait Halim Paşa'dır. Ahmet İzzet Paşa savaşın sonlarına doğru sadrazamlığa getirilmiştir. Onun döneminde Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.

Cevap: D

17. I. Dünya Savaşı başladığı sırada tarafsızlığını ilan eden Osmanlı Devleti Almanya'nın yanında savaşa girmeye karar vermiş gizli bir antlaşmayla ittifak yapmıştır. İngiltere'nin önünden kaçan iki Alman gemisine sahip çıkarak isimleri değiştirilmiştir. Yavuz ve Midilli isimleri verilen bu iki gemi Karadeniz'de geçerek Rusya'nın Sivastopol, Odessia ve Navarosky limanlarını bombalamıştır. Böylece Osmanlı Devleti savaşa dahil olmuştur.

Cevap: E

18. 31 Mart Olayı Türk tarihinde rejime karşı çıkan ilk isyandır. II. Meşrutiyet'in ilanından rahatsız olanlar Volkan Gazetesi Başyazarı Derviş Vahdeti önderliğinde isyanı başlatmıştır. İsyan Hareket Ordusunun İstanbul'a gelmesiyle bastırılmıştır. Fakat isyan sırasında herhangi bir toprak parçası kaybedilmemiştir. Bulgaristan'ın bağımsız olması 1908 II. Meşrutiyet'in ilanı sırasında denk gelmektedir.

Cevap: C

Çözümler 3

1. İtalya, Hammadde ve sömürge elde etme amacıyla 1911'de Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'ı işgal etmiştir. Kısa sürede Osmanlı'yı barışa zorlamak için On İki Ada ve Rodos'u işgal etmiştir. Çanakkale Boğazını abluka altına almıştır. Osmanlı Devleti bu iki yaptırıma rağmen mücadeleden vazgeçmemiştir. Fakat Trablusgarp Savaşı devam ediyorken Balkan Savaşlarının başlaması üzerine Osmanlı Trablusgarp'tan çekilmek zorunda kalmıştır. Balkan Devletlerini Osmanlı'ya karşı kışkırtan Rusya'dır. İtalya'nın balkanlarda etkili olduğu söylenemez.

Cevap: D

2. Birinci Balkan Savaşı Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ'ın Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmesiyle başlamıştır. Savaşı Osmanlı Devleti kaybetmiş İngiltere'nin arabuluculuğuyla Londra Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Makedonya toprakları Balkan Devletleri arasında paylaşılmıştır. Ege Adalarının durum Avrupalı Devletlerin kararına bırakılmıştır. Batı Trakya ise Bulgaristan'ın hakimiyetinde kalmıştır. Ayrıca savaş sırasında Arnavutluk bağımsızlığını ilan etmiştir.

Cevap: E

3. Osmanlı Devleti'nin Almanya'nın yanında savaşa girme nedenleri arasında Bakü petrollerine sahip olma isteğı yoktur. Çünkü Osmanlı Sanayi İnkılabını gerçekleştirmemiştir. Petrole ihtiyacı yoktur. Bu etken Almanya'nın Osmanlı Devleti'nin yanında savaşa girmesinde etkili olmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: C

4. Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı subayları şu şekildedir. Kanal Cephesinde Cemal Paşa, Hicaz – Yemen Cephesinde Fahrettin Paşa, Irak Cephesinde Halil Paşa, Çanakkale ve Suriye Filistin Cephelerinde Limon Von Sanders ve Mustafa Kemal'dir. Kafkas Cephesinde ise Enver Paşa ve Mustafa Kemal'dir.

Cevap: E

5. 31 Mart Olayından sonra Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanuni Esaside bazı değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerle padişahın gücü azaltılmış demokrasi güçlendirilmeye çalışılmıştır.

- Yapılan önemli değişiklikler şu şekildedir;
- Hükümet padişaha karşı değil meclise karşı sorumlu olacak
- Hükümdarın veto yetkisi sınırlandırılmıştır.
- Parti ve dernek kurma hakkı tanınmıştır.
- Hükümdarın sürgün yetkisi kaldırılmıştır.
- Kanun teklifi için geçerli olan padişah imzası kaldırılmıştır.
- Basın üzerindeki sansür kaldırılmıştır.
- Uluslararası antlaşmalar hükümdarın onayından değil Mebusan Meclisinin onayından geçecektir.

Cevap: C

6. Çanakkale Cephesinin açılma nedenlerinden birincisi Rusya'ya yardım götürmektedir. Ekonomik sıkıntılar yaşamakta olan Rusya'yı bu durumdan kurtarmak istemişlerdir. İkincisi Osmanlı'yı farklı cephelerde yenmek yerine İstanbul'u alarak direkt devlete son vermek ve bu sayede savaşın süresini kısaltmaktır. Fakat istedikleri gibi olmamış mücadeleyi Osmanlı Devleti'nin kazanmasıyla Rusya'ya yardım gitmemiş ve orada ihtilal yaşanmıştır. Savaşın süresi ise kısalma yerine uzamıştır.

Cevap: E

7. Irak Cephesi İngiltere'nin Rusya'ya yardım götürmek, Musul petrollerini ele geçirmek ve Hindistan yolundaki güvenliği sağlamak amacıyla açtığı cephe. Halil Paşa komutasında mücadele eden Osmanlı Devleti İngiliz General'i esir ederek üstünlüğü sağlasa da İngiltere'nin yeni kuvvet getirmesiyle mücadeleyi kaybetmiştir. Musul hariç bütün Irak toprakları kaybedilmiştir. Fakat en fazla toprak kaybedilen cephe Irak değil Suriye – Filistin Cephesidir.

Cevap: D

8. Mustafa Kemal Birinci Dünya Savaşı sırasında ilk olarak Çanakkale Cephesinde XIX. Tümen komutanı olarak mücadele etmiştir. Buradaki başarılarından dolayı Kafkas Cephesine gönderilmiştir. XVI. Kolordu komutanı olarak mücadele etmiştir. Son olarak da Suriye – Filistin Cephesinde Yıldırım Orduları Komutanı olarak mücadele etmiştir.

Cevap: B

9. Birinci Dünya Savaşının başlamasıyla birlikte Osmanlı Devleti bazı önlemler almıştır. Bunlardan biri Kapitülasyonların tek taraflı olarak kaldırılmasıdır. Bu duruma en fazla tepki gösteren devlet Almanya olmuştur. eğer Çanakkale'ye bir saldırı olursa Osmanlı'nın yanında olmayacağını bildirmişti.

Cevap: B

10. II. Meşrutiyet döneminde Türk tarihinin ilk çok partili hayatı yaşanmıştır.

Dönemin siyasi partileri;

- İttihat ve Terakki Fırkası (Cemiyet olarak kurulmuş daha sonra partiye dönüşmüştür)
- Ahrar Fırkası
- Ahali Fırkası
- Hürriyet ve İtilah fırkası
- Osmanlı Demokrat Fırkası
- Osmanlı Sosyalist Fırkası
- Mutedil Hürriyetpervan fırkası

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ise Cumhuriyet döneminde 1924'de kurulan Türkiye'nin ikinci siyasi partisidir.

Cevap: C

11. Çanakkale Savaşı sırasında deniz savaşlarındaki başarılarından dolayı Cevat Çobanlı'ya 18 Mart Kahramanı unvanı verilmiştir. Mustafa Kemal Anafartalar Kahramanı olarak bilinir. Ayrıca rütbesi yarbaylıktan albaylığa yükseltilmiştir. Tophaneli Hakkı Bey ise Nusret Mayın Gemisinin komutanıdır. Seyit Onbaşı deniz savaşları sırasında sırtında taşıdığı top mermisiyle itilaf devletlerinin gemisinin batırılmasında etkili olmuştur.

Cevap: C

12. Birinci Dünya Savaşı yıllarında İtilaf Devletleri daha savaş bitmeden kendi aralarında yaptıkları antlaşmalarla Osmanlı topraklarını paylaşmışlardır. Bu antlaşmalardan biri olan Mc Mohan Antlaşmasıyla Hicaz Emiri Şerif Hüseyin'le anlaşmışlardır. Araplara kendi yanlarında savaşmaları karşılığında bağımsız bir devlet vad edilmiştir. Londra Antlaşması İtalya'nın On İki Ada, Rodos ve Antalya karşılığında saf değiştirdiği antlaşmadır. Saint Jean de Maurieenne Antlaşmasıyla da İzmir ve çevresi verilmiştir. Boğazlar Antlaşmasıyla Rusya'ya boğazlar ve çevresi Petrograt Protokolüyle de doğu Karadeniz'de bazı topraklar verilmiştir.

Cevap: B

13. I. Dünya Savaşı sonlarına doğru ABD savaştan sonra barışı korumak amacıyla Wilson İlkelerini yayınlamıştır. Bu ilkedeki maddelerden savaştan sonra toprak kazanımı olmayacak ve Türkler çoğunlukta oldukları yerde kendi hakimiyetlerini kurabilecekler maddelerine dayanarak Osmanlı Devleti savaştan çekilmiştir. Fakat Wilson İlkelerine uyulmamıştır. Toprak kayıpları yaşanmıştır. Wilson İlkelerinin barış görüşmeleri açık yapılacak maddesiye savaş sırasında yapılan gizli antlaşmalara karşı ABD'nin bir tepkisidir.

Cevap: D

14. Trablusgarp Savaşı devam ediyorken İtalya, Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak amacıyla Rodos ve On İki Adayı işgal etmiştir. Trablusgarp Savaşı devam ederken I. Balkan Savaşının başlamasıyla birlikte Osmanlı, Uşi Antlaşmasıyla Trablusgarp'tan çekilmiştir. Antlaşmada Osmanlı Balkan Savaşlarından çıkana kadar tek başına korumayacağı gerekçesiyle geçici olarak On İki Ada ve Rodos İtalya'ya bırakılmıştır. Fakat bir daha geri alınamamıştır. Ege Adaları ise Balkan Savaşlarının sonunda kaybedilmiştir.

Cevap: C

15. I. Dünya Savaşı 1914 - 1918 tarihleri arasında yaşanan mücadeledir. Savaş sırasında Osmanlı Devleti birden fazla cephede mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu cephelerden ilk kapanını Çanakkale Cephesidir. Resmi olarak kapanan ilk cephe ise Rusya'nın savaştan çekilmesiyle kapanan Kafkas Cephesidir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

16. İslamcılık fikir akımını Osmanlı Devleti'nin tüm Müslümanları tek çatı altında toplaması ülküsüne dayanır. II. Abdülhamit'le birlikte İstibdat döneminde uygulanmaya başlamıştır. I. Dünya Savaşı sırasında Kanal Cephesinde Arapların din birlikteliği olmasına rağmen Osmanlı'nın yanında değil İngiltere'nin yanında olmasıyla geçerliliğini yitirmiştir. Temsilcileri arasında; Said Halim Paşa, Mehmet Akif ve Ahmet Hamdi Akseki yer almaktadır.

Cevap: E

17. I. Dünya Savaşı sırasında itilaf Devletleri İngiliz komutan General Hamilton komutasında Çanakkale Boğazını denizden geçmek amacıyla saldırmışlardır. Donanmaları arasında; Seyit Onbaşının batırdığı Ocean, en büyük gemileri Queen Elizabeth, Agemennon, ve Bouvet yer almaktadır. Goben ise I. Dünya Savaşının ilk yıllarında İngiltere'nin önünden kaçarak Osmanlı Devleti'ne sığınan Alman gemilerinden biridir.

Cevap: E

18. Almanya, Birinci Dünya Savaşı başladığı andan itibaren Osmanlı Devleti'ne kendi safında savaşa girmesi için baskı yapmaya başlamıştır. Bunun nedenleri;

- Halifelik makamından yararlanarak İngiltere'yi sömürgelerinden etmek
- İngiltere'nin Hindistan'la olan yolunu kesmek
- Savaşı daha geniş alanlara yayarak kendi üzerindeki baskıyı azaltmak
- Osmanlı'nın jeopolitik konumundan yararlanmak
- Bakü petrollerine ulaşmak
- Rusya'nın müttefikleriyle olan bağıını kesmek

Fakat bu nedenler arasında Osmanlı'nın askeri gücünden yararlanmak yoktur. Çünkü Osmanlı'nın güçlü bir ordusu bulunmamaktadır. Bunun yerine Osmanlı'nın insan gücünden yararlanmak sayılabilir çünkü seferberlikle Osmanlı ülkesindeki erkekler askere alınacaktır.

Cevap: B

Çözümler 4

1. Mustafa Kemal'in emperyalizme (sömürgeciliğe) karşı ilk mücadelesi Trablusgarp Savaşıdır. İtalya yayılcı bir politikayla kendi sömürgesi haline getirmek için Trablusgarp'ı işgal etmiştir. Karadan ve denizden ordu göndermeyen Osmanlı gizlice önemli subaylarını Trablusgarp'a göndermiştir. Bunlardan biri Gazeteci Şerif Bey adıyla giden Mustafa Kemal'dir. Derne ve Tobruk'ta mücadele etmiştir. Mustafa Kemal'in tarih sahnesine çıktığı ilk olay ise 31 Mart Olayıdır. İsyanın bastırılmasında Hareket Ordusunun kurmay başkanlığını yapmıştır.

Cevap: B

2. I. Balkan Savaşının kaybedilmesi üzerine İttihat ve Terakkiciler Osmanlı Hükümetine (Bab-ı Âli) bir darbe yaparak devlet yönetimini ele geçirmişlerdir. Osmanlı Devleti'nde gerçekleşen ilk darbedir. Enver Paşa öncülüğünde yapılan baskında Kâmil Paşa Hükümeti yıkılarak yerine Mahmut Şevket Paşa Hükümeti kurulmuştur. Böylece İttihatçılar devlet yönetiminde etkin olmaya başlamışlardır. Fakat bu olaylar sırasında hükümdar değişikliği yaşanmamıştır. Dönemin padişahı V. Mehmet Reşat'tır.

Cevap: D

3. Osmanlılık fikrini savunanlar aynı zamanda Genç Osmanlılardır. Bunlar; Mithat Paşa, Ali Suavi, Şinasi, Namık Kemal ve Ziya Paşa'dır. Mehmet Akif ise İslamcılık fikrinin savunucularındandır. Osmanlılık fikri Tanzimat fermanının ilanı ile uygulanmaya başlamıştır. Fakat Balkan devletlerinin Osmanlı'dan ayrılmak ve daha fazla toprak kazanmak amacıyla saldırması üzerine etkinliğini yitirmiştir.

Cevap: A

4. 1911 Uşi Antlaşması Trablusgarp Savaşının sonunda imzalanmıştır. Osmanlı Trablusgarp'ı kaybetmiştir. 1912 Londra Antlaşması Birinci Balkan Savaşının sonunda Osmanlıyla Balkan Devletleri arasında imzalanmıştır. Makedonya, Batı Trakya Doğu Trakya ve Ege Adaları kaybedilmiştir. 1913 Atina Antlaşması II. Balkan Savaşının sonunda Yunanistan'la imzalanmıştır. Yanya Selanik ve Girit'in Yunanistan'a ait olduğu kabul edilmiştir. 1913 İstanbul Antlaşmasından iki tane bulunmaktadır. II. Balkan Savaşının sonunda biri Bulgaristan'la yapılmış Meriç Nehri iki ülke arasında sınır kabul edilmiştir. Diğeri ise Sırbistan'la yapılmış orada kalan Türklerin hakları korunmaya çalışılmıştır. 1913 Bükreş Antlaşması ise II. Balkan Savaşının sonunda Balkan Devletlerinin kendi aralarında yaptıkları antlaşmadır. Osmanlı Devleti bu antlaşmaya taraf olmamıştır.

Cevap: C

5. I. Dünya Savaşı başladığı sırada Osmanlı Devleti tarafsızlığını ilan etmiş fakat daha sonradan Almanya'yla gizli bir ittifak antlaşması imzalamıştır. Goben ve Brıslaw adındaki iki Alman gemisi okyanusta İngiltere önünden kaçarak Osmanlı Devleti'ne sığınmıştır. İngiltere'nin gemilerin iadesini talep etmesi üzerine Osmanlı gemileri satın aldığını bildirerek iade etmemiştir. Gemilerin isimleri Yavuz ve Midilli olarak değiştirilmiştir. Daha sonra bu iki gemi Karadeniz'den geçerek Rus limanlarını bombalamıştır. Böylece Osmanlı devleti I. Dünya Savaşına dahil olmuştur.

Cevap: D

6. Mustafa Kemal Çanakkale Cephesinde XIX. Tümen komutanı olarak Anafartalar, Conkbayırı, Kilitbahir ve Arıburnu'nda mücadele etmiştir. Cepheye geldiğinde Yarıbay rütbesindedir başarılarından dolayı Albay rütbesine yükseltmiştir. Yine başarılarından dolayı hem Anafartalar Kahramanı unvanı hem de gümüş kılıç maddalyası verilmiştir. Fakat Çanakkale Cephesi Mustafa Kemal'in savaştığı son cephe değildir. Çanakkale'den sonra Kafkas Cephesinde XVI. Kolordu komutanı ve Suriye Filistin Cephesinde Yıldırım Orduları komutanı olarak mücadele etmiştir.

Cevap: E

7. Irak Cephesinde, Halil Paşa Kut'ul Amare'de İngiliz General Thownsen ve 13 bin askerini esir etmiştir. Bu başarısından dolayı Kut soyadı verilmiştir. Hatta bu zafer 1952 yılına kadar Kut Bayramı olarak kutlanmıştır.

Cevap: C

8. Trablusgarp Savaşı öncesi İtalya önce İngiltere ve Fransa'nın desteğini almıştır. Hemen arkasından da Rusya'yla Racconigi Antlaşmasını imzalamıştır. Böylece güçlü devletleri yanına çekerek işgali başlatmıştır. Osmanlı karadan Trablusgarp'a asker göndermek istediğinde İngiltere daha önceden işgal ettiği Mısır üzerinden Osmanlı askerlerinin geçişine izin vermemiştir. Karadan ve denizden asker gönderemeyen Osmanlı gönüllü subaylarını göndererek bölgede İtalyanlara karşı direniş başlatmıştır.

Cevap: B

9. ABD, 1917 yılında Almanya'nın kendi denizaltılarını batırması üzerine İtilaf Devletleri yanında savaşa dahil olmuştur. Almanya, ABD savaş girene kadar güçlü pozisyonda ilerliyorken ABD'nin saldırısıyla bir anda yenilmeye başlamıştır. Savaşın seyri değişmiştir. Almanya'nın yenilmesiyle İttifak devletler ateşkes isteyerek savaştan çekilmişlerdir. Savaş beklenenden daha kısa bir sürede sonlanmıştır. ABD savaşın sonucu belirleyen devlet olunca dünya barışını korumak amacıyla Wilson İlkelerini yayınlamıştır.

Cevap: E

10. I. Balkan Savaşının sonunda imzalanan Londra Antlaşmasıyla Batı Trakya, Doğu Trakya, Makedonya ve Ege Adaları kaybedilmiştir. II. Balkan Savaşının sonunda ise Osmanlı Doğu Trakya'yı kurtarmayı başarmıştır. Soru Balkan Savaşları sonucu dediği için II. Balkan Savaşının sonucu baz almamız gerekiyor.

Cevap: D

11. Birinci Dünya Savaşı başladığında Osmanlı Devleti ilk olarak tarafsızlığını ilan etmiş sonra da İtilaf Devletlerine onların yanında yer alabilmek için başvurmuştur. Fakat kabul edilmemiştir. Hatta İngiltere tarafsız kalması gerektiğini belirtmiştir. Fakat Osmanlı, Almanya'yla ittifak yaparak savaş dahil olmuştur. İngiltere bu durum karşısında ilk olarak 93 Harbinden sonra Berlin Antlaşmasına aracı olduğu için geçici olarak aldığı Kıbrıs'ı tamamen işgal etmiştir. İkinci tepkisi ise parası peşin ödenmesine rağmen Genç Osman ve Reşadiye gemilerini Osmanlı'ya teslim etmemiştir.

Cevap: C

12. Osmanlı Devleti'ni Birinci Dünya Savaşındaki taarruz cepheleeri; Kanal ve Kafkas Cepheleeridir. Savunma Cepheleeri; Çanakkale, Irak – Musul, Hicaz – Yemen ve Suriye – Filistin cepheleeridir. Müttefiklerine yardım etmek amacıyla açtığı cepheleer; Romanya, Galiçya ve Makedonya cepheleeridir.

Cevap: B

13. İtilaf Devletleri Çanakkale Boğazını geçemeyince karadan asker çıkartmışlardır. Kara savaşlarındaki önemli cepheleer; Conkbayırı, Anafartalar, Arıburnu, Kireçtepe, Kilitbahir ve Seddülbahir'dir. Erenköy ise Çanakkale Deniz savaşları sırasında Nusret Mayın Gemisinin mayın döşediği bölgelerden biridir.

Cevap: E

14. I. Dünya Savaşında Osmanlı Devleti istediği başarıyı elde edememiş birçok cephede yenilgi almıştır. ABD Wilson İlkelerinde savaştan sonra toprak kazanımı olmayacağını ve Türklerin çoğunlukta oldukları yerlerde hakimiyet kurabileceklerini belirtmiştir. Bu madde Osmanlı'nın savaştan çekilmesinde etkili olmuştur. Ayrıca Bulgaristan'ın savaştan çekilmesiyle birlikte Osmanlı'nın Almanya'yla olan kara bağlantısı kesilmiştir. Bu durum da savaştan çekilmede etkili olmuştur.

Cevap: E

15. İtalya'nın Trablusgarp'ı işgali üzerine Osmanlı Devleti karadan Mısır'ın İngiltere işgalinden olmasından dolayı denizden ise İtalya'nın On İki Ada ve Rodos'u işgal etmesinden dolayı asker gönderememiştir. Bu durum karşısında gizlice bazı subaylarını göndererek bölgede direniş başlatmalarını istemiştir. Bunlardan biri olan Mustafa Kemal Gazeteci Şerif adını kullanarak bölgeye gitmiş Derne ve Tobruk'ta mücadele etmiştir. Bir diğer önemli Subay ise Tüccar Hamdi Bey ismiyle giderek Bingazi'de savaşılan Enver Paşa'dır. Balkan Savaşlarının başlaması üzerine Osmanlı Devleti Trablusgarp'tan 1912 Uşi Antlaşmasıyla çekilmek zorunda kalmıştır.

Cevap: C

16. I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti Suriye – Filistin Cephesinde yenilince Filistin toprakları İngiltere'nin eline geçmiştir. Dönemin İngiltere dışişleri Bakanı Balfour bir deklarasyon yayınlayarak Filistin topraklarında İsrail devletinin kurulabileceğini bildirmiştir. Bu durum İsrail'in kurulmasında etkili olmuştur.

Cevap: B

17. Mustafa Kemal Birinci Dünya Savaşı yıllarında en son Suriye – Filistin Cephesinde mücadele etmiştir. Yıldırım orduları komutanı Mustafa Kemal Türk ordularının ağır yenilgiler aldığını görünce askeri toparlamak adına orduyu Halep – Adana hattına çekmiştir. Yeniden taarruza başlayacağı sırada Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmış savaş bitmiştir.

Cevap: C

18. Gizli antlaşmalar savaş başladıktan bir yıl sonra İtilaf Devletlerinden İngiltere, Fransa, İtalya ve Rusya arasında imzalanmıştır. Fakat Rusya'da 1917 Bolşevik İhtilalinin yaşanması üzerine Rusya savaştan çekilmiştir. Bir anda İtilaf Devletleriyle arası açılmıştır. Bu durum üzerine gizli antlaşmaları dünyaya duyurmuştur. Gizli antlaşmalarda olmayan ve öğrendiğinde en fazla tepkiyi gösteren devlet ABD'dir.

Cevap: C

Çözümler 5

1. İtalya'nın Trablusgarp'a saldırısı üzerine başlayan savaşta Osmanlı Devleti bölgeye gizlice önemli su-baylarını göndererek mücadele etmiştir. Fakat Balkan Savaşlarının başlaması üzerine 1912 Uşi Antlaşma-sını imzalayarak bölgeden çekilmek zorunda kalmış-tır. Böylece Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybetmiştir. Antlaşmada Trablusgarp halkının dini yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı kalmasını istemiştir. Böylece halifelikten siyasi anlamda ikinci defa yararlanılmıştır.

Cevap: E

2. Kafkas Cephesi Osmanlı Devleti'nin taarruz cephele-rinden biridir ve ilk açılan cephedir. Açılma nedenleri Hazar Denizine kadar ulaşmış oradaki Türkleri hakimiyet altına almak böylece Turancılık idealini gerçekleştirmek, Hindistan'a kadar olan hatta sahip olarak İngilte-re'nin sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmek ve Rus-ya'nın müttefikleriyle bağlantı kurmasını engellemektir.

Cevap: E

3. Çanakkale Savaşı sırasında kara savaşlarında İngilte-re ANZAC adı verilen sömürge askerlerini Osmanlı'nın karşısına çıkartmıştır. ANZAC askerleri arasında Yeni Zelanda ve Avustralya askerleri yer almaktadır. Hindis-tan bölgesinden asker getirilmemiştir.

Cevap: C

4. Balkan Savaşlarının nedenleri arasında hammadde arayışı yoktur çünkü Osmanlı Devleti'ne savaş ilan eden Balkan Devletleri henüz Sanayi İnkılabını ger-çekleştirmemiş ülkelerdir. Bu nedenle sömürge ya da hammadde ihtiyaçları olamaz diğer seçeneklerde veri-lenler doğrudur.

Cevap: C

5. Çanakkale Savaşı sırasında Mustafa Kemal kara sa-vaşlarına katılmış XIX. Tümen komutanı olarak Ana-fartalar, Conkbayırı, Kilitbahir ve Arıburnu'nda müca-dele etmiştir. Conkbayırı'nda cephane almak için geri çekilen askerleri gördüğünde 'Ben size taarruzu değil ölmeyi emrediyorum, biz ölünceye kadar geçecek za-man içinde yerimizi başka kuvvetler ve başka komu-tanlar alabilir.' Diyerek tekrar cepheye geri dönmelerini istemiştir.

Cevap: B

6. Hicaz – Yemen Cephesi İngiliz Arap iş birliği sonucu Osmanlı Devleti'ni bölgeden göndermek ve yeni bir Arap devleti kurmak amacıyla açılmıştır. Osmanlı Su-bayı Fahrettin Paşa bölgede mücadele eden Medine Müdafini olarak bilinen komutandır. Başarılı mücadele-ler gerçekleşirse de Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla bu topraklar Osmanlı'nın elinden çıkmıştır.

Cevap: D

7. Birinci Dünya savaşı sırasında İtilaf Devletleri kendi aralarında gizli antlaşmalar imzalayarak Osmanlı top-raklarını paylaşmışlardır. İlk olarak İstanbul Antlaşma-sıyla Rusya'ya boğazlar ve çevresi verilmiştir. Londra Antlaşmasıyla İtalya'ya On İki Ada, Rodos ve Antalya verilmiş ve İtilaf devletleri blokuna geçmesi sağlan-mıştır. Sykes – Picot Antlaşmasıyla İngiltere ve Fransa Osmanlı'nın Ortadoğu topraklarını paylaşmışlardır. Daha sonra Rusya'nın bu antlaşmayı onaylaması için Petrograt Protokolüyle Rusya'ya doğu Karadeniz'den toprak verilmiştir. Son olarak da Mac Mohan Antlaş-ması Hicaz Emiri Şerif Hüseyin'le yapılmıştır. Araplara İngilizler iş birliği sağlamışlardır.

Cevap: D

8. I. Dünya Savaşından sonra imzalanan ateşkes ve ba-rış antlaşmaları şu şekildedir.

Devletler	Ateşkes Antlaşmaları	Barış Antlaşmaları	
Bulgaristan	Selanik	Nöyyi	
Avusturya – Macaristan	Willa Guiste	Avusturya	Sen Jermen
		Macaris-tan	Triyanon
Almanya	Rethondes	Versay	
Osmanlı	Mondros Ateşkes	Serv	

Cevap: A

9. I. Dünya Savaşı süresince Sait Halim Paşa ve Talat Paşa Osmanlı hükümetinde başkanlık yapmışlardır. Savaşın bitmesiyle birlikte Ahmet İzzet Paşa Hükümeti kurulmuştur. Mondros Ateşkes Antlaşması bu dönem-de imzalanmıştır. Mondros'tan dolayı tepki gören Ah-met İzzet Paşa istifa etmek zorunda kalmış ve yerine Damat Ferit Paşa Hükümeti kurulmuştur.

Cevap: C

10. Mondros Ateşkes Antlaşması İtilaf Devletleri ile Osmanlı Arasında yapılan antlaşmadır. Osmanlı adına Rauf Orbay imzalamıştır. Bu antlaşmayla birlikte Osmanlı orduları dağıtılmış, işgaller için zemin oluşturulmuştur. Antlaşmadan sonra İstanbul gayri resmi olarak işgal edilmiştir. İstanbul'un resmen işgaliye Misakı Milli kararlarından sonra 16 Mart 1920'de gerçekleşektir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

11. 30 Ekim 1918 Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanınca Osmanlı Devleti'nin halkı için bir şeyler yapamacağı ve işgalleri önleyemeyeceği anlaşılmıştır. Anadolu halkı buldukları bölgeleri korumak amacıyla ilk olarak yararlı cemiyetleri kurarak basın yayın faaliyetleri yoluyla işgalleri engellemeye çalışmıştır. Hemen arkasından da Kuvayı Milliye kurarak yerel silahlı direnişleri başlatmışlardır. İlk Kuvayı Milliye Ali Çetinkaya tarafından Ayvalık'ta kurulmuştur. Nasihat Heyetleri ise Osmanlı Hükümetinin Mondros'tan sonra işgallere karşı Türk halkının tepki göstermesini engellemek amacıyla oluşturulmuştur.

Cevap: C

12. I. Balkan Savaşında Osmanlı Devleti Batı Trakya, Doğu Trakya, Makedonya ve Ege Adalarını kaybetmiştir. II. Balkan Savaşı Balkan Devletlerini kendi aralarında başlayınca Osmanlı fırsattan yararlanarak Bulgaristan'a savaşı ilan etmiştir. Enver Paşa komutasında Doğu Trakya geri kurtarılmıştır. Bu başarısından dolayı Enver Paşa'ya Edirne Fatihî unvanı verilmiştir.

Cevap: D

13. Birinci Dünya Savaşı sırasında İtilaf Devletleri Musul petrollerine sahip olmak ve Rusya'ya yardım götürmek amacıyla Irak Cephesini açmışlardır. Halil Paşa komutasında Kut'ül Amare ve Selman Pakt mücadeleleri yapılmıştır. Halil Paşa İngiliz General Thownsen ve askerlerini esir etse de İngilizlerin bölgeye yeni kuvvetler getirmesiyle mücadele kaybedilmiştir. Conkbayırı Çanakkale Savaşındaki cephelerden biridir. Kanal Cephesi Mısır'da İngilizlere karşı mücadele edilen cephe değildir.

Cevap: B

14. Mondros Ateşkes Antlaşmasının imzalanmasıyla Osmanlı topraklarında işgaller başlamıştır. Osmanlı'nın ilk işgal edilen yeri Musul'dur İngiltere tarafından işgal edilmiştir. Anadolu'da ilk işgal edilen yer ise Dört-yol'dur. Fransızlar işgal etmiştir. İlk direnişin başladığı yer yine Dört-yol'dur. Kara Mehmet Çavuş komutasında direniş başlatılmıştır.

Cevap: C

15. Mondros imzalandıktan sonra ilk Kuvayı Milliye 172. Alay Komutanı Ali Çetinkaya tarafından Ayvalık Cephesinde kurulmuştur. Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe, İpsiz Recep, Topal Osman ve Yörük Ali Efe diğer Kuvayı Milliye kahramanlarıdır.

Cevap: A

16. Birinci Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle yapılacak barış antlaşmalarını imzalamak amacıyla Paris Barış Konferansı toplanmıştır. Burada daha önceden Saint Jean de Mouirene gizli antlaşmasıyla İtalya'ya verilen İzmir, Yunanistan'a verilmiştir. Bu durum itilaf devletleri arasında ilk görüş ayrılığını başlatmıştır. Bunu yapmalarındaki amaç ise İzmir'de güçlü bir İtalya yerine güçsüz ve kontrol edebilecekleri bir Yunanistan'ın olmasını istemeleridir.

Cevap: A

17. Kafkas Cephesinde Turancılık idealini gerçekleştirmek amacıyla Enver Paşa tarafından Sarıkamış Harekâtı yapılmıştır. İklim şartlarından dolayı Türk askerlerinin birçoğu donarak şehit olmuşlardır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin kaybetmesine neden olmuştur. Cepheye sonradan görevlendirilen Mustafa Kemal XVI. Kolordu komutanı olarak Rusları durdurmayı başarmıştır. Fakat 1917'de Rusya'da Bolşevik İhtilalinin yaşanması üzerine cephe kapanmıştır.

Cevap: A

18. I. Dünya Savaşı sırasında İtilaf Devletleri kendi aralarında gizli antlaşmalar imzalayarak Osmanlı topraklarını paylaşmışlardır. Bu antlaşmalardan biri olan 1915 Londra Antlaşmasıyla İtalya'ya Rodos, On İki Ada ve Antalya bölgesi verilmiştir. İtalya bu toprakların karşılığında İttifak blokundan İtilaf blokuna geçmiştir.

Cevap: C

Çözümler 6

1. 1914 – 1918 yılları arasında İtilaf ve ittifak blokları arasında yaşanan Birinci Dünya Savaşının sonucunda İngiltere en güçlü çıkan devlet olmuştur. Almanya, İtalya ve Rusya’da totaliter rejimler kurulmuştur. Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti kurulmuştur. Sivil savunma örgütleri önem kazanmıştır. Sonucunda barış korunamadığı için II. Dünya Savaşı başlamıştır. Fakat I. Dünya Savaşının sonunda sömürgecilik bitmemiştir. Wilson İlkelerinde sömürgeciliğin yasaklanması üzerine Paris Barış Konferansında Manda ve Himaye fikri ortaya atılmıştır. II. Dünya Savaşının sonuna kadar sömürgecilik devam etmiştir.

Cevap: E

2. • Savaştan ilk çekilen devlet Japonya’dır.
• Savaştan ateşkes antlaşmasıyla ilk çekilen devlet Bulgaristan’dır.
• Savaşın süresini kısaltan devlet ABD’dır.
• Savaşa en son giren devlet Yunanistan’dır.
• Savaştan en karlı çıkan devlet İngiltere’dır.

Cevap: A

3. Paris Barış Konferansında I. Dünya Savaşının kazanan devletleri olan İtilaf Devletlerinden ABD, İngiltere, Fransa ve İtalya Dörtler Konseyini kurarak birlikte hareket etmişlerdir. Hatta sonradan Japonya’nın da katılımıyla Beşler Konseyi oluşturulmuştur. Fakat bu devletler arasında asla Rusya olamaz çünkü Rusya 1917 Bolşevik İhtilaliyle savaştan çekilmiş ve İtilaf Devletleriyle arası açılmıştır.

Cevap: C

4. Yenilen devletlerle yapılacak olan barış antlaşmasını belirlemek amacıyla toplanan Paris Barış Konferansında Osmanlı hariç diğer devletlerle antlaşmalar imzalanmıştır. Osmanlı’yla yapılacak barış antlaşmasının ertelenmesinin en önemli nedeni topraklarının paylaşılabilmiş olmasıdır. Çünkü gizli antlaşmalarda paylaştıkları durum Rusya’nın savaştan çekilmesiyle değişmiştir. Wilson İlkelerinde savaştan sonra toprak kazanımı olmayacak maddesinin yer alması ve İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıklarının yaşanması da bu ertelemenin nedenleri arasında yer alır.

Cevap: E

5. Milletler Cemiyetinin kurulma fikri ilk olarak Wilson İlkelerinde ortaya atılmıştır. Bu çerçevede Paris Barış konferansında 32 devletin katılımıyla Cenevre merkezli olarak Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) kurulmuştur. Osmanlı Devleti bu teşkilata üye olamamıştır. Türkiye ise 1932 yılında üye olmuştur. Milletler Cemiyetinin yanlı politikalar izlemesi ve dünya barışını koruyamaması II. Dünya Savaşının yaşanmasına neden olmuştur.

Cevap: C

6. Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra Anadolu’daki Türk halkı genel olarak ülkenin kurtuluşu noktasında iki fikre bölünmüştür. Birinci grup bağımsızlık amacıyla hareket etmiş ve yararlı cemiyetleri kurarak bağımsızlık için mücadele etmişlerdir. İkinci grup ise ülkenin kurtuluşunun ya halife ve saltana bağlı kalmakla ya da manda ve himaye fikrini benimsemekle olabileceğini düşünmüşlerdir. Milli varlığa zararlı diye bildiğimiz cemiyetleri kurmuşlardır. Bir de azınlıkların kurduğu cemiyetler var onların amacı tamamen Anadolu’da kendi devletlerini kurmaktır.

Cevap: C

7. Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla Anadolu’nun işgal edileceği anlaşılınca Türk halkı hem Kuvayı Milliyeyi oluşturarak silahlı direnişi başlatmış hem de direniş cemiyetlerini kurmuşlardır. Cemiyetlerin amacı bağımsızlıklarını korumaktır. Her cemiyet bulunduğu bölgenin bağımsız kalması için mücadele etmiştir. Bölgeseldir. Ayrıca basın yayın faaliyetlerinde bulunarak dünyaya haklı olduklarını gösterme çabasına girmişlerdir.

Cevap: E

8. Hakkında bilgiler verilen Cafer Tayyar tarafından kurulan cemiyet Trakya Paşaeli Müdafaayı Hukuk Cemiyetidir. Edirne ve Lüleburgaz kongrelerini toplayarak bölgeyi Yunanlılara karşı korumaya çalışmışlardır. Cemiyetin en önemli özelliklerinden biri Osmanlı’nın dağılması halinde Trakya Cumhuriyetini kuracaklarını belirtmişlerdir. Fakat bunu uygulamamış ve milli mücadeleye katılmışlardır.

Cevap: B

9. Milli İslam Şurası Cemiyeti Yakup Şevki Paşa önderliğinde kurulmuştur. Ermenilere karşı mücadele etmişlerdir. Düzenledikleri II. Kars Kongresinde Cenubi Garbi Kafkas Hükümeti kurmuşlardır. Hatta sivil bir anayasa oluşturmuşlardır. Fakat İngilizlerin bölgeye asker çıkartmasıyla birlikte kurdukları hükümet dağılmıştır.

Cevap: A

10. Azınlıklar tarafından ilk kurulan cemiyet Filik-i Eterya Cemiyetidir. 1800lerde Yunanistan'ın bağımsızlığı için mücadele etmiştir. Milli mücadele yıllarında ise adını Etnik-i Eterya olarak değiştirmiş ve Bizans'ı yeniden canlandırmak amacıyla faaliyetlerde bulunmuştur. Megola İdea'yı savunmuşlardır. Mavri Mira, Rum Pontus ve kordos cemiyetleri diğer Rum cemiyetleridir. Rum Göçmen komisyonu farklı bir cemiyet değildir. Kordos Cemiyetinin diğer adıdır.

Cevap: A

11. Wilson İlkeleri Türk hakimiyetinde yaşayan diğer milletler çoğunlukta oldukları yerlerde kendi hakimiyetlerini kurabilirler demiştir. Rumlar bu maddeye dayanarak Batı Anadolu'da Türklerden daha kalabalık olduklarını göstermek amacıyla Kordos Cemiyeti diğer adıyla Rum Göçmen Komisyonu aracılığıyla Yunanistan'dan Rumları Batı Anadolu'ya göç ettirmişlerdir. Diğer seçeneklerde yer alan Etnik-i Eterya ve Mavri Mira Cemiyetleri de Rumlara aittir. Alyans Cemiyeti ise Museviler tarafından Filistin topraklarında bir İsrail devletinin kurulmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Cevap: B

12. Şark Vilayetleri Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti Ermenilere karşı doğu Anadolu'yu korumak amacıyla kurulmuştur. İlk olarak İstanbul'da kurulmasına rağmen daha sonra merkezini Erzurum'a taşımıştır. Erzurum Kongresinin toplanmasında etkili olmuştur. Doğu'dan batıya olan Türk göçlerini engellemeye çalışmıştır. Amaçları Türk nüfusunun çoğunlukta olduğunu göstermektedir. Tüm dünyaya haklarını duyurmak amacıyla Albayrak, Hadisat ve Le Pays gazetelerini yayınlamışlardır.

Cevap: C

13. Kilikyalılar Cemiyeti, Adana, Mersin ve Osmaniye bölgesini Ermeni ve Fransızlara karşı korumak amacıyla kurulmuştur. Pozantı kongresini düzenlemişlerdir. Ermenilerin, Ermeni İntikam Alayları Cemiyetine karşı mücadele etmişlerdir. Daha sonradan Fransızlar bölgeyi işgal edince onlarla da mücadeleleri başlamıştır.

Cevap: B

14. Milli mücadele yıllarında Anadolu'da cemiyet kuran azınlıklar Rumlar, Ermeniler ve Musevilerdir. Rumlar; Rum Pontus Cemiyeti, Etnik-i Eterya, Kordos Cemiyeti ve Mavri Mira Cemiyetlerini kurmuşlardır. Ermeniler; Hınçak, Taşnak ve Ermeni İntikam Alaylarını kurmuşlardır. Museviler ise Alyans, İsrailit ve Mekabi cemiyetlerini kurmuşlardır. Seçeneklerde bulunan İngiliz Muhipleri Cemiyeti İngiltere mandasını savunmak amacıyla kurulan milli varlığa zararlı cemiyetlerden biridir.

Cevap: A

15. Gizli Karakol ve Mim Mim Grubu Milli Mücadele yıllarında İstanbul'dan Anadolu'ya hem silah kaçırmışlar hem de milli mücadeleyi destekleyenlerin Anadolu'ya geçmelerinde etkili olmuşlardır. Vahdeti Milliye ise ulusal çapta kurtuluşu savunan yararlı cemiyetlerden biridir.

Cevap: B

16. Hakkında bilgi verilen rapor Amiral Bristol Raporudur. Wilson İlkelerine göre Batı Anadolu'da yaşanan olayları incelemek üzerine gönderilmiştir. Yaptığı incelemede Batı Anadolu'da Türklerin haklı olduğunu ortaya koymuştur. Bölgede Hristiyanların güvenlik problemi olmadığını ve yaşanan olaylardan onların sorumlu oldukları belirtilmiştir. General Harbord Raporu ise yine ABD'nin başkanlığındaki bir heyetin hazırladığı Doğu Anadolu'da Türk nüfusunun çoğunlukta olduğunu ortaya koyan bir rapordur. King Grane ve Hrisantos raporları ise azınlıkların hazırladığı raporlardır. Önemsizdir. Milne Raporu ise İngiltere tarafından hazırlanmıştır. Batı Anadolu'da Yunanlılara zaman kazandırmayı amaçlayan bir rapordur.

Cevap: A

17. Dr. Esat Işık milli mücadeleyi destekleyen önemli isimlerden biridir. Hazırladığı raporunda İzmir'in işgalinin haksız olduğunu belirtmiştir. Raporunda ilk defa Kuvayı Milliye kavramını kullanmıştır. Fakat Dr. Esat Işık milli mücadele yanlısıdır. Manda ve himaye fikrini savunmamıştır. Ayrıca Milli Kongre Cemiyetinin kurucusudur. Yararlı cemiyetlerin birleştirilmesi Sivas kongresinde gerçekleşecektir.

Cevap: A

18. İzmir, 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir. İşgal sırasında Türk halkının direniş göstermemesine rağmen Rumlar katliamlar yapmaya başlamışlardır. Her yakaladıkları Osmanlı subayına Zito Venizelos (Yaşasın Venizelos) diye bağırttırıyorlardı. Buna itiraz eden Osmanlı Subayı Albay Süleyman Fethi'yi şehit etmişlerdir. Yunanlıların bu hareketleri karşısında Hukuku Beşer gazetesinin başyazarı Hasan Tahsin (Osman Nevres) ilk kurşunu sıkarak direniş başlatmıştır.

Cevap: A

Çözümler 1

1. Mustafa Kemal, Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandıktan sonra İstanbul'a gelmiştir. Burada arkadaşı Fethi Okyar'ın kurduğu Hürriyetpervan Avam Fırkasını desteklemiştir. Anadolu'ya geçmenin yollarını ararken IX. Ordu müfettişi olabilmek amacıyla Damat Ferit ve Vahdettin'le görüşmeler yapmıştır. Görevi aldıktan sonra 16 Mayıs 1919'da Bandırma Vapuruyla İstanbul'dan ayrılmıştır.

Cevap: E

2. Mustafa Kemal'in Havza Genelgesini yayınlamaktaki amacı halkı milli mücadeleye davet etmektir. İşgaller protesto edilsin diyerek halk milli mücadeleye davet edilmiştir. Ordular terhis edilmesin, silah ve cephaneler teslim edilmesin maddesi Mondros'a karşı Mustafa Kemal'in ilk tepkisidir. Çünkü Mondros'a göre Osmanlı ordularının terhis edilmesi gerekmektedir. Bu maddeyle Mustafa Kemal buna uyulmaması gerektiğini belirtmiştir. Hristiyan halka ve azınlıklara zarar verilmesin denilerek Mondros'un 7 ve 24. Maddelerine karşı önlem alınmıştır. Çünkü Hristiyanlara zarar verilirse Mondros gereği o bölgeler işgal edilecektir.

Cevap: E

3. Erzurum kongresinin toplanmasında Kazım Karabekir, Şark Vilayetleri Müdafaayı Hukuk Cemiyeti ve Trabzon Müdafaayı Hukuk Cemiyeti etkili olmuştur. Ayrıca Amasya Genelgesinde Erzurum Kongresine katılımı artırmak amacıyla kongrenin yapılacağı duyurulmuştur. Davet edilen illerden Bitlis, Erzurum, Sivas, Trabzon ve Van katılmıştır. Mustafa Kemal'in başkanlığında kongre gerçekleşmiştir.

Cevap: E

4. Temsil Heyetinin kurulma kararı Amasya Genelgesinde alınmıştır. Erzurum kongresi sırasında ise Mustafa Kemal'in başkanlığında doğu illerini temsil etmesi için kurulmuştur. Sivas kongresinde ise yetkileri genişletilerek tüm yurdu temsil eder denilmiştir. Bundan sonraki bütün faaliyetleri Mustafa Kemal Temsil Heyeti başkanı adına yürütmüştür. Sivas Kongresini Damat Ferit'in engelleme çabaları boşa çıkınca Mustafa Kemal Temsil Heyeti adına bazı tedbirler almış İstanbul'la olan haberleşmeleri kesmiştir. Bu durum üzere İtilaf Devletleri Damat Ferit'e istifa ettirmişlerdir. Bu durum Temsil Heyetinin İstanbul Hükümetine karşı ilk siyasi zaferidir.

Cevap: A

5. Celal Bayar, İttihat ve Terakki üyeliği yapmış fakat ayrılmıştır. Lakin halk karşısında bu durumun kötü yankı yapmasını engellemek amacıyla Nazilli Kongresine Galip Hoca takma ismiyle katılmıştır. Kuvayı Milliye'nin güçlendirmesi yönünde kararlar alınmıştır.

Cevap: B

6. Seçeneklere bakıldığında ilk olarak Temsil Heyetinin tüm yurdu kapsar hale getirilmesi, manda ve himayenin kesin olarak reddedilmesi ve İradeyi Milliye Gazetesinin yayınlanması Sivas Kongresi (4 - 11 Eylül 1919) sırasında gerçekleşmiştir. Kongreden sonra İstanbul Hükümetiyle Amasya Görüşmelerinin (20 Ekim 1919) yapılmasına karar verilmiş görüşmelerde Mebusan Meclisinin açılma kararı alınmıştır. 12 Ocak 1920'de açılan Mebusan Meclisinde Misakı Milli kararları ilan edilince İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmişlerdir.

Cevap: E

7. Misakı Milli Kararları;

Borçlar: Osmanlı'dan kalan borçların Osmanlı kendi üzerine düşeni ödemeye hazırdır.

Kapitülasyonlar: Kesin olarak kaldırılmıştır.

Sınırlar: Mondros imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan Türk ve Müslümanların çoğunlukta olduğu yerler Türk vatanıdır, bölünemez

Azınlıklar: Azınlıklara verilen haklar komşu ülkelerdeki Türk azınlıklara verilen haklar kadar olacaktır.

Boğazlar: İstanbul'un güvenliği sağlandıktan sonra dünya ticaretine açılacaktır.

Referandum: Batı Trakya, Elviyeyi Selase ve Arap Memleketlerinde halk oylaması yapılacaktır.

Karara baktığımızda ulusal egemenlikle ilgili hiçbir karar bulunmamaktadır.

Cevap: C

8. Alemdar, Aydede, Gülerüz ve Peyamı Sabah milli mücadele karşıtı yayınlar içerisinde yer alır. Küçük Mecmua ise Ziya Gökalp tarafından Diyarbakır'da yayın hayatına başlamıştır. Milli mücadeleyi desteklemişti.

Cevap: B

9. Ali Galip olayından sonra Mustafa Kemal Temsil Heyeti başkanı olarak İstanbul'la tüm haberleşmelerin kesildiğini, yapılacak çalışmalarda merkezin Sivas olacağını duyurmuştur. Fakat bu kararlar arasında yeni bir meclis açılacağı kararı İstanbul'un resmen işgalinden sonra gerçekleşecektir. Ayrıca Mustafa Kemal'in aldığı kararlar Damat Ferit'in istifasına yol açmıştır. Bu durum Temsil Heyetinin İstanbul Hükümetine karşı ilk siyasi zaferidir.

Cevap: D

10. Amasya Genelgesinde Sivas'ta milli bir kongre toplanacaktır denilerek milli mücadelenin ulusal çapta olması amaçlanmıştır. Ayrıca hem Sivas kongresinin kararının alınması hem de Erzurum Kongresinin yapılacağıın duyurulması milli mücadelenin programını oluşturmuştur. Fakat öncülde verilenlerden rejim değişikliğine ulaşamaz.

Cevap: C

11. Mustafa Kemal, Havza Genelgesinde işgallere karşı miting ve protestolar yapılsın, itilaf devletlerine protesto telgrafları çekilsin diyerek Anadolu halkını ilk defa mücadeleye davet etmiş ve ulusal bilinci uyandırmaya çalışmıştır. Mustafa Kemal'in bu genelgesi halkta karşılık bulmuş İzmir'in işgalinden dolayı Sultan Ahmet ve Fatih mitingleri yapılmıştır.

Cevap: B

12. I. TBMM açıldığında milletvekillerinin belirlenmesinde ilk olarak Mebusan Meclisinden kaçan milletvekillerinin doğrudan katılabileceği belirtilmiştir. Onun dışında her ilden Müdafaa-yı Hukuk cemiyetlerinin belirlediği 5'er kişi seçilecek ve Ankara'ya gönderilecekti. Bu milletvekillerinin Gayrimüslim olmaması gerektiği belirtilmiştir. Amaç azınlıkların meclise girmelerini engellemektir.

Cevap: E

13. Kuvayı Milliye'nin batı cephesinin kurulmasında batıda yapılan hemen hemen bütün kongreler etkili olmuştur. seçenekler arasında verilen Balıkesir ve Alaşehir kongreleri İzmir Reddi İlhak Cemiyeti tarafından gerçekleştirilmiş ve Kuvayı Milliye'nin güçlendirilmesi kararları alınmıştır. Amasya Genelgesi ve Misakı Milli Kararlarında bu yönde kararlar bulunmamaktadır.

Cevap: A

14. Mustafa Kemal ilk olarak Erzurum kongresine başkanlık yapmıştır. Daha sonra tartışmalar yaşansa da kongreye katılanların oylamasıyla Sivas kongresine başkan seçilmiştir. TBMM açıldıktan sonra Adana'da yaşanan olaylardan dolayı Pozantı Kongresi toplanmıştır. Mustafa Kemal Fevzi Çakmak'la bu kongreye katılarak başkanlık yapmıştır.

Cevap: E

15. Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas kongreleri üçü de İstanbul Hükümetinin tepkilerine neden olmuştur. İstanbul hükümeti İtilaf Devletleriyle zıtlaşmak istemiyordu. Fakat bu üç gelişmede de milli mücadelenin yapılacağı amacı gerekçeleri ve yöntemi belirtilmiş ulusal sınırlar çizilmiş ve askeri mücadelenin yapılacağı yeni bir meclisin açılacağı duyurulmuştur. Yaşanan bütün gelişmeler İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri tarafından iyi karşılanmamış engelleme çabalarına girişmişler fakat başarısız olmuşlardır.

Cevap: E

16. Samsun Raporunda Manda ve Himaye fikrine tahammül yoktur maddesi yer almıştır. Kesin olarak reddedilmemiştir. Erzurum Kongresinde ilk defa reddedilmiş Sivas Kongresinde ise kesin olarak reddedilmiştir.

Cevap: E

17. Erzurum Kongresine davet edilen illerden gelen temsilciler katılabilmştir. Gelebilen iller Bitlis, Erzurum, Sivas, Trabzon ve Van'dır katılamayanlar ise Diyarbakır, Elazığ (Harput) ve Mardin'dir.

Cevap: E

18. Amasya Genelgesinde Sivas Kongresinin toplanması kararı alınmıştır ve toplanmıştır. Amasya Görüşmeleri sırasında Mebusan Meclisinin açılması kararı verilmiş ve yapılan çalışmaların sonunda Mebusan Meclisi açılmıştır. İstanbul'un resmen işgal edilmesi üzerine 23 Nisan 1920'de I. TBMM açılmıştır. Havza Genelgesinin yayınlanması İstanbul Hükümetinin tepkisine neden olmuş ve Mustafa Kemal ilk defa geri çağırılmıştır. Fakat TBMM'nin açılması Misakı Milli Kararlarından sonra olmuştur. Misakı Milli Mebusan Meclisinde ilan edilmiş bu nedenle İstanbul işgal edilmiştir. İşgal üzerine Birinci TBMM açılmıştır.

Cevap: E

Çözümler 2

1. Temsil Heyeti Erzurum'da sadece doğu illerini temsil eder şeklinde kurulduktan sonra Sivas Kongresinde üye sayısı artırılmış ve tüm yurdu temsil eder hale getirilmiştir. İlk defa Sivas'ta yürütme yetkisini kullanarak Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi komutanlığına atamıştır.

Cevap: B

2. Kurucu Meclis olabilmenin şartı yeni bir anayasa hazırlanmasıdır. I. TBMM açıldıktan sonra Teşkilatı Esasiye adıyla 21 Anayasasını hazırlamıştır. Böylece kurucu meclis olarak kabul edilmektedir. 21 Anayasası Türkiye'nin ilk anayasasıdır. Çerçeve bir anayasadır. İlk defa 'Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.' maddesine yer verilmiştir. Ayrıca Osmanlı'dan kalan Kanuni Esasi'nin Teşkilatı Esasiye ile çelişmeyen maddeleri uygulanmaya devam edilmiştir.

Cevap: C

3. Pozantı kongresi, Kilikyalılar Cemiyetinin çalışmalarıyla 5 Ağustos 1920'de Adana ve çevresinde yaşanan olaylarla ilgili durum değerlendirmesi yapmak amacıyla toplanmıştır. Kongreye Mustafa Kemal ve Fevzi Çakmak katılmıştır.

Cevap: B

4. Misakı Milli Kararları son Osmanlı Mebusan Meclisinde alınan kararlardır. Burada daha önce kaybedilen Batı Trakya, Elviyeyi Selase ve Arap Memleketlerinin geleceğinin yapılan halk oylaması sonucuna göre karar verilmesi istenmiştir. Fakat Misakı Milli kararlarından sonra İstanbul'un resmen işgalinden dolayı alınan bu karar uygulanamamıştır.

Cevap: E

5. Mustafa Kemal, Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada Suriye - Filistin Cephesindeydi. Antlaşmadan sonra İstanbul'a çağırılmıştır. Boğazdan geçerken İtilaf Devletlerinin donanmasının İstanbul'a yaklaştığını görünce yanında bulunan yaveri Cevat Abbas'a 'Geldikleri gibi giderler.' sözünü söylemiştir.

Cevap: A

6. Misakı Milli kararlarından sonra itilaf devletleri bu duruma tepki göstermek amacıyla İstanbul'u resmen işgal etmişlerdir. İşgali Mustafa Kemal'e haber veren kişi Manastırlı Hamdi Bey'dir. Bu faaliyetinden dolayı soyadı kanundan sonra kendisine Martonaltı soyadı verilmiştir.

Cevap: B

7. Mustafa Kemal Mebusan Meclisine milletvekili seçilmesine rağmen güvenlik sorunlarından dolayı İstanbul'a gitmemiştir. Giden milletvekillerinden istekleri şu şekildedir.

- Kendisinin meclis başkanı seçilmesini istemiştir. Fakat bunu gerçekleştirememişlerdir. Meclis başkanı olarak Celalettin Arif seçilmiştir.
- Meclis'te Müdafaa-yı Hukuk Grubunu kurmalarını ve birlikte hareket etmelerini istemiştir. Rauf Orbay mecliste Felahı Vatan Grubunu kurmuştur. İsmi farklı olsa da bu isteği yerine getirilmiştir.
- Misakı Milli Kararlarının ilan edilmesini istemiştir. Bu isteği yerine getirilmiştir.

Cevap: E

8. Mustafa Kemal'in ilk olarak Havza Genelgesinden sonra İstanbul Hükümetiyle arası açılmış ve ilk defa geri çağırılmıştır. Amasya Genelgesinden sonra ise tekrar daha sert bir ifadeyle geri çağırılmıştır. Mustafa Kemal cevaben kendisinin padişahın başka kimseden emir almayacağını belirterek Erzurum'a geçmiştir. Buraya gelir gelmez resmi bütün görevlerinden istifa etmiştir. Erzurum Kongresine sivil olarak katılmıştır. Ayrıca Kazım Karabekir 'Ben ve kolordum emrinizdeyim paşam.' diyerek Mustafa Kemal'e destek vermiştir.

Cevap: B

9. I. TBMM açıldıktan sonra 24 Nisan Önergesinde hükümet kurma kararının alınmasıyla 11 Bakandan oluşan İcra Vekilleri Heyeti kurulmuştur. Osmanlı hükümetinde olmayıp TBMM'yle ilk defa açılan bakanlıklar sağlık ve iktisat bakanlıklarıdır. Maarif Bakanlığı Osmanlı'nın da açtığı bakanlıklardan biridir.

Cevap: C

10. Milli Mücadele yıllarında yararlı cemiyetler tarafından bir çok kongre toplanmıştır. Bunlardan biri olan Trakya Paşaeli Cemiyetinin düzenlediği Edirne Kongresine Rauf Orbay değil cemiyetinde kurucu olan Cafer Tayyar başkanlık etmiştir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

11. Amasya Görüşmeleri İstanbul Hükümeti adına Ali Rıza Paşa'nın isteği üzerine gerçekleşmiştir. İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı Salih Paşa Temsil Heyeti adına Mustafa Kemal, Rauf Orbay ve Bekir Sami katılmıştır. Görüşmelerde birçok karar alınsa da İstanbul Hükümetinin onayından geçerek uygulanan tek karar Mebussan Meclisinin açılması olmuştur. Damat Ferit'in istifa ettirilmesi Sivas kongresinin sonucunda kongreyi engelleyemediği için yaşanan bir olaydır. Misakı Milli kararları ise açılan Mebussan Meclisinde ilan edilecektir.

Cevap: A

12. Misakı Milli kararlarında azınlık haklarından bahsederken komşu ülkelerdeki Türk azınlıklara ne kadar hak veriliyorsa Türkiye'de o kadar hak verilecektir maddeyle uluslararası eşitlik ilkesine vurgu yapmıştır. Sınırlar ilk defa burada çizilirken Mondros imzalandığı sırada işgal edilmemiş olan Türk ve Müslüman çoğunlukta olduğu yerler Türk vatanıdır denilmiştir. Burada Türk ve Müslümanların çoğunlukta olduğu ifadesi Wilson ilkelere atıfta bulunmaktadır. Ayrıca sınırların çizilmiş olması ulusal bağımsızlığa vurgu yapmaktadır.

Cevap: E

13. I. TBMM'de açıldığında milletvekilleri belirlenirken tam bağımsızlık amacıyla olmayan kimsenin meclise girmesine izin verilmemiştir. Bu çerçevede saltanat yanlılarının, azınlıkların ve manda himaye yanlıları meclise alınmamıştır.

Cevap: E

14. Erzurum Kongresi doğu illeri adına bölgesel olarak toplanmıştır. Fakat aldığı kararlar yönünden ulusal bir kongredir. Sivas kongresi hem toplaniş bakımından hem de aldığı kararlar yönünden ulusal bir kongredir. Pozantı Kongresi ise Adana ve çevresinin durumu görüşmek amacıyla bölgesel olarak toplanmıştır.

Cevap: D

15. Amasya Genelgesinde Sivas Kongresinin yapılacağı duyurulmuştur. Bunun üzerine İtilaf Devletleri Damat Ferit'e baskı yaparak kongreyi engellemesini istemişlerdir. Damat Ferit, Muhittin Paşa ve Ali Galip'i görevlendirmesine rağmen kongreyi engelleyememiş kongre düzenlenmiştir. Mustafa Kemal engelleme çabalarından dolayı İstanbul'la haberleşme yasağı getirilmiştir. Hem kongreyi engelleyemeyince hem de iletişim yasağı gelmesi üzerine Vahdettin İstanbul Hükümeti başkanı olan Damat Ferit'i istifa ettirmiş yerine Ali Rıza Paşa'yı getirmiştir.

Cevap: B

16. I. TBMM'de siyasi partilerin olmaması üzerine gruplar kurulmuş herkes kendi düşüncesini burada ifade etmiştir. Eski İttihatçılar ise mecliste Tesanüd adıyla yer almışlardır. Diğer seçeneklerde verilenler TBMM'de bulunan diğer gruplardır.

Cevap: C

17. Sevr Antlaşması İtilaf Devletleriyle İstanbul Hükümeti arasında yapılan San Remo Konferansının sonunda imzalanmıştır. İstanbul Hükümeti adına Reşat Halis, Hadi Paşa ve Rıza Tevfik imzalamışlardır. Fakat o dönemde Mebussan Meclisinin kapalı olmasından dolayı onaylanamamış ve yürürlüğe girmemiştir. Bu yönüyle ölü doğmuş bir antlaşmadır.

Cevap: E

18. I. TBMM açıldıktan sonra birçok kanun çıkartmıştır. Fakat bunlar arasında Tekalifi Milliye emirleri yoktur. Çünkü Başkomutanlık Kanunuyla meclis yetkileri Mustafa Kemal'e verilmiştir. O da bu yetkileri kullanarak Tekalifi Milliye emirlerini yayınlamıştır.

Cevap: D

Çözümler 3

1. Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra İstanbul'a gelen Mustafa Kemal Vahdettin ve Damat Ferit'le görüştüktan sonra IX. Ordu müfettişi olarak görevlendirilmiştir. Görevi bölgede güvenliği sağlamak ve Mondros gereğince halkın elinde bulunan silah ve cephanelikleri toplamaktır. Görevleri arasında genelge yayınlamak ve kongreler düzenlemek yoktur. Mustafa Kemal'in bunları yapması üzerine İstanbul'a iki defa geri çağırılmıştır ve sonunda görevinden istifa etmiştir.

Cevap: B

2. Amasya Genelgesinde Temsil Heyeti kurulmamış kurulma fikri ilk defa ortaya atılmıştır. Kurulması ise Erzurum Kongresinde olacaktır. Sivas Kongresinde de yetkileri genişletilerek tüm yurdu temsil eder hale getirilmiştir. TBMM açılana kadar milli mücadelenin yürütme organı olarak görev yapmıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

3. I. TBMM açıldıktan sonra güvenliği sağlamak amacıyla İstiklal Mahkemelerini kurmuştur. Seyyar olan bu mahkemeler nerede ihtiyaç varsa orada kurulmuştur. Yargılama görevini milletvekilleri yapmıştır. Böyle bir mahkemenin kurulması TBMM'nin yargı yetkisini elinde bulundurduğuna kanıt olarak gösterilebilir.

Cevap: B

4. Sivas Kongresinin toplanma kararı ilk defa Amasya Genelgesinde alınmıştır. Toplanmasının en büyük nedeni milli mücadeleyi tek merkezden yönetecek hale getirmektir. Fakat TBMM'nin açılmasının Sivas kongresiyle bir bağlantısı yoktur. Misakı Milli kararlarından sonra İstanbul'un işgali üzerine TBMM açılmıştır.

Cevap: C

5. Mustafa Kemal Havza Genelgesinde ordular terhis edilmesin cephaneler teslim edilmesin diyerek ilk defa Mondros'a karşı tepkisini ortaya koymuştur. Çünkü Mondros gereğince Türk ordusunun dağıtılması gerekiyordu Mustafa Kemal buna karşı çıkmış ve bunu genelge aracılığıyla bütün Anadolu'ya duyurmuştur.

Cevap: B

6. Erzurum Kongresinde alınan Hristiyan halka ve diğer azınlıklara siyasi hakimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez maddesiyle tam bağımsızlık amaçlanmıştır. Ayrıca Gayrimüslimlere çok fazla haklar tanıyan İslahat Fermanı yok sayılmıştır. Fakat bu maddeden İstanbul Hükümetinin denetim altına alınması istendiği anlamı çıkartılamaz.

Cevap: D

7. I. TBMM'nin açılmasıyla azınlıklar, İstanbul Hükümeti, İtilaf Devletleri ve Manda himaye fikrini savunanlar TBMM'ye karşı isyanlar çıkartmışlardır. Fakat bu isyanlar arasında 31 Mart Olayı yoktur. 31 Mart Olayı II. Meşrutiyetin ilanından sonra Meşrutiyeti istemeyenlerin çıkarttığı bir isyandır. Türk tarihinde rejime karşı çıkan ilk isyandır.

Cevap: C

8. Amasya Genelgesinde Temsil Heyetinin kurulma fikri ortaya atılmış ve Sivas kongresinin yapılma kararı alınmıştır. Bunlarında dışında milli mücadelenin amacı, yöntemi ve gerekçesi ortaya konulmuştur. Programı belirlenmiştir. Manda ve Himaye'nin ilk defa reddedilmesi Erzurum Kongresi, kesin olarak reddedilmesi Sivas Kongresidir.

Cevap: B

9. Şark Vilayetleri Müdafaaı Hukuk Cemiyeti Türklerin haklı olduklarını duyurabilmek amacıyla Albayrak, Hadisat ve Fransızca Le Pays gazetelerini yayınlamışlardır. Erzurum Kongresinin de kararları bu gazeteler aracılığıyla duyurulmuştur.

Cevap: E

10. Amasya Görüşmeleri İstanbul hükümetiyle Temsil Heyeti arasında Ali Rıza Paşa Hükümeti zamanında gerçekleşmiştir. İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı Salih Paşa Temsil Heyeti adına Mustafa Kemal, Bekir Sami ve Rauf Orbay katılmıştır. Fakat Fethi Okyar bu görüşmelere katılmamıştır.

Cevap: E

11. Misakı Milli kararlarında; Borçlar, Sınırlar, Kapitülasyonlar, Azınlık hakları, Referandum ve Boğazlar konusunda kararlar alınmıştır. Manda ve Himaye'nin son kez kesin olarak reddedilmesi Sivas Kongresidir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: A

12. I. TBMM'nin açılmasında doğrudan etken Mebusan Meclisinin dağıtılmasıdır. Kanuni Esasiye göre var olan meclisin kapatılması yeni meclisin açılmasına yasal zemin oluşturmuştur. Misakı Milli Kararları İstanbul'un resmen işgaline ve meclisin dağılmasına neden olmuştur. Hem Misakı Milli kararları hem de İstanbul'un resmen işgali TBMM'nin açılmasına dolaylı etki sağlamıştır. Ayrıca İstanbul'un işgali TBMM'nin açılmasını hızlandıran gelişmedir.

Cevap: A

13. Erzurum kongresinde Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı saltanat ve halifeliğin korunması için Kuvayı Milliyeyi etkin Milli İradeyi hakim kılmak esastır kararı alınmıştır. Bu kararda Saltanat ve Halifeliğin korunması denilmesinin nedeni halkın tamamının desteğini almaktır. Çünkü o sıralarda rejim tartışmalarını yapmak için uygun bir zaman değildir.

Cevap: A

14. Mustafa Kemal, Havza Genelgesiyle işgallere karşı miting ve protestoların yapılması gerektiğini söylemesi ve Mondros'a uymayın çağrısı üzerine İstanbul Hükümeti ilk defa İstanbul'a geri çağırmıştır. Fakat bu çağrıya uymayarak Amasya'ya geçmiştir.

Cevap: B

15. Tevfik Paşa döneminde gerçekleşen Bilecik Görüşmelerine TBMM adına Mustafa Kemal ve İsmet Paşa katılmışlardır. İstanbul Hükümeti adına ise Salih Paşa ve Ahmet İzzet Paşa katılmıştır. Bilecik Görüşmeleriyle İstanbul Hükümeti TBMM'yi ilk defa tanımıştır.

Cevap: E

16. Milli Mücadele aleyhinde yayın yapan önemli yayın organları şunlardır.

- Aydede
- Gülerüz
- Alemdar
- Peyamı Sabah
- İrşad
- Yeni Dünya
- Türkçe İstanbul
- Tan
- Zafer
- Selamet
- Şarkın Sesi
- Zincirbent

Cevap: A

17. Temsil Heyeti ilk defa Erzurum'da kurulmuştur. Daha sonra Sivas Kongresi toplanmış ve burada Temsil Heyetinin yetkileri genişletilmiştir. Misakı Milli kararları ise Osmanlı Mebusan Meclisinde 28 Ocak 1920'de ilan edilmiştir.

Cevap: A

18. Öncülde Manda ve Himaye fikrinin kabul edilemeyeceği belirtilmiştir ve yaşanan tartışmaların sonunda Sivas kongresinde Manda ve Himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir. Bu durum tam bağımsızlığın amaçlandığının da göstergesidir. Fakat burada bölgesel direniş hareketlerinin desteklenmesi yönünde bir yorum yapılamamaktadır.

Cevap: A

Çözümler 4

1. Milli Mücadelenin fiilen başlaması Mustafa Kemal'in IX. Ordu müfettişi olarak Samsun'a çıkmasıdır. 19 Mayıs 1919 fiilen başlangıç sayılır.

Cevap: B

2. Erzurum Kongresi, Şark Vilayetleri Mudafaayı Hukuk, Trabzon Mudaafayı Hukuk ve Kazım Karabekir'in çalışmalarlarıyla toplanmıştır. Bölgesel olmasına rağmen ulusal kararlar alınmıştır. İlk defa ulusal sınırlardan bahsedilmiştir. Fakat ulusal sınırlar çizilmemiştir. Sınırların çizilmesi Mebussan Meclisinde alınacak olan Misakı Milli kararlarıyla olacaktır.

Cevap: C

3. Sivas kongresi toplandığı sırada ilk olarak kongre başkanlığı tartışılmıştır. Bunun üzerine adaylar ortaya çıkmış kongreye katılanlar arasında oylama yapılmıştır. En fazla oyu alarak Mustafa Kemal kongre başkanı seçilmiştir. Manda ve Himaye tartışılmış fakat kesin olarak reddedilmiştir. Milli Mücadelecilerin İttihatçı oldukları tartışılmıştır. Kimsenin İttihatçılara hizmet etmediği ve o fikrin artık bittiği dile getirilmiştir.

Cevap: E

4. Osmanlı Mebussan Meclisinin dağıtılması ve İstanbul'un resmen işgali sonrası Ankara'da 23 Nisan 1920'de olağanüstü yetkilere sahip TBMM açılmıştır. Açılış konuşmasını en yaşlı üye sıfatıyla Sinop Milletvekili Şerif Bey gerçekleştirmiştir. Mustafa Kemal Meclis Başkanı seçilmiştir.

Cevap: B

5. I. TBMM açıldıktan sonra İstanbul Hükümeti otoritesini bozduğu daha fazla işgallere neden olacağı gerekçesiyle isyanlar çıkartmıştır. Anadolu Halkı din elden gidiyor propagandasıyla isyanlara katılmıştır. İtilaf Devletleri Boğazlar ve çevresindeki hakimiyetlerini TBMM'ye kaptırmamak için isyan çıkartmıştır. Azınlıklar kendi devletlerini kurmak amacıyla isyan etmişlerdir. Bu isyanlarda Şeyhülislam Dürrizade'nin fetvası da etkili olmuştur. Fakat TBMM açıldığında Sevr'le ilgili bir durum yoktur daha sonradan imzalanacaktır.

Cevap: E

6. Amasya Genelgesini Mustafa Kemal'in yanında bulunan Rauf Orbay, Refet Bele ve Ali Fuat Cebesoy imzalamış Mersinli Cemal Paşa ve Kazım Karabekir telgrafla onaylamıştır. Mustafa Kemal'in imzalatmak-taki amacı milli mücadeleyi kişisellikten kurtarmaktır. İmzalayan yada onaylayanlar arasında Cafer Tayyar yoktur.

Cevap: B

7. Amasya Görüşmeleri İstanbul Hükümeti ve Temsil Heyeti arasında gerçekleşmiştir. Beş protokol imzalanmış pek çok karar alınmıştır. Fakat burada alınan kararlardan sadece bir tanesi İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri tarafından onaylanmıştır. O da Mebussan Meclisinin açılmasıdır. Bunun üzerine İstanbul Hükümeti ve Temsil Heyeti Mebussan Meclisinin açılması için çalışmaları başlatmışlardır.

Cevap: A

8. Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra işgallerin başlaması üzerine halk bulunduğu bölgeyi korumak amacıyla cemiyetler kurmaya başlamıştır. Bu cemiyetler kongreler düzenleyerek haklı olduklarını ve yapılması gerekenleri anlatmaya çalışmışlardır. Anadolu'da en son toplanan kongre Mustafa Kemal'in de katıldığı Pozantı Kongresi'dir. TBMM açıldıktan sonra Adana'da yaşanan olaylar üzerine toplanmıştır.

Cevap: B

9. Mebussan Meclisinin açılma kararı ilk defa Amasya Görüşmelerinde alınmıştır. Fakat Mustafa Kemal İstanbul'da değil Anadolu'nun güvenli bir yerinde açılmasını istemiştir. Amasya Görüşmeleri sonrası Salih Paşa bu durum İstanbul Hükümetine bildirmiştir. Onlar Kanuni Esasi gereği İstanbul'da toplanması gerektiğini söylemişlerdir. Bunun üzerine XX. Kolordu komutanı Ali Fuat Paşa'nın Ankara'da olması, işgal edilmemiş olması halkının milli mücadele yanlısı olması ve Anadolu'nun merkezinde yer almasından dolayı Temsil Heyeti Ankara'ya taşınmıştır.

Cevap: E

10. Hasan Tahsin gerçek adıyla Osman Nevrez'in başyazarlığını yaptığı gazete Hukuku Beşer (İnsan Hakları) gazetesidir. Aynı zamanda Hasan Tahsin İzmir'de Yunanlılara karşı ilk kurşunu sıkarak direnişi başlatan adamdır. Diğer seçeneklerde verilen gazetelerde milli mücadele yanlısıdır.

Cevap: B

11. I. TBMM 20 Nisan 1920'de Mebusan Meclisinin dağıtılması ve İstanbul'un resmen işgali üzerine olağanüstü yetkilere sahip olarak açılmıştır. Fakat I. TBMM'de siyasi partilere yer verilmemiştir. Kurtuluş Savaşı sürecinde güçlü muhalefet yerine birleşerek bağımsızlık sağlansın fikriyle hareket edilmiştir. Fakat buna rağmen görüş farklılıklarından dolayı gruplar oluşmuştur.

Cevap: D

12. Temsil Heyetinin ilk defa kurulma kararı Amasya Genelgesinde alınmıştır. Erzurum kongresinde 9 kişilik bir heyet olarak Mustafa Kemal başkanlığında kurulmuştur. Doğu illerini temsil etme yetkisi verilmiştir. Sivas kongresinde ise üye sayıları artırılarak tüm yurdu temsil eder hale getirilmiştir. TBMM açılana kadar milli mücadelenin yürütme organı olarak görev yapmıştır. TBMM'nin açılmasıyla yetkilerini meclise devretmiştir.

Cevap: E

13. Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra kurulan yararlı cemiyetler bölgesel olarak faaliyetlerde bulunmuşlardır. Erzurum Kongresinde doğudaki yararlı cemiyetler Doğu Anadolu Müdafaayı Hukuk Cemiyeti adıyla birleştirilmiştir. Sivas Kongresinde ise Anadolu'daki bütün cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaayı Hukuk Cemiyeti adıyla birleştirilmiştir. Amasya Görüşmelerinde cemiyetlerle ilgili uygulamaya konulan bir karar yoktur.

Cevap: D

14. Hakkında bilgiler verilen yayın organı Dergahtır. Açık-söz, Kastamonu'da yayınlanan İstiklal Marşının ilk defa yayınlandığı gazetedir. İstikbal Trabzon'da yayınlanmıştır. Vakit ve İkdam da milli mücadeleyi destekleyen diğer yayınlardır.

Cevap: A

15. I. TBMM'de Mustafa Kemal'in üyesi olduğu grup Müdafaayı Hukuk grubudur. Gençlerin oluşturduğu grup İstikbaldir. Eski İttihatçılar Tesanüd grubuyla yer almışlardır. Yeşil Ordu ve Halk Zümresi ise sol eğilimli gruplardır.

Cevap: C

16. Amasya Görüşmeleri İstanbul Hükümeti Ali Rıza Paşa'nın isteği üzerine gerçekleşmiştir. İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı Salih Paşa, Temsil Heyeti adına Mustafa Kemal, Rauf Orbay ve Bekir Sami katılmıştır. Görüşmede birçok karar alınmıştır. Fakat sadece Mebusan Meclisinin açılması İstanbul Hükümeti tarafından onaylanmıştır. Amasya Görüşmeleriyle İstanbul Hükümeti ilk defa Temsil Heyetini tanımıştır.

Cevap: A

17. Mustafa Kemal Anadolu halkını milli mücadele davet etmek amacıyla İleri Gazetesinde yazılar yazmıştır. İleri Gazetesi Celal Nuri tarafından İstanbul'da 1918'de yayın hayatına başlamıştır. Milli mücadeleyi destekleyen önemli gazetelerden biridir.

Cevap: A

18. 24 Nisan Önergesi hükümetin bir an önce kurulması için Mustafa Kemal tarafından meclise verilen öneridir. Sorunun öncülünde verilen maddeler göz önüne alındığında Meclisin sürekliliği belirtilmiştir. Yasa ve yürütmeyi kendisinde toplayarak güçler birliği ilkesini benimsemiştir. TBMM'nin üzerinde hiçbir güç yoktur diyerek İstanbul Hükümetini yok saymıştır.

Cevap: E

Çözümler 5

1. Mustafa Kemal Mondros İmzalandıktan sonra İstanbul'a çağırılmıştır. Burada milli mücadeleyi başlatmak istemiş bazı çalışmalarda bulunmuştur. Fakat mümkün olmayınca IX. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya geçmiştir. Milli mücadelenin başlaması Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkmasıyla olmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

2. Havza Genelgesinde 'Hristiyan halka ve azınlıklara zarar verilmesin' maddesi yer almaktadır. Bu maddenin amacı Mondros'un 7. ve 24. Maddesine karşı önlem almaktır. Erzurum Kongresinde 'Hristiyan halka ve diğer azınlıklara sosyal dengemizi ve siyasi hakimiyetimizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.' Maddesiyle tam bağımsızlık amaçlanmıştır. Fakat Amasya genelgesinde azınlıklarla ilgili hiçbir madde yer almamaktadır.

Cevap: C

3. I. TBMM'de milletvekillerinin ve meclis başkanının seçimle belirlenmiş olması, uluslararası antlaşmaların meclis onayına sunulmayı ve her konuda oylamayla kararların alınması demokratik bir meclis olduğunun göstergesidir. Güçler birliği ilkesiyle meclisin yasama, yürütme ve yargı yetkilerini elinde bulundurduğunun göstergesidir.

Cevap: D

4. Sivas kongresinin yapılacağı Amasya Genelgesinde duyurulunca İtilaf Devletleri Damat Ferit'ten kongreyi engellemesini istemişlerdir. Damat Ferit, Ankara valisi Muhittin Paşa ve Elazığ valisi Ali Galip'i görevlendirmiştir. Fakat her ikisi de kongreyi engelleyememiştir. Ayrıca Mustafa Kemal, Ali Galip olayından sonra İstanbul'la olan bütün haberleşmeleri kesmiştir. Bu durum üzerine Damat Ferit'te istifa ettirmişlerdir. Yerine Ali Rıza Paşa hükümeti kurulmuştur.

Cevap: B

5. Mustafa Kemal milli mücadele boyunca birçok faaliyetlerde bulunmuştur. Amasya Genelgesinde milli mücadelenin yönetimini amacını ve gerekçesini ortaya koymuştur. Sivas Kongresinin yapılmasını kararlaştırmış ve başkanlığını yapmıştır. Erzurum kongresinde ilk defa ulusal sınırlardan bahsetmiş Misakı Milli Kararlarında bu sınırları çizmiştir. Sivas Kongresinden sonra İstanbul Hükümetiyle gerçekleşen Amasya Görüşmelerine katılmıştır. Fakat Kuvayı Milliye'nin oluşmasında etkili olmamıştır. İlk Kuvayı Milliye batı cephesinde Ali Çetinkaya tarafından kurulmuştur.

Cevap: C

6. 12 Ocak 1920'de açılan Osmanlı Mebusan Meclisi-ne Mustafa Kemal Erzurum'dan milletvekili seçilmiştir. Meclis Misakı Milli kararlarını aldıktan sonra dağıtılmıştır. Mustafa Kemal I. TBMM'ye ise Ankara'dan milletvekili seçilmiştir.

Cevap: A

7. 19 Mayıs 1919'da Samsun'a geldikten sonra 22 Mayıs'ta Samsun Raporunu hazırlamıştır.

Raporda;

- Samsun ve çevresinde yaşanan olaylardan Rum çeteleri sorumludur.
- Çeteler saldırgan tutumundan vazgeçerse bölgede asayiş sağlanır.
- Halk bağımsızlığına düşkündür.
- Manda ve himaye fikrine tahammül yoktur.
- İzmir'in işgali haksız yeridir.

Fakat raporda Mondros'tan bahsetmemiştir. Mondros'a karşı ilk tepkisi Havza genelgesidir.

Cevap: C

8. Millî Mücadelenin yasallaşmasındaki en önemli unsur Mebusan Meclisinden Misakı Milli Kararlarının alınmasıdır. Böylece meclis kararı yasal bir belge haline gelmiş milli mücadele yasallaştırılmıştır.

Cevap: B

9. Mustafa Kemal Erzurum Kongresinde Temsil Heyetinin kurulmasıyla birlikte TBMM açılana kadar olan faaliyetlerini Temsil Heyeti başkanı olarak yapmıştır. Sivas kongresi ve Amasya Görüşmeleri bu dönemde gerçekleşmiştir. Fakat Pozantı Kongresi TBMM açıldıktan sonra 5 Ağustos 1920'de toplanmıştır. Mustafa Kemal buraya TBMM başkanı olarak katılmıştır.

Cevap: C

10. Amasya Genelgesinde yer alan Millet'in bağımsızlığını yine millet'in azmi ve kararı kurtaracaktır. Maddesiyle ilk olarak milli mücadelenin amacı bağımsızlık olarak belirlenmiştir. Millet'in azmi ve kararı maddesiyle milli mücadelenin yöntemi belirlenmiştir. Millet'in kararı kelimesi demokrasiye yani ulus egemenliğine vurgu yapmaktadır.

Cevap: E

11. Birinci TBMM çıkan isyanlara karşı aldığı önlemler şu şekildedir

- Şeyhülislam Dürrizade'nin fetvasına karşılık Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi 'den fetva alınmıştır.
- İstanbul'la resmi ilişkiler kesilmiştir.
- Hiyaneti Vataniye kanunu çıkartılmıştır.
- Firariler hakkında kanun çıkartılmıştır.
- İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.
- Merkez Ordusu oluşturulmuştur.

Cevap: E

12. I. TBMM binası günümüzde Kurtuluş Savaşı Müzesi olarak kullanılmaktadır. II. TBMM binası ise Cumhuriyet Müzesi olarak kullanılmaktadır.

Cevap: B

13. Osmanlı Devleti'yle yapılacak olan barış antlaşmasının şartlarını belirlemek amacıyla San Remo Konferansı toplanmıştır. Burada şartlar belirlendikten sonra Paris'te Sevr Barış Antlaşması imzalanmıştır. Fakat Osmanlı Mebusan Meclisinden onaylanmadığı için yürürlüğe girmemiştir. Ölü doğmuş bir antlaşmadır.

Cevap: A

14. Hakimiyeti Milliye 10 Ocak 1920'de Temsil Heyetinin yayın organı olarak yayınlanmaya başlamıştır. TBMM açıldıktan sonra yarı resmi yayın organı olarak kullanılmıştır. Diğer seçeneklerde verilenler milli mücadeleyi destekleyen yayın organlarıdır.

Cevap: B

15. İzmir'in 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgal edilmesine karşılık olarak İstanbul'da Fatih ve Sultan Ahmet mitingleri yapılmıştır. Sultan Ahmet Mitinginde; Halide Edip, Mehmet Emin Yurdakul, Selim Sırrı Tercan ve Nakiye Hanım konuşmalar yapmışlardır.

Cevap: E

16. Milli varlığa zararlı cemiyetler ülkenin kurtuluşunun ya saltanat ve halifelikle yada manda ve himaye fikriyle olacağına inananların kurduğu cemiyetlerdir. İngiliz Muhipleri Cemiyeti İngiltere mandasını, Wilson Prensipleri Cemiyeti ABD mandasını savunmuştur. Osmanlı Nigehban Cemiyeti ise Saltanat ve Halifeliği destekleyen cemiyettir.

Cevap: E

17. Amasya genelgesinde Vatanını Bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir. (I) ve İstanbul Hükümeti üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmemektedir. (II) maddeleriyle milli mücadelenin gerekçesi neden yapılması gerektiği anlatılmıştır. Milletin bağımsızlığını milletin azmi ve kararı kurtaracaktır maddesi ise milli mücadelenin amacını ve yöntemini ortaya koymaktadır.

Cevap: D

18. 23 Temmuz 1920'de toplanan Erzurum Kongresinde ilk defa ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür bölünemez maddesiyle ulusal sınırlardan ilk defa bahsedilmiştir(I). Hristiyan halka ve diğer azınlıklara sosyal dengemizi ve siyasi hakimiyetimizi bozacak ayrıcalıklar verilemez maddesiyle azınlıklık haklarından bahsedilmiştir (II). Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı saltanat ve halifeliğin korunması için Kuvayı Milliyeyi etkin milli iradeyi hâkim kılmak esastır maddesindeki milli irade ifadesiyle ulus egemenliğine vurgu yapılmıştır (III).

Cevap: E

Çözümler 1

1. Kurtuluş Savaşı üç farklı cephede gerçekleşmiştir. Doğu cephesinde Ermenilerle Güney Cephesinde Fransız ve Ermenilerle Batı Cephesinde ise Yunanlılarla mücadele edilmiştir. Bunların dışında kalan İtalya ve İngiltere ile Anadolu'yu işgal etmiş olmalarına rağmen silahlı mücadele yaşanmamıştır.

Cevap: A

2. Doğu Cephesinde Kazım Karabekir Osmanlı'dan kalan düzenli ordu (XV. Kolordu) ile Ermenilere karşı mücadele etmiştir kazanılan zaferin arkasında 3 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması imzalanmıştır. TBMM adına Kazım Karabekir imzalamıştır. Ermeniler antlaşmayla TBMM'yi tanıyan ilk ülke olmuştur. Misakı Milli'yi tanımışlar Sevr Antlaşmasıyla kendilerine vadeliden topraklardan vazgeçmişlerdir.

Cevap: E

3. Gediz Savaşında TBMM'nin itirazlarına rağmen Çerkez Ethem ve Ali Fuat Cebesoy Kuvayı Milliye birlikleriyle Yunan işgali altındaki Bursa'yı kurtarmak için harekete geçmişlerdir. Fakat başarısız olmuşlardır. Kurtuluş Savaşının Kuvayı Milliyeyle olmayacağı anlaşılmıştır. Düzen Ordu kurulmuştur. Ali Fuat Paşa buradaki başarısızlığından dolayı Moskova'ya elçi olarak gönderilmiştir. Çerkez Ethem ise düzenli orduya girmek için isyan etmiştir.

Cevap: D

4. Birinci İnönü Savaşının sonuçları MİLAT şeklinde kodlanır. Bunlar;

- Moskova Antlaşması imzalanmıştır.
- İstiklal Marşı kabul edilmiştir.
- Londra Konferansı toplanmıştır.
- Afganistan ile dostluk antlaşması imzalanmıştır.
- Teşkilatı Esasiye Anayasası kabul edilmiştir.

Fakat 20 Ekim 1921 Ankara Antlaşması Fransızlarla Sakarya Savaşından sonra imzalanmıştır.

Cevap: E

5. Kütahya – Eskişehir Savaşından sonra Mustafa Kemal Başkomutanlık kanunuyla hem askerlik mesleğine geri dönmüş hem de meclis yetkileri geçici olarak ona verilmiştir. Bu yetkilerle kurtuluş savaşına kaynak oluşturma için Tekalifi Milliye Emirlerini yayınlamıştır. Bu emirler arasında Kuvayı Milliye'ye katılma yoktur. Çünkü Gediz Savaşından sonra Kuvayı Milliye ortadan kaldırılarak 8 Kasım 1920'de Düzenli Ordu kurulmuştur.

Cevap: C

6. Yunanlılarla yapılan Sakarya Savaşından sonra Kafkas Hükümetleriyle (Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan) Kars Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Türkiye'nin doğu sınırı kesin olarak çizilmiştir. Fransa'yla 1921 Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Güney cephesi kapanmış, Hatay Misakı Milliden ikinci taviz olarak kaybedilmiştir. Ayrıca TBMM'yi tanıyan ilk İtilaf Devleti Fransa olmuştur.

Cevap: E

7. İstiklal Yolu işgal altındaki Anadolu'nun dünyayla bağlantı kurabildiği tek nokta denilebilir. İstiklal Yolu İnebolu, Kastamonu, Iğaz, Çankırı üzerinden Ankara'ya giden yoldur. Kurtuluş Savaşına gelen yardımlar ve Tekalifi Milliye Emirleriyle toplananlar bu güzergâh üzerinden Ankara'ya ulaştırılmıştır.

Cevap: E

8. Mustafa Kemal Başkomutan olarak askerlik mesleğine geri döndükten sonra ilk olarak Sakarya Savaşını yönetmiştir. Bu mücadele de tek bir cephe üzerinden değil geniş bir alan üzerinden mücadeleyi yürütmüştür. Bunu sağlamak amacıyla 'Hattı müdafaa yoktur. Sathı müdafaa vardır. O sathı bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı bu milletin kanıyla sulanmadıkça terk edilemez. Emirini vermiştir. 22 gün süren mücadelenin sonunda Türk ordusu zafer kazanmıştır.

Cevap: C

9. TBMM'de ilk defa elçilik açan ülke Gürcistan'dır. Türkiye'nin ilk temsilcilik açtığı ülke Azerbaycan'dır.

Cevap: B

10. I. İnönü Savaşından sonra İtilaf Devletleri ateşkes önerisinde bulunarak Londra konferansını toplamışlardır. Amaçları TBMM ve İstanbul Hükümeti arasında ikilik çıkararak Sevr Antlaşmasının biraz yumuşatıp imzalamaktır. Konferansa TBMM'yi İtalya davet etmiştir. TBMM adına Bekir Sami İstanbul Hükümeti adına Tevfik Paşa katılmıştır. Tevfik Paşa kendisine söz hakkı verildiğinde ben sözü bu milletin gerçek temsilcisi olan TBMM sözcüsü Bekir Sami'ye bırakıyorum diyerek İtilaf Devletlerinin planını bozmuştur. Konferanstan herhangi bir karar alınamamıştır.

Cevap: C

11. Doğu Cephesinde Kazım Karabekir'in Ermenileri yenmesi üzerine Gümrü Antlaşması imzalanmış böylece Doğu Cephesi kapanmıştır. Moskova Antlaşması I. İnönü Savaşından sonra SSCB'yle yapılan dostluk antlaşmasıdır. Herhangi bir cephenin kapanmasında etkili olmamıştır. 1921 Ankara Antlaşması Sakarya Savaşından sonra Fransa'yla imzalanmıştır. Antlaşmayla Güney Cephesi kapanmıştır.

Cevap: D

12. Kütahya – Eskişehir Savaşından sonra Başkomutanlık Kanunuyla Mustafa Kemal'e meclis yetkileri verilmiştir. yasama yetkisini kullanarak Teklifi Milliye Emirlerini yayınlamıştır. Bu emirler çerçevesinde halktan giyecek, yiyecek, silah ve hayvan toplanmıştır. Ordunun ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır. Bu toplanan malzemelerin kısmen yararı Sakarya Savaşında asıl yararı ise Büyük Taarruz Savaşında olmuştur.

Cevap: D

13. Kurtuluş Savaşı boyunca başarıların elde edilmesi ilk olarak TBMM'nin uluslararası alanda tanınmasını sağlamıştır(I). Gümrü Antlaşmasıyla Ermeniler, Moskova Antlaşmasıyla SSCB, Dostluk Antlaşmasıyla Afganistan, Ankara Antlaşmasıyla Fransa TBMM'yi tanımıştır. TBMM'nin mücadeleleri kazanması İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıklarını artırmıştır(II). İngiltere mücadelenin devam etmesini isterken İtalya ve Fransa Anadolu'dan çekilmiştir. Çekilirken silahlarını TBMM'ye bırakarak gitmişlerdir. Ayrıca Hindistan, Afganistan ve SSCB gibi bir çok ülkeden yardımlar gönderilmiştir(III).

Cevap: E

14. Gediz Savaşından sonra düzenli ordunun kurulmasıyla Batı Cephesi kendi içerisinde Batı ve Güney diye ikiye ayrılmıştır. Batı'ya İsmet Paşa, Güney'e Refet Bele görevlendirilmiştir. II. İnönü Savaşından sonra Refet Bele TBMM'yi dinlemeyerek Aslıhanlar – Dumlupınar Taarruzunu başlatmıştır. Fakat başarısız olmuştur. Bunun üzerine görevden alınmış batı cephesi İsmet Paşa'nın komutasında birleştirilmiştir.

Cevap: B

15. Milli Mücadele yıllarından itibaren SSCB TBMM'nin yanında yer almıştır. Buradaki en temel etken Sovyet Rusya'nın kendi rejimini (Kominizim) Anadolu'ya getirmek istemesidir. Böylece hem rejimini geniş alanlara yaymış olacak hem de bir müttefik kazanmış olacaktır. Ayrıca Çarlık Rusya'nın yıkılıp SSCB'nin kurulması ve tarihten gelen düşmanlığın bir kenara bırakılması da TBMM'yi desteklemesinde etkili olmuştur. I. TBMM'nin I. İnönü Savaşını kazanması SSCB'nin TBMM'ye olan güvenini artırmış ve Moskova Antlaşmasını imzalayarak TBMM'yi tanımıştır. Fakat Kafkas Hükümetlerinin (Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan) kurulması ilişkilerin gelişmesinde etkili değildir. TBMM bu duruma yorum yapmamıştır.

Cevap: D

16. Büyük Taarruz Savaşında Yunan ordusunun yenilmesi ve 9 Eylül'de İzmir'i boşaltması üzerine İtilaf Devletleri tekrar ateşkes önerisinde bulunmuş ve Mudanya Ateşkes Antlaşması yapılmıştır. Burada İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya'nın Türkiye'ye bırakılması kabul edilmiştir. Böylece savaşılmadan kazanılmıştır. Trakya Yüksek komiseri olarak görevlendirilen Refet Bele bu bölgeleri İtilaf Devletlerinden teslim almıştır.

Cevap: E

17. Milli Mücadele yıllarında Kuvayı Milliye güçleriyle kendilerini savunmaya çalışmalarından dolayı bazı illere unvanlar verilmiştir. 1921'de Antep'e Gazi, 1973'te Maraş'a Kahraman ve 1984'de Urfa'ya Şanlı unvanı verilmiştir.

Cevap: C

18. Birinci İnönü Savaşından sonra milli duyguları aktarması ve devlet olmanın bir nişanı olduğu için İstiklal Marşının olması gerektiğine karar verilmiştir. Maarif Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver İstiklal Marşı için bir yarışma başlatmıştır. İlk etapta katılmamasına rağmen ısrar üzerine Mehmet Akif İstiklal Marşını Taceddin Dergahında yazmıştır. Mars 12 Mart 1921'de kabul edilmiştir. Ödül olarak aldığı parayı Dâr'ül Mesai'ye bağışlamıştır.

Cevap: A

Çözümler 2

1. Kurtuluş Savaşı yıllarında doğu sınırı ilk defa Ermenilerle yapılan Gümrü Antlaşmasıyla çizilmiştir. Fakat antlaşmadan sonra SSCB'nin Ermenistan'ı işgali üzerine antlaşma geçersiz olmuştur. SSCB'yle Moskova Antlaşması yapılarak doğu sınırı yeniden çizilmiştir. Batum Misakı Milliden ilk taviz olarak kaybedilmiştir. Son olarak SSCB'nin kontrolünde Moskova Antlaşmasının devamı niteliğinde Kafkas Hükümetleriyle Kars Antlaşması yapılmıştır. Bu antlaşmayla Türkiye'nin doğu sınır kesin olarak çizilmiştir.

Cevap: E

2. Maraş, Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra İngiltere tarafından işgal edilmiş daha sonra Fransa'ya bırakılmıştır. Bölgede Sütçü İmam ve Rıdvan Hoca halkı teşkilatlandırılarak Fransızlara ve Ermenilere karşı mücadeleyi başlatmışlardır. Mücadelenin sonunda Maraş işgalden kurtulmuştur. Bu başarısından dolayı 1925'te İstiklal Madalyası 1973'te Kahraman unvanı verilmiştir. Antep ve Adana ise Fransızlarla yapılan Ankara Savaşıyla kurtulmuştur. İzmir ve Bursa ise düzenli ordunun zaferleri ve Mudanya Ateşkes Antlaşmasıyla işgalden kurtulmuştur.

Cevap: C

3. Birinci İnönü Savaşından sonra İtilaf Devletleri ateşkes önerisinde bulunarak Londra Konferansının toplanmasını sağlamışlardır. Buradaki amaçları İstanbul Hükümeti ve TBMM'yi birbirine düşürmek (I) ve bu karışıklıktan yararlanarak Sevr Antlaşmasının bazı maddelerini yumuşatarak imzalatmaktır(II). Fakat bu nedenler arasında Yunanistan'ın Anadolu'dan çekilmesi yoktur. Konferansta İstanbul Hükümeti temsilcisi Tevfik Paşa'nın kendine söz verildiğinde sözü TBMM temsilcisi Bekir Sami'ye bırakması İtilaf Devletlerinin planını bozmuştur. Konferanstan herhangi bir karar alınamamıştır.

Cevap: C

4. Milli Mücadele yıllarında Kurtuluş Savaşına destekleri ve sağladıkları başarılarından dolayı İnebolu'ya 1924'te, Maraş'a 1925'te Antep'e 2008'de ve Urfa'ya 2016'da İstiklal Madalyası verilmiştir.

Cevap: D

5. Sakarya Savaşından sonra Kafkas Hükümetleriyle (Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan) ile Kars Antlaşması imzalanmıştır. TBMM adına Kazım Karabekir imzalamıştır. Moskova Antlaşmasında kaybedilen Batum burada kesin olarak elimizden çıkmıştır. Bu antlaşmayla birlikte Türkiye'nin doğu sınırı kesin olarak çizilmiştir.

Cevap: E

6. Kurtuluş Savaşından sonra imzalanan Lozan Antlaşmasında On İki Ada ve Rodos İtalya'ya İmroz (Gökçeada), Bozcaada ve Tavşan adaları Türkiye'ye Sisam, Midilli, Sakız ve Nikerya adaları Yunanistan'a bırakılmıştır.

Cevap: B

7. II. İnönü Savaşında Yunan ordusu yenilgiye uğratılmıştır. Düzenli ordunun ikinci başarısıdır. Başarıdan sonra Mustafa Kemal İsmet Paşa'yı tebrik etmiştir. Orduya katılım artmaya başlamış, Fransa'yla gayri resmi barış görüşmeleri başlamış İtalyanlar işgal ettikleri yerlerden çekilme sürecini başlatmışlardır. Kızılay kurtuluş savaşı için Anadolu'dan yardım toplamaya başlamıştır. Fakat meclisi Kayseri'ye taşıma tartışmaları burada değil Kütahya – Eskişehir yenilgisinden sonra yaşanmıştır.

Cevap: D

8. I. Dünya Savaşından sonra imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla Osmanlı orduları terhis edilmeye başlanmıştır. Birkaç tanesi hariç ordular dağıtılmıştır. Dağıılmayanlardan biri Kazım Karabekir'in emrinde olan XV. Kolordudur. Erzurum'da bulunduğu için milli mücadele yıllarında doğudaki mücadeleler bu orduyla gerçekleştirilmiş Kuvayı Milliye'ye ihtiyaç olmamıştır. Ama bunun dışında kalan batı ve güney bölgelerinde düzenli ordu olmadığı için halk Kuvayı Milliyeyle direniş başlatmıştır.

Cevap: D

9. Büyük Taarruz Savaşından sonra imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşmasıyla İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya savaşılmadan kazanılmıştır. Buraları İtilaf Devletlerinden teslim alması için Trakya Yüksek Komiserliği kurulmuş başına Refet Bele getirilmiştir.

Cevap: A

10. I. İnönü Savaşından sonra Maarif Bakanlığı İstiklal Marşı için bir yarışma açmıştır. Mehmet Akif yarışmaya katılmamıştır. Fakat Eğitim Bakanı olan Hamdullah Suphi Tanrıöver'in ısrarı üzerine İstiklal Marşını yazmıştır. 12 Mart 1921'de kabul edilmiştir. Mehmet Akif kazandığı para ödülünü askeri kıyafetlerin dikildiği Dâr'ül Mesai'ye bağışlamıştır.

Cevap: A

11. Kurtuluş Savaşının bitmesiyle birlikte barış antlaşmasının yapılması amacıyla Lozan Konferansı toplanmıştır. Bulgaristan ve SSCB Karadeniz'e kıyısı olan devletler oldukları için konferansa sadece boğazlar konusunda katılmışlardır.

Cevap: C

12. TBMM ilk yurt dışı temsilciliğini Azerbaycan'da açmıştır. İlk temsilci Menduh Şevket Esendal'dır. İlk elçiliğini ise SSCB'de açmıştır. İlk elçi Ali Fuat Cebesoy'dur. Türkiye'de ilk elçilik açan ülke ise Gürcistan'dır.

Cevap: A

13. Gediz Savaşında Kuvayı Milliye'nin yenilmesi üzerine düzenli ordunun kurulmasına karar verilmiş 8 Kasım 1920'de düzenli ordu kurulmuştur. Düzenli orduyla birlikte Batı Cephesi kendi içerisinde Batı ve Güney olarak ikiye ayrılmıştır. Batı Cephesine İsmet Paşa, güneye ise Refet Bele getirilmiştir. Fevzi Çakmak ise İsmet Paşa'dan boşalan Erkanı Harbiye Umumiye Bakanlığına getirilmiştir.

Cevap: D

14. Güney Cephesinde kurtuluş savaşı Kuvayı Milliyeyle yürütülmeye çalışılmıştır. Antep'te Şahin Bey takma ismini kullanan Üsteğmen Sait ve Kılıç Ali Bey mücadele etmiştir. Maraş'ta Sütçü İmam ve Rıdvan hoca, Adana'da Tufan Bey takma ismini kullanan Yüzbaşı Osman mücadele etmiştir.

Cevap: A

15. İstiklal Marşı Birinci İnönü Savaşından sonra 12 Mart 1921'de kabul edilmiştir. İlk besteleyen Ali Rıfat Çağatay'dır 1930 yılına kadar kullanılmıştır. İkinci bestesi Osman Zeki Üngör tarafından yapılmıştır. Halen daha kullanılmaktadır.

Cevap: D

16. Lozan Barış Konferansına ABD sadece gözlemci olarak katılmıştır. Antlaşmanın maddelerinin belirmesi sürecinde rol oynamamıştır. Bulgaristan ve SSCB ise sadece boğazlara konusunda katılmıştır. Japonya ticaret amacıyla katılmıştır.

Cevap: A

17. Başkomutanlık Meydan Muharebesi Türk ordusunun taarruzuyla başlar 9 Eylül'de İzmir'in kurtarılmasıyla sona ermiştir. Yunanlılar Anadolu'dan atıldığı için Rum Sındığı adı verilmiştir. her iki ordusunda başkomutanı olduğu için Başkomutanlık savaşı adı verilmiştir. hatta Yunan Başkomutan Trikopis esir edilmiştir. Kurtuluş Savaşının son muharebesidir.

Cevap: B

18. Doğu Cephesi ilk olarak Ermenilerle yapılan Gümrü Antlaşmasıyla kapanmıştır. Fakat antlaşmadan bir ay kadar sonra SSCB'nin Ermenistan'ı işgal etmesi yeniden savaş başlama ihtimalini getirmiştir. Bu nedenle ordu bekletilmiştir. Birinci İnönü Savaşından sonra SSCB'yle 16 Mart 1921 Moskova Antlaşması yapılanca savaş riski ortadan kalkmıştır. Bunun üzerine XV. Kordolu Batı Cephesine aktarılmıştır.

Cevap: B

Çözümler 3

1. I Dünya Savaşının sonunda 30 Ekim 1918 Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra Antep, Urfa ve Maraş İngiltere tarafından işgal edilmiştir. yenilen devletlerle yapılacak olan barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek amacıyla toplanana Paris Barış Konferansında İngiltere, Suriye İtilafnamesi Antlaşmasıyla Antep, Urfa Maraş'ı Fransa'ya devretmiştir. Kurtuluş Savaşı yıllarında güney cephesinde Fransızlarla mücadele edilmiştir. 20 Ekim 1921 Ankara Antlaşmasıyla cephe kapanmıştır.

Cevap: A

2. Maraş'ta iki önemli Kuvayı Milliye kahramanı bulunmaktadır. Birincisi Sütçü İmam'dır. Ermenilerin Türk kadınlarına saldırdığını görünce Ermenilere saldıran ve direnişi başlatan kahramandır. İkincisi Rıdvan Hoca'dır Cuma Namazı sırasında yaptığı konuşma sırasında 'Kalelerinde hür bayrağı dalgalanmayan esir bir memlekette Cuma namazı kılınmaz.' Diyerek halkı direnişe teşvik etmiştir. Maraş direnişte başarılı olmuş ve kendi kendini Fransız işgalinden kurtarmayı başarmıştır.

Cevap: D

3. Birinci İnönü Savaşından sonra yapılan Londra Konferansına dönemin dışişleri bakanı Bekir Sami katılmıştır. Konferans sonrası İngiltere'yle esir değişim antlaşması imzalanmıştır. Antlaşmaya göre kırk İngiliz esirine karşılık bir Türk esiri serbest bırakılacaktır. Mustafa Kemal bu antlaşmayı gördüğünde uluslararası eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle TBMM'den onaylanmasına izin vermemiştir. Bekir Sami bu olaydan sonra görevden alınmıştır. Yerine Yusuf Kemal Tengirşenk getirilmiştir.

Cevap: A

4. Kütahya - Eskişehir Savaşı düzenli ordunun tek yenilgisidir. Mustafa Kemal savaşın sonlarına doğru Türk ordusunun kayıplarını azaltmak amacıyla orduyu Sakarya Nehrinin doğusuna çekmiştir. Savaş devam ediyorken Türkiye'nin ilk eğitim kongresi gerçekleştirilmiştir. Savaşın kaybedilmesi ve Yunan ordusunun Ankara Polatlı'ya kadar gelmesi meclisi Kayseri'ye taşıma fikrini gündeme getirmiştir. Fakat kabul edilmemiştir.

Cevap: E

5. Kurtuluş Savaşında başarılı olan komutanların rütbeleri yükseltmiştir. I. İnönü Savaşından sonra İsmet Paşa'ya generallik, II. İnönü Savaşından sonra Fevzi Çakmak'a Generallik, Sakarya Savaşından sonra Mustafa Kemal'e Mareşallik, Büyük Taarruzdan sonra Fevzi Çakmak'a Mareşallik rütbeleri verilmiştir.

Cevap: E

6. Sakarya Savaşından sonra Fransızlarla Ankara Antlaşması imzalanarak Güney Cephesi kapanmıştır. Misakı Milli'den ikinci taviz olarak Hatay kaybedilmiştir. Suriye toprakların yer alan Caber Kalesi Türk toprağı sayılmıştır. Antlaşmayla birlikte Fransa TBMM'yi tanıyan ilk İtilaf Devleti olmuştur. Cephesi boşaltırken geride kalana silah mühimmatlarını TBMM'ye bırakmıştır.

Cevap: B

7. TBMM'yi ilk defa tanıyan devlet Gümrü Antlaşmasıyla Ermenistan olmuştur. TBMM'yi ilk defa tanıyan Avrupalı büyük devlet Moskova Antlaşmasıyla SSCB'dir. TBMM'yi ilk defa tanıyan İtilaf Devleti Ankara Antlaşmasıyla Fransa'dır. TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman ülkeyse Afganistan'dır.

Cevap: C

8. Lozan Barış konferansına TBMM adına İsmet Paşa, Dr Rıza Nur ve Hasan Saka katılmıştır. Konferans ilk etapta kesintiye uğrasa da antlaşma imzalanmış kurtuluş savaşı sona ermiştir.

Cevap: E

9. Milli Mücadele yıllarında Türk kadınları mücadele dahil olmuşlardır. Halide Onbaşı, Halime Çavuş, Gördesli Makbule ve Şerife Bacı önemli kadın kahramanlarımızdır. Gül Esin ise Türkiye'nin ilk kadın muhtarıdır. Kurtuluş savaşı yıllarında mücadele etmemiştir.

Cevap: E

10. Kütahya - Eskişehir Savaşının kaybedilmesi üzerine Mustafa Kemal ordunun kayıplarını engellemek amacıyla Sakarya Nehrinin doğusuna çekilmesini istemiştir. Böylece Yunan ordusu Ankara Polatlı'ya kadar gelmiştir. Bu durum karşısında Meclisin Kayseri'ye taşınması tartışmaları başlamıştır. Fakat kabul edilmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler tartışma konusu olmamıştır.

Cevap: D

11. Kurtuluş Savaşının kazanılması üzerine İtilaf Devletleriyle Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır. Burada İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya savaşından kazanılmıştır. Türkiye'nin batı sınırı belirlenmiştir. Fakat Boğazlar komisyonu kurulmamıştır. Komisyon Lozan'da kurulacaktır. Montrö Boğazlar Sözleşmesiyle de 1936'da kaldırılacaktır.

Cevap: E

12. Gediz Savaşını Kuvayı Milliye liderleri olan Çerkez Ethem ve Ali Fuat Cebesoy TBMM'nin itirazlarına rağmen başlatmış ve başarısız olmuşlardır. Bunun üzerine düzenli ordunun kurulmasına kadar verilmiştir. Çerkez Ethem düzenli orduya katılmayı reddederek isyan etmiştir. Ali Fuat Cebesoy ise başarısızlığından Moskova'ya elçi olarak gönderilmiştir. Böylece Türkiye ilk elçiliğini SSCB'de açmış oldu. Ali Fuat Paşa'nın Moskova'da bulunması SSCB'yle yapılan Moskova Antlaşmasında etkili olmuştur.

Cevap: B

13. Lozan'da Türkiye'nin batı sınırı çizilirken kurtuluş savaşından sonra imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşmasına göre çizilmiştir. Güney sınırı Fransızlarla yapılan 1921 Ankara Antlaşmasına göre çizilmiştir. Hatay geri alınamamıştır. Doğu sınırı ise Kafkas Hükümetleriyle imzalanan Kars Antlaşmasına göre çizilmiştir.

Cevap: E

14. Şahin Bey takma ismini kullanan Üsteğmen Sait Antep'de mücadele etmiştir. Ayrıca Antep'te bulunan bir diğer Kuvayı Milliyeci Kılıç Ali'dir. Fransızlara karşı Mağarabaşı Mücadelelerini gerçekleştirmişlerdir. Fakat başarısız olmuştur. Antep Fransa'yla imzalanan Ankara Antlaşmasıyla kurtarılabilmektedir. Urfa'da Ali Saib, Adana'da Tufan Bey, Maraş'ta Sütcü İmam ve Rıdvan Hoca önemli Kuvayı Milliye kahramanlarıdır.

Cevap: A

15. Milli Mücadele yıllarındaki önemli komutanlar yaşadıkları olayları kaleme almışlardır. Önemli eserleri aşağıdakilerdir.

Kazım Karabekir: İstiklal Harbimiz, Birinci Cihan Harbi, Hatıralarım

Ali Fuat Cebesoy: Milli Mücadele Hatıratı, Moskova Hatıraları, Okul Arkadaşım Atatürk, Mustafa Kemal – Milli Lider, Gazze Meydan Muharebesi

Rauf Orbay: Siyasi Hatıralarım

Cevap: E

16. Milli Mücadele yıllarında Doğu Cephesinde Ermenilere karşı Osmanlıdan kalan düzenli orduyla, Fransızlara karşı Güney cephesinde sadece Kuvayı Milliye, Batı cephesinde Yunanlılara karşı hem Kuvayı Milliye hem de TBMM'nin kurduğu düzenli orduyla mücadele edilmiştir. İngiltere ve İtalya'yla silahlı mücadele yaşanmamıştır.

Cevap: B

17. Kurtuluş Savaşının sonunda imzalanan Lozan Barış Antlaşmasında Türkiye'nin lehine ve aleyhine çözülen meseleler şu şekildedir.

Türkiye'nin Aleyhine Çözülenler	Türkiye'nin Lehine Çözülenler
✓ Adalar	✓ Azınlıklar
✓ Boğazlar	✓ Ermeni yurdu
✓ Patrikhane	✓ Kapitülasyonlar
✓ Suriye Sınırı	✓ Yabancı okullar
	✓ Savaş tazminatı
	✓ Borçlar

Cevap: B

18. I. İnönü Savaşından sonra Türk heyeti SSCB'yle Moskova Antlaşmasını gerçekleştirmek amacıyla Moskova'ya gider burada Afgan heyetiyle karşılaşılması üzerine Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması imzalanmıştır. Böylece TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman ülke Afganistan olmuştur.

Cevap: C

Çözümler 4

1. Düzenli Ordunun kurulma nedenleri;

- Kuvayı Milliye'nin Gezi savaşıyla yenilmiş olması
- Emir komuta zincirinden kopuk olması
- Halktan zorla yardım toplaması
- Yunan ilerleyişini durduramamış olması
- Kendi kurdukları mahkemelerde halkı yargılamaya kalkmaları

Cevap: E

2. Yunan Ordusu TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun güçlenmesini engellemek ve Çerkez Ethem İsyanından yararlanmak amacıyla taarruza geçmiştir. İsmet Paşa komutasındaki Türk ordusu Yunanlıları ağır yenilgiye uğratmıştır. Yunanlılar bu durum karşısında itibarlarının sarsıldığını görünce I. İnönü Savaşına Taarruzi Keşif adını vermişlerdir. Türklerin yendiği Yunan ordusu değil keşif birliğidir diyerek zaferi gölgelemeye çalışmışlardır.

Cevap: B

3. Birinci İnönü Savaşından sonra SSCB'yle yapılan Moskova Antlaşmasıyla Batum Misakı Milliden ilk taviz olarak kaybedilmiştir. Sakarya Savaşından sonra Fransa'yla imzalanan Ankara Antlaşmasıyla Hatay Misakı Milliden ikinci taviz olarak kaybedilmiştir. Kurtuluş savaşı yıllarında bu ikisi vardır. Üçüncü taviz olarak Musul İngiltere'yle imzalanan 1926 Ankara Antlaşmasıyla kaybedilmiştir.

Cevap: D

4. Kütahya – Eskişehir Savaşından sonra Mustafa Kemal Başkomutanlık kanunuyla hem askerlik mesleğine geri dönmüş hem de hızlı karar alabilmesi için meclis yetkileri verilmiştir. Yetkilerin süresiz verilmesine rağmen Mustafa Kemal Halk iradesine (Demokrasi ve Meclis üstünlüğü de dahildir.) saygı duyduğu için yetkilerin üç ay süreyle verilmesini gerekli oldukça üç ay süreyle uzatılmasını istemiştir. Böylece Meclisin üstünlüğünün kaybedilmemesi gerektiğini ve demokratik haklarla seçilen vekillerin pasifleştirilmemesi gerektiğini belirtmiştir.

Cevap: E

5. Kurtuluş Savaşı yıllarında ilk olarak I. İnönü Savaşından sonra Londra Konferansını toplayarak ateşkes önerisinde bulunmuşlardır. Sevr Antlaşmasını biraz yumuşatarak imzalatmak istemişlerdir. Fakat başaramamışlardır. İkinci defa Sakarya Savaşından sonra ateşkes önerisinde bulunmuşlardır. Mustafa Kemal ateşkesi kabul etmek niyetinde değildir. Lakin büyük taarruza başlatması için zamana ihtiyacı vardır. Bundan dolayı dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Tengirşenki Avrupa'ya göndermiştir. Yapılan teklif kabul edilmiştir. Son barış teklifi Büyük Taarruz'dan sonra gelmiştir. Kabul edilmiş ve Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.

Cevap: E

6. Mustafa Kemal Lozan Barış Konferansına giden heyet-ten Ermeni yurdu ve Kapitülasyonlar konusunda asla taviz verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Gerekirse bu sebeplerden görüşmelerin kesileceğini bildirmiştir. Sürecin sonunda imzalanan Lozan Barış Antlaşmasında her iki konuda da taviz verilmemiştir.

Cevap: C

7. Seçeneklerde verilenlerden ilk olarak Ermenilerle Gümrü Antlaşması 3 Aralık 1920'de imzalanmıştır. I. İnönü Savaşının sonunda 21 Şubat 1921'de Londra konferansı toplanmıştır. Hemen arkasından 12 Mart 1921'de İstiklal Marşı kabul edilmiştir. Eskişehir Kütahya Savaşından sonra 5 Ağustos 1921'de Mustafa Kemal'e Başkomutanlık kanunuyla meclis yetkileri verilmiş ve askerlik mesleğine geri dönmüştür. Sakarya Savaşından sonra ise Fransızlarla 20 Ekim 1921 Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Böylece Güney Cephesi kapanmıştır.

Cevap: B

8. Kütahya – Eskişehir Savaşı sırasında Türk ordusu ağır kayıplar vermiştir. Mustafa Kemal bunun önüne geçmek amacıyla Orduyu Sakarya Nehrinin doğusuna çekmiştir. Buradaki amaç orduyu toparlamak için zaman kazanmak, düşman ile aralarına doğal bir sınır çizmek ve düşmanın saldırı gücünü zayıflatmaktır. Ayrıca ordunun daha fazla kayıp vermesinin önüne geçilmiştir.

Cevap: E

9. Mudanya Ateşkes Antlaşması Büyük Taarruzdan sonra İtilaf Devletlerinin önerisiyle imzalanmıştır. TBMM adına İsmet Paşa imza atmıştır. Mudanya ile Boğazlar, Doğu Trakya ve İstanbul savaşımlardan kazanılmıştır. İsmet Paşa'nın buradaki başarısız Lozan Barış Konferansına gönderilmesinde etkili olmuştur.

Cevap: B

10. I. İnönü Savaşını TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun kazanması İtilaf Devletlerinde panik havası yaşatmıştır. Savaşı bir an önce bitirmek amacıyla Londra Konferansını toplamışlardır. Buradaki amaçları İstanbul Hükümeti ve TBMM'yi davet etmek ikisi arasındaki görüş ayrılıklarından yararlanarak Sevr Antlaşmasının bazı maddelerini değiştirerek imzalatmaktır. Konferanstan herhangi bir karar alınamamıştır. Fakat konferans sayesinde İtilaf Devletleri TBMM'yi tanımışlardır. Konferansın sonunda Sevr Antlaşmasından taviz verilebileceği görülmüştür. Konferanstan herhangi bir kararın çıkmaması İtilaf Devletleri arasındaki görüş ayrılıklarını artırmıştır. Fakat Güney Cephesinin kapanması Sakarya Savaşından sonra Fransa'yla imzalanan 1921 Ankara Antlaşmasıyla olacaktır.

Cevap: E

11. İngiltere temsilcisinin Mondros'tan geliyoruz demesi Mondros ile Mudanya arasında yaşanan milli Mücadelenin ve kurtuluş savaşını yok saymaya çalışıklarının göstergesidir. Mondros Ateşkes Antlaşmasını Osmanlı Devleti yenik devlet olarak imzalamıştır. Fakat Mudanya Ateşkes Antlaşmasını TBMM kazanan devlet olarak imzalamıştır. İngiltere diplomatik olarak TBMM'ye yenik devlet muamelesi yapmaya çalışmıştır.

Cevap: A

12. Yunanlılarla yapılan Sakarya Savaşını Türk ordusu kazanmasına rağmen birçok subay şehit olmuştur. Bundan dolayı Subaylar Savaşı (Zabitler Savaşı) olarak anılmıştır. Ayrıca çok fazla kan akıtıldığı için Melhameyi Kübra (büyük ve kanlı savaş) da denilmiştir.

Cevap: D

13. Doğu Cephesinde Ermenilere karşı Osmanlı'dan kalma düzenli ordu (XV. Kolordu) ile mücadele edilmiştir. Kuvayı Milliye oluşmamıştır. Güney Cephesinde Fransız ve Ermenilere karşı sadece Kuvayı Milliyeyle mücadele edilmiştir. Tam başarı sağlayamazlar da Sakarya Savaşından sonra Fransa'nın çekilmesiyle cephe kapanmıştır. Batı Cephesinde ise Yunanlılara karşı ilk olarak Kuvayı Milliyeyle mücadele edilmiş Geriz yenilgisinden sonra TBMM tarafından düzenli ordu kurularak onunla mücadeleye devam edilmiştir.

Cevap: B

14. Sakarya Savaşından sonra yapılan Ankara Antlaşmasıyla Hatay Misakı Milliden ikinci taviz olarak kaybedilmiştir. Türk toprağı sayılmamıştır. Onun dışında kalan seçenekler Türkiye hakimiyetinde kalmıştır.

Cevap: D

15. Lozan'da Yunanistan Kurtuluş Savaşını kaybettiği için savaş tazminatı olarak Bosnaköy ve Karaağaç'ı Türkiye'ye bırakmıştır.

Cevap: A

16. Milli Mücadele yıllarından itibaren Mustafa Kemal'e en büyük desteği veren Erzurum Kongresinin düzenlenmesinde etkili olan Kurtuluş Savaşı yıllarında Ermenileri yenerek bölgede TBMM hakimiyetini sağlayan bu başarılarından dolayı Şark Fatihisi olarak anılan komutan Kazım Karabekir'dir.

Cevap: B

17. Milli Mücadele yıllarında Hindistan ve Afganistan gibi ülkeler kendi halklarından topladıkları yardımları SSCB üzerinden TBMM'ye ulaştırmışlardır. SSCB özellikle 1921 Moskova Antlaşmasından sonra TBMM'ye yardımlarda bulunmaya başlamıştır. İtalya ve Fransa Sakarya Savaşından sonra Anadolu'dan çekilirken silahlarını TBMM'ye bırakarak Anadolu'yu terk etmişlerdir.

Cevap: E

18. I. İnönü Savaşı Yunan ordusu TBMM'nin kurduğu düzenli ordunun güçlenmesini engellemek ve düzenli orduya katılmamak için isyan eden Çerkez Ethem İsyandan yararlanmak amacıyla saldırı geçmiştir. Tekalifi Milliye Emirleri ise Kütahya – Eskişehir Savaşından sonra yayınlanmıştır.

Cevap: D

Çözümler 1

1. Lozan konferansı toplandıktan sonra birçok meselede anlaşma sağlamayınca ara verilmiştir. ara verildiği sırada Türkiye’de milli ekonominin oluşmasını sağlamak amacıyla İzmir İktisat Kongresi yapılmıştır. Seçim zamanı geldiği içinde seçimler yapılarak II. TBMM ülkeyi yönetmeye başlamıştır. Saltanatın kaldırılmasıyla 1 Kasım 1922 Lozan görüşmelerine gidilmeden önce Osmanlı’nın katılmasını önlemek amacıyla yapılmıştır.

Cevap: C

2. İstiklal Mahkemeleri ilk olarak I. TBMM açıldıktan sonra TBMM’ye karşı çıkan isyanlar sırasında kullanılmak amacıyla kurulmuştur. İsyancıların dışında asker kaçaklarının yargılanmasında Tekalifi Milliye Emirlerinin uygulanmasında Şeyh Said İsyanında ve son olarak Mustafa Kemal’e karşı düzenlenen İzmir Suikastında kullanılmıştır.

Cevap: C

3. 29 Ekim 1923 Cumhuriyetin ilanıyla Mustafa Kemal Cumhurbaşkanı seçilmiş Fethi Okyar Meclis Başkanı Seçilmiş ve hükümeti kurma görevi İsmet Paşa’ya verilmiştir.

Cevap: A

4. I. TBMM açıldıktan sonra yeni bir devlet olduğunu göstermek ve varlığını hukuki bir zemine oturtmak amacıyla Teşkilatı Esasiye (21 Anayasası) hazırlamıştır. Fakat çerçeve bir anayasa olduğu için Osmanlı Devleti’nde kullandığı Kanuni Esasi’nin Teşkilatı Esasiye’yle çelişmeyen maddeleri aynen devam etsin kararı alınmıştır. Böylece çift anayasalı dönem başlamıştır. 1924 Anayasasının kabul edilmesiyle her ikisi de yürürlükten kaldırılmıştır. Mecellenin yürürlükten kalkması 1926 Türk Medeni Kanun’un kabul edilmesiyle olacaktır.

Cevap: C

5. Türk kadınına verilen siyasi haklar şu şekildedir. 1930’da Belediye Başkanı seçilme hakkı, 1933’de Muhtar seçilme hakkı ve 1934’te milletvekili seçilme hakkı verilmiştir.

Cevap: C

6. Darülelhan, 1917 yılında açılan Osmanlı Devleti’nin ilk resmi müzik okuludur. Cumhuriyetin ilk yıllarında 1926’da Cemal Reşit Bey’in çalışmalarıyla İstanbul Belediye Konservatuarına dönüştürülmüştür.

Cevap: A

7. II. TBMM Lozan’a ara verildiği sırada yapılan seçimlerle 11 Ağustos 1923’te çalışmaya başlamış 1 Ekim 1927’ye kadar faaliyetlerine devam etmiştir. Seçeneklere bakıldığında 1924 Tevhidi Tedrisat ve Halifeliğin kaldırılması, 1925 Tekke, Zaviye ve Türbelerin kapatılması, 1926 Türk Medeni Kanun’un kabulü II. TBMM döneminde gerçekleşmiştir. Soyadı kanunu ise 1934 yılında kabul edilmiştir.

Cevap: B

8. 1934 yılında Soyadı Kanununun kabul edilmesinde resmi ilişkilerde yaşanan aksaklıklar ve toplumsal alanda birlik ve beraberliği sağlamak etkili olmuştur. Çünkü öncesinde insanlar zenginliklerini gösteren unvanlar ya da çirkin lakaplar kullanmak zorunda kalıyordu. Bu durum toplumdaki sosyal tabakalaşmaya neden olmaktaydı. Uluslararası ilişkilerle soyadı kanunu arasında bir bağlantı yoktur. Uluslararası ilişkiler devletler arasında olur.

Cevap: D

9. Ordu ve siyasetin iç içe girmesinin zararları I. Balkan Savaşı sırasında görülmüştür. Cumhuriyetin ilanından sonra 3 Mart 1924 Halifeliğin kaldırıldığı gün aynı zamanda Erkanı Harbiye Vekaleti kaldırılmıştır. Yerine Genelkurmay başkanlığı kurulmuştur. Böylece ordu ve siyaset birbirinden ayrılmıştır. Fakat düzenli ordunun kurulması bu doğrultuda atılan bir adım değildir. 8 Kasım 1920’de kurulmuştur ve o dönem komutanları aynı zamanda milletvekilli görevinde bulunmaktaydılar.

Cevap: B

10. Kapitülasyonlar Osmanlı Devleti döneminde yabancı ülkelere verilen ticari ayrıcalıklardı. Lozan’da kaldırılarak ekonomik anlamda özgürlük elde edilmiştir. Kabotaj Hakkı ise Türk karasularında özgürce ticaret yapma hakkıdır. II. Abdülhamit döneminde yabancı devletlere verilen bu hak ekonomik anlamda ticari bir imtiyazdı. 1926 Kabotaj Kanunuyla yabancılara verilen bu hak alınmıştır. Türk karasularındaki ticaretin kontrolü tamamen Türkiye Cumhuriyeti bırakılmıştır. Bu yönüyle Kapitülasyonların tamamlayıcı unsurudur.

Cevap: C

11. Cumhuriyetin ilan edilmesinde iki temel etken vardır. Birincisi Saltanatın kaldırılmasıyla birlikte hem rejim hem de devlet başkanlığı tartışmaları başlamıştır. Bu sorunu çözmek amacıyla cumhuriyet ilan edilmiştir. İkincisi ise I. TBMM açıldığında Meclis Hükümeti Sistemi benimsenmiştir. Bu sistemde bakanlar tek tek meclis içerisinde oylama ile seçilmektedir. Bu durum hükümetin kurulmasını zorlaştırmıştır. 1923'ün Ekiminde bir türlü hükümet kurulamamıştır. Bu olay tarihe Ekim Bunalımı olarak geçmektedir. Cumhuriyetin ilanı ile Kabine Sistemine geçilmiştir. Böylece hükümetin kurulması kolaylaştırılmıştır. Ayrıca Meclis Başkanlığı ve Başbakanlık birbirinden ayrılmıştır.

Cevap: E

12. Şeyh Said İsyanının çıkması üzerine 4 Mart 1925'te meclise olağanüstü yetkiler veren Takriri Sukun kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunla parti kapatmak basın yayına müdahale etmek gibi haklar meclise tanınmıştır. Hem Şeyh Said isyanını bastırmak hem de rejime karşı olabilecek tehlikeleri ortadan kaldırmak amacıyla 1929 yılına kadar yürürlükte kalmıştır.

Cevap: C

13. Terkakkiperter Partisi Türkiye'nin ikinci siyasi partisi olarak kurulmuştur. Serbest Cumhuriyet Fırkasıysa üçüncü siyasi partisidir. Her ikisinin ortak olduğu en önemli nokta ekonomide liberalizm politikasını benimsemiş olmalarıdır. Diğer öncüllerde farklılık göstermektedirler.

Cevap: A

14. Osmanlı Devleti'nde son dönemlerde eski kurumların devam ederken modern kurumların açılması ikiliklerin yaşanmasına neden olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında bu ikiliklere son vermek amacıyla yenilikler yapılmıştır. Eğitim alanında Tevhidi Tedrisat kanunuyla ikiliklere son verilmiştir. Hukuk alanında hem Mecelle hem de Şeriat birlikte kullanılıyor ve ikiliklere neden oluyordu. Medeni Kanun'un kabulüyle bu ikilikler ortadan kaldırılmıştır. Ticarete ise sabit olmayan ölçü birimleri kullanılıyordu. Her bölgede farklılık gösteriyordu onluk sisteme geçilerek sabit bir ölçü birimi belirlenmiş ikilikler ortadan kaldırılmıştır.

Cevap: E

15. İlk Türk operası Ahmet Adnan Saygun tarafından bestelenmiştir. İlk açılan opera Özsoy operasıdır. 1924 yılında İran Şahı Şah Rıza Pehlevi'nin ziyareti sırasında ilk defa sergilenmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler Türk müziğinin gelişmesine katkı sağlayan Türk Beşlileri olarak bilinen müzisyenlerdir.

Cevap: A

16. Halifeliğin kaldırılma nedenleri şu şekildedir.

- Halifelik makamının laik cumhuriyet rejimine ters olması
- İnkılap karşıtlarının halifelik makamını kullanmak istemeleri (III)
- Halife Abdülmecid'in halife gibi değil siyasi bir lider gibi davranması (I)
- Hindistan'dan Ali Han ve Ağa Han'ın İsmet Paşa'ya halifeliğin kaldırılmaması yönünde mektup göndermesi (II)

Yukarıdaki nedenler çerçevesinde 3 Mart 1924'te halifelik makamı kaldırılmıştır.

Cevap: E

17. Türk Dil Kurumu Türkçenin gelişmesini sağlamak, yabancı dillerin etkisinden kurtarmak ve dilin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla 1932'de toplanan I. Dil Kurultayının sonunda kurulmuştur. İlk genel başkanı Samih Rifat Horozcu'dur. İlk iş olarak Türkçe bir sözlük hazırlamışlardır. Seçenekler arasında yer alan Agop Martayan ise güneş dil teorisini ortaya atan adamdır. Mustafa Kemal tarafından çalışmalarından dolayı Dilâçar soyadı verilmiştir.

Cevap: B

18. Mustafa Kemal 1929 Dünya Ekonomik Krizinin yaşanması üzerine mecliste muhalefet oluşturarak krize karşı çözüm bulmak ve çok partili hayata bir an önce geçmek amacıyla Fethi Okyar'dan Serbest Cumhuriyet Fırkasını kurmasını istemiştir. Mustafa Kemal'in kız kardeşi Makbule Atadan da partiye üye olmuştur. Fakat rejim karşıtlarının parti içerisinde çoğalması üzerine yeni bir isyan tehlikesinden dolayı parti kurulduktan kısa bir süre sonra kapatılmıştır. Partinin kapatılması Menemen Olayının yaşanmasına neden olmuştur.

Cevap: A

Çözümler 2

1. Saltanatın kaldırılma nedenleri şu şekildedir.

- İtilaf Devletlerinin Lozan'a Osmanlı Devleti'ni davet etmesi
- Lozan'a TBMM'nin yalnız gitmek istemesi (I)
- Saltanatın ulus egemenliği fikriyle çelişmesi (II)
- Hükümdarın TBMM'ye karşı isyanların çıkmasında etkili olması (Ahmet Anzavur, Kuvayı İnzibatiye) (III)
- Ülkede yaşanan iki başlılığa son verilmek istenmesi

Bu sebepler çerçevesinde 1 Kasım 1922'de Saltanat ve halifelik makamları birbirinden ayrılmış ve saltanat kaldırılmıştır.

Cevap: E

- ### 2. I. TBMM'de ilk Meclis Bakanlığını 1920 - 1923 tarihleri arasında Mustafa Kemal yapmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra Fethi Okyar 1923 - 1924 tarihleri arasında Meclis Başkanlığı görevinde bulunmuştur. 1924 - 1935 tarihleri arasında Kazım Özalp Meclis Başkanlığı yapmıştır. Atatürk döneminde en uzun süre bu görevi yürütendir. 1935 - 1946 tarihleri arasında ise Abdülhalik Renda Meclis Başkanlığı yapmıştır. Türkiye'de en süre meclis başkanlığı yapan siyasetçidir.

Cevap: B

- ### 3. 1924 Anayasasında yapılan önemli değişiklikler şu şekildedir.

- 1928'de Devletin dini İslam'dır ibaresi anayasanın çıkartılmış ve milletvekillerinin yemin şekli değiştirilmiştir. Böylece anayasa laikleştirilmiştir.
- 1937'de Atatürk ilkeleri anayasaya eklenmiştir.

Cevap: E

- ### 4. Atatürk döneminde kadınlara hem siyasi haklar hem de istediği mesleği seçme hakkı tanınmıştır. Bazı mesleklerde ilk olan önemli kadınlar şu şekildedir.

Türkan Akyol: İlk kadın bakan ve rektördür.

Sadiye Hanım: İlk kadın belediye başkanıdır.

Gül Esin: İlk kadın muhtardır.

Süreyya Ağaoğlu: İlk kadın avukattır.

Keriman Halis: İlk kadın dünya güzellik yarışması birincisidir.

Cevap: B

- ### 5. II. TBMM'nin açılma nedenlerinden en önemlisi anayasaya göre seçim zamanının gelmiş olmasıdır. Bunun dışında kurtuluş savaşı bitmiş sıra inkılapların yapılmasına gelmiştir. Fakat meclis içerisinde halen saltanat yanlılarının bulunması inkılaplar için engel teşkil etmiştir. Bu nedenlerle seçimler yapılarak inkılapları gerçekleştirecek ve Cumhuriyeti ilan edecek güçlü bir meclis oluşturulmuştur.

Cevap: E

- ### 6. Sivas Kongresinde Anadolu'daki bütün cemiyetler Anadolu ve Rumeli Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti adıyla birleştirilmiştir. 9 Eylül 1923'te bu cemiyet Dokuz Umde adıyla programını açıklayarak Halk Fırkasına dönüştürülmüştür. Cemiyet partiye dönüştürüldüğü için ilk kurultayını Sivas Kongresi olarak kabul etmişlerdir. 1927'de toplanan ikinci kurultayında Nutuk okunmuştur. Maraton konuşma olarak geçmektedir. Fakat Cumhuriyet Halk Fırkası ekonomide liberalizmi değil devletçilik ekonomi modelini benimsemiştir.

Cevap: D

- ### 7. 1932 yılında ezan ilk defa İstanbul Fatih Camiinde Hafız Rıfat Bey tarafından okunmuştur. 1933'de Bursa'da halk ezanın Türkçe okunmasına tepki göstererek valiliğin önünde toplanmıştır. Bu olaya Bursa Olayı denilmektedir. Mustafa Kemal olay üzerine 'Meselenin mahiyeti din değil dildir.' demiştir.

Cevap: A

- ### 8. Türkan Akyol 1953't tıp fakültesinden mezun oldu. 1971'de Sağlık ve Sosyal Bakanlığına getirilmiştir. Fakat kısa bir süre sonra istifa ederek hastanedeki görevine geri dönmüştür. 1980'de Ankara Üniversitesinde rektör olarak görevlendirildi. Böylece hem ilk Türk kadın bakan hem de ilk rektör olmayı başardı. Tansu Çiller Türkiye'de ilk Türk kadın başbakanıdır. Gül Esin ilk Türk muhtardır. Sadiye Hanım ilk Türk kadın belediye başkanıdır. Keriman Halis ilk Türk kadın dünya güzeldir.

Cevap: A

- ### 9. Türk Medeni Kanunu 1926'da İsviçre'den alınmıştır. İsviçre'de alınmasında; dönemin en güncel medeni kanunu olması laik ve demokratik olması ve Türk devlet yapısına uygun olması etkili olmuştur. Ayrıca dönemin önemli avukatlarından Mahmut Esad İsviçre'de hukuk eğitimi almıştır. İsviçre Medeni Kanununu biliyor olması Türkiye'ye getirilmesinde etkili olmuştur.

Cevap: E

10. 3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırıldığı gün Milli Eğitim bakanı Vasfi Çınar'ın önerisiyle Tevhidi Tedrisat kabul edilmiştir. Böylece eğitim öğretimde birlik sağlandı. Eğitim laikleştirildi. Medreseler kapatıldı. Eğitim milli bir yapıya kavuşturuldu. Ayrıca yabancı okullar devlet denetimine alındı. Fakat Darülfünun'un İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmesi 1933'de Albert Malche'nin çalışmalarıyla olmuştur.

Cevap: C

11. İzmir İktisat Kongresi Lozan Konferansına ara verildiği sırada 17 Şubat 1923'te Kazım Karabekir başkanlığında toplanmıştır. Temel amaç devletin dışarıya bağımlı olmadan kendi öz kaynaklarıyla kalkınmasını sağlamaktır. Alınan kararlar doğrultusunda Misakı İktisadi yayınlanmıştır.

Cevap: D

12. Atatürk döneminde ekonomi alanında 1924'te Hindistan'daki Müslümanların gönderdikleri yardımlarla Türkiye'nin ilk özel bankası olan İş Bankası kurulmuştur. 1929 Dünya Ekonomik Krizinden dolayı 1933'de Birinci Beş Yıllık Sanayi Kalkınma Planı hazırlanmıştır. Tarımı geliştirmek amacıyla 1925'de Aşar vergisi kaldırılmıştır. Toprak reformunun gerçekleştirilmesi istenmiş fakat istenilen başarı yakalanamamıştır. Sanayi geliştirmek amacıyla 1927'de Teşviki Sanayi Kanunu kabul edilmiş sanayi sektörünü desteklemek amacıyla bankalar açılmıştır. Fakat ekonomide çok istenilmesine rağmen ülkede sermaye olmamasından dolayı liberalizm uygulanamamış devletçilik uygulanmıştır.

Cevap: A

13. Mustafa Kemal'in vefat ettiği sırada Meclis Başkanı Abdülhalik Renda'dır. Meclis Başkanı Cumhurbaşkanının herhangi bir sebeple göreve gelemememi durumunda vekaleten cumhurbaşkanlığı yapar Mustafa Kemal'in vefatında da Abdülhalik Renda bir günlüğüne vekaleten Cumhurbaşkanlığı yapmıştır. Ertesi gün İsmet İnönü Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir. Abdülhalik Renda aynı zamanda Türkiye'de en uzun süre Meclis Başkanlığı yapan siyasetçidir.

Cevap: B

14. Musul, Misakı Milliye göre Türk toprağı sayılmasına rağmen Lozan'da İngiltere'yle uzlaşma sağlanamamıştır. Lozan'dan sonra iki ülke arasında Haliç Konferansı toplanmış fakat orada da İngiltere Musul'dan vazgeçmemiştir. Bunun üzerine mesele Milletler Cemiyetine götürülmüştür. Milletler Cemiyeti Musul'da incelemeler

yaparak Brüksel Hattı Raporunu yayınlamıştır. Rapora göre Musul İngiltere mandasındaki Irak'a bırakılmıştır. Türkiye bu gelişmeler üzerine asker hazırlıklara başlamıştır. Musul'un askeri mücadeleyle alınması için İngiltere bu durumu fark ettiğinde Türkiye'yi zor durumda bırakmak amacıyla ilk olarak 1924 Nasturi İsyanını arkasından 1925 Şeyh Said isyanını desteklemiştir. İkinci isyandan dolayı zor durumda kalan Türkiye 1926 Ankara Antlaşmasıyla Musul'dan vazgeçmiştir.

Cevap: C

15. Ekonomide bağımsızlığın sağlanması için ilk olarak 1923'te İzmir İktisat Kongresi toplanmıştır. Kongrede Misakı İktisadi yayınlanarak ekonomik özgürlük hedeflenmiştir. 1926'de kabul edilen Kabotaj Kanunuyla Türk karasularında Ticaret yapmak hakkı ve kontrolü Türkiye'nin kontrolüne alınmıştır. 1927'de yine yatırımları artırmak ve kendi sanayimizi geliştirmek amacıyla 1927 Teşviki Sanayi Kanunu kabul edilmiştir. yapılan bu uygulamaların amacı ekonominin güçlenmesini sağlamaktır.

Cevap: E

16. Mimar Kemalettin Cumhuriyet döneminin en önemli mimarlarından biridir. Önemli eserleri arasında Gazi Eğitim enstitüsü, Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi binası ve Kudüs'te Mescidi Aksanın restorasyonu vardır. Günümüzde 20 TL'lik banknotlarda portresi bulunmaktadır. Vedat Tek TBMM binasının mimarıdır. Orhan Arda ve Emin Onat Anıtkabir'in mimarlarıdır. Şekip Akalın Ankara Garı'nın mimarıdır.

Cevap: A

17. Atatürk döneminde yapılan ilk inkılap 1922'de Saltanatın Kaldırılmasıdır. Aynı zamanda I. TBMM'nin yaptığı tek inkılaptır. Böylece ilk inkılap siyasi alanda başlatılmıştır. Devamında diğer alanlar takip edilmiştir.

Cevap: A

18. Atatürk döneminde hukuk alanında ilk olarak 1921 Anayasası kabul edilmiş 1923'te yapılan değişikliklerle Cumhuriyet anayasaya eklenmiştir. Böylece ulus egemenliği sağlanmıştır. Ayrıca 1926'da Türk Medeni Kanun'un kabulüyle Mecelle ve Şeriat yürürlükten kaldırılmıştır. Hukuk alanında yaşanan ikilik sona erdirilmiştir. Yine Medeni Kanununla patrikhanelerin mahkeme kurma hakları ellerinden alınmıştır. Hukuki ayrıcalıkların sona erdirilmiştir.

Cevap: E

Çözümler 3

1. Atatürk döneminde 1924'te Müzik öğretmeni ihtiyacını karşılamak amacıyla Musiki Muallim Mektebi, 1925'te Ankara Hukuk Mektebi ve 1926'da Gazi Eğitim Enstitüsü açılmıştır.,

Cevap: E

2. Atatürk döneminde halkçılık ilkesi gereği toplumdaki bütün ayrıcalıkları kaldırmak amacıyla çalışmalar yapılmıştır. 1925 Şapka İnkılabı ve Kılık Kıyafet düzenlemesiyle modern ve tek tarzda giyinmeleri amaçlanmıştır. Böylece insanların giyimlerinden anlaşılan ayrıcalıklara son verilmiştir. 1934'te lakap ve unvanların kaldırılmasıyla da toplumdaki statü ya da ekonomik ayrıcalıklar kaldırılmak istenmiştir.

Cevap: E

3. 1925'te din elden gidiyor propagandasıyla Şeyh Said isyanı çıkmıştır. İsyanın amacı Cumhuriyet rejimini ortadan kaldırarak yerine saltanat ve halifeliği geri getirmektir. Bu yönüyle Türkiye'de rejime karşı çıkan ilk isyandır. İsyanını bastırılmasından sonra halkın dini duygularının sömürülmesinin önüne geçmek ve Türkiye'yi daha çağdaş bir ülke haline getirmek amacıyla Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatılmıştır. Mustafa Kemal bu meseleyle ilgili 'Türkiye Cumhuriyeti Şeyhler, Dervişler ve Müritler memleketi olamaz.' demiştir.

Cevap: B

4. Atatürk döneminde batıyla olan ilişkileri geliştirmek amacıyla takvim, saat, ölçü birimleri ve uluslararası rakamların kabul edilmesi gerçekleşmiştir. Böylece çalışma prensiplerinden çalışma günlerine kadar batıyla uyum sağlanmıştır. Böylece zamansal farklılıktan kaynaklanan gün kayıplarının önüne geçilmiştir. Fakat soyadı kanununun batıyla bir ilgisi yoktur. Ülkedeki yaşanan karşılıkların önüne geçmek ve eşitliği sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Cevap: E

5. Atatürk döneminin son Başbakanı Celal Bayardır. Son meclis başkanı Abdülhalik Renda'dır. Fethi Okyar Cumhuriyetin ilk Meclis Başkanı'dır. İsmet İnönü ise Cumhuriyetin ilk Başbakanıdır.

Cevap: A

6. Orduyla siyasetin somut olarak birbirinden ayrılması 3 Mart 1924'te Erkanı Harbiye Vekaletinin kaldırıp yerine Genelkurmay Başkanlığının kurulmasıyla olmuştur. Bu dönemde birçok hem askerlik hem siyasetle uğraşanlar ikisinden birini seçmek zorunda kalmış birçoğu da siyaseti seçmişlerdir. Bu durum Musul meselesini görüşmek için toplanan 1924 Haliç Konferansının hemen öncesinde yaşanmış ve Kurtuluş Savaşının önemli komutanlarının askerlikten ayrılması Türkiye'yi konferans sırasında olumsuz etkilemiştir.

Cevap: A

7. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucuları KARRAR diye kodlanmaktadır.

- Kazım Karabekir
- Adnan Adıvar
- Rauf Orbay
- Ali Fuat Cebesoy
- Refet Bele

Fethi Okyar ise Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurucusudur.

Cevap: E

8. Saltanatın kaldırılmasıyla;

- Laiklik yolunda ilk adım atılmıştır.
- Osmanlı Devleti resmen sona ermiştir.
- Birinci TBMM'nin yaptığı tek inkıaptır.
- Rejim ve Devlet Başkanlığı tartışmaları başlamıştır.
- Cumhuriyetin ilanına zemin hazırlamıştır.

Saltanatın kaldırılmasıyla Osmanlı Hanedanı yurt dışına çıkartılmamıştır. Vahdettin ülkeyi kendisi terk etmiştir. Osmanlı hanedanından Abdülmecid Efendi Halife ilan edilmiştir. Fakat 3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırılmasıyla Osmanlı Hanedanının yurt dışına çıkartılması kanunu kabul edilmiştir.

Cevap: B

9. 1 Kasım 1928'de Harf İnkılabıyla Latin Alfabesi kabul edilmiştir. Hemen arkasından Millet Mektepleri açılarak halka yeni alfabe öğretilmiştir. Yeni harflerle basılan ilk gazete Mardin Gazetesidir.

Cevap: A

10. İzmir İktisat Kongresi 1923'te toplanmıştır. Devletin kendi öz kaynaklarıyla kalkınması gerektiğine karar verilmiştir. Alınan kararlar doğrultusunda 1924 Türkiye'nin ilk özel bankası olan İş Bankası kurulmuş 1927'de Teşviki Sanayi Kanunu kabul edilmiştir. Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti ise 1930'da Kazım Özalp tarafından 1929 Dünya Ekonomik Krizi sırasında tasarruf yapılması amacıyla kurulmuştur.

Cevap: D

11. Reşat Galip 1932'de Milli Eğitim Bakanı olarak atanmıştır. Bu dönemde Atatürk ilkelerine bağlılığı göstermesi amacıyla Öğrenci Andını yazmıştır. Bakanlar Kurulu kararıyla Cumhuriyetin 10. Yılından itibaren okullarda okutulması kararlaştırılmıştır.

Cevap: A

12. Atatürk döneminde tarımı geliştirmek amacıyla 1925'te çiftçiden alınan Aşar vergisi kaldırıldı. 1929'da Tarım Kredi Kooperatifi kuruldu. Ayrıca Osmanlı'dan kalan Ziraat Bankası geliştirildi. Kapitülasyonların kaldırılması 1923'te Lozan'da gerçekleşmiştir. Böylece ticaretin gelişmesi sağlanmıştır. Kapitülasyonlarla tarımın bir alakası yoktur.

Cevap: C

13. Atatürk döneminde çok partili hayata geçilememesinin en önemli nedeni Cumhuriyet rejimi ve demokrasinin tam olarak benimsenmemesindedir ve rejime karşı çıkan isyanlar (Şeyh Said İsyanı ve Menemen Olayı) ve o dönemde kurulan partiler aracılığıyla saltanatı geri getirmek isteyenlerin bulunması çok partili hayatı engellemiştir. Türkiye'de çok partili hayata ancak 1946'da geçilebilmiştir.

Cevap: E

14. Atatürk döneminde 1927'de sanayi geliştirmek amacıyla Teşviki Sanayi Kanunu kabul edilmiştir. Fakat 1929 Dünya Ekonomik Krizinden dolayı uygulanamamıştır. 1933'de kabul edilen Birinci Beş Yıllık Sanayi Kalkınma Planı engelsiz bir şekilde uygulanabilmiştir. Ziraat Bankası çiftçiye destek olması amacıyla geliştirilmiştir.

Cevap: A

15. Ankara 13 Ekim 1923'te başkent ilan edilmiştir. Hemen arkasından 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmiştir. Halifelik 3 Mart 1924'te kaldırılmıştır.

Cevap: B

16. 1925'te Cumhuriyeti yıkarak Saltanatı ve Halifeliği getirmek amacıyla Şeyh Said İsyanı çıkmıştır. 1930'da ise Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapatılması üzerine yine aynı nedenlerle Menemen Olayı yaşanmıştır. Her ikisi de rejime karşı isyanlardır ve Cumhuriyet rejiminin tam olarak kavranamadığının göstergesidir. Bursa Olayı Ezanın Türkçe okunmasından dolayı yaşanan olaydır. Nasturi İsyanı 1924'te İngiltere'nin Musul meselesinde Türkiye'yi zor durumda bırakmak amacıyla desteklediği isyandır kısa sürede bastırılmıştır.

Cevap: A

17. 3 Mart 1924'te Tevhidi Tedrisat Kanunuyla eğitim milli bir yapıya kavuşturulmuştur. Hemen arkasından 11 Mart'ta medreseler kapatılmıştır. Böylece eğitim alanında yaşanan ikilik sona ermiştir. Çünkü medreseler geleneksel yapıda dini eğitim veriyorken modern okullar milli yapıda eğitim vermekteydi bu durum ikiliklere neden olmaktaydı. Ayrıca medreselerin kapatılmasıyla eğitim laikleştirilmiş inkılap karşıtlarının propaganda yerleri kapatılmıştır.

Cevap: E

18. Mustafa Kemal'e Atatürk soyadını öneren kişi Saffet Arıkan'dır. Meclise Atatürk soyadının Mustafa Kemal'e verilmesi ve ondan başka herhangi bir kişinin kullanımına yasaklanması kanun teklifini veren İsmet İnönü'dür.

Cevap: A

Çözümler 4

1. Türk Tarih Kurumu, Afet İnan'ın Fransızca bir makalede Türklerle ilgili yanlış bilgilerin yazıldığını fark etmesi üzerine Mustafa Kemal'in isteğiyle 1931'de kurulmuştur. İlk genel başkanı Tevfik Bıyıklıoğlu'dur. En önemli amacı Türk tarihini derinlemesine araştırmak ve Türklerin köklü bir geçmişe kültüre sahip olduğunu ortaya koymaktır amaçları arasında Türk ırkının üstünlüğünü ispatlamak yoktur.

Cevap: D

2. 1 Kasım 1928'de Arap Alfabeti yürürlükten kaldırılarak yerine Latin Alfabeti Türkçeye uyarlanarak kabul edilmiştir. Böylece Arap kültürünün etkisi azaltılmıştır. Harf inkılabının yapılmasındaki önemli etkenlerden biri Arap alfabetini zor öğreniliyor olması ve Türkçe'nin ses düzeyine uygun olmamasıdır. Harf inkılabıyla bu sorunlar çözümlenerek okur yazar oranı artırılmak istenmiştir. Böylece toplumun eğitim seviyesi yükselmiştir.

Cevap: E

3. 24 Kasım 1928 halka yeni harfleri öğretmek amacıyla açılan Millet Mekteplerinin açılma tarihidir. Bu tarih 1981'de itibaren Öğretmenler Günü olarak kutlanmaya başlanmıştır.

Cevap: A

4. Atatürk döneminde devlet yatırımıyla birçok fabrika açılmıştır. Fakat İzmit Selüloz Fabrikası Atatürk döneminde değil 1944'te faaliyete başlamıştır. Diğer seçeneklerde verilenler Atatürk dönemi fabrikalarıdır.

Cevap: E

5. Türk Medeni Kanunu 1926'de İsviçre'den örnek alınarak hazırlanmıştır. Böylece hukuk alanında birlik sağlanmıştır. Medeni kanunla birlikte kadın erkek arasındaki farklar ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Şahitlikte eşitlik, mirasta eşit pay dağılımı, boşanabilme hakkı ve istediği mesleği seçebilme hakkı verilmiştir. Fakat Medeni Kanun kapsamında siyasi haklar yer almak Türk kadını siyasi haklarını anayasayla kazanmıştır.

Cevap: D

6. Şeyh Said İsyanı Halifeliği ve Saltanatı geri getirerek laik cumhuriyet rejimini yıkmak amacıyla 1925'te çıkan isyandır. Ayrıca İngiltere Musul meselesinde kendi elini güçlendirmek ve Türkiye'yi zor durumda bırakmak amacıyla Şeyh Said isyanını desteklemiştir. Alınan sert tedbirlerle isyan bastırılmış suçlu olanlar Ankara ve Diyarbakır'da açılan İstiklal Mahkemelerinde yargılanmışlardır.

Cevap: E

7. İş Bankası 1924'te Hindistan'dan gelen yardımlarla açılan Türkiye'nin ilk özel bankasıdır. Sanayi ve Maadin Bankası 1925'te Osmanlıdan kalan sermayesi tükenmiş işletmeleri canlandırmak amacıyla açılmıştır. Daha sonra Sümerbank'la birleştirilmiştir. İller Bankası 1933'de yerel yönetimleri desteklemek amacıyla açılan bankadır. Öncülde verilenlerin tamamı Atatürk döneminde açılmıştır.

Cevap: E

8. Atatürk döneminde toplumun laikleşmesini sağlamak amacıyla birçok inkılap gerçekleştirilmiştir. Laiklik yolunda atılan ilk adım Saltanatın kaldırılması olmuştur. Hemen arkasından 1924'de Halifelik kaldırılmıştır. Yine aynı gün çıkartılan Tevhidi Tedrisat Kanunuyla eğitim öğretim laikleştirilmiştir. 1934'de ise unvan ve lakaplar kaldırılarak dini unvanların kullanımı yasaklanmıştır. Fakat soyadı Kanununda laiklikle ilgili bir durum yoktur. Toplumda eşitliği sağladığı için Halkçılık ilkesi ve seçilen soy isimlerinin Türkçe olması şartından dolayı milliyetçilik ilkeleriyle bağlantılıdır.

Cevap: A

9. Menemen Olayı, Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapanması üzerine rejim karşıtlarının saltanat ve halifeyi geri getirmek amacıyla çıkarttıkları isyandır. İsyanı bastırmakla görevli Mustafa Fehmi Kubilay isyan sırasında şehit edilmiştir. İsyanda suçlu bulunanlar Divanı Harpte yargılanmışlardır. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Şeyh Said İsyanı sırasında Takriri Sükûn Kanunuyla kapatılmıştır.

Cevap: C

10. Atatürk döneminde havacılıkla ilgili olarak 1925'te Türk Tayyare Cemiyeti kurulmuş daha sonra adını Türk Hava Kurumu olarak değiştirmiştir. 1933'de Havayolları Devlet İşletme Dairesi kurulmuştur. 1935'te ise paraşütçü ve planörücü yetiştirmek amacıyla Ankara'da Türkkuşu kurulmuştur.

Cevap: E

11. Milli şuuru geliştirmek halka milliyetçilik duygularını aktarmaktır. Bu çerçevede Türk Tarihi Kurumu sayesinde halka kendi tarihi öğretilmiştir. Fakat bunun dışında kalan Unvan ve Lakapların kaldırılması ve Halkevlerinin açılması milliyetçilikten öte halk arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmak ve toplumda birliği sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Cevap: A

12. Mustafa Kemal'in en önemli eserlerinden biri olan Nutuk 19 Mayıs 1919 ile 27 Mayıs 1927 tarihleri arasındaki gelişmeleri anlatmaktadır. Saltanatın kaldırılması 1922'de, İzmir İktisat Kongresi 1923'te, Cumhuriyetin İlanı 1923'te ve Medeni Kanun'un kabul edilmesi 1926'da gerçekleşmiştir. Nutukta yer almaktadır. Harf İnkılabı 1928'de gerçekleşmiştir.

Cevap: A

13. Halkevleri 1932'de topluma çağdaş değerler kazandırmak ve yapılan inkılapları öğretmek amacıyla açılmıştır. Spor, sanat, tarih, müzecilik, dil ve edebiyat gibi birçok alanda eğitim verilmiştir. Halkevlerini yayın organı Ülkü Dergisidir. Halkevleri 1951'e kadar faaliyetlerine devam etmiştir.

Cevap: C

14. Atatürk döneminde açılan eğitim kurumları arasında Ankara Üniversitesi yer almamaktadır. Ankara Üniversitesi 1945'te İsmet İnönü döneminde eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Diğer seçeneklerde verilen Ankara Hukuk Mektebi 1925'te, Gazi Eğitim Enstitüsü 1926'da, Yüksek Ziraat Enstitüsü 1933'te ve Dil Tarih Coğrafya Fakültesi 1935'te eğitimi öğretim hayatına başlamışlardır.

Cevap: C

15. Türk karasularında ticaret yapmak ve gemi işletme haklarının Türkiye'de olduğunu belirten kanun 1 Temmuz 1926'da kabul edilen Kabotaj Kanunudur. 1 Temmuz Kabotaj Bayramı olarak kutlanmaktadır. Ayrıca bu kanunla karasularımızdaki ticaret hakkının tamamen bizde olması farklı ülkelerin bu konudaki ayrıcalıklarını ortadan kaldırmıştır.

Cevap: D

16. 3 Mart 1924'te Halifelik kaldırıldığı gün din ve vakıf işlerinden sorumlu olan bakanlık Şeriyye ve Evkaf Vekaleti kaldırılmıştır. Yerine Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı oluşturulmuştur. Türkiye'nin ilk Diyanet İşleri Başkanı milli mücadelenin de manevi lideri olan Rıfat Börekçi'dir.

Cevap: A

17. Atatürk döneminde Türk kadınına anayasal düzenlemelerle siyasi haklar Medeni Kanun'la birlikte de sosyal haklar verilmiştir. 1926'da Türk Medeni Kanunu'yla istediği mesleği seçebilme, miras ve şahitlikte eşitlik gibi haklar verilmiştir. 1930'da ise Belediye Başkanı seçilme hakkı verilmiştir. Fakat evlendikten sonra edilen mallara ortaklık hakkı 2001 yılında yapılan bir düzenlemeyle verilmiştir.

Cevap: C

18. 23 Nisan ilk defa 1929'da Çocuk Bayramı olarak kutlanmıştır. 29 Ekim ilk defa 1923'de kutlanmıştır. Her ikisi de 1935'te çıkartılan kanunla resmi bayram olarak ilan edilmişlerdir. 19 Mayıs ise 1938'de çıkartılan kanunla Spor Bayramı olarak kutlanmaya başlanmıştır. 1981 yılında ismi Atatürk'ü Anma Genlik ve Spor Bayramı olarak değiştirilmiştir.

Cevap: E

Çözümler 5

1. 1 Kasım 1922'de Lozan görüşmeleri öncesi İstanbul Hükümetinin Lozan'a gelmesini engellemek amacıyla saltanat kaldırılmıştır. Saltanatın kaldırılmasıyla ilk olarak devlet başkanlığı sorunu ortaya çıkmıştır. Çünkü TBMM'de Meclis Başkanından daha üstün devlet temsil eden bir makam yoktu. Ayrıca Saltanatın kaldırılmasıyla Meşrutiyet rejimi de ortadan kalkmıştır. Böylece rejim tartışmaları başlamıştır. Her ikisi de Cumhuriyetin ilanıyla son bulmuştur. Ankara'nın başkent olma konusu İstanbul'un resmen boşaltılmasıyla tartışma konusu haline gelmiştir.

Cevap: D

2. Türkiye İş Bankası 1924'te Hindistan'dan gelen yardımlarla açılmıştır. Türkiye'nin ilk özel bankasıdır. İlk genel müdürü Celal Bayar'dır.

Cevap: A

3. 1925'te laik cumhuriyet rejimini yıkarak saltanat ve halifeliği geri getirmek amacıyla Şeyh Said İsyanı çıkmıştır. İsyanın başlamasıyla ilk olarak hükümette değişiklik yapılarak Fethi Okyar hükümeti yıkılmış yerine İsmet Paşa Hükümeti kurulmuştur. Hemen arkasından hükümete isyanı bastırabilmesi için geniş yetkiler veren Takriri Sükûn Kanunu çıkartılmıştır. Ayrıca Ankara ve Diyarbakır'da İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. İsyanın çıktığı bölgede sıkıyönetim ilan edilmiştir.

Cevap: E

4. Atatürk döneminde cumhuriyet rejimi güçlendirmek amacıyla kadınlara seçme seçilme hakları verilerek onlarında aday olmaları sağlanmıştır. Böylece demokrasi katılım artırılmıştır. Çok partili hayat demokrasinin yapı taşlarından bir tanesidir. Demokrasi güçlendirmek adına Atatürk döneminde iki defa denendiyse de çok partili hayat yaşanmamıştır. Fakat seçmen sayısının yükseltilmesi oy kullanacak birey sayısını azaltmaktadır. Bu durum demokrasinin gelişmesine katkı sağlamaz.

Cevap: C

5. Türkiye'de ilk olarak Teşkilatı Esasiye (1921 Anayasası) kabul edilmiştir. Fakat yüzeysel olduğu gerekçesiyle Osmanlı'dan kalan Kanuni Esasiyle birlikte kullanılmıştır. 1924 Anayasasının kabul edilmesiyle her ikisi de yürürlükten kaldırılmıştır. Mecelle ise anayasa değil Medeni Kanundur. Onun yürürlükten kalkması 1926 Türk Medeni Kanunu'nun kabulüyle gerçekleşecektir.

Cevap: D

6. Mustafa Kemal öncülde verilen sözleriyle çağdaş olmak akıl ve bilimden yana olmak gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çerçevede Üniversite Reformu ile Yükseköğrenimin çağdaştırılması, Enstitülerle bilimsel çalışmaların yapılması ve çağa uygun olmayan medreselerin kapatılması Mustafa Kemal'in sözleriyle ölmektedir.

Cevap: E

7. Atatürk döneminde gerçekleştirilen Türk inkılabıyla çağdaş, modern bir devlet oluşturulmak istenmiştir. Fakat bu devlette asla belirli bir ideoloji benimsenmemiştir. İnkılapçılık ilkesi çerçevesinde çağa uygun olmak ve ideolojilere bağlı kalınmaması gerektiği vurgulanmıştır. Diğer seçeneklerde verilen ifadeler doğrudur.

Cevap: C

8. Fethi Bey tarafından 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuştur. Ülkedeki rejim karşıtları laik cumhuriyeti yıkarak saltanat ve halifeliği geri getirmek amacıyla kurulan yeni parti bünyesinde toplanmışlardır. Fakat Fethi Bey bu durumu fark edince partiyi kapatmıştır. Partinin kapanmasından sonra aynı amaçları isyanla sağlamak için Menemen İsyanını başlatmışlardır.

Cevap: E

9. 3 Mart 1924'de Saffet Bey'in kanun teklifiyle Halifelik kaldırılmıştır. Böylece Cumhuriyet rejimi güçlendirilmiş, laiklik yolunda en önemli adım atılmıştır. Ayrıca şeyhülislamlık makamı kaldırılmıştır. İnkılap karşıtlarının halifeliği kullanmasının önüne geçilmiş böylece yapılacak yeniliklerin önü açılmıştır. Fakat dini unvanların yasaklanması 1925'te gerçekleşmiştir.

Cevap: A

10. • 1922 - Saltanatın kaldırılması
- 1923 - İzmir İktisat Kongresi
- 1927 - Teşviki Sanayi Kanunu
- 1928 - Harf İnkılabı
- 1934 - Soyadı Kanunu

Cevap: B

11. 1 Kasım 1928'de Harf İnkılabının gerçekleşmesinden sonra yeni harfleri halka öğretmek ve okuryazar oranını artırmak amacıyla 24 Kasım 1928'de Millet Mektepleri açılmıştır. 16 - 45 yaş arası herkesin zorunlu olarak okuma yazma öğrenmesi kararlaştırılmıştır.

Cevap: B

12. 1930'da Merkez Bankası'nın kurulmasındaki en önemli etken 1929'da Dünya Ekonomik Krizinin yaşanmasıdır. Böyle bir olayın bir daha yaşanmaması için ülkeler merkez bankaları kurmaya başlamışlardır. Türkiye'de para politikalarını belirlemek ve Türk parasının değerini korumak amacıyla Merkez Bankası kurulmuştur. Fakat merkez bankası özel işletmelere yardımcı olmaz ülke genelindeki ekonomiden sorumludur. Özel işletmeler için ayrıca İş Bankası, Halkbank ve Sümerbank gibi bankalar kurulmuştur.

Cevap: B

13. 1928'de Dr. Refik Saydam tarafından salgın hastalıklarla mücadele etmek sağlık alanında bilimsel çalışmalar yapmak amacıyla Hıfzıssıhha Enstitüsü açılmıştır.

Cevap: C

14. Atatürk döneminde; ekonomik durumdan statüden ya da dinden kaynaklanan bütün ayrıcalıklar çıkartılan kanunlarla kaldırılmıştır. Böylece sosyal alanda yaşanan hiyerarşi son bulmuştur. Bu sayede halk arasında eşitlik sağlanmıştır. Bu durum birlik ve beraberliği sağlamıştır. Demokrasinin getirilmesiyle birlikte herkese oy hakkı tanınmıştır. Bu durum yine beraberinde eşitliği birlik ve beraberliği getirmiştir. Fakat ekonominin millileştirilmesi ülkenin ekonomisi geliştirir. Eşitliği sağlamadığı için birlik ve beraberliğe katkı sağlamaz.

Cevap: A

15. 1933 yılında planlı ekonomiye geçilerek SSCB desteğiyle Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı hazırlanarak 1934'te uygulanmaya başlanmıştır. Böylece sermayesi olmayan işletmeler desteklenmiş, yerli üretimin artırılması amaçlanmış ve ekonomideki dışa bağımlılık azaltılmıştır. Bunların gerçekleşmesi halkın refah seviyesini de artıracaktır. Fakat muhalefetin liberal politikalarını boşa çıkarmak amaç olamaz çünkü plan uygulanmaya konulduğu yılda herhangi bir muhalefet partisi bulunmamaktadır. Liberalizmi savunan Terakkiperver Cumhuriyet fırkası 1925'te Serbest Cumhuriyet Fırkası 1930'da kapatılmıştır.

Cevap: C

16. Atatürk döneminde hukuk alanında yapılan yeniliklerde etkili olan dönemin en önemli Adalet Bakanı Mahmut Esat'tır. 1924 - 1930 tarihleri arasında farklı hükümetlerde Adalet Bakanlığı görevinde bulunmuştur. Onun döneminde 17 Şubat 1926 tarihinde Türk Medeni Kanunu, 1 Mart 1926 tarihinde Türk Ceza Kanunu, 19 Nisan 1926 tarihinde Kabotaj Kanunu, 22 Nisan 1926 tarihinde Türk Borçlar Kanunu, 29 Mayıs 1926 tarihinde Türk Ticaret Kanunu, 18 Haziran 1926 tarihinde Türk Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu gibi Türk hukuk sisteminin temel yasaları hazırlanarak yürürlüğe girdi. Ayrıca 1926'da Fransa'yla yaşanan Bozkurt - Lotus Davasında Türkiye'yi Lahey Adalet Divanında temsil etmiştir. Buradaki başarılarından dolayı Bozkurt soyadı verilmiştir.

Cevap: B

17. Mustafa Kemal vefatından sonra mal varlıklarını; Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu, CHP, İsmet İnönü'nün çocuklarının eğitim masrafları, Kız kardeşi Makbule Atadan, Ankara ve Bursa Belediyelerine ve manevi çocuklarına bırakmıştır.

Cevap: E

18. Atatürk döneminde ilk olarak Lozan Barış Antlaşmasıyla kapitülasyonlar kaldırılmış böylece yerli üretimin gelişmesi sağlanmıştır. 1924'te Hindistan'dan gelen yardımlarla İş Bankası açılarak özel sektöre kredi ihtiyacı sağlanmıştır. Tarımı geliştirerek ekonomiye yön vermek amacıyla Osmanlı Devletinden kalan Ziraat Bankası geliştirilmiştir.

Cevap: E

Çözümler 6

1. Millet Mektepleri Harf İnkılabından sonra 1928'da yeni harfleri öğretmek amacıyla açılmıştır.

3 Mart 1924'te kabul edilen kanunlar şu şekildedir:

- Halifeliğin kaldırılması
- Şeriyeye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması
- Tevhidi Tedrisat Kanunu
- Erkanı Harbiye Vekaletinin kaldırılması

Cevap: B

2. 1926'da yapılan inkılaplardan hoşnut olmayanlar ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılmasından rahatsız olanlar İzmir ziyareti sırasında suikast girişiminde bulunmuşlar fakat başarısız olmuşlardır. Mustafa Kemal bu olay üzerine 'Benim naçiz vücudum elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.' Sözü söylemiştir.

Cevap: D

3. Halkevlerinin yayın organı Ülkü Dergisidir. 1951 yılına kadar faaliyette bulunmuşlardır. Halka inkılapların öğretilmesi ve toplumun çağdaşlaştırılmasını sağlamışlardır.

Cevap: A

4. Sanayi ve Maden Bankası 1925'te Osmanlı'dan kalan sermayesi tükenmiş işletmelere ve maden sektörüne kredi vermek amacıyla kurulmuştur. 1933'te malvarlığını Sümerbank'a devretmiştir. Sümerbank yine sanayi sektörünü desteklemeye devam etmiştir. Türkiye'nin ilk kamu yatırım bankasıdır.

Cevap: B

5. 1921'de Teşkilatı Esasiye anayasası kabul edilerek yeni kurulan devlete resmîyet kazandırılmıştır. 1923'te Cumhuriyetin ilanıyla birlikte ilk defa Teşkilatı Esasi'de değişiklik yapılarak Türkiye Devletinin idare şekli cumhuriyettir maddesi eklenmiştir.

Cevap: A

6. Serbest Cumhuriyet Fırkası Mustafa Kemal'in isteğiyle Fethi Okyar tarafından hem çok partili hayatın yaşanması hem de 1929 Dünya Ekonomik Krizinin Türkiye'ye olan olumsuz etkilerine çözüm bulmak amacıyla kurulmuştur. Fakat rejim ve laiklik karşıtlarının partide çoğunluğu elde etmesi üzerine parti kapatılmıştır. Kapatılmasından dolayı Menemen Olayı yaşanmıştır.

Cevap: D

7. Himayeyi Eftal 1921'de Türkiye'de yoksul ve korunmaya muhtaç çocuklara ve ailelere bakım, eğitim, sağlık, kültür hizmetlerini sistemli bir biçimde sunmak için oluşturulmuş bir kurumdur.

Cevap: C

8. 1938 yılında Karabük Demir Çelik Fabrikası İngiltere'den alınan desteklerle yapılmış 1939'da faaliyete başlamıştır.

Cevap: A

9. Atatürk döneminde 1933'de Albert Malche'in çalışmalarıyla Darülfünun İstanbul Üniversitesine dönüştürülmüştür. Atatürk döneminde üniversitelerin yönetimi Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. 1982 Anayasasıyla Yüksek Öğretim Kurumu oluşturularak üniversiteler özerk hale getirilmiştir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

10. Ekonomi alanında bağımsızlığın sağlanması amacıyla ilk olarak İzmir İktisat kongresi yapılmış Misakı İktisadi ilan edilmiştir. Devletin kendi öz kaynaklarıyla geçinmesi gerektiği belirtilmiştir. Hemen arkasından Lozan'da Kapitülasyonlar kaldırılarak ekonomik özgürlük getirilmiştir. 1927'de Teşviki Sanayi Kanunu kabul edilerek sanayinin gelişmesi amaçlanmıştır. Fakat 1929 Dünya Ekonomik Krizinden dolayı etkili olamamıştır. Soruda geliştirme amacıyla yapılanlar denildiği için üçüncü öncülü alabiliriz.

Cevap: E

11. 3 Mart 1924'te Erkanı Harbiye Vekaleti kaldırılarak yerine Genel Kurmay Başkanlığı kurulmuştur. Böylece ordu ve siyaset birbirinden ayrılmıştır. Öncülde verilen bilgilerden sadece bu ikisi arasında neden sonuç ilişkisi kurulabilmektedir.

Cevap: B

12. Lozan'ın ilk oturumunda anlaşma sağlanamayan konular arasında doğu sınırı yer almaz doğu sınırı Kafkas Hükümetleriyle imzalanan Kars Antlaşmasına göre çizilmiştir.

Anlaşmazlık çıkan konular şunlardır;

- Kapitülasyonların kaldırılması
- Boğazlar sorunu
- Osmanlı borçları
- İstanbul'un boşaltılması
- Ermeni yurdu sorunu
- Musul sorunu
- Savaş tazminatı
- Karaağaç meselesi

Cevap: D

13. İzmir İktisat Kongresi Lozan'a ara verildiği sırada Kazım Karabekir başkanlığında toplanmıştır. Ekonominin millileştirilmesi konusunda kararlar alınmıştır. Kongreye ekonomiyle ilişkisi olan çiftçiler, tüccarlar, işçiler, sanayiciler davet edilmiştir. Fakat davet edilenler arasında ekonomiyle doğrudan ilişkisi olmayan memurlar davet edilmemiştir. Kongrede alınan kararlar doğrultusunda İş Bankası kurulmuş ve Teşviki Sanayi Kanunu kabul edilmiştir.

Cevap: B

14. 1925'te Şeyh Said İsyanından sonra toplumun dini duygularını sömürdüğü gerekçesiyle Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatılmıştır. Böylece toplum daha çağdaş ve daha laik bir hale getirilmiştir. Eğitimin laikleşmesi ve eğitimdeki ikiliklerin sona ermesi Tevhidi Tedrisat kanunuyla, Şeriatın kaldırılması ve Şerri Mahkemelerin kapatılması Türk Medeni Kanunu'nun Kabulüyle gerçekleşmiştir.

Cevap: A

15. Atatürk döneminde açılan bankalar arasında Ziraat Bankası yer almamaktadır. Ziraat Bankası II. Abdülhamit döneminde Memleket ve Emniyet Sandıklarının birleştirilmesiyle açılmıştır. Atatürk döneminde geliştirilmiştir.

Cevap: D

16. 1926'da çıkartılan Maarif teşkilatı hakkında kanunu doğrultusunda eğitim öğretim materyallerini hazırlamak amacıyla Talim ve Terbiye Kurulu oluşturulmuştur. Kanunda yer alan diğer konular;

- Okul açma izni devlet tarafından verilecek
- Çağa uygun olmayan dersler müfredattan çıkartılacak
- Yabancı okullarda Türkçe, Tarih ve Coğrafya derslerine Türk öğretmenler girecek

Cevap: E

17. 3 Mart 1924'te kabul edilen Tevhidi Tedrisat Kanunuyla Medreseler kapatılmıştır. Darülfünun 1933 Üniversite Reformuyla İstanbul Üniversitesine dönüştürülmüştür. Mektebi Hukuk Şahane ise yine 1933'de İstanbul Üniversitesine bağlanmış Hukuk Fakültesi olarak eğitim faaliyetlerine devam etmiştir.

Cevap: A

18. Atatürk döneminde topluma milli değerler kazandırmak için yapılan inkılaplar arasında Uluslararası rakamların kabulü gösterilemez. Bu yenilik batıyla uyum sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

Çözümler 1

1. Mustafa Kemal'in Türk milletinin asırlardır beklediği ses dediği şair Namık Kemal'dir yazdığı şiirlerle milli duyguları ön plana çıkartması kurtuluş savaşı sürecinde halkın üzerinde etkili olmuştur.

Cevap: A

2. Mustafa Kemal, Selanik Askeri Rüştiyesinde öğrenirken Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa ikimizin de ismi aynı senin adın Mustafa Kemal olsun diyerek Kemal ismini vermiştir. Diğer seçeneklerde verilenler Mustafa Kemal'in eğitim aldığı diğer okullardır.

Cevap: B

3. Mustafa Kemal'in etkileyen şehirler; Selanik, Sofya, Manastır, Şam ve İstanbul'dur. Samsun bu şehirler arasında yer almamaktadır.

Cevap: A

4. Atatürk Milliyetçili irkçı ve Türk ulusunun üstünlüğüne dayanan bir milliyetçilik değildir. Atatürk ortak geçmişe, ortak kültüre sahip olan ve aynı dili konuşan herkesin Türk olduğunu belirtmiştir. Böylece Anadolu'da irkçı bir ayırım yapmamış ortak değerler arasında birleşmelerini sağlamıştır.

Cevap: E

5. Halkçılık ilkesi hem ayrıcalıkların ortadan kaldırılması hem de devletin halkı için yaptığı faaliyetleri kapsamaktadır. Bu çerçevede Tevhidi Tedrisat Kanunuyla eğitim öğretimde eşitlik sağlanmış ve ücretsiz eğitim ilkesi benimsenmiştir. Aşar vergisinin kaldırılmasıyla halkın üzerindeki bir yük kaldırılmıştır. Millet Mekteplerinin açılmasıyla halka ücretsiz okuma yazma eğitimi verilmiştir. Kadınlara seçme seçilme haklarının verilmesiyle kadın erkek eşitliği sağlanmıştır. Bahsettiğimiz inkılaplar halkçılık ilkesine uygundur fakat Medreselerin kapatılması laiklik ilkesine uygun bir inkılap değildir.

Cevap: C

6. Mustafa Kemal, 1905'te ilk görev yeri olan Şam'a atanmasıyla askeri görevi başlar Amasya Genelgesi sonrası 1919'da istifa etmesine kadar devam eder. Kurtuluş Savaşı yıllarında ise Kütahya – Eskişehir yenilgisinden sonra yeniden Başkomutan olarak askerlik mesleğine geri dönmüştür. Savaş bitene kadar da devam etmiştir. Seçeneklerde verilenlere bakılacak olursa XIX. Tümen Komutanı olarak Çanakkale'de, XVI. Kolordu Komutanı olarak Kafkas Cephesinde Yıldırım Orduları Komutanı olarak Suriye Filistin cephesinde mücadele etmiştir. 1919'de IX. Ordu Müfettişi olarak görevlendirilmiştir. Fakat XV. Kolordu Komutanlığı yapmamıştır. Bu ordunun komutanı Kazım Karabekir'dir.

Cevap: C

7. TBMM'nin açılması Halkçılık, Cumhuriyetçilik ve Milliyetçilik ilkeleriyle bağlantılıdır. Türk Parasının Değerini Koruma Kanunu milliyetçilik ilkesiyle bağlantılıdır. Türk Medeni Kanunu Milliyetçilik ve Halkçılık ilkeleriyle bağlantılıdır. Öncülde verilen inkılaplar arasında devletçilik ilkesiyle bağlantılı olan yoktur. Devletçilik ilkesi yatırımların devlet eliyle yapılması gerektiği savunan devletin ekonomiye doğrudan müdahale ettiği Atatürk ilkesidir.

Cevap: D

8. Laiklik ilkesi en temel tanımla din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. Devletin din kurallarıyla değil akım ve bilimle yönetilmesini öngörür. Laiklik ilkesinde din ve vicdan özgürlüğü vardır. Kimsenin dinine göre devlet ayırım yapmaz bu nedenle laiklikte asla mezhep birliği yoktur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: D

9. Atatürk ilkelerinin temel amaçları;

- Türk milletinin huzur ve mutluluğunu sağlamak
- Türk kültürünü çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmak
- Uygur ve medeni bir toplum oluşturmak

Cevap: E

10. Lakap ve unvanların yasaklanması ilk olarak dini unvanları da kapsadığı için laiklik ilkesiyle ilgilidir. Toplumda eşitliği sağlamaya yönelik olduğu için halkçılık ilkesiyle ilgilidir. Milliyetçilik ilkesiyle herhangi bir bağlantısı yoktur.

Cevap: D

11. Medreselerin kapatılması laikliktir. Aşar vergisinin kaldırılması halkın refahını artıracacağı için halkçılıktır. İstiklal Marşının kabulü ise milliyetçiliktir.

Cevap: B

12. Milli mücadele yıllarında ilk olarak Amasya Genelgesinde milletin bağımsızlığının sağlanması yönünde karar alınmış ve ilk olarak kurtuluş savaşıyla birlikte bağımsızlık sağlanarak milliyetçilik ilkesi gerçekleştirilmiştir. Daha sonrasında topluma çağdaş değerler kazandırmak amacıyla diğer ilkeler uygulanmaya başlanmıştır.

Cevap: A

13. Mustafa Kemal'in üç tane manevi çocuğu bulunmaktadır. Bunlar; Afet İnan, Sabiha Gökçen ve Ülkü Adape'dir.

Cevap: E

14. Tevhidi Tedrisat Kanunu 3 Mart 1924'te kabul edilmiştir. Kanuna göre eğitim laikleştirilmiş ve millileştirilmiştir. Ücretsiz eğitim verilmesiyle halkçılık ilkesiyle yorumlanır.

Cevap: E

15. Devletçilik devletin eliyle yatırımların yapılmasını öngörür devlet ekonomiye doğrudan müdahale etmeye başlar. Devletçilikte özel yatırım asla engellenmez. Yabancı sermayenin de karşısında olmaz eğer ülkede yatırım yapacak ekonomik durum yoksa o noktada uygulamaya konulur.

Cevap: C

16. Amasya Genelgesinde yer alan 'Milletin bağımsızlığını yine milletin azmi ve kararı kurtaracaktır.' Maddesiyle bağımsızlıktan bahsedilmesi milliyetçilik ve milli bağımsızlık ilkeleriyle bağlantılıdır. Millet'in kararı sözü demokrasiye vurgu yapmaktadır. Bu yönüyle cumhuriyetçilik ve halkı devlet yönetimine dahil ettiği için halkçılık olur. Fakat laiklikle ilgili bir durum yoktur.

Cevap: A

17. Cumhuriyetçilik halkın kendi kendini yönetmesini ifade etmektedir. Milliyetçilik Türk milletinin bağımsız ve haklarının korunmuş olmasını savunur. Cumhuriyetçilik ve milliyetçiliğin doğrudan sonucu olarak halkçılık ilkesi karşımıza çıkar çünkü Türk halkına kendi kendini yönetme hakkı tanınmıştır.

Cevap: C

18. Milli egemenliğin güçlenmesi demokrasinin güçlendirilmesi demektir. Atatürk döneminde çok partili hayata geçiş denemeleri demokrasinin tam olarak uygulanması amacıyla yapıldığı için milli egemenliği güçlendirir. Erkanı Harbiye Vekaletinin kaldırılmasıyla ordu ve siyaset birbirinden ayrılmıştır. Böylece demokrasi sivilleştirildiği için yine demokrasiyi güçlendirmek için yapılan bir yeniliktir. Saltanatın kaldırılması, TBMM'nin açılması doğrudan milli egemenliği güçlendirir. Fakat Şeriatın kaldırılması rejimle, demokrasiyle alakalı bir durum değildir.

Cevap: E

Çözümler 2

1. Mustafa Kemal öncülde verilen sözleriyle eşitlik ilkesi-ne vurgu yapmaktadır. Toplumda eşitliğin sağlanması toplumun birlik ve beraberliğinin sağlanması doğrudan halkçılık ilkesiyle bağlantılıdır.

Cevap: B

2. İnkılapçılık ilkesi devletin akıl, bilim ve ileri teknolojiyle yönetilmesini savunmaktadır. Dinamiktir kendini yenileyen bir yapıya sahiptir. İlk hedef batılı ülkeler gibi muasır medeniyetler seviyesine çıkmaktır. Fakat bu hedefe ulaşıldığında bitmez kendini çağa göre yeniler her daim gelişmiş olmayı hedefler.

Cevap: E

3. Devletçilik ilkesi yatırımların devlet eliyle yapılmasını sağlar özel sermaye zor duruma düşene kadar devletçilik ilkesi uygulanmaz. 1929 Dünya ekonomik Krizinin etkisiyle ekonomi zor duruma düşünce devletçilik ilkesi 1930'da uygulanmaya konulmuştur. Bu dönemde 1934'te Birinci Beş Yıllık Sanayi Kalkınma Planı hazırlanmıştır. 1935'te Paşabahçe Şişe ve Cam Sanayi açılmıştır. Fakat Teşviki Sanayi Kanunu 1927'de çıkarılmıştır. Dünya krizinin etkisiyle uygulanamamıştır.

Cevap: D

4. Mustafa Kemal'in eğitim aldığı okullar arasında Mülkiye Mektebi yoktur. Eğitim aldığı okullar aşağıdakilerdir.
- Şemsi Efendi İlkokulu
 - Selanik Askeri Rüştiyesi
 - Manastır Askeri İdadisi
 - Harp Okulu
 - Harp Akademisi

Cevap: D

5. Mustafa Kemal'in düşüncelerinden etkilendiği İnkılapçı Şair diye bahsettiği şair Tevfik Fikret'tir. Namık Kemal için 'Türk milletinin asırlardır beklediği ses' demıştır. Ziya Gökalp içinse 'Fikirlerimin babası' ifadesini kullanmıştır.

Cevap: B

6. İnkılapçılık ilkesi Türk toplumunu çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmayı amaçlar bu açıdan bakıldığında Atatürk döneminde yapılan bütün yenilikler İnkılapçılıkla ilgilidir. Fakat bu tarz sorularda batıyla uyum sağlamak adına yapılan yenilikler inkılapçılık olarak alınır. Bu çerçevede; uluslararası rakamların kullanıma başlaması, ölçü birimlerinin değiştirilerek batıyla aynı birimlerin kullanılması, hafta tatilinin batıda olduğu gibi pazar gününe alınması, takvim ve saatte batıyla uyumlu Miladi Takvim ve saat dilimlerinin kullanılmaya başlaması inkılapçılık olur. Fakat soyadı kanununun batıyla ilişkilerle bir ilgili yoktur. Ülke içinde yaşanan karşılıkları ortadan kaldırmak amacıyla yapılmıştır.

Cevap: B

7. Halkçılık ilkesi toplumda halkın refahının yükseltilerek birlik ve beraberliğin sağlanmasını amaçlar bunu gerçekleştirmek içinde eşitliğin sağlanmasını ilk şart olarak değerlendirir. Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkeleri doğrudan halkın çıkarlarına uygun olduğu ve halka kendi kendini yönetme hakkını verdiği için halkçılık ilkesini destekler niteliktedirler. Fakat halkçılık ilkesi en son değil ilk uygulanmaya başlanan ilkelere biridir. Milletın bağımsızlığı sağlanırken halkın bağımsızlığı sağlanır milliyetçilik ilkesiyle birlikte ilk uygulanan ilkelere biridir.

Cevap: D

8. Kabotaj Kanunuyla Türk karasularında ticaret yapmak hakkı tümüyle Türkiye'nin kontrolüne alındığı için milliyetçilik ilkesiyle bağdaşır. Misakı Milliye ilk defa ulusal sınırlardan çizilmiştir. Bu yönüyle milliyetçilik ilkesiyle uyumludur. Kapitülasyonların kaldırılması ekonomik anlamda bağımsızlığı sağladığı için yine milliyetçilik ilkesiyle bağdaşmaktadır.

Cevap: E

9. Mustafa Kemal öncülde verilen sözünde inkılapçılık ilkesinin öneminden bahsetmektedir. İnkılapçılık çağa uygun olarak modern olmayı hedefler bunun önünde dinin engel olmaması gerektiğini vurguluyor.

Cevap: A

10. Medreselerin kapatılması dinin eğitim üzerindeki etkisini azalttığı için laiklik ilkesiyle bağlantılıdır. Medreselerde ümmetçi anlayışla eğitim verilmekteydi bu ortadan kaldırılarak milli yapıda eğitim verilmeye başlandığı için milliyetçilik ilkesiyle uyumludur. Medreseler toplumun dinine göre ayrılmasına neden olmaktadır. Kapatılmasıyla bu ayırım ortadan kaldırıldığı için halkçılık ilkesi sağlanmıştır. Yapılan her yenilik inkılapçılık ilkesiyle yorumlanabilir. Fakat devletçilikle ilgili bir durum söz konusu değildir. Devletçilikte devletin yatırım yapması amaçlanır.

Cevap: E

11. Cumhuriyetçilik ilkesi en temel tanımla halkın kendi kendini yönetmesini ifade eder. Ulus egemenliğine dayanmaktadır. Mecliste halkın seçtiği temsilciler tarafından ülke yönetilir. En önemli unsurlarından biri yönetenleri eleştiren bir muhalefetin varlığıdır. Fakat cumhuriyetçilik ilkesi oligarşiyle bağlantılı değildir. Oligarşi bir zümrenin ülkeyi yönetmesidir.

Cevap: D

12. Mustafa Kemal'in İstanbul Harp Akademisini bitirdikten sonra ilk görev yeri Şam V. Ordu'dur. Burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur.

Cevap: A

13. Saltanat demokrasinin önünde bir engel teşkil etmektedir. Kaldırılmasıyla halkın yararına olan demokrasi güçlenmeye başlamıştır. Bu yönüyle halkçılık ilkesi olarak yorumlanır. Aynı zamanda saltanat şeriatla ülkeyi yönetiyordu kaldırılmasıyla laiklik ilkesi gerçekleşmiştir. Tekke, Zaviye ve Türbelerin kapatılması hem laiklik hem de toplumda eşitliği sağladığı için halkçılık ilkesiyle ilgilidir. Türk Medeni Kanun'un kabul edilmesiyle kadın erkek eşitliği sağlanmıştır eşitliği sağladığı için halkçılık ilkesi olur. Medeni Kanununla Şeriat yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece laiklik sağlanmıştır.

Cevap: E

14. Erzurum Kongresinde alınan Mebusan Meclisi açılmalı kararı Cumhuriyetçilik ilkesiyle bağlantılıdır. Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür bölünemez maddesiyle Manda ve Himaye kabul edilemez maddeleri bağımsızlığı amaçlar bu yönüyle milliyetçilik ilkesiyle örtüşür. Öncülerde verilen maddelerde laiklik ilkesiyle ilgili bir durum bulunmamaktadır.

Cevap: D

15. Öncülde verilen serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması çok partili hayatın hedeflendiğinin göstergesidir. Saltanatın kaldırılmasının amacı demokrasiyi güçlendirmektedir. Erkanı Harbiye Vekaletinin kaldırılmasıyla ordu ve siyaset birbirinden ayrılmış demokrasi güçlenmiştir. Öncülde verilenlerin tamamı ulus egemenliğini güçlendirir.

Cevap: E

16. Atatürk döneminde çok partili hayata geçiş denemelerinde ilk olarak Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kurulmuş fakat rejime karşı çıkan Şeyh Said İsyanından dolayı bastırılmıştır. İkinci olarak Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulmuş fakat rejim karşıtları bu partinin içerisine girmişlerdir. Bu tehlike fark edilince parti kapatılmıştır. Kapatılması üzerine rejime karşı ikinci isyan olan Menemen olayı yaşanmıştır. Bu iki isyandan sonra yeni bir isyanla rejime zarar verilmesin diye çok partili hayat ertelenmiştir. Cumhuriyetçilik ilkesi korunmak istenmiştir.

Cevap: A

17. 1929'da yaşanan Dünya Ekonomik Krizi Türkiye'ye zarar vermiştir. Özel sermayenin olmaması yatırımların yapılamaması devletçilik ilkesinin uygulamaya konmasını zorunlu kılmıştır. Devletçilik ilkesiyle devlet yatırımları kendisi yapmaya başlamaktadır.

Cevap: B

18. Cumhuriyetçilik ilkesi temel tanımıyla halkın seçtiği temsilciler aracılığıyla kendi kendini yönetmesidir. En önemli unsur halk doğrudan dahil olduğu için seçimdir. Cumhuriyette düşünce ve ifade özgürlüğü bulunmaktadır. Fakat cumhuriyet rejimi sınıfsal farklılıklarla ilgilenmez sınıfsal farklılıkların ortadan kaldırılması Atatürk'ün halkçılık ilkesiyle ilgilidir.

Cevap: E

Çözümler 3

1. Mustafa Kemal'in eserleri;

- Nutuk
- Vatandaş için Medeni Bilgiler
- Geometri Kitabı
- Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal
- Cumali Ordugahı
- Karlsbad Hatıraları
- Söylev ve Demeçler
- Bölüğün Muharebe Talimi
- Tamim ve Telgraflar
- Tabiye ve Tatbikat Seyahati

Cevap: E

2. Atatürkçü düşünce sisteminde ırkçı bir yaklaşım yoktur. Türk Milliyetçiliğinde ırk bütünlüğüne değil Anadolu halkının ortak payda da bileşmesine önem vermiştir. Atatürkçü düşünce sisteminin dayandığı ilkeler şu şekildedir.

- Akılcılık
- Dinamiklik
- Tam bağımsızlık
- Milli egemenlik
- Barışçılık
- Milli birlik ve beraberliğin sağlanması
- Sosyal barış

Cevap: C

3. Devletçilikte devlet ile halkın iş birliği vardır. Devlet yatırımı yapar halkla iş birliği yaparak o yatırımı işlevsel hale getirir. Örneğin her doktorun hastane açması mümkün değildir. Burada devlet devreye girerek hastaneyi yapar doktorla iş birliği sağlar ve sağlık hizmeti verilmeye başlar bu devletçilik ilkesidir. Bu açılan kurum ticaridir. Fakat devlet ücretsiz sağlık hizmeti veriyorum ticaret önemli değil benim için diyerek hareket ettiği an halkçılık ilkesi devreye girmiştir. Bu durum okullar içinde geçerlidir. Bu çerçevede hastanelerin kurulması, aşevlerinin kurulması ve tarımı destekleyen kanunlar devletçilik ilkesiyle yatırımı getirir halkçılık ilkesiyle halka ücretsiz ya da cüzi bir miktara hizmete sunulur.

Cevap: E

4. Laiklik ilkesi en basit tanımıyla din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. Saltanatın kaldırılması laiklik yolunda atılan ilk adımdır. Unvanların yasaklanması içerisinde dini unvanlarda bulunduğu için laikliktir. Halifeliğin kaldırılması laiklik yolunda atılan en önemli adımdır. Medeni Kanun'u kabulüyle şeriat kaldırılmış böylece laiklik sağlanmıştır. Fakat Millet Mektepleri yeni Türk harfleri millete öğretmek amacıyla açılmıştır. Laiklik ilkesiyle ilgili değildir.

Cevap: D

5. Mustafa Kemal hayatı boyunca birçok yabancı ve Türk düşünürden etkilenmiştir. Bunlardan birisi milliyetçilik konusunda etkilendiği Ziya Gökalp'tir. Onun için Fikirlerimin Babası ifadesini kullanmıştır.

Cevap: A

6. Yunanistan ile kurtuluş savaşından sonraki süreçte mübadele sorunundan dolayı iyi ilişkiler sağlanamamıştır. Fakat mücadele sorunun ikili antlaşmalarla çözülmesi üzerine dostluk bağları kurulmaya başlamıştır. 1932'de Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasında Yunanistan büyük destek sağlamıştır. Ayrıca Yunanistan Başbakanı Venizelos Mustafa Kemal'i Nobel Barış Ödülüne aday olarak göstermiştir.

Cevap: D

7. Atatürk'ün hem iç politikada hem dış politikada etkili olan bir sözüdür. Yurtta barış dünyada barış, yurt içinde barışın sağlanması toplumda eşitliğin sağlanmasıyla mümkündür bu yönüyle halkçılık ilkesine vurgu yapmaktadır. Fakat bu sözün milliyetçilik yada laiklikle ilgili bulunmamaktadır.

Cevap: B

8. Soyadı Kanunuyla zenginlikten kaynaklanan güzel lakaplar ya da fakirlikten kaynaklanan kötü lakaplar yerine her bir birey eşit olarak görülmüş ve soyadıyla hitap edilmeye başlanmıştır. Bu durum toplumsal eşitliği sağlamaktadır. Aynı şekilde kılık - kıyafet düzenlemesiyle insanların ideolojilerini yansıtır şekilde giyinmeleri yasaklanmış modern bir görünüm kazandırılmıştır. Bu durum yine toplumda birliği sağlamaktadır. Medeni Kanun'u Kabulüyle dini ayırım ortadan kaldırılmıştır. Devlet bütün dinlere eşit mesafede yaklaşmıştır. Böylece dinden kaynaklı ayrıcalıklar kaldırılmış toplumda birlik sağlanmıştır. Medreselerin kapatılmasıyla toplumda birlik sağlanmıştır. Çünkü medreseler tek yönlü insan yetiştirmekteydi bu durum diğer dinlere inananlar ile Müslümanlar arasında bir ayrıcalığa neden olmaktadır. Türk Dil Kurumunun kurulması doğrudan milliyetçiliktir.

Cevap: C

9. Cumhuriyetçilik ilkesi aynı zamanda rejimin adıdır. Halkın seçtiği temsilciler aracılığıyla kendi kendisi yönetmesidir. Laiklik ise din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması devletin akıl ve bilimle yönetilmesidir. Saltanatın kaldırılması demokrasiye katkı sağlandığı için Cumhuriyetçilik, devletin akıl ve bilimle yönetilmesinin önünü açtığı için laiklik olur. Medeni Kanun dinden kaynaklı ayrımları ortadan kaldırdığı için sadece laiklik olur ama demokrasiye ya da cumhuriyetçiliğe yorumlanamaz çünkü medeni kanunla sosyal hayat düzenlenir siyasi haklar anayasayla elde edilir. Medreselerin kapatılması yine din merkezli eğitim terk edildiği ve milli eğitime geçildiği için laiklik olur fakat demokrasiyle bir bağlantısı yoktur.

Cevap: A

10. Mustafa Kemal İnkılapçılık ve çağa ayak uydurma konularında Tefik Fikret'ten milliyetçilik konusunda Ziya Gökalp ve Mehmet Emin Yurdakul'dan etkilenmiştir. Hatta Ziya Gökalp için 'Fikirlerimin Babası' ifadesini kullanmıştır.

Cevap: D

11. Mustafa Kemal'in öncülde verilen sözünde akıl ve bilimden bahsedilmektedir. Bu iki anahtar kelime Laiklik ilkesiyle örtüşmektedir. Laiklik ilkesi devletin akıl bilim ve ileri teknolojiyle yönetilmesidir. Devletin bütün dinlere karşı eşit mesafede olmasını ve halk arasındaki dini ayrımların ortadan kaldırılmasını gerektirir.

Cevap: A

12. İnkılapçılık ilkesi topluma yeni ve çağdaş bir düzen getirmeyi amaçlamaktadır. Değişen şartlara göre kendini yenileyen bir yapıya sahiptir. Dinamiktir. Kendini sürekli yeniler ve bütün Atatürk ilkelerini bünyesinde toplar bütün ilkelerin amacı topluma çağdaş değerler kazanmaktır. Bu durum inkılapçılığın temel amacıdır.

Cevap: E

13. Mustafa Kemal, İstanbul Harp Akademisini bitirdikten sonra ilk görev yeri olan Şam'a 1905 yılında atanmıştır. Burada demokrasiyi savunmak amacıyla Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur. Bu cemiyetle birlikte İttihat ve Terakki'nin içine dahil olmuştur. Fakat daha sonra İttihatçılardan ayrılmıştır.

Cevap: A

14. 1934'te çıkartılan Soyadı Kanununa göre herkesin ilk adının yanında bir soyadı seçmesi zorunludur. Böylece toplumsal ve resmi ilişkilerde yaşanan karışıklıkların sona erdirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca seçilen soy isimleri rütbe, aşiret, memuriyet ve ırk isimleri barındırmamalı bu kuralın amacı toplumda birlik ve beraberliği, eşitliği sağlamaktır. Toplumda eşitliğin sağlanması Halkçılık ilkesinin genel amaçlarından biridir. Eğer öncülde seçilen soyadları Türkçe olmak zorundadır ifadesi kullanılsaydı o zaman milliyetçilik ilkesiyle de bağlantılı olurdu.

Cevap: B

15. Lozan Konferansına ara verildiği sırada ekonominin millileştirilmesi amacıyla İzmir İktisat kongresi toplanmıştır. Kongrede ekonominin dışında harf inkılabının yapılması gerektiği gündeme gelmiş fakat vazgeçilmiştir. Buna rağmen okur yazar oranını artırmak amacıyla kongrede Okuma Bayramı kabul edilmiştir. Harf İnkılabı ise 1928'de gerçekleştirilmiştir.

Cevap: A

16. Mustafa Kemal Çanakkale Savaşı sırasında XIX. Tümen komutanı olarak görev yapmıştır. Cephenin genel komutanı olan Alman General Limon Van Sanders'in hatalı davrandığını fark etmesi üzerine emir komuta zincirinin dışında hareket ederek savaşın kazanılmasında etkili olmuştur. Burada edindiği tecrübelerini ilerleyen zamanda Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal eserinde anlatmıştır.

Cevap: E

17. Atatürk döneminde hukukla ilgili düzenlemelerde Avrupa Hukukundan yararlanılmıştır. Dönemin önemli hukukçularından Mahmut Esad'ın İsviçre'de eğitim görmesinin de etkisiyle Medeni Kanun, Hakimler Kanunu ve İcra - İflas Kanunu İsviçre'den alınmıştır. Türk Ceza Kanunu İtalya'dan, Türk Ticaret Kanunu ise Almanya'dan alınmıştır.

Cevap: E

18. Laiklik ilkesiyle birlikte devletin bütün dinlere karşı eşit mesafede olması sağlanmıştır. Böylece devlet din kurallarıyla değil modern hukuk kurallarıyla yönetilmeye başlanmıştır. Türk Medeni Kanun'un kabul edilmesiyle Şeriat kaldırılmıştır. Böylece din merkezli bir toplum hukuku yerine bütün dinleri kapsayan modern hukuk getirilmiş ve devlet daha da laikleştirilmiştir. Ayrıca Patrikhanelerin Mahkeme kurma hakkı da aynı kanunla kaldırılmıştır.

Cevap: C

Çözümler 1

1. Atatürk dönemi dış politikasında uygulanan ilkeler şu şekildedir.
 - Bağımsızlık
 - Akılcılık
 - Uluslararası eşitlik
 - Tarafsızlık
 - Yurtta barış dünyada barış
 - Milliyetçilik
 - Halk iradesinin kararları
 - Gerçekçilik

Cevap: E

2. Atatürk dönemi Türk dış politikasında en fazla sorunun yaşandığı ülke Fransa'dır. Bunlar; Yabancı Okulları Sorunu, Osmanlı Borçları, Adana – Mersin Demiryolu Hattının Satın alınması ve Vagon Li Olayıdır. Razgar Olayı ise Bulgaristan'la yaşanmıştır. Bulgaristan'daki Türk mezarlarının tahrip edilmesi olayıdır.

Cevap: D

3. Türkiye, 1932'de İspanya'nın teklifi Yunanistan'ın desteğiyle Milletler Cemiyetine üye olmuştur. Cemiyette gönderilen ilk temsilci Cemal Hüsnü Taray'dır. Cemiyet II. Dünya Savaşının çıkmasıyla birlikte dünya barışını koruyamadığı için dağılmış yerine Birleşmiş Milletler teşkilatı kurulmuştur.

Cevap: B

4. Türk dış politikasının en önemli olaylarından biri Fransa'yla yaşanan Hatay Sorunudur (Sancak Sorunu). Mustafa Kemal binlerce yıldır Türklerin bu coğrafyada yaşadığını belirterek 'Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir bırakılamaz.' Sözü'nü söylemiştir. Ayrıca Hatay'ın Türk toprağı haline gelmesi için çabalamış 'Benim Şahsi meselemdir.' İfadesini kullanmıştır. Hatay Devletinin kurulmasında etkili olmuştur. Fakat Hatay'ın Anavatana katılmasını görememiştir.

Cevap: A

5. Balkan Antantı İtalya ve Almanya'nın saldırgan tutumlarından dolayı Balkanlarda güvenliği sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Kurucu üyeleri TaYYaR şeklinde kodlanır. Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya kurucu üyeleridir. Bölgede yer almasına rağmen Bulgaristan ve Arnavutluk Balkan Antantına üye olmamışlardır.

Cevap: B

6. Türkiye ile İngiltere arasında Musul Sorunun görüşmek amacıyla Türkiye'yi dönemin meclis başkanı Fethi Okyar'ın temsil ettiği Haliç Konferansı toplanmıştır. Konferansta meselenin çözülmemesi üzerine konu Milletler Cemiyetine aktarılmıştır. Milletler Cemiyeti bölgede araştırma yaparak Bürüksel Hattı Raporu adı verilen bir rapor hazırlamış ve Musul'un İngiltere mandasındaki Irak'a bırakılması kararını almıştır. Türkiye iç politikada yaşanan sorunlardan dolayı bu kararı kabul etmek zorunda kalmış 1926 Ankara Antlaşmasıyla Musul Mısaki milliden üçüncü taviz olarak kaybedilmiştir.

Cevap: B

7. Lozan'da Yunanistan ile yapılacak mübadele de Batı Trakya'da yaşanan Türkler ile İstanbul, Bozcaada ve Gökçeada'da yaşanan Rumlar hariç geriye kalan nüfusun karşılıklı olarak mübadele yapmasına karar verilmiştir. Yunanistan, Türkiye'de daha fazla Rum bırakmak amacıyla sorun çıkarttıysa da mesele Türkiye'nin isteği şeklinde çözülmüştür.

Cevap: E

8. Kurtuluş Savaşının sona ermesiyle birlikte yapılan Mudanya Ateşkes Antlaşmasında Boğazların kontrolü tamamen Türkiye'ye bırakılmıştır. Fakat Lozan Barış Antlaşmasında Türkiye'nin başkanlığında bir komisyonun boğazları yönetmesi kararlaştırılmış ve her iki yakasında asker bulundurmama kararı alınmıştır. İlerleyen dönemde II. Dünya Savaşının çıkacağına dair gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Bunlar; İtalya'nın Habeşistan'ı işgal etmesi, Almanya'nın Ren bölgesini silahlandırması ve Japonya'nın Mançurya'yı işgal etmesidir. Türkiye bu gelişmeler üzerine Milletler Cemiyetine baş vurarak boğazlar üzerinde oluşan tehdidi belirtmiş ve boğazlar meselenin yeniden görüşülmesini istemiştir. Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalanarak boğazların yönetimi tamamen Türkiye'ye bırakılmıştır.

Cevap: E

9. ABD Dışişleri Bakanı Frank B. Briand ve Fransa Dışişleri Bakanı Aristide Kellog önderliğinde savaşın siyaset aracı olarkten kullanılmaması uluslararası sorunların barışçıl yollarla çözülmesi amacıyla Briand Kellog Patı 1928'de oluşturulmuştur. Türkiye'de bu teşkilata bir yıl sonra dünya barışına katkı sağlamak amacıyla üye olmuştur.

Cevap: B

10. Atatürk döneminde İran sınırı tarihi antlaşmalar dikkate alınarak (1639 Kasrı Şirin) ufak değişikliklerle çizilmiştir. Irak sınırı İngiltere'yle imzalanan 1926 Ankara Antlaşmasıyla son şeklini almış Musul kaybedilmiştir. Suriye sınırı Atatürk döneminde Hatay kaybedilerek çizilmiştir. Fakat Mustafa Kemal'in vefatından sonra 1939'da Hatay Türkiye'ye katılmış ve Türkiye'nin en son çizilen sınırı Suriye sınırı olmuştur.

Cevap: D

11. Atatürk dönemi Türk dış politikasında Milletler Cemiyetine götürülen meseleler;

- Musul sorunu
- Bozkurt Lotus Olayı
- Nüfus Mübadelesi
- Osmanlı Borçları
- Hatay Sorunu
- Boğazlar sorunu

Cevap: C

12. Kurtuluş Savaşının sona ermesiyle birlikte Lozan Barış Antlaşması imzalanmıştır. Lozan'da Türkiye'nin aleyhine çözülen meseleler bulunmaktadır. Bunlar; Boğazlar Sorunu, Patrikane Sorunu, Ege Adaları sorunu ve Suriye sınırıdır. Türkiye dış politikada bu sorunları lehine çevirmek için çabaladıysa da bunu sadece Boğazlar ve Suriye sınırı konusunda sağlayabilmiş diğer sorunları lehine çevirememiştir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

13. I. Dünya Savaşı sonrasındaki süreçte İtalya'nın Akdeniz'i tehdit etmesi üzerine İngiltere ve Fransa'nın önderliğinde 1936'da Akdeniz Paktı kurulmuştur. Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya daha sonradan bu pakta üye olmuşlardır. Türkiye'nin üye olması İngiltere'yle olan ilişkilerinde bir dönüm noktası olmuş dostane ilişkiler kurulmaya başlanmıştır.

Cevap: B

14. Bozkurt – Lotus olayı Ege Denizinde Türk gemisi Bozkurt ile Fransız gemisi Lotus'un çarpışması olayıdır. Türkiye ve Fransa meseleyi kendi aralarında çözemeyince mesele Milletler Cemiyetinin yargı organı olan Lahey Adalet divanına aktarılmıştır. Türkiye adına Mahmut Esat mahkemeye katılarak Türkiye'yi savunmuştur. Davanın sonunda Türkiye haklı bulunmuş ve tazminat almıştır. Buradaki başarısından dolayı Mahmut Esat'a Mustafa Kemal tarafından Atatürk soyadı verilmiştir.

Cevap: B

15. Sadabat Paktı 1937'de İran'ın Sadabat Sarayında İtalya'nın Habeşistan'ı işgal etmesi üzerine kurulmuştur. Üyeleri Türkiye, İran, Irak ve Afganistan'dır. Fakat Suriye hem Türkiye hem de İran'la yaşadığı sorunlardan dolayı pakta dahil olmamıştır. Paktın kurulmasıyla Türkiye doğu sınırını güvence altına almıştır.

Cevap: A

16. Atatürk dönemi Dışişleri bakanları;

Bekir Sami (1920 – 1921)

Yusuf Kemal Tengirşenk (1921 – 1923)

İsmet İnönü (1923)

Tevfik Rüştü Aras (1925 – 1938)

Cevap: E

17. Hatay Misakı Milli'den ikinci taviz olarak 1921 Ankara Antlaşmasıyla kaybedilmiştir. Lozan'da da bu durum kabul edilmiştir. Fakat Fransa'nın Suriye'den çekilme kararı alması üzerine Türkiye, Fransa'ya başvurarak Hatay'ın kendisine geri verilmesini talep etmiştir. Fransa'nın bu teklifi kabul etmemesi üzerine Türkiye Milletler Cemiyetine başvurmuştur. Milletler Cemiyeti bölgede incelemeler yaparak Sandler Raporunu hazırlamıştır. Rapora göre Hatay'da bağımsız bir Türk devletinin kurulmasına karar verilmiştir. Kurulan bu devlet 1939'da kendi isteğiyle Türkiye'ye katılmıştır.

Cevap: B

Çözümler 2

1. Türkiye - İngiltere ilişkileri ilk olarak Türkiye'nin 1936'da kurulan Akdeniz Paktına üye olmasıyla gelişmeye başlamıştır. 1937'de İngiltere öncülüğünde İtalya'nın Akdeniz'i tehdit etmesinden dolayı Nyon Konferansı yapılmıştır. Türkiye'nin burada da yer alması İngiltere'yle olan ilişkilerini daha da geliştirmeye başlamıştır. Litvinov Protokolü SSCB'nin uluslararası sorunları barışçıl yollarla çözmek amacıyla oluşturduğu bir protokoldür. İngiltere'yle bir ilgisi bulunmamaktadır. Küçük Antant Avrupa'da kurulan bir teşkilattır. Türkiye burada üye değildir.

Cevap: A

2. Hatay, Sakarya Savaşından sonra yapılan 1921 Ankara Antlaşmasıyla Fransa mandasındaki Suriye'ye bırakılmıştır. Fakat Mustafa Kemal bu antlaşmaya Fransa'nın bölgeden çekilmesi halinde Hatay'da bağımsız bir devlet kurulacak maddesini eklemiştir. 1936'da Fransa'nın bölgeden çekilmesi üzerine Milletler Cemiyetinin hazırladığı Sandler Raporu'nun da etkisiyle Hatay Devleti kurulmuştur. Hatay'da bu konuyla ilgili halk oylaması yapılmamıştır. Nasturi İsyanı ise Hakkari'de yaşanan Hristiyanların isyanıdır. Hatay sorunu değil Musul sorunuyla ilgilidir.

Cevap: A

3. Lozan barış Antlaşmasında Boğazların yönetimi Türkiye Başkanlığında bir komisyona bırakılmış ve her iki yakası silahtan arındırılmıştır. Fakat İkinci Dünya Savaşının yaklaşıyor olması üzerine Türkiye'nin isteğiyle Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalanarak boğazların yönetimi tamamen Türkiye'ye bırakılmıştır. Bu sözleşmeyle boğazların yeniden silahlandırılmasına karar verilmiştir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

4. Atatürk döneminde Türk dış politikasında asla yayılmacı (Emperyalist) bir amaç belirlenmemiştir. Aksine yayılmacı anlayışa karşı mücadele edilmiş ulusların bağımsız yaşamasına saygı duyulmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

5. Türkiye Milletler Cemiyetine 1932 yılında İspanya'nın teklifi Yunanistan'ın desteğiyle üye olmuştur. Yunanistan'ın Türkiye'yi desteklemesinde mübadele sorununun barışçıl yollarla çözülmesi etkili olmuştur. Boğazlar Sorununun çözülmesi 1936 yılındadır. Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasından sonra yaşanan bir gelişmedir. Yabancı Okullar Sorunu Fransa'yla yaşanmış ve Türkiye'nin kesin tavrıyla lehine çözülmüştür. Fakat sorunun çözülmesi Fransa Türkiye ilişkilerini güçlendirmemiştir.

Cevap: C

6. Türkiye Lozan Barış Antlaşmasından sonra dış politikada ilk sorunu Fransa'yla yaşamıştır. Türkiye'nin yabancı okulların devlet kontrolü altına almak istemesi Fransa'yı rahatsız etmiş ve konuyu Milletler Cemiyetine aktarmak istemiştir. Türkiye ise bu sorunun kendi iç meselesi olduğunu söyleyerek meseleyi kapatmış ve kendi aldığı kararları uygulamıştır. Böylece Lozan'dan sonra ilk başarı Yabancı Okullar Sorununun Türkiye'nin lehine çözülmesi olmuştur.

Cevap: A

7. 1936'da Milletler Cemiyetinin raporuna göre Hatay Devleti kurulmuştur. Hatay Devletinin ilk Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen, ilk Başbakanı Abdurrahman Melek ilk Meclis Başkanı ise Abdülgani Türkmen'dir. Hatay Devleti 1939'da kendi aldığı kararlarla Türkiye'ye bağlanmıştır.

Cevap: E

8. Musul Sorunu Lozan'da İngiltere ve Türkiye arasında çözülememiştir. Dokuz ay içerisinde iki ülkenin meseleyi kendi aralarında görüşmesi kararı alınmıştır. Bu süreçte Haliç konferansı yapılmış fakat burada da bir çözüme ulaşılamamıştır. Konu Milletler Cemiyetine taşınmıştır. Milletler Cemiyeti konuyla ilgili Bürüksel Hattı Raporunu hazırlamıştır. Raporda Musul'un İngiltere verilmesi kararı alınmıştır. Türkiye bunun üzerine askeri müdahale ile Musul'u almaya karar vermiştir. İngiltere bunu fark edince Türkiye'yi zor durumda bırakmak amacıyla ilk olarak Hakkari bölgesindeki Hristiyanları isyan ettirerek Nasturi isyanını çıkartmış sonrada Şeyh Said İsyanına destek vermiştir. Türkiye isyanlardan dolayı zor durumda kalında 1926 Ankara Antlaşmasıyla Musul'un İngiltere'ye ait olduğunu kabul etmiştir.

Cevap: C

9. Yunanistan ile Türkiye arasında Atatürk döneminde Mübadele ve Patrikhane sorunu yaşanmış her iki sorunda çözülmüştür. Atatürk sonrası dönemde yaşanan sorunlar ise Ege Adalarının silahlandırılması, Kıta Sahaneliği, Fır Hattı, Karasularının 12 mile çıkartılması ve Kıbrıs sorunudur. Bu sorunlar henüz çözülememiştir.

Cevap: B

10. Atatürk döneminde Milletler Cemiyetine aktarılan konular;

- Bozkurt Lotus Olayı
- Nüfus Mübadelesi
- Osmanlı Borçları
- Hatay Sorunu
- Boğazlar sorunu

Cevap: E

11. Atatürk'ü ilk defa ziyaret eden devlet başkanı Afgan Kralı Amanullah Han'dır. 1928'de ziyaret etmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler Atatürk'ü ziyaret eden diğer devlet başkanları ya da siyasetçilerdir.

Cevap: A

12. Lozan Barış antlaşmasında Türkiye'nin aleyhine çözülen meseleler; Ege Adaları'nın Yunanistan'a bırakılması, Boğazlar komisyonunun kurulması, Patrikhane Sorunu ve Suriye Sınırı (Hatay Sorunu)'dur. Bu meselelerden Boğazlar Sorunu Türkiye'nin lehine çözülerek boğazların yönetimi tamamen Türkiye'ye bırakılmıştır.

Cevap: E

13. Türkiye Milletler Cemiyetine İspanya'nın teklifiyle üye olmuştur. üye olma temel amacı dünya barışına katkı sağlamaktır. Türkiye, asla dünya politikasına yön vermeyi amaçlamamıştır. Devletlerin bağımsız ve her konuda özgür olması gerektiğini savunmuştur. Dünya siyasetine yön vermeye çalışan ülkeler emperyalist amaçlar taşıyan ülkelerdir. Mübadele Sorunu Yunanistan'la yaşanmıştır. Sorunun çözülmesi 1930'da gerçekleşmiştir. Milletler Cemiyeti üyeliğinden önce çözülen bir meseledir.

Cevap: A

14. Türkiye, Atatürk dönemi dış politikasında Boğazlar Sorunun çözülmesinde İngiltere'nin desteğini alarak Millet Cemiyeti aracılığıyla 1936'da Montrö Boğazlar Sözleşmesini imzalamıştır. Etabli Sorunu Yunanistan'la yaşanmış ve dışarıdan herhangi bir ülkenin desteği alınmamıştır. Hatay Sorunu Fransa'yla yaşanmış İngiltere bu konuda Fransa'nın destekçisi olmuştur.

Cevap: C

15. Hatay Sorunu yaşandığı sırada Mustafa Kemal Cumhurbaşkanı, Başbakan İsmet İnönü'dür. Mustafa Kemal bu meselenin çözümünde İsmet İnönü'nün pasif kaldığını fark eden Mustafa Kemal, Kurun Gazetesinde Asım Us takmak ismiyle İsmet İnönü'yü eleştirmiştir.

Cevap: B

16. Atatürk döneminde Türkiye, Küçük Antant, Rapallo ve Locarno Paktına üye olmamıştır. Bu teşkilatlar Almanya ve İtalya'nın saldırgan tutumlarında dolayı kurulmuştur. Türkiye'nin dahil olduğu uluslararası kuruluş, teşkilat ve konferanslar şunlardır.

- Cenevre silahsızlanma konferansı
- Briand – Kellogg Paktı
- Litvinov Protokolü
- Milletler Cemiyeti
- Akdeniz Paktı
- Balkan Antantı
- Sadabat Paktı
- Nyon Konferansı

Cevap: E

17. Sadabat Paktı 1937'de İtalya'nın Habeşistan'ı işgal etmesi üzerine bölgede güvenliği sağlamak amacıyla Türkiye, Irak, İran ve Afganistan arasında kurulmuştur. İmzalandığı sırada Türkiye'nin Dışişleri Bakanı Tevfik rüştü Aras'tır. 1925 – 1938 tarihleri arasında bu görevde bulunmuştur. Diğer seçeneklerde verilenler Atatürk döneminde Dışişleri Bakanlığı yapan siyasetçilerdir.

Cevap: A

18. İtalya Birinci Dünya Savaşından istediğini elde edemeyince Mussolini önderliğinde Akdeniz'e hakim olma politikası yürütmeye başlamıştır. Bunu engellemek amacıyla 1936'da İngiltere öncülüğünde Akdeniz Paktı kurulmuş, 1937'de Sadabat Paktı kurulmuş ve 1937'de Nyon Konferansı gerçekleştirilmiştir. Türkiye bunların tamamına katılmıştır. Ayrıca Avrupa'da İtalya'nın saldırgan tutumları 1934'te Balkan Antantının kurulmasında etkili olmuştur. Türkiye bu teşkilatında kurucu üyelerindedir. Fakat Litvinov Protokolü SSCB tarafından dünya barışına katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. İtalya'nın tutumuyla bir ilgisi yoktur.

Cevap: C

Çözümler 3

1. 1929'da SSCB Dışişleri Bakanı Litvinov'un girişimiyle uluslararası sorunları barışçıl yollarla çözmek ve savaşın en son çare olarak kullanılmasını sağlamak amacıyla Litvinov Protokolü imzalanmıştır. Türkiye'de dünya barışına katkı sağlamak amacıyla bu protokolü imzalamıştır.

Cevap: B

2. Cumhuriyet döneminde iç politikada rejimi yıkmak saltanat ve halifeliği geri getirmek amacıyla 1925'de Şeyh Said İsyanı çıkmıştır. Türkiye'nin tamamen iç politikasında yaşanan bir durum olmasına rağmen İngiltere bu isyanı destekleyerek Türkiye'nin güç kaybetmesine odaklanmıştır. O dönemde dış politikanın en önemli sorunu Musul meselesiydi Türkiye'nin Şeyh Said İsyanından dolayı güç kaybetmesi Musul meselesinde geri adım atmasına neden olmuştur. İç politikada yaşanan bir sorun dış politikayı etkilemiştir.

Cevap: A

3. Türkiye Milletler Cemiyetine 1932'de İspanya'nın resmi daveti Yunanistan'ın desteğiyle üye olmuştur. Türkiye'nin Milletler Cemiyetindeki ilk temsilcisi Cemal Hüsnü Taray'dır.

Cevap: A

4. 1923'te Lozan Barış Antlaşmasında yabancı okulların Türkiye'nin kontrolünde olmasına karar verilmiştir. Türkiye hem 1924 Tevhidi Tedrisat Kanunuyla hem de 1926 Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun ile yabancı okulların Türk müfettişleri tarafından denetlenmesi, Türkçe, Tarih ve Coğrafya derslerine Türk öğretmenlerin girmesi kararını almıştır. Fransa bu kararları kabul etmeyerek meseleyi Milletler Cemiyetine taşımak istemiştir. Fakat Türkiye bu durumu kabul etmemiştir.

Cevap: C

5. Yunanistan ile yaşanan Mübadele sorunu Yunanistan'ın daha fazla Rum'u Türkiye'de bırakmak istemesi üzerine yaşanmıştır. Türkiye bu durumu kabul etmeyerek itiraz etmiştir. Yunanistan'ın tavrında ısrarcı olması üzerine meselenin Milletler Cemiyetine götürülmesine kadar verilmiştir. Fakat oradan da bir karar çıkmayınca Yunanistan önce 1926 Atina Antlaşmasıyla arkasından 1930 Ahali Mübadelesi Antlaşmasıyla geri adım atmış sorun çözülmüştür.

Cevap: D

6. Montrö Boğazlar Sözleşmesi II. Dünya Savaşının yaklaşıyor olması üzerine boğazların kontrolünün tamamen Türkiye'ye olması için imzalanmıştır. Konferansa katılmasına rağmen antlaşmayı iki yıl sonra imzalayan devlet İtalya'dır. Diğer imzası olan devletler ise; SSCB, İngiltere, Fransa, Japonya, Portekiz, Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye'dir.

Cevap: A

7. 1926'da Türk gemisi olan Bozkurt ile Fransız Gemisi Lotus'un Ege Denizinde çarpışması üzerine Bozkurt Lotus Olayı yaşanmıştır. Olay Lahey Adalet Divanına taşınmıştır. Mahmut Esat'ın Türkiye'yi temsil ettiği davayı Türkiye kazanmıştır. Bu olayın aynı yıllara denk gelmesine rağmen Musul Olayıyla bir bağlantısı yoktur.

Cevap: C

8. Türk Dış politikasında 1932 - 38 tarihleri arası Atatürk döneminde Milletler Cemiyetine üye olduktan sonraki Atatürk'ün ölümüne kadar geçen dönemdir. Bu dönemde Fransa'yla Hatay Sorunu, Bulgaristan ile Razgard olayı yaşanmıştır.

Cevap: A

9. Türkiye, Fransa ile yaşadığı Yabancı Okulları sorunu kendi egemenlik anlayışına ters olduğu için milletler Cemiyetinde görüşülmesini reddetmiştir. Boğazlar ve Borçlar konusu ise uluslararası olarak görüşülmüş ve çözülmüştür.

Cevap: B

10. Hatay'da 1921 Ankara Antlaşması ve Milletler Cemiyetinin hazırladığı Sandler Raporu çerçevesinde 1936'da Hatay Devleti kurulmuştur. Daha sonra 1939'da kendi isteğiyle Türkiye'ye katılmıştır. O dönemde Türkiye'nin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü Başbakanı ise Refik Saydam'dır.

Cevap: B

11. Fransız şirketi Vagon – li şirkette çalışan Türk işçilerden Fransızca bilmeyenleri işten kovmuş ve şirkette Türkçe konuşmayı yasaklamıştır. Bu olay üzerine İstanbul Üniversitesi öğrencileri vatandaş Türkçe konuş sloganlarıyla sokaklara dökülmüşlerdir. Bu tepkiler üzerine şirket geri adım atarak işten çıkarttığı işçileri geri almış ve Türkçe konuşma yasağını kaldırmıştır. Bu olay Türkiye'nin diline bilinçli bir şekilde sahip çıktığının göstergesidir.

Cevap: A

12. Bulgaristan'ın Razgard şehrindeki Türk mezarlarına zarar vermesi üzerine Razgard Olayı yaşanmıştır. Türk halkı bu olaya İstanbul'da bulunan Bulgar Mezarlarına çelenk bırakarak tepki vermiştir.

Cevap: C

13. Osmanlı'dan kalan borçlardan Türkiye kendi üzerine düşenini taksitler halinde ödemeye başlamıştır. Fakat 1929 Dünya Ekonomik Krizinden dolayı borçlar ödene-meyince ABD'nin Almanya için hazırladığı borç erteme sistemi olan Hoover Moratoryumundan yararlanmıştır. Böylece borçlar 1954 yılına kadar taksitlendirilmiştir. Türkiye 1944 yılında borçların tamamını ödemiştir.

Cevap: B

14. Yunanistan ile yaşanan mübadele sorunu 1926 Atina ve 1930 Ahalî Mübadelesi Antlaşmalarıyla çözülmüş-tür. Sorunun çözülmesinden sonra Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasında etkili olmuştur. Yunanistan Türkiye'yi desteklemiştir. Hatay'ın anavatan katıla-sında herhangi bir ülkenin desteği yoktur kendi iste-ğiyle katılmıştır. Montrö Boğazlar Sözleşmesinin imza-lanmasında Yunanistan imza atarak Türkiye'ye destek olmuştur.

Cevap: D

15. Musul Meselesinde Türkiye çok kararlı olsa da Nastu-ri ve Şeyh Said isyanlarından sonra geri adım atmak zorunda kalmış ve 1926 Ankara Antlaşmasını imza-layarak Musul'un İngiltere mandasındaki Irak'a ait ol-duğunu kabul etmiştir. Böylece Misakı Milliden üçüncü taviz verilmiştir. Ayrıca Musul petrolünün %10'u 25 yıl süreyle Türkiye'ye bırakılmıştır. Fakat Türkiye bu pet-rol gelirinin Osmanlı'dan kalan borçlardan düşülmesi-ni istemiştir. Böylece borçlardan düşülmüş Türkiye'ye herhangi bir ödeme yapılmamıştır.

Cevap: E

16. Yunanistan'la yaşanan Patrikhane sorunu 1926'da Yu-nanistan'ın mübadeleye dahil olan Arapoğlu Konstan-tin'i Türkiye'de bırakmak için Fener Rum Patrikhanesi-nin başına atamasıyla başlamıştır. Türkiye bu durumu kabul etmeyince Yunanistan Arapoğlu Konstantin'in yerine Vasil Georgiades'i Patrikhanenin başına ata-mıştır. Böylece sorun çözülmüştür.

Cevap: A

17. Birinci Dünya Savaşından sonraki süreçte İtalya'nın Habeşistan'ı işgal etmesi ve Akdeniz'e hakim olmak istemesi, Almanya'nın Ren bölgesini silahlandırması ve Japonya'nın Mançurya'yı işgal etmesi Türkiye'nin boğazlar konusunu tekrar gündeme getirmesinde etkili olmuştur. Yapılan konferansın sonunda 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalanarak boğazların kontrolü Türkiye'ye bırakılmıştır.

Cevap: E

18. Adana Mersin Demiryolu Hattı Fransa'dan satın alın-mıştır. Devlet tarafından satın alınması devletçilik il-kesiyle bağlantılıdır. Aynı zamanda yabancı devletten satın alınarak millileştirildiği için milliyetçilik olur.

Cevap: C

Çözümler 1

1. I. Dünya Savaşının sonunda dünya barışını korumak amacıyla ilk olarak Paris Barış Konferansında Milletler Cemiyeti kurulmuştur. 1928'de Fransa ve ABD önderliğinde Briand - Kellog Paketi uluslararası sorunların barışçıl yollarla çözülmesi amacıyla kurulmuştur. Locarno Paketi ise 1925'de Almanya'yı uluslararası iş birliğine dahil etmek ve sınırları korumak amacıyla kurulmuştur. Türkiye bu teşkilatta yer almamıştır. Bahsedilen her üç teşkilatta dünya barışına katkı sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Fakat etkili olamamışlardır.

Cevap: E

2. 1929 Dünya Ekonomik Krizi (Kara Perşembe) ABD'nin diğer devletlere verdiği kredileri alamaması, ABD'de banka ve şirketlerin çalışma esaslarını belirleyen yasaların olmaması, ABD ekonominin büyük işletmelere (Holding) dayanması ve ekonominin tek yönlü olarak büyümesinden dolayı yaşanmıştır. Krizin sonunda bir çok dünya devleti etkilenmiş krizin etkileri on yıl kadar devam etmiştir.

Cevap: E

3. Birinci Dünya Savaşından sonra İtalya'da Mussolini önderliğinde totaliter bir rejim kurulmuş ve Akdeniz'e hakim olmak amacıyla saldırgan tutum izlemeye başlamıştır. Almanya'da Hitler önderliğinde totaliter rejim kurulmuş bütün Alman ırkını bir arada yaşatmak ve sınırlarını genişletmek amacıyla saldırgan tutum izleme başlamıştır. Fransa'da Franco önderliğinde totaliter bir rejim kurulmasına rağmen I. Dünya Savaşına dahil olmadığı ve hiçbir devlele sınır sorunu yaşamadığı için saldırgan bir tutum izlememiştir. Ayrıca II. Dünya Savaşına da katılmamıştır.

Cevap: A

4. Burjuva sanatı reddeden nesnelere kendi gerçek ortamlarından çıkartarak düşlerinin gizli dünyasını sanat ve özellikle de resim yoluyla ifade eden sürrealizm (gerçeküstücülük) akımı İspanyol sanatçı Salvador Dalí ile doğmuştur. En önemli eserleri; Belleğin Azmi ve Sivil Savaşın Anlatımı'dır.

Cevap: D

5. Stalin 1924 - 1953 tarihleri arasında SSCB'yi yönetmiştir. Bu dönemde tarımı modernleştirmek amacıyla Kolektifleştirme politikasını ortaya atmıştır. Köylünün elinde bulunan tarım arazilerini birleştirerek büyük tarım arazileri elde etmek ve buralarda modern tarım yöntemlerini uygulamayı amaçlamıştır. NEP Politikası ise Stalin'den önce SSCB'nin ilk lideri olan Lenin'e aittir. Yine tarımı geliştirmek amacıyla ortaya atılmıştır. Glasnost ise Mihail Gorbaçov tarafından SSCB'ye bağlı olan ülkelere ekonomik özerlik sağlamak amacıyla ortaya atılmıştır.

Cevap: A

6. Birinci Dünya Savaşından sonra İngiltere ve Fransa San Remo Konferansında Ortadoğu topraklarını yeniden paylaşarak manda ve himaye politikasını uygulayacakları devletleri belirlemişlerdir. İngiltere, Arap Yarımadası, Irak, Filistin, Ürdün ve Mısır'da mandater rejimler kurmuştur. Fransa ise Suriye ve Lübnan'da mandater rejimler kurmuştur.

Cevap: E

7. II. Dünya Savaşının nedenleri arasında Ortadoğu'da mandater rejimlerin kurulması yoktur. Çünkü Ortadoğu ülkeleri daha II. Dünya Savaşı başlamadan bağımsızlık mücadelesine başlamışlardır. II. Dünya Savaşına katılmamıştır. Diğer seçeneklerde verilenler II. Dünya Savaşının nedenleri arasında yer almaktadır.

Cevap: C

8. II. Dünya Savaşı Almanya'nın Polonya'yı işgaliyle başlamıştır. Almanya'nın Avrupa'da başlattığı hızlı işgal tekniğine Yıldırım Savaşları adı verilmiştir. Fransa'yı işgal ederek burada kendisine bağlı Vichy Hükümetini kurmuştur. Daha sonra müttefik Devletler Fransa'yı kurtarmak amacıyla Normandiya Çıkartmasını gerçekleştirmişlerdir. Almanya kıta Avrupa'nın dışında Kartal Hücumu adı verilen bir saldırıyla İngiltere'ye hava harekati başlatmış fakat başarısız olmuştur. Ayrıca SSCB'ye Barbarossa Harekatiyle saldırmış fakat SSCB'nin yaptığı Stalingrad Savunmasında başarısız olmuştur. Almanya ilk yenilgisini burada almıştır.

Cevap: D

9. SSCB tarafından ilk olarak Doğu bloku ülkeleri arasında bilgi alışverişini sağlamak amacıyla siyasi bir teşkilat olarak Cominform 1947'de kurulmuştur. Hemen arkasından 1949'da ABD'nin Marshall yardımlarına karşılık Doğu bloku ülkeleri arasında ekonomik iş birliğini sağlamak amacıyla Comecon teşkilatı oluşturulmuştur. Ayrıca yine Marshall yardımlarına karşılık olarak Molotof Planıyla SSCB Doğu bloku ülkelerine para yardımı yapmıştır. 1949'da Batı Blokunda NATO'nun kurulması üzerine SSCB buna karşılık olarak 1955'te Varşova Paktını oluşturmuştur. Schuman ise Fransız Dışişleri Bakanıdır. Avrupa Kömür Çelik Topluluğunun kurulmasında etkili olmuştur.

Cevap: C

10. Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere, Filistin topraklarına hakim olunca İngiltere Dışişleri Bakanı Balfour 1917'de bir deklarasyon yayınlarak Filistin topraklarında İsrail Devletinin kurulabileceği belirtmiştir.

Cevap: A

11. Yumuşama Döneminde ABD ve SSCB arasında stratejik silahları azaltmak amacıyla ilk olarak 1972'de Salt-1 imzalanmıştır. Böylece Nükleer silahların üretimi sınırlandırılmıştır. 1979'da ise uzun menzilli silahları kısıtlamak amacıyla Salt - 2 imzalanmıştır. ABD imzalamasına rağmen aynı yıl SSCB'nin Afganistan'ı işgal etmesinden dolayı antlaşmayı onaylamamıştır.

Cevap: A

12. İki savaş arası dönem 1918 ile 1939 tarihleri arasında kalan dönemi ifade eder bu dönemde yaşanan bilimsel ve kültürel gelişmeler;

- 1920'de ABD'de ilk defa radyo yayını başlamıştır.
- 1923'te ilk defa buzdolabı üretildi.
- 1927 ilk renkli sinema filmi çekildi.
- C Vitamini ve Penisilin icat edildi.
- 1936'da İngiltere'de ilk defa televizyon yayını başlandı.
- İgor Sikorsky tarafında ilk helikopter üretildi.
- Albert Einstein Nobel Fizik Ödülünü kazandı.

Çocuk felci aşısı ise 1954'te Soğuk Savaş döneminde ilk defa bulunmuştur.

Cevap: C

13. Ruslar 1917 Bolşevik İhtilalinden sonra Orta Asya'da Kominizm rejimini yaymak amacıyla ilk olarak Türklerin kendi kültür ve tarihlerini unutturmak amacıyla kültür ve tarihe ait ne varsa yok etmeye başlamışlardır. Bu durum karşısında tepki gösteren Türk aydın ve düşünürlerini tutuklamışlardır. Türkler kendi aralarında birlik sağlayamamışlar diye onları ayrıştırarak farklı alfabeler kullanmalarını sağlamışlardır. Ve İslamiyet'i ortadan kaldırmaya çalışmışlar bölgede Hristiyanlık ve Komünizmi yaymak amacıyla okullar açmışlardır.

Cevap: E

14. ABD'de 1929'da New York Borsasının çökmesiyle yaşanan kriz bütün dünyayı etkilemiştir. Türkiye bu krizin etkilerinde kısa sürede kurtulmak amacıyla yerli malın kullanımını teşvik etmiş, merkez bankasını kurarak para politikalarını kontrol altına almış, devletçilik ilkesini uygulamaya koyarak yatırımları devlet eliyle yapmaya başlamış, dış ticarete Kliring ve Takas sistemini uygulamıştır. Planlı ekonomi modeli uygulamaya konularak 1934'te Birinci Beş yıllık Sanayi Kalkınma Planı uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca Kazım Özalp tarafından Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kurulmuştur. Fakat bu yapılanlar arasında Teşviki Sanayi Kanunu yoktur. Kanun krizden önce 1927'de yerli sanayiye desteklemek amacıyla çıkartılmıştır.

Cevap: C

15. Birinci Dünya Savaşından sonra Adolf Hitler Faşist Partisiyle 1924'te ilk defa parlamentoya girmiş 193'te ise tek başına iktidara gelmiştir. Hitler'in ilk amacı Birinci Dünya Savaşından sonra Almanya'nın imzaladığı Versay Barış Antlaşmasından kurtulmaktır. Alman ırkının en üstün ırk olduğuna inanmış ve bütün Almanları tek bir çatı altında toplamak ve özgürce yaşamalarını sağlamak amacıyla Hayat Sahası politikasını ortaya koymuştur. Akdeniz'de hakim olmak İtalya'nın II. Dünya Savaşındaki hedefidir.

Cevap: D

16. Kıbrıs Sorunu 1954'te Yunanistan'ın İngiltere'ye ait olan Kıbrıs Adasını kendi ülkesine bağlamak istemesiyle başlayan sorundur. Yunanistan tarafından Kıbrıs'ta EOKA adı verilen terör örgütü kurulmuştur. Örgütün Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama planına ENOSİS adı verilmiştir. Akritas Planı ise Yunanistan'ın 1963'te ani bir baskınla adadaki Türkleri kaçırarak adayı bir an önce Yunanistan'a bağlama planının adıdır.

Cevap: E

17. ABD, Küba'daki Kominizm rejiminden rahatsız olarak Domuzlar Körfezi Harekatiyle Küba'ya saldırmış fakat başarısız olmuştur. Bu olay üzerine SSCB, Küba'yı korumak amacıyla buraya füzeler yerleştirmiştir. ABD de buna karşılık olarak Türkiye'ye Jüpiter Füzelerini yerleştirmiştir. İki ülkeyi savaşın eşiğine getiren bu gelişme üzerine Kruşçev ve Kennedy yan yana gelerek sorunu barışçıl yollarla çözmüş karşılıklı olarak füzeleri kaldırma kararı almışlardır. Türkiye, Jüpiter Füzelerinin sökülme kararına tepki göstermiştir. Bu durum iki ülkenin ilişkilerine zarar vermiştir.

Cevap: B

18. 1955'te SSCB'ye karşı Ortadoğu ülkelerini korumak amacıyla Türkiye ve Irak arasında Bağdat Paktı kurulmuştur. İngiltere, Pakistan ve İran'da bu pakta dahil olmuşlardır. Daha sonra paktan Irak'ın çekilmesi üzerine paktın merkezi Ankara'ya taşınarak ismi CENTO (Merkezi Antlaşma Teşkilatı) olarak değiştirilmiştir. Üyeleri arasında Suriye bulunmamaktadır.

Cevap: A

Çözümler 2

1. Çin Kominizm rejimiyle yönetilen bir ülke olmasına rağmen SSCB'nin 1956'da Cominform'u dağıtması üzerine Çin - SSCB ilişkileri bozulmaya başlamıştır. Çin bu dönemde ABD ile yakınlaşmayı sağlamak amacıyla Japonya'ya turnuva amacıyla gelen masa tenisi takımını kendi ülkesine davet etmiştir. ABD bu adıma olumlu karşılık vererek sporcuları Çin'e göndermiş hatı ABD başkanı Nixon 1973'te Çin'i ziyaret etmiştir. Böylece ABD - Çin ilişkiler düzelmeye başlamıştır. Bu olaya Ping Pong Diplomasisi adı verilmiştir.

Cevap: C

2. Birinci Dünya Savaşından sonra İtalya, Mussolini önderliğinde Akdeniz hakimiyetini sağlamak amacıyla Bizim Deniz (More Nostrum) politikasını ortaya atmıştır. Almanya Adolf Hitler önderliğinde bütün Alman ırkını tek bir çatı altında toplamak ve rahatça yaşamalarını sağlamak amacıyla Hayat Sahası politikasını oluşturmuştur. Japonya ise Uzakdoğu'dan batılı devletleri göndermek ve bölgenin tek hakimi olmak amacıyla Asya Asyalılarını politikasını benimsemiştir. Bu devletler sahip oldukları ideolojileri gerçekleştirmek amacıyla Mihver Devletler çatısı altında yan yana gelerek II. Dünya Savaşını başlatmışlardır.

Cevap: E

3. Pablo Picasso'nun İspanya'da Cumhuriyetçiler ile Milliyetçiler arasında yaşanan iç savaşı anlatan dünyaca üncü eseri Guernica'dır. Diğer seçeneklerde verilenler Picasso'nun diğer eserleridir.

Cevap: B

4. ABD tarafından 16 Avrupa ülkesi ve Türkiye'yi SSCB'nin tehdidine karşı korumak ve ekonomilerini güçlendirmek amacıyla Marshall yardımı yapılmıştır. Yardımların dağıtılması ve yardım alan ülkeler arasında ekonomik iş birliğinin sağlanması için Avrupa Ekonomik İş Birliği Örgütü (OEEC) kurulmuştur. Uluslararası Para Fonu (IMF) İkinci Dünya Savaşından sonra Birleşmiş Milletler teşkilatı çatısı altında kurulmuştur. Avrupa Ekonomik Topluluğu 1957 Roma Antlaşmasıyla kurulmuştur.

Cevap: A

5. 1949'da üye ülkeler arasında insan hakları, sosyal dayanışma, medya, hukuk, kültür, sağlık ve eğitim gibi konularda iş birliğini sağlamak amacıyla Avrupa konseyi kurulmuştur. Merkezi Strazburg'tur. Avrupa İnsan Hakları Divanı ve Avrupa İnsan Hakları komisyonu bu konseyin bünyesinde faaliyetlerini yürütmektedir. Kurulduktan bir yıl sonra Türkiye'de üye olmuştur.

Cevap: C

6. 1973'te Doğu Bloku ülkeleri Avrupa'da güvenlik ve iş birliğini sağlamak amacıyla bir konferans yapılmasını önermiştir. Bunun üzerine Arnavutluk hariç bütün Avrupa ülkelerinin ABD ve Kanada'nın da katılımıyla Avrupa Güvenlik ve İş Birliği konferansı (AGİK) düzenlenmiştir. Konferansta alınan kararlar Helsinki Nihai Senedi adıyla yayınlanmıştır. Alınan karar şu şekildedir.

- İmzası olan devletler birbirlerinin bağımsızlıklarına saygı duyacaklar
- İmzası olan devletler arasında temel hak ve özgürlüklere saygı duyulacak
- Taraflar birbirleriyle olan sorunlarını barışçıl yollarla çözecekler
- İmzası olan devletler arasında ticaret geliştirilecek

Cevap: E

7. Almanya'nın 1939'da Polonya'yı işgal ederek II. Dünya Savaşını başlatması üzerine Fransa herhangi bir Alman saldırısına karşı kendisini korumak amacıyla Maginot Hattı'nı oluşturmuştur. Fakat Almanların farklı bir bölgeden Fransa'ya saldırılarına üzerine hat işe yaramamış Fransa, Hitler tarafından işgal edilerek Vichy Hükümeti kurulmuştur.

Cevap: A

8. 1857'de Japonya imparatoru olan Mutsihito batılı devletler tarzında yenilikler yapılması fikrini destekleyerek Meiji Restorasyonu denilen yenileşme sürecini başlatmıştır. Bu dönemde yönetim, ordu, hukuk, eğitim gibi birçok alanda yenilikler yapılmıştır. Fakat alfabe değişikliğine gidilmemiştir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: B

9. ABD'de yaşanan 1929 Dünya Ekonomik Krizi (Kara Perşembe)'ni anlatan eser John Steinbeck tarafından yazılan Gazap Üzümleridir. Ana, Maksim Gorki'nin Bolşevik İhtilalini anlatan eseridir. Sivil Savaşın Anlatımı ve Belleğin Azmi İspanyol ressam Pablo Picasso'nun eserleridir.

Cevap: E

10. 1938'de Almanya'nın Çekoslovakya kontrolünde bulunan Sudet Bölgesine hakim olmak istemesinden dolayı Münih Konferansı gerçekleştirilmiştir. Konferansta Sudet bölgesi Almanya'nın hakimiyetine bırakılmıştır. Diğer seçenekler verilenler II. Dünya Savaşı sırasında toplanan konferanslardır.

Cevap: A

11. 1960'da ABD'ye ait olan U - 2 adındaki casus uçağı Türkiye'de Adana İncirlik Hava Üssünden havalandırarak SSCB'ye istihbarat toplamaya gönderilmiştir. SSCB'nin uçağı fark ederek düşürmesi üzerine ABD ve SSCB karşı karşıya gelmiştir. SSCB, ABD'nin özer dilemesi gerektiğini yoksa bu durum savaş nedeni olacağını belirtmiştir. ABD ise uçağın casus uçağı değil hava raporu uçağı olduğunu belirterek durumu geçiştirmiştir. Bu olay iki ülkeyi savaşın eşiğine getirirse de herhangi bir çatışma yaşanmamıştır.

Cevap: C

12. ABD'nin güneyinde Küba'da Fidel Castro önderliğinde Kominizm rejimi kurulmuştur. Bu durumdan rahatsız olan ABD, Küba'daki muhalefet ile anlaşarak 1961'de Domuzlar Körfezi Harekatını gerçekleştirerek Fidel Castro yönetimini devirmek istemiştir. Fakat başarısız olmuştur.

Cevap: A

13. ABD'de New York Borsasının çökmesiyle yaşanan kriz bütün dünyayı etkilemiştir. Türkiye'de bu krizin etkilerinden kurtulmak amacıyla bazı önlemler almıştır. Bunlardan biri Kazım Özalp önderliğinde Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kurularak ekonomide tasarruf tedbirleri alınmaya başlanmıştır.

Cevap: B

14. Dünyada ilk defa televizyon yayını 1936'da İngiltere'de gerçekleştirilmiştir. İlk radyo yayını 1921'de ABD'de gerçekleştirilmiştir. 1953'te ise dünya renkli televizyon yayınına geçmiştir. Türkiye ilk televizyon yayını 1952'de İstanbul Teknik Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. 1964' TRT kurulmuş 1984'de renkli televizyon yayınına geçilmiştir.

Cevap: A

15. Kıbrıs'ta EOKA'nın faaliyetlerinin artması üzerine İngiltere, Türkiye ve Yunanistan yan yana gelerek önce 1959 Zürih Antlaşmasını arkasında da Londra Antlaşmasını imzalayarak Kıbrıs'ta bağımsız bir devlet kurulmasına karar vermişlerdir. Bu devletin yönetimini Türk ve Rumlar tarafından birlikte yapılacak kurulan devletin ilk Cumhurbaşkanı olarak Makarios yardımcısı olarak Fazıl Küçük seçilmiştir. Rauf Denktaş ise Türk Meclisinin Başkanlığına getirilmiştir. Soruda sadece devlet yöneticileri sorulduğu için cevap Makarios ve Fazıl Küçük olmalıdır.

Cevap: D

16. 1960 Darbesinden sonra Adalet Partisi, Yeni Türkiye Partisi ve Türkiye İşçi Partisi gibi yeni siyasi partiler kurulmuştur. 1961 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi ve Adalet Partisi Türkiye'nin ilk koalisyon hükümetini kurmuşlardır. İsmet İnönü Başbakanlığında kurulan hükümet Cemal Gürsel'i Cumhurbaşkanı olarak seçmiştir.

Cevap: A

17. Dünyada ilk defa 1951'de ENIAC adında bilgisayar üretilmiştir. Türkiye'de ilk defa bilgisayarın kullanıldığı kurum 1960'da Karayolları Genel Müdürlüğüdür. İlk defa internetin kullanıldığı kurum ise Ortadoğu Teknik Üniversitesidir. İstanbul Teknik Üniversitesi ilk televizyon yayınının yapıldığı kurumdur.

Cevap: C

18. II. Dünya Savaşı öncesi ilk olarak 1936'da Almanya lideri Adolf Hitler ile İtalya lideri Mussolini önderliğinde Berlin - Roma Mihveri kurulmuştur. Aynı yıl Almanya ve Japonya lideri Hirohito önderliğinde Berlin - Tokyo Mihveri kurularak Anti Komitern Pakt oluşturulmuştur. Bu mihvere 1937'de İtalya'nın da katılımıyla Berlin - Roma - Tokyo Mihveri kurularak Mihver devletler bir araya gelmişlerdir. Almanya'nın Polonya'yı işgaliyle II. Dünya Savaşı başlatmışlardır. Karşılarında yer alan devletlere ise Müttefik Devletler adı verilmiştir.

Cevap: E

Çözümler 3

1. İngiltere Başbakanı Neville Chamberlain'in olası bir savaşın başlamasına engel olmak amacıyla yürüttüğü diplomasiye 'Yatıştırma Politikası' adı verilmiştir. Chamberlain, Almanya'nın Sudet bölgesiyle yetineceğine Doğu Avrupa'daki işgallerini durduracağına inanmıştır. Fakat Hitlerin Çekoslovakya'yı işgaliyle İngiltere bu politikasından vazgeçmiştir.

Cevap: B

2. Çarlık Rusya'da 1917'de kadın işçilerin başlattığı isyan hareketine askerlerinde katılmasıyla isyan bir anda devrime dönüşmüştür. Çar II. Nikola'nın çekilmesiyle Vladimir İlyiç Lenin önderliğinde Bolşevikler Barış, toprak, Ekmek vaadiyle Ekim 1917'de yönetimi ele geçirmişlerdir. Lenin ekonomiyi canlandırmak amacıyla NEP (Novaya Ekonomiçeskaya Politika) adı verilen yeni bir ekonomi modelini uygulamaya başlamıştır. 1 Ocak 1923'te Çarlık Rusya toprakları üzerinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) kurulmuştur. Lenin 1924'de kadar ülkeyi yönetmiştir. Daha sonra Stalin başa geçmiştir.

Cevap: A

3. Birinci Dünya Savaşı sonunda toplanan Paris Barış Konferansında sömürgeciliğin yerini Manda ve Hima-ye fikri almıştır. Daha sonra toplanan San Remo Konferansında İngiltere ve Fransa Ortadoğu topraklarını kendi aralarında mandater rejimler kurmak için paylaşmışlardır. Buna göre İngiltere, Arap Yarımadası, Irak, Filistin, Ürdün ve Mısır'da mandater rejimler kurmuştur. Fransa ise Suriye ve Lübnan'da mandater rejimler kurmuştur.

Cevap: C

4. Atlantik Bildirisi II. Dünya Savaşı devam ediyorken savaştan sonra barışın nasıl sağlanacağına dair İngiltere ve Fransa tarafından yayınlanan bildiridir. Atlantik Bildirisinin maddeleri arasında Milletler Cemiyetinin toprak dağıtımı yoktur.

Maddeleri

- Savaştan sonra toprak kazanılmayacak
- Halkın onayı olmadan toprak değişikliği yapılmayacak
- Uluslar kendi geleceklerini kendileri belirleyecek
- Temel hammaddeden eşit yararlanılacak
- Uluslararası işbirliği geliştirilecek
- İnsanlar açlık ve korkudan kurtarılacak
- Açık denizlerde ticaret serbest olacak

Cevap: B

5. 1963 yılında Berlin Film Festivalinde Susuz Yaz filmiyle Altın Ayı ödülünü kazanan yönetmen Metin Erksan'dır. Nuri Bilge Ceylan ise 2008'de Cannes Film Festivalinde Uç Maymun isimli filmiyle en iyi yönetmen ödülünü almıştır.

Cevap: C

6. NATO, ABD'nin önderliğinde 12 Avrupa ülkesinin katılımıyla 1949'da Kuzey Atlantik Paketi olarak kurulmuştur. SSCB'ye karşı askeri iş birliğinin yanında siyasi, sosyal ve ekonomik iş birliğini de amaçlayan bir teşkilattir. Türkiye NATO'ya üye olabilmek amacıyla Beleşmiş milletlere bağlı olarak Güney Kore'ye asker göndermiştir. Bunun yanında Türkiye'nin NATO'ya alınmasında ABD'nin Türkiye'de askeri üsse ihtiyaç duyması (İncirlik), Türkiye'nin SSCB'nin güneyinde yer alması ve Ortadoğu'nun yakınında olması etkili olmuştur.

Cevap: E

7. İran'da Şah Rıza Pehlevi tarafından başlatılan devrim sürecine Ak Devrim adı verilmektedir. Yapılan yenilikler sırasında ekonominin kötüye gitmesi ve muhalefetin yapılanlardan memnun olmaması üzerine İran'da 1979 Devrimi yaşanmış Şah Rıza Pehlevi tahttan indirilerek yerine Ayetullah Humeyni getirilmiş ve İran İslam Cumhuriyeti kurulmuştur. Yasemin Devrimi Tunus'ta, Karanfil Devrimi Portekiz'de, Turuncu Devrim Ukrayna'da ve Kadife Devrimi Çekoslovakya'da yaşanmıştır.

Cevap: A

8. 1954'te Kıbrıs Sorununun başlaması üzerine İngiltere, Türkiye ve Yunanistan sorunun çözümünü sağlamak amacıyla önce 1959'da Zürih arkasından da Londra Antlaşmalarını imzalayarak bağımsız bir Kıbrıs Devleti kurmuşlardır. Bu devletin Cumhurbaşkanlığına Makarios, yardımcılığına Fazıl Küçük getirilmiştir. Lakin bu durum Kıbrıs'ta yaşanan sorunları ortadan kaldırmamıştır.

Cevap: D

9. 1960'da Petrol fiyatlarını belirlemek ve iş birliğini sağlamak amacıyla Suudi Arabistan, İran, Kuveyt, Irak ve Venezuela arasında OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler) teşkilatı kurulmuştur. Daha sonradan Katar, Libya, Endonezya, Ekvator ve Birleşik Arap Emirlikleri de katılmıştır.

Cevap: C

10. 1960 Darbesinden sonra Türkiye'de Ragıp Gümüşpala önderliğinde Adalet Partisi, Ekrem Alican önderliğinde Yeni Türkiye Partisi ve Kemal Türkler önderliğinde Türkiye İşçi Partisi kurulmuştur.

Cevap: E

11. Bağlantısızlar Hareketi Endonezya'nın girişimleriyle Hindistan lideri Nehru, Mısır lideri Nasır ve Yugoslavya lideri Tito öncülüğünde Bandung Konferansıyla ortaya çıkmıştır. Asya ve Afrika ülkelerinin bağımsızlığının sağlanması sömürge ülkelerindeki bağımsızlık mücadelelerinin desteklenmesi kararları alınmıştır. Barış içinde yaşamının beş ilkesini yayınlamışlardır. Doğu ve Batı Bloğunun içerisinde bulunmayı reddetmişlerdir.

Cevap: E

12. Cominform SSCB tarafından doğu bloku ülkeleri arasında siyasi iş birliğini sağlamak amacıyla 1947'de kurulan teşkilattir. Yugoslavya, Tito önderliğinde Komünizm rejimini benimsemiştir. SSCB, Cominform gereği Yugoslavya'yı kendisi yönetmek istemiştir. Tito bu duruma karşı çıkınca Yugoslavya Cominform'dan çıkarılmıştır. Cominform'dan atılan ilk ülkedir.

Cevap: A

13. Zeki Velidi Togan 1890'da Başkurdistan'da doğmuştur. 1916'da Çarlık Rusya'nın meclisi olan Duma Meclisine temsilci olarak katılmıştır. 1917 Bolşevik İhtilalinden sonra Enver Paşayla birlikte Basmacı Harekatı içerisinde yer almıştır. Türkistan Milli Birliğinin kurucusu ve ilk başkanıdır. 1939'da Türkiye'ye gelerek İstanbul Üniversitesinde Umumi Türk Tarihi Kürsüsünü kurmuştur. 1970 yılında vefat etmiştir.

Cevap: B

14. Köy Enstitüleri 1940'da Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un çalışmalarıyla kurulmuştur. Köy Enstitülerinin kurtulmaktaki amacı; kısa sürede çok sayıda öğretmen yetiştirmek, kırsal kesimin ilköğretim sorununa çözüm bulma ve öğretmenlerin köy şartlarına uyum problemlerini ortadan kaldırmaktır. Reşat Galip ise Atatürk döneminin Milli Eğitim Bakanlarından biridir. Aynı zamanda Andımız'ın yazarıdır.

Cevap: A

15. 1961 yılında Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel önderliğinde Otomotiv Endüstri Kongresi açıldı bu kongrede yerli otomobilin üretilmesi kararlaştırıldı. Eskişehir Demiryolu Fabrikasında 129 günde üretildi. Türkiye üretilen ilk yerli otomobildir. Farklı nedenlerden dolayı seri üretilme çilememiştir.

Cevap: A

16. Birleşmiş Milletler Teşkilatını kurulma fikri ilk defa 1941'de İngiltere ve ABD tarafından yayınlanan Atlantik Bildirinde ortaya atılmıştır. 1945'de toplanan Yalta konferansında Birleşmiş Milletler teşkilatının kurulmasına karar verilmiş sadece Mihver Devletlere savaş ilan eden devletlerin bu teşkilata katılabileceği kararlaştırılmıştır. Bu karar doğrultusunda yine 1945'te toplanan San Francisco Konferansında 51 ülkenin katılımıyla Birleşmiş Milletler teşkilatı kurulmuştur. Bu özelliğinden dolayı San Francisco Konferansına 'Uluslararası Örgüt Oluşturmaya Mahsus Birleşmiş Milletler Konferansı' adı verilmiştir.

Cevap: E

17. Irak, 1980 yılında Şattülrap Su yoluna tamamen hakim olmak ve İran'ı Basra körfezinden tamamen çıkarmak amacıyla İran'a saldırmıştır. 1988'e kadar devam eden savaşın kazananı olmamıştır. Birleşmiş Milletlerin araya girmesiyle birlikte savaş bitirilmiştir. Savaş sırasında SSCB İran'ı, ABD ise Irak'ı desteklemiştir. Savaşın sonunda savaş devam ederken ABD'nin Irak'ı desteklemesine rağmen gizli olarak İran'a silah sattığı ortaya çıkmıştır. Bu olaya İrangate olayı adı verilmiştir.

Cevap: A

18. ABD Başkanı Hoover tarafından Almanya'nın ABD'ye olan borçlarını kolaylıkla ödeyebilmesi için Hoover moratoryumu yayınlanmıştır. Türkiye'de bu borç erteleme sisteminden yararlanarak Fransa'ya olan borçlarını 1954'e kadar taksitlendirmiştir. Dawes Planı ise Birinci Dünya Savaşından sonra Almanya'nın diğer devletlere verdiği zararları ödeyebilmesi amacıyla oluşturulan plandır.

Cevap: C

Çözümler 4

1. Avrupa'da Almanya ve İtalya'da totaliter rejimlerin kurulması ve saldırgan tutumlar izlemeleri yeni bir dünya savaşının habercisi olmuştur. Türkiye bu durum karşısında 1934'te Balkan Antantının kurucuları arasında yer alarak batı sınırını güvence altına almış, 1937'de Sadabat Paktına üye olarak doğu sınırını güvence altına almıştır. Bağdat Paktı ve Balkan Paktı ise Soğuk Savaş döneminde SSCB'nin tehdidine karşı oluşturulan teşkilatlar arasında yer almaktadır.

Cevap: B

2. Birinci Dünya Savaşının sonunda imparatorluklar yıkılarak yerine ulus devletler kurulmuştur. Bunlar; Çekoslovakya, Avusturya, Polonya, Litvanya, Estonya, Ukrayna, Yugoslavya ve Macaristan'dır. Fakat Hollanda 1648'de bağımsız olmuş bir devlettir.

Cevap: E

3. ABD, Küba'daki Kominizm rejiminden rahatsız olarak Domuzlar Körfezi Harekatıyla Küba'ya saldırmış fakat başarısız olmuştur. Bu olay üzerine SSCB, Küba'yı korumak amacıyla buraya füzeler yerleştirmiştir. ABD de buna karşılık olarak Türkiye'ye Jüpiter Füzelerini yerleştirmiştir. İki ülkeyi savaşın eşiğine getiren bu gelişme üzerine Kruşçev ve Kennedy yan yana gelerek sorunu barışçıl yollarla çözmüş karşılıklı olarak füzeleri kaldırma kararı almışlardır. Türkiye, Jüpiter Füzelerinin sökülme kararına tepki göstermiştir. Bu durum iki ülkenin ilişkilerine zarar vermiştir.

Cevap: B

4. II. Dünya Savaşından sonra Vietnam, Cenevre Konferansında 17. Enlem sınırı olmak üzere Kuzey ve Güney Vietnam olarak ikiye ayrılmıştır. Kuzey Vietnam SSCB etkisiyle Kominizmle yönetilirken Güney Vietnam ABD etkisinde kalmıştır. 1955'te Kuzey Vietnam SSCB'nin desteğini alarak Güney Vietnam'a saldırmıştır. Bu gelişme üzerine ABD'de Güney Vietnam'ı desteklemiştir. ABD savaş sırasında seferberlik ilan ederek ülkesinde asker toplamaya başlamıştır. Muhammed Ali Clay orduya davet edilince 'Benim Vietnamlılarla bir alıp veremediğim yok.' Diyerek orduya katılmayı reddeder bunun üzerine madalyaları iptal edilmiştir. Savaşı 1975'te Kuzey Vietnam kazanmıştır. Muhammed Ali ise yeniden turnuvalara katılarak iptal edilen madalyalarını tekrardan kazanmıştır.

Cevap: D

5. 1948'de Hindistan Mahatma Gandhi liderliğinde Pakistan ise Muhammed Ali Cinnah önderliğinde bağımsızlıklarını kazanmışlardır. İki ülke arasında tampon bölge olan Keşmir bölgesini bir türlü paylaşamamışlardır. Birleşmiş Milletler defalarca bölgede halk oylaması yaparak sorunun çözülmesini istese de her iki ülkenin de seçimlere müdahale etmesinden dolayı sonuç alınamamıştır. 1965 yılında iki ülke Keşmir'den dolayı savaşa başlayınca SSCB ve ABD olaya dahil olarak Taşkent Deklerasyonunu yayınlamışlardır. Buna göre Keşmiş Sorunu barışçıl yollarla çözülecektir. Fakat sorun hala çözülememiştir.

Cevap: A

6. Afganistan'da 1978 yılında yapılan seçimleri Sosyalist Parti kazanmıştır. Halkın bir kısmı bunu kabul etmeyerek isyan etmişlerdir. Sosyalist Parti iktidarını korumak amacıyla SSCB'den yardım istemiştir. Bu gelişme üzerine SSCB, Afganistan'ı 1979'da işgal etmiştir. Bu işgalden dolayı ABD, SSCB ile aynı yıl imzalanan Salt - 2 Antlaşmasını onaylamamıştır. Marshall yardımları ABD tarafından 1948'de Batı Bloku ülkelerine yapılan para yardımdır. SEATO ise 1954'te Güney Doğu Asya'yı Komünizme karşı korumak amacıyla ABD önderliğinde kurulan teşkilattir.

Cevap: A

7. 1944'de gerçekleştirilen II. Kıbrıs Barış Harekatı sırasında Türkiye'nin Dışişleri Bakanı Turan Güneş'tir. Başbakan Bülent Ecevit'tir. Başarılı olan hareket sonrasında 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuş daha sonra bu devletin adı 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olarak değiştirilmiştir. Diğer seçeneklerde verilenler farklı yıllarda Dışişleri Bakanlığı yapan siyasetçilerdir.

Cevap: D

8. SSCB, Soğuk Savaş döneminde Doğu Bloku ülkeleri arasında siyasi iş birliğini sağlamak amacıyla 1947'de Cominform'u, ekonomik iş birliğini sağlamak amacıyla 1948'de Comecon'u ve askeri işbirliğini sağlamak amacıyla 1955'te Varşova Paktını kurmuştur. Bu örgütlerden biri olan Cominform'u 1956'da dağıtmıştır. SSCB, 1991'de dağıldığında Comecon ve Varşova Paktı dağılmıştır.

Cevap: D

9. Şangay Beşlisi 196'da Çin, Kazakistan, Tacikistan, Rusya ve Kırgızistan arasında doğu ülkelerinin gelişmesini sağlamak, sınır güvenliğini sağlamak ve enerji ihtiyaçlarını karşılanmasında iş birliği yapmak amacıyla kurulmuştur. 2001 yılında Özbekistan'ın katılımıyla birlikte ismi Şangay İş Birliği Örgütü olarak değiştirilmiştir. 2017'de Hindistan ve Pakistan'ında katılımıyla üye sayısı sekize çıkmıştır.

Cevap: C

10. 1917 Bolşevik İhtilalinden sonra SSCB, Orta Asya'da Kominizmi yaymak amacıyla faaliyetlerde bulunmaya başlamışlardır. Bunun üzerine bölgede yaşayan Türkler Korbaşı Ergaş önderliğinde Hokand şehrinde Basmacı Harekatını başlatmışlardır. Enver Paşa'nın da katılımıyla başarılı olmaya başlayan direniş Enver Paşa'nın şehit olmasından sonra 1931'te başarısız olmuştur. Bölgede SSCB'ye bağlı Türk devletleri kurulmuştur. Zeki Velidi Togan'da Basmacı Harekatına katılmıştır.

Cevap: E

11. Balkan Paktı 1954'te Balkanları SSCB tehdidine karşı korumak amacıyla Türkiye, Yugoslavya ve Yunanistan arasında kurulmuştur. Fakat aynı yıl Yunanistan'ın Kıbrıs adasını kendisine bağlamak istemesinden dolayı Türkiye - Yunanistan ilişkileri bozulmuş pak kısa sürede dağılmıştır. NATO, Balkan Paktından önce 1949'da kurulmuştur. Dağılmasında etkisi yoktur. Yugoslavya ise Tito önderliğinde SSCB ile ilişkilerini düzeltmemiştir.

Cevap: B

12. Sağlık alanında Penisilin 1928'de Londra'da Alexander Fleming tarafından ilk defa icat edilmiştir. İki Savaş arasındaki döneme denk gelmektedir. Soğuk Savaş dönemi II. Dünya Savaşının sona ermesinden başlayıp 1991 SSCB'nin dağılmasına kadar geçen döneme verilen isimdir. Bu dönemde bilimsel olarak yaşanan gelişmeler şu şekildedir. Burada dikkat edilmesi gereken hususlardan bir tanesi şudur Yumuşama Dönemi Soğuk Savaş döneminin içinde kalan bir dönemdir. Yumuşama dönemi 1960'lı yıllarda SSCB ve ABD'nin karşılıklı görüşmeye başlamasıyla başlayan dönemdir.

Cevap: C

13. II. Dünya Savaşı yıllarında Almanya'nın Fransa'yı işgal etmesi üzerine ABD ve İngiltere Quebec Konferansında Normandiya Çıkartmasının yapılmasına karar vermişlerdir. Bu çerçevede ABD'li General Eisenhower önderliğinde Normandiya Çıkartması yapılarak Fransa, Alman işgalinden kurtarılmıştır.

Cevap: A

14. ABD, II. Dünya Savaşından sonraki süreçte SSCB tehdidinde kalan ülkeleri kendi yanına çekmek amacıyla Çevreleme Politikasını uygulamıştır. Bu politikaya göre SSCB tehdidinde kalan ülkelere siyasi, ekonomik ve sosyal yardımlar yapılarak SSCB'nin etkisine girmesi engellenmiştir. Truman Doktriniyle 1947'de Türkiye ve Yunanistan'a para yardımı yaparak yine SSCB tehdidine karşı bu ülkeleri koruma altına almıştır. Balofur Deklarasyonu 1917'de İngiltere tarafından İsrail Devletinin kurulması amacıyla yayınlanan bildiridir.

Cevap: C

15. 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla SSCB'ye bağlı olan Türk devletleri bağımsızlıklarını ilan etmeye başlamışlardır. İlk bağımsız olan Azerbaycan'dır. Son bağımsız olan Kazakistan'dır. Fakat Azerbaycan tarihte iki defa bağımsız olmuştur. İlki 1918 yılında Mehmet Emin Resulzade önderliğindedir. Bağımsız olduktan kısa bir süre sonra SSCB işgal etmiştir. 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla yeniden Ebulfeyz Elçibey önderliğinde bağımsızlığını sağlamıştır.

Cevap: E

16. Yugoslavya lideri Tito'nun ölümüyle Yugoslavya'nın dağılma süreci başlamıştır. Bu süreçte Sırbistan bağımsızlığını ilan ederken daha fazla toprak sahibi olmak amacıyla Bosna - Hersek'e saldırmış böylece Bosna Savaşı başlamıştır. 1995'te savaş Birleşmiş Milletlerinde arabuluculuğu ile Yugoslavya, Hırvatistan ve Bosna - Hersek arasında imzalanan Dayton Antlaşmasıyla bitmiş Bosna - Hersek bağımsız olmuştur. Bağımsızlıklarını sağlayan Bilge Lider unvanıyla tanınan liderleri Aliye İzzet Begoviç'tir.

Cevap: E

17. 1967'de Bulgaristan'da dünyaya gelen Naim Süleymanoğlu 1986'da Türkiye'ye gelerek Türk milli takımı içerisinde spor faaliyetlerine devam etmiştir. 1988'de Güney Kore'de düzenlenen Seul Olimpiyatlarında 60 kg'da 190 kg ağırlığı kaldırarak dokuz dünya, altı olimpiyat rekoru kırarak altın madalyayı almaya hak kazanmıştır. Türkiye'ye güreş dışında ilk defa farklı bir spor dalında altın madalya kazandıran sporcu olmuştur. 2017 yılında vefat etmiştir.

Cevap: A

18. 1993 yılında Kültür Bakanlığının girişimleriyle diğer ülkelerdeki benzer bakanlıklarla Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi (TÜRKSOY) projesi geliştirilmiştir. Türkçe konuşan ülkelerin dil, kültür ve sanatta iş birliğini sağlayan teşkilattir. Merkezi Ankara'dır. Uluslararası Türk kültürüne ait projeler yürütmektedir.

Cevap: E

Çözümler 5

1. 1955 yılında Selanik'teki Mustafa Kemal'in evinin bombalandığı haberi üzerine Türkiye'de 6 - 7 Eylül tarihlerinde Rumlara ait olan ev ve iş yerlerine baskınlar düzenlenmiştir. Bu olaya 6 - 7 Eylül Olayları adı verilmiştir.

Cevap: C

2. Yumuşama Dönemi dünyada doğu ve batı bloku ülkelerin 1960 ve 1970'li yıllarda yapıcı, sorun çözücü ve savaş karşıtı politikalar benimsemesiyle başlayan dönemdir. Bu dönemin önemli adımlarından biri ABD ile SSCB arasında 1972'de Stratejik Silahları Azaltma Girişimlerinde bulunarak 1972'de Salt - 1'in imzalanmasıdır. Ayrıca Avrupa'daki doğu ve batı bloku ülkeleri arasında 1973'de Avrupa güvenlik ve İş birliği Konferansı (AGİK)'nin gerçekleştirilmesi Avrupa'da yumuşama döneminin başlamasında etkili olmuştur. Fakat Kore Savaş Soğuk Savaş döneminde 1953 tarihinde bitmiştir. Soğuk Savaş döneminin ilk sıcak mücadelesidir. Yumuşama dönemine katkı sağlamamıştır.

Cevap: C

3. Balkan Paketi 1954'te SSCB'nin Balkanları tehdit etmesi üzerine Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında kurulmuştur. Fakat aynı yıl Kıbrıs Sorununun başlamasından dolayı Türkiye - Yunanistan ilişkileri bozulmuş Balkan Paketi işlevselliğini kaybetmiştir.

Cevap: E

4. Avrupa'da Birinci Dünya Savaşından sonra yenilen ya da savaştan istediğini elde edemeyen ülkelerde totaliter (Baskıcı) rejimler kurulmuştur. Almanya'da Adolf Hitler önderliğinde kurulan rejimin temel amacı yeni savaş başlatarak Versay Antlaşmasının şartlarından kurtulmak ve Alman ırkının tek çatı altında yaşaması olmuştur. İtalya'da Mussolini önderliğinde kurulan totaliter rejimde amaçları Akdeniz'e hakim olmak olmuştur. Japonya'da askeri yönetim oluşturularak Militarizm kurulmuş amaçları Asya kıtasında batılı devletleri göndermek olmuştur. üç ülke de bu amaçlarına ulaşmak amacıyla aşırı silahlanmaya başlamışlardır. Totaliter rejimlerin en önemli özellikleri kendi ırklarını en üstün ırk olarak görmeleridir.

Cevap: C

5. 1928'de doğmuş olan Kırgız yazar Cengiz Aytmatov edebiyat, siyaset, çevirmenlik ve gazetecilik gibi bir çok farklı alanla uğraşmış önemli şahsiyetlerden biridir. Güçlü kalemi sayesinde Türk kültürünün dünyaca tanınmasını sağlamıştır. Önemli eserleri arasında; Gün Olur Asra Bedel, Cemile, Dişi Kurdu Rüyaları, Toprak Ana, Cengizhan'a Küsen Bulut ve Kızıl Elma yer almaktadır.

Cevap: E

6. II. Dünya Savaşı yıllarında Japonya ABD'nin Uzakdoğu'daki etkinliğini kırmak amacıyla Hawaii Adalarındaki Pearl Harbour limanına baskın düzenlemiştir. Bu olay ABD - Japonya savaşını başlatmıştır. İkili arasında Midway, Earcan ve Leyte savaşları yaşanmıştır. ABD bu savaşlar sırasında savaşa bir an önce son vermek amacıyla Enola Gay isimli uçakla Japonya'nın Hiroşima kentine Little Boy (Küçük Çocuk), Nagazaki kentine Fat Boy (şişman Çocuk) adındaki atom bombalarını atmıştır. Bu olayla birlikte II. Dünya Savaşı sona ermiştir.

Cevap: D

7. 1945 yılında Nuri Demirağ tarafından Türkiye'nin Atatürk sonrası ilk muhalefet partisi olan Milli Kalkınma Partisi kurulmuştur. Demokrat Parti ise 1946'da CHP'nin içinden koparak kurulmuş 1950 seçimlerinde iktidara gelmiştir. Millet Partisi Fevzi Çakmak'ın da kuruları arasında bulunduğu 1948'de kurulan siyasi partidir. Anavatan Partisi 1983'te kurulmuştur. Ahali Cumhuriyet Fırkası Atatürk döneminde kurulan siyasi partilerden biridir.

Cevap: C

8. Batı Avrupa Birliği, 1948'de SSCB tehdidine karşı İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında askeri iş birliğini sağlamak amacıyla kurulan teşkilattir. SSCB'ye karşı alınan ilk askeri tedbirdir. Merkezi Brüksel'dir. NATO ise 1949'da ABD ve Kanada'nın da dahil olduğu 12 Avrupa ülkesi tarafından kurulan askeri teşkilattir. Truman Doktrini Soğuk Savaş döneminde SSCB tehdidine karşı Türkiye ve Yunanistan'a yapılan para yardımdır. SEATO, Güney Doğu Asya'yı SSCB tehdidine karşı korumak amacıyla kurulmuştur. Birleşmiş Milletler teşkilatı ise II. Dünya Savaşından sonra dünya barışını korumak amacıyla kurulmuştur.

Cevap: B

9. Türkiye, II. Dünya Savaşının çıkması üzerine askeri, siyasi, ekonomik olarak birçok tedbir almıştır. Fakat bu tedbirler arasında Planlı Ekonomi Modeline geçilmesi yer almaz. Bu model ilk defa 1929 Dünya Ekonomik Krizinin etkisiyle 1933'te kanun haline getirilmiş 1934'te Birinci Beş Yıllık Sanayi Kalkınma Planı hazırlanarak uygulanmaya başlamıştır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur. II. Beş Yıllık Sanayi Planı ise 1938'de uygulamaya konulmuş fakat II. Dünya Savaşının başlaması üzerine uygulanamamıştır.

Cevap: A

10. Türkiye, NATO'ya üye olabilmek amacıyla 1952'de Güney Kore'ye Tahsin Yazıcı komutasında Birleşmiş Milletler teşkilatına bağlı olarak asker göndermiştir. Bu olay Türkiye'nin ilk yurt dışı görevidir. Aynı yıl NATO'ya üye olunmuştur. NATO'daki ilk temsilci Fatin Rüştü Zorlu'dur.

Cevap: C

11. Soğuk Savaş dönemi II. Dünya Savaşından sonra başlayıp ABD ve SSCB liderlerinin karşılıklı görüşmeye başladıkları 1960'lı yıllara kadar geçen dönemdir. Mihail Gorbacov'un 1988'de SSCB'nin başına geçtikten sonra SSCB ülkelerine ekonomik özgürlükler vadeden Prestroika Politikasını uygulaması Yumuşama Döneminde yaşanan bir gelişmedir. SSCB'nin dağılmasına neden olan etkenlerden biridir. Diğer seçeneklerde verilen olanlar Soğuk Savaş Döneminde gerçekleşmiştir.

Cevap: B

12. Yumuşama Döneminde uzay yarışları ABD ve SSCB arasında hız kazanmıştır. İlk olarak SSCB 1957'de Sputnik - I isimli uzay aracını fırlatmıştır. Böylece ilk defa uzay çalışmalarını başlatan SSCB olmuştur. ABD buna karşılık vermek amacıyla 1958'de NASA'yı kurmuştur. SSCB 1961'de Yuri Gagarin'i Vostok - I isimli uzay aracıyla uzaya göndermiştir. Uzaya giden ilk insan Yuri Gagarin'dir. ABD buna karşılık olarak 1968'de Neil Armstrong'u Ay'a göndermiştir. Ay'a ayak basan ilk insan olmuştur. Christian Bernard ise 1965'de ilk defa kalp naklini gerçekleştiren cerrahdır.

Cevap: C

13. 1957'de SSCB tarafından uzaya ilk araç olarak Sputnik - 1 gönderilmiştir. Aynı yıl Layka adındaki köpekle Sputnik - 2 uzaya gönderilmiştir. Layka uzaya çıkan ilk canlı olmuştur. Vostok - 1 1961'de Yuri Gagarin'in uzaya gittiği araçtır. Vostok - 2 yine SSCB'nin 1961'de gönderdiği uzay aracıdır. Apollo - 11 ise Neil Armstrong'un Ay'a gittiği uzay aracıdır.

Cevap: B

14. 1962 yılında ABD'nin Küba'daki Kominizm rejimini yıkmak istemesinden dolayı gerilim tırmanmaya başlamıştır. Olay sırasında SSCB, Küba'yı korumak amacıyla oraya füzeler yerleştirmiş ABD buna karşılık olarak Türkiye'ye Jüpiter Füzelelerini yerleştirmiştir. Yaşanan bu gelişmeler iki ülkeyi savaşın eşiğine getirmiştir. ABD lideri Kennedy ve SSCB lideri Kruşçev sorunun çözümü için ilk defa yan yana gelmişlerdir. Meselenin çözülmesi üzerine bir daha böyle bir durumun yaşanmasını engellemek amacıyla iki ülke arasında Kırmızı Telefon Hattının kurulmasına karar verilmiştir.

Cevap: A

15. 1967'de yaşanan Arap - İsrail savaşlarının kaybedilmesi ve bir Hristiyan tarafından Mescidi Aksa'nın kundaklanması üzerine Ürdün Kralının öneriyle İslam ülkeleri arasında siyasi, ekonomik ve kültürel dayanışmayı sağlamak amacıyla İslam konferansı Örgütü (İKÖ) kurulmuştur. Merkezi Cidde'dir. 2011 yılında yapılan zirvede ismini İslam İş Birliği Teşkilatı olarak değiştirmiştir.

Cevap: B

16. 2001 yılında ABD'ye yapılan saldırıda İkiz Kuleler ve ABD Savunma Bakanlığı saldırıya uğramıştır. ABD yaptığı araştırmaların sonunda saldırının Afganistan'da bulunan El - Kaide Terör Örgütünün yaptığı sonucuna ulaşarak Afganistan'a hava saldırısında bulunmuş ve asker göndermiştir.

Cevap: E

17. İsrail Devleti 1948'de kurulduktan sonra İsrail ve Mısır önderliğindeki Arap Devletleri arasında sürekli olarak savaşlar yaşanmıştır. Bu durum ABD'yi rahatsız etmekteydi. En son 1973'te Yom Kippur Savaşının yaşanması üzerine ABD olaya dahil olarak Dışişleri Bakanı Henry Kissenger'ı barışı sağlama amacıyla bölgeye göndermiştir. Kissenger İsrail ve Mısır arasında orta yolu bularak 1978'de Camp David Antlaşmasının imzalanmasını sağlamıştır. Böylece İsrail'i taniyan ilk Arap ülkesi Mısır olmuştur.

Cevap: B

18. II. Dünya Savaşı sırasında Almanya, saldırmazlık antlaşması yapmasına rağmen buna uyumayarak Barbarossa harekatiyle SSCB'ye saldırmıştır. Fakat hem iklim şartları hem de SSCB'nin güçlü savunma hattından dolayı Adolf Hitler ilk yenilgisini burada almıştır. SSCB, Almanlara karşı gerçekleştirdiği Stalingrad Savunmasında Almanları durdurmayı başarmış hatta geri püskürterek Almanya'nın başkenti Berlin'e kadar ilerlemiştir.

Kartal Hücumu: Almanya'nın İngiltere'ye gerçekleştirdiği hava saldırısıdır.

Maginot Hattı: Fransa'nın Alman saldırısına karşı oluşturduğu savunma hattıdır.

Pearl Harburları Baskını: Japonya'nın ABD'nin Hawaii Adalarındaki askeri üssüne yaptığı baskındır.

Cevap: E

Çözümler 6

1. II. Dünya Savaşından sonra ABD – SSCB arasında iki kutuplu dünya oluşmuştur. Bu dönemde SSCB denetiminde olan kominizmle yönetilen ülkelere Demir Perde ülkeleri denilmiştir. Bu ülkeler; Doğu Almanya, Çekoslovakya, Polonya, Bulgaristan, Macaristan, Romanya, Yugoslavya ve Arnavutluk'tur. Bu ülkeler arasında Yunanistan yoktur.

Cevap: B

2. Yugoslavya, Tito önderliğinde Kominizm rejimi kurulmuştur. Hemen arkasından Cominform'a üye olmuştur. SSCB bu gelişmeler üzerine Yugoslavya'yı kendisi yönetmek isteyince Tito bu duruma karşı çıkmıştır. Bu sebepten Cominform'dan atılmıştır. Tito bu gelişme üzerine hem 1954 yılında Balkan Paktına katılarak hem de 1955'de Bağlantısızlar Hareketine öncülük ederek yeni bir güç olma yolunda ilerlemeye başlamıştır.

Cevap: A

3. ABD, içerisinde Türkiye'nin de bulunduğu 16 tane Avrupa ülkesine SSCB'ye karşı kendilerini koruyabilmeleri ve ekonomilerini güçlendirmek amacıyla Marshall Planını uygulamaya koymuştur. Yardımların dağıtımını sağlamak hem de ekonomiyi güçlendirmek için Avrupa Ekonomik İş Birliği Örgütü (OEEC) kurulmuştur. Molotof Planı, SSCB tarafından Marshall yardımlarına karşılık olarak Doğu Bloku ülkelere yapılan para yardımdır. Truman Doktrini ise Türkiye ve Yunanistan'a yapılan para yardımdır. Marshall yardımlarında etkili olmamıştır.

Cevap: B

4. Almanya, II Dünya Savaşı sırasında Fransa'yı işgal ederek kendine bağlı Vich Hükümetini kurunca ABD ve İngiltere 1941'de Quebec konferansını gerçekleştirmiştir. Burada Fransa'yı işgalden kurtarmak amacıyla Normandiya Çıkartmasının yapılmasına sorumluluğun ABD'de olmasına karar verilmiştir. Eisenhower liderliğinde yapılan çıkartmada Fransa işgalden kurtarılmıştır. Diğer seçeneklerde verilenler II. Dünya Savaşı yıllarında toplanan diğer konferanslardır.

Cevap: E

5. 1954'de Yunanistan'ın Kıbrıs Adasını kendisine bağlaması üzerine Kıbrıs Sorunu başlamıştır. EOKA adı verilen Rum terör örgütü bölgede yaşayan Türklere sürekli olarak saldırılar gerçekleştirmiştir. Türkiye, konuyla ilgili İngiltere ve Yunanistan'la sürekli görüşmeler yapmasına rağmen bir sonuç alamayınca 1964'de Kıbrıs Barış Harekâtını düzenlemeye karar verilmiştir.

Bu gelişme üzerine ABD başkanı Johnson, İsmet İnönü'ye bir mektup göndererek Türkiye ve Yunanistan'ın NATO üyesi ülkeler olduğunu ikisinin karşı karşıya gelmesine tahammül olmadığına bu uyarıya rağmen devam edilirse Türkiye'ye silah ambargosu uygulanacağını belirtmiştir. Türkiye burada askeri harekattan vazgeçse de 1967 ve 1974'te Kıbrıs Barış Harekâtlarını düzenleyerek Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kurmuştur.

Cevap: A

6. Türkiye'de 1946'da çok partili hayata geçilmiş, 1948'de Marshall yardımları gelmeye başlamış 1954'te Kıbrıs Sorunu ortaya çıkmış, 1952'de NATO'ya üye olabilmek amacıyla Güney Kore'ye asker gönderilmiştir. İslam İş Birliği Teşkilatının kurulması ise 1969'te gerçekleşmiştir.

Cevap: E

7. Fransız Dışişleri Bakanı Schuman bir bildiri yayınlarak Almanya ve Fransa'nın kömür ve çelik üretimini birlikte gerçekleştirmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu bildiriden sonra 1951 Paris Antlaşmasıyla Avrupa Kömür Çelik topluluğu kurulmuş diğer devletlerinde katılımına açık tutulmuştur. 1957'de sadece kömür Çelik değil ekonominin her alanında iş birliğinin sağlanması amacıyla Roma Antlaşmasıyla Avrupa Ekonomik Topluluğuna dönüştürülmüş 1992'de ise ekonomi dışında da iş birliğinin gelişmesi için Maastrich Antlaşmasıyla Avrupa Birliğine dönüştürülmüştür.

Cevap: A

8. 1955'te SSCB'ye karşı Ortadoğu ülkelerini korumak amacıyla Türkiye ve Irak arasında Bağdat Paktı kurulmuştur. İngiltere, Pakistan ve İran'da bu pakta dahil olmuşlardır. Daha sonra pakttan Irak'ın çekilmesi üzerine paktın merkezi Ankara'ya taşınarak ismi CENTO (Merkezi Antlaşma Teşkilatı) olarak değiştirilmiştir.

Cevap: A

9. Süveyş Krizi Mısır'ın İngiltere kontrolünde olan Süveyş Kanalı'nı millileştirmek istemesiyle 1957'de yaşanan krizdir. Mısır, İngiltere'ye karşı SSCB'den destek istemiştir. Bu durum SSCB'nin Ortadoğu'ya girmesinde etkili olmuştur. ABD bu durumun önüne geçmek amacıyla Eisenhower Doktrini'nin yayınlarak Ortadoğu ülkelerine para yardımı yapmıştır. İsrail'in kurulması 1948'de gerçekleşmiştir. Bağdat Paktı ise 1955'de kurulmuştur. Her ikisi de Süveyş Krizinden önce yaşanan gelişmeler arasında yer almaktadır.

Cevap: B

10. 1954 yılında Kore ve Vietnam'da yaşanan olaylardan sonra ABD Güney Doğu Asya'yı SSCB ve Çin baskısına karşı korumak amacıyla İngiltere, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Filipinler, Tayland ve Pakistan ile anlaşarak SEATO'yu (Manilla Paketi) kurmuştur.

Cevap: A

11. Türkiye, NATO'ya üye olabilmek amacıyla Birleşmiş Milletler Teşkilatına bağlı olarak Güney Kore'ye Tahsin Yazıcı komutasında asker göndermiştir. Bu gelişme sonrasında 1952'de NATO'ya üye olunmuştur. Türkiye'nin NATO'daki ilk temsilcisi dönemin Dışişleri Bakanı olan Fatin Rüştü Zorlu'dur.

Cevap: A

12. Enola Gay, II. Dünya Savaşı sırasında ABD'nin Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine atom bombasını attığı uçağın adıdır. Neil Armstrong'un Ay'ya gittiği uzay aracının adı Apollo - 11'dir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

13. Birleşmiş Milletler Teşkilatının kurulma fikri ilk defa 1941'de İngiltere ve ABD tarafından yayınlanan Atlantik Bildirisinde ortaya atılmıştır. 1945'de toplanan Yalta Konferansında Birleşmiş Milletler teşkilatının kurulma kararı alınmış üye olmak isteyen devletlerin Mihver Devletlere savaş ilan etmiş olması şartı getirilmiştir. Türkiye bu gelişme üzerine sembolik olarak Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmiştir. Fakat ne asker gönderilmiş ne de sıcak çatışma yaşanmıştır. Aynı toplanan San Francisco Konferansında Birleşmiş Milletler teşkilatı kurulmuştur. Türkiye'de kurucu ülkelerinden biri olarak katılmıştır.

Cevap: C

14. 1957'de Roma Antlaşmasıyla kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu 1992'de imzalanan Maastricht Antlaşmasıyla Avrupa Birliğine dönüştürülmüştür. 1985 yılında teşkilat daha Avrupa Ekonomik Topluluğu adıyla bilinirken Belçika, Fransa, Batı Almanya, Hollanda ve Lüksemburg Schengen Antlaşmasını imzalayarak imzası olan ülkeler arasında pasaport kontrolünü kaldırmışlardır fakat antlaşmasının uygulamaya konması 1995 yılında gerçekleşmiştir.

Cevap: A

15. Birinci Dünya Savaşı yıllarında İngiltere ve Fransa kendi aralarında yaptıkları Sykes - Picot Antlaşmasıyla Ortadoğu topraklarını paylaşmışlardır. Fakat ABD'nin Wilson ilkelerini yayınlaması ve Rusya'nın savaştan çekilmesi Ortadoğu'nun paylaşımını zorlaştırmıştır. 1919 Paris Barış Konferansında sömürgeciliğin yerini Manda ve Himaye fikri almıştır. 1920'de toplanan San Remo Konferansında hem Osmanlı Devleti'yle Sevr Antlaşmasını imzalamışlar hem de Ortadoğu topraklarını kendi aralarında yeniden paylaşmışlardır. Buna göre İngiltere, Arap Yarımadası, Irak, Filistin, Ürdün ve Mısır'da mandater rejimler kurmuştur. Fransa ise Suriye ve Lübnan'da mandater rejimler kurmuştur.

Cevap: A

16. Türkiye, Birleşmiş Milletler çerçevesinde Somali (1993 - 1994), Arnavutluk (1997), Afganistan (2002), Sudan (2005 - 2010), Lübnan (2006)'a asker göndermiştir. NATO'ya bağlı olarak ise Bosna - Hersek (1993 - 2004), Kosova (1999), Makedonya (2001 - 2005), ve Libya (2011)'ya asker göndermiştir.

Cevap: D

17. Filistin kurtuluş Örgütü Yaser Arafat tarafından 1964 yılında Filistin'in bağımsızlığını sağlamak amacıyla kurulan örgüttür. 1987 yılında örgüt Cezayir Konferansını yaparak örgüt içinde birliği sağlamıştır. 1988 yılında Bağımsız Filistin Devletinin kurulduğunu ilan etmişlerdir. 1991 yılında Madrid konferansında ilk defa Filistin ile İsrail yan yana gelmişlerdir. 1993 Oslo görüşmelerinde ise İsrail FKÖ'yü ilk defa tanımıştır.

Cevap: B

18. II. Dünya Savaşı devam ediyorken 1943'te toplanan Kazablanka Konferansında Türkiye'nin savaşa katılması kararı alınmıştır. Bu karar üzerine İsmet İnönü ve Churchill Adana Görüşmelerini gerçekleştirmişlerdir. Bu görüşmede Türkiye, askeri ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanması halinde savaşa girebileceğini bildirmiştir. Fakat İngiltere'den istenen yardım gelmemiştir. Yine 1943'de I. Kahire görüşmesinde Dışişleri Bakanı Numan Menemencioğlu ve İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Eden görüşmüş Türkiye Savaş girmeyi kabul etmemiştir. Tahran Konferansında SSCB Türkiye'nin savaş girmesi gerektiğini bildirmiştir. Bunun üzerine Türkiye ile yeniden II. Kahire Görüşmeleri yapılmış fakat Türkiye yine savaşa girmeyi kabul etmemiştir. Burada Tahran'ın cevap olmama nedeni Tahran'a Türkiye'nin katılmamış olmasıdır. Türkiye'nin savaşa katılması kararı alınmış ama orada Türkiye'ye bir baskı yapılmamıştır.

Cevap: B

Çözümler 7

1. 1946'de TBMM'de Çiftçiyi topraklandırma kanunu tartışılıyorken CHP'li bazı milletvekilleri partiden ayrılarak Dörtlü Takrir yayınlamış ve Demokrat Partiyi kurmuşlardır. Dörtlü Takirri yayınlayarak partiyi kuranlar; Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koralta'n'dır. Fatin Rüştü Zorlu partinin kuruları arasında yoktur. Fakat Demokrat Partinin iktidarda olduğu dönemde Dışişleri Bakanlığı yapmıştır.

Cevap: A

2. II. Dünya Savaşının sonlarına doğru İngiltere lideri Churchill ve SSCB lideri Stalin arasında Güneydoğu Avrupa'daki nüfus bölgelerini belirlemek amacıyla yaptıkları antlaşma Yüzdeler Antlaşmasıdır.

Cevap: A

3. II. Dünya Savaşının sonunda Almanya Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılmıştır. Batı Almanya'da ABD, İngiltere ve Fransa Federal Alman Cumhuriyetini kurmuşlardır. Doğu Almanya'da ise SSCB kontrolünde Kominizmle yönetilen Demokratik Alman Cumhuriyetini kurmuşlardır. Berlin ise aynı şekilde doğu ve batı şeklinde ikiye bölünmüştür. Batı Almanya'ya yatırımlar yapılarak modernleştirilirken Doğu Almanya savaştan çıktığı haliyle kalmıştır. Doğu Almanya'da yaşanan insanlar Batı Almanya'ya daha gelişmiş olduğu için geçmek istemişlerdir. SSCB ise bu duruma izin vermemiştir. Bu durum Berlin Sorununun yaşanmasına neden olmuştur. Sorun Berlin Duvarının örülmesiyle çözülmüştür.

Cevap: E

4. II. Dünya Savaşı sırasında Japonya Asya Asyalılarının politikasıyla hareket ederek Asya kıtasından batılı devletleri uzaklaştırmak istemiştir. Bu amaçla ABD'nin Hawai Adalarındaki Pearl Harbor Limanına baskın düzenlemiştir. Böylece ABD - Japonya savaşı başlamıştır. İkili arasında Midway, Earcan ve Leyte Savaşları gerçekleşmiştir. Savaş ABD'nin Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine bomba atmasıyla sona ermiştir.

Cevap: B

5. Birinci Dünya Savaşı sırasında İtalya Akdeniz'e hakim olmak istemiş fakat bunu başaramamıştır. Savaştan sonra 1924'de Faşist Parti ile iktidara gelen Mussolini İtalya'nın Akdeniz'e hakim olmasını sağlamak amacıyla Bizim Deniz (More Nostrum) politikasını oluşturmuştur. Totaliter bir rejim oluşturan İtalya bu ideolojiyle II. Dünya Savaşına dahil olmuş fakat yine istediklerini elde edememiştir.

Cevap: A

6. Kıta Sahanalığı her ülkenin sahile olan sınırları bittikten sonra belirli bir mesafeye kadar denizin altındaki kara parçasında sahip olduğu hakları. Yunanistan Türkiye'nin kıta sahanlığına girerek petrol aramaya başlayınca Türkiye'de buna Sismik - 1 isimli sondaj gemisini Ege Denizine göndererek karşılık vermiştir. Bu gelişmeler üzerine mesele Lahey Adalet Divanına taşınmıştır. Burada 1976'da Bern Deklarasyonu yayınlanarak her iki ülkenin de Ege Denizinde kıta sahanlığıyla ilgili faaliyetleri yasaklanmıştır.

Cevap: B

7. II. Dünya Savaşının bitmesiyle ABD ve SSCB önderliğinde iki kutuplu dünya oluşmaya başlamıştır. Bu dönemde ABD ve SSCB sürekli karşı karşıya gelseler de herhangi bir savaş yaşanmamıştır. Sıcak çatışmanın olmaması ve gerginliğin sürekli devam etmesinden dolayı bu döneme Soğuk Savaş dönemi adı verilmiştir. Bu ifadeyi ilk defa kullanan ABD'li siyasetçi Bernard Baruch'dur.

Cevap: A

8. Birleşmiş Milletlere bağlı çalışan örgütler ve kısaltmaları aşağıdaki gibidir.
WHO - Dünya Sağlık Örgütü
FAO - Dünya Tarım Örgütü
ILO - Dünya Çalışma Örgütü
HABITAT - İnsani Yerleşim Merkezi
UNDOF - Gözlem Gücü
UNICEF - Çocuk Fonu
UNESCO - Eğitim, Bilim ve Kültür Fonu
IMF - Uluslararası Para Fonu

Cevap: B

9. 1974'te II. Kıbrıs Barış Harekati gerçekleştiği sırada Türkiye'nin Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Başbakanı Bülent Ecevit, Dışişleri Bakanı Turan Güneş'tir. Barış hareketinin sonunda Kuzey Kıbrıs'ta ilk olarak 1975'de Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuştur. 1983'te ismi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olarak değiştirilmiştir. Hasan Polankan ise Demokrat Parti dönemi siyasetçilerindedir.

Cevap: C

10. 1985'te Sovyetleri Birliği komünist Partisinin başına geçen Mihail Gorbaçov SSCB'ye bağlı olan ülkelere ekonomik özgürlükler tanımak amacıyla Perestroika politikasını siyasi alanda özgürlükler tanımak amacıyla Glastnost politikasını uygulamaya başlamıştır. SSCB'nin bu özgürlüklerle daha da güçleneceğini düşünürken özgürlük kazanan ülkeler bağımsızlıklarını ilan etme sürecine girmişlerdir. Mihail Gorbaçov durumun kötüye gittiğini görünce istifa etmiş yerine Boris Yeltsin gelmiştir. Gelmesiyle 1991'de SSCB dağılmaya başlamıştır. Kollektifleştirme dağılmasında etkili değildir. Stalin döneminde ortaya atılan ekonomi modelidir.

Cevap: A

11. II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de İsmet İnönü cumhurbaşkanlığında geçen dönemdir. 1939 – 1942 yılları arasında Refik Saydam, 1942 – 1946 yılları arasında Şükrü Saraçoğlu Başbakanlık görevinde bulunmuşlardır. Hasan Saka ise savaş yıllarında Dışişleri Bakanlığında bulunmuştur.

Cevap: D

12. İngiltere, 1850'li yıllardan itibaren Hindistan'da bulunan Babür Devletini yıkarak burayı kendi sömürgesi haline getirmiştir. Hindistan bu dönemde güçlenmesin diye ağır vergiler alınmıştır. Mahatma Gandhi 1917'de İngiltere'nin aldığı tuz vergisini protesto etmek amacıyla Gandhi Tuz Yürüyüşünü başlatmıştır. Bu eylemleri otuz yıl kadar devam etmiş en sonunda İngilizleri bölgeden göndermeyi başarmış ve 1948'de Hindistan'ın bağımsızlığını sağlamıştır. Hiçbir silahlı mücadele vermeden bağımsızlığı sağladığı için bu faaliyetine Pasif Direniş adı verilmiştir. Aynı zamanda Gandhi'nin doğum tarihi olan 2 Ekim Dünya Şiddete Hayır Günü olarak kutlanmaktadır.

Cevap: E

13. Demokrat Parti dönemi 1950 – 1960 tarihleri arasında geçen dönemdir. Bu dönemde yapılan faaliyetler arasında Ankara Üniversitesinin açılması bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi İsmet İnönü döneminde 1946'da kurulmuştur. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler doğrudur.

Cevap: E

14. ABD, bazı Avrupa ülkeleri ve Türkiye SSCB'ye karşı kendilerini koruyabilsinler diye 1947'de Marshall yardımlarıyla para yardımı yapmıştır. SSCB buna karşılık olarak Demir Perde ülkelerine para yardımı yapmak ve kalkınmalarını hızlandırmak amacıyla Molotof Planını ortaya atmıştır.

Cevap: E

15. Yumuşama Döneminde Yunanistan'ın Türkiye'ye çok yakın bulunan Ege Adalarından kaynaklı olarak birçok sorun yaşanmıştır. Bunlar; Kıta Sahaneliği, Karasularının 12 deniz miline çıkartılması, Ege Adalarının silahlandırılması ve Fır Hattı sorunudur. Ayrıca 1954'den itibaren Yunanistan'ın Kıbrıs Adasını kendisine bağlamak istemesinden dolayı Kıbrıs Sorunu yaşanmaya başlamıştır. Mübadele sorunu ise Atatürk döneminde Yunanistan'la yaşanan sorundur. 1926 Atina Antlaşması ve 1930 Ahali Mübadelesi Antlaşmasıyla çözülmüştür.

Cevap: B

16. Çekoslovakya'da 1967'de başa gelen Alexander Dupçek İnsancıl Kominizm hareketini başlatmıştır. Komünizmin insan onuruna yakışır bir şekilde yaşanmasını amaçlamıştır. 1968'de ise Prag Baharıyla ekonomi alanında liberalleşme sürecini başlatmışlardır. SSCB bu iki gelişme üzerine Çekoslovakya'yı işgal etmiş İnsancıl Kominizm hareketini kanlı bir şekilde bastırmıştır.

Cevap: B

17. ABD tarafından 1947 yılında SSCB'ye karşı kendilerini koruyabilsinler diye Türkiye ve Yunanistan'a Truman Doktrini kapsamında para yardımı yapılmıştır. Uzaya ilk defa canlı gönderen ülke SSCB'dir. 1957'de Sputnik – 2 isimli uzay aracıyla Layka adındaki köpeği göndermişlerdir. Batı Avrupa Birliği, Avrupa ülkeleri arasında SSCB'ye karşı askeri olarak kendilerini koruyabilmek amacıyla 1948'de kurdukları örgüttür. Kurulmasında ABD'nin etkisi yoktur.

Cevap: A

18. Soğuk Savaş dönemi II. Dünya Savaşının bitmesiyle başlayıp SSCB ve ABD arasındaki gerilimlerin azalmaya başladığı 1960'lı yıllara kadar geçen süreçtir. Bu dönemde Türkiye'de sosyokültürel olarak Ömer Lütfü Akad batı etkisinin görüldüğü ilk film olan Vurun Kahpeye filmini çekmiştir. İlk renkli Türk filmi olan Halıcı Kız çekilmiştir. 1952'de İstanbul Teknik Üniversitesi ilk defa televizyon yayınına başlamıştır. Dönemin önemli sanatçıları Müzeyyen Senar, Neşet Ertaş ve Zeki Müren'dir.

Cevap: E